

Cremades Cortiella, Elga

Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II): nombre, forma i patrons de regularitat

In: Cremades Cortiella, Elga. *L'estructura argumental dels noms en català*.
Primera edició Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp.
130-329

ISBN 978-80-210-8669-2; ISBN 978-80-210-8670-8 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137107>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

6 ESTUDI TEORICODESCRIPTIU DELS ARGUMENTS NOMINALS EN CATALÀ (II): NOMBRE, FORMA I PATRONS DE REGULARITAT

6.1 Introducció

En aquest capítol descriurem com es manifesten els arguments dels noms en català i definirem patrons de regularitat que expliquin la influència de la distinció entre els noms eventuals i els noms resultatius sobre la materialització dels complements dels noms en català. Per fer-ho, tindrem en compte diversos factors que en general sembla que afecten l'estructura argumental dels verbs i que, considerant els paral·lelismes que aquesta categoria sintàctica presenta respecte als noms, creiem que també poden condicionar la realització dels arguments dels noms.

1. *El nombre d'arguments realitzats*

El fet que un nom sigui transitiu o intransitiu i que es projecti en un sintagma amb un argument realitzat o amb més d'un té efectes sobre la forma dels arguments. Per exemple, les llengües romàniques no solen admetre, com a complements argumentals d'un mateix nom eventual (sobretot si és una acció o un acte), dos sintagmes realitzats com a genitiu (SP_{de}), motiu pel qual es recorre a dues opcions: o bé el nom s'insereix en una construcció passiva (*1b* i *d*) o bé un dels dos arguments es realitza com a possessiu o com a SP introduït per una altra preposició (*2b* i *d*, respectivament). Fixem-nos-hi:

- (1) a. *La realització de l'empresa del projecte permetrà crear llocs de treball.
b. La realització del projecte per part de l'empresa permetrà crear llocs de treball.
c. *L'enderrocament d'operaris de l'Ajuntament de l'antic hospital tindrà lloc demà al matí.

d. L'enderrocament de l'antic hospital per part d'operaris de l'Ajuntament tindrà lloc demà al matí.

- (2) a. *El reconeixement de l'acusat de la veritat va sorprendre tothom.
 b. El seu reconeixement de la veritat va sorprendre tothom.
 c. *Algú va enregistrar l'agressió de la policia d'aquells manifestants.
 d. Algú va enregistrar l'agressió de la policia a aquells manifestants.

2. *La graella temàtica*

Els papers temàtics que requereixi cada nom eventual poden determinar el règim preposicional dels arguments. Així, un agent es realitzarà com a genitiu (3a), com a adjectiu relacional (3b) o com a possessiu (3c) si és argument, o bé com a SP_{per part de} (3d) si es recupera com a adjunt:

- (3) a. Vaig presenciar l'atac *d'aquell grup xenòfob* a un grup de nouvinguts.
 b. Durant el debat *parlamentari* sobre la nova Llei d'enjudiciament criminal no es va fer cap referència a la transposició de la Directiva 2010/64/UE.
 c. Tothom esperava la *seva* dimissió del càrrec.
 d. La colonització de l'Àfrica *per part dels europeus* va tenir lloc al segle XIX.

Tant el tema com el pacient tendeixen a realitzar-se principalment com a genitius (4a i b), però també poden ser possessius (4c), adjectius relacionals (4d) o clítics (4e):⁶⁹

- (4) a. La identificació *de la mostra dubitada* em va ocupar tot el matí.
 b. L'alletament matern *del fill* pot durar fins que la mare vulgui.
 c. La *seva* arribada ens va alegrar a tots.
 d. La reforma *educativa* de l'actual govern no tirarà endavant.
 e. *En* vaig presenciar la invasió.

En canvi, un beneficiari o meta es realitzarà en principi com a SP_a (datiu indirecte):

- (5) a. Després de la donació dels llibres *a la biblioteca*, el despatx li va quedar buit.
 b. Vaig presenciar la seva telefonada *a l'agència de viatges*, i puc assegurar que va mantenir un to adequat durant tota la conversa.

69 Com que més endavant tornarem a parlar d'aquest tema, de moment hem deixat de banda els condicionants de cada realització i les «irregularitats».

3. *L'aspecte*

Tot i que Badia (1994) afirma que d'una banda no sembla que l'aspecte pugui arribar a ser realment determinant a l'hora d'explicar la materialització dels complements argumentals dels noms, també relaciona els noms estatus amb un tipus de realització lleugerament diferent de la dels noms dinàmics, cosa que indica que d'alguna manera l'aspecte influeix, per a ell, sobre com es manifesten els arguments nominals en català. A més, en el marc de la complementació verbal, Levin & Rappaport Hovav (2005) han estudiat com la classificació semanticoaspectual afecta la valència argumental i la realització d'alguns complements.

En aquest sentit, per analitzar cadascun dels arguments nominals partirem d'una classificació aspectual dels substantius analitzats. Concretament, ens basem en una classificació aspectual semblant a la d'Alonso Ramos (2004), que distingeix classes de nom segons la volució, la duració, el caràcter culminatiu i la permanència (que en realitat només afecta la distinció dels estats). Tornem a reproduir, aquí, la classificació que ja hem presentat, tot i que aquest cop mostrem en taules diferents les eventualitats dinàmiques i les estàtiques i hi afegim els noms que hem pres en consideració per a l'anàlisi, uns substantius que hem extret de les llistes d'exemples de Rull (2007), dels noms no deverbals que proposa Resnik (2010) i dels substantius que té en compte Fullana en el seu estudi sobre els noms psicològics (1994). Tot i que un mateix nom podria rebre més d'una interpretació aspectual segons el tipus de complements que admet o segons el context —com passa en l'àmbit de l'aspecte verbal— considerem que aquesta classificació és prou adequada per al nostre estudi. Hem d'entendre, a més, que tots aquests noms s'han classificat a partir dels contextos en què al corpus apareixien amb una lectura eventual.⁷⁰

70 Com se sap, hi ha verbs l'aspecte dels quals depèn de la realització dels arguments: així, *cantar* és una activitat en la realització absoluta, però una acció si el tema es materialitza (*cantar una cançó*).

Taula 3. Classificació aspectual dels noms eventuals en català (I): estats i qualitats

NOMS ESTATIUS		
no volitius, duratius, no culminatius		
permanents	no permanents	
QUALITATS	ESTATS	
<i>abundor</i>	<i>admiració</i>	<i>embadaliment</i>
<i>adaptabilitat</i>	<i>alegrança</i>	<i>encaparrament</i>
<i>amabilitat</i>	<i>amoïnament</i>	<i>enervament</i>
<i>apocament</i>	<i>amor</i>	<i>enuig</i>
<i>aptitud</i>	<i>atabalament</i>	<i>enveja</i>
<i>complicitat</i>	<i>atracció⁷¹</i>	<i>esgarrifor</i>
<i>dret</i>	<i>avorriment</i>	<i>esglaiament</i>
<i>practicitat</i>	<i>cansament</i>	<i>espaordiment</i>
	<i>capficament</i>	<i>estima</i>
	<i>colpiment</i>	<i>esverament</i>
	<i>commoció</i>	<i>fascinació</i>
	<i>complaença</i>	<i>frisor</i>
	<i>coneixement</i>	<i>il·lusió</i>
	<i>decaïment</i>	<i>indignació</i>
	<i>deixondiment</i>	<i>interès</i>
	<i>delectació</i>	<i>odi</i>
	<i>delectança</i>	<i>passió</i>
	<i>desanimació</i>	<i>patiment</i>
	<i>desesper</i>	<i>por</i>
	<i>desesperació</i>	<i>satisfacció</i>
	<i>desesperança</i>	<i>temor</i>
	<i>desil·lusió</i>	

71 Considerarem que el significat bàsic és el psicològic.

Taula 4. Classificació aspectual dels noms eventuals en català (II): activitats, accions, actes, esdeveniments i processos⁷²

NOMS EVENTUALS DINÀMICS				
Volitius		no volitius		
duratius		no duratius	no duratius	duratius
no culminatius	culminatius	culminatius	culminatius	culminatius
ACTIVITATS ⁷³	ACCIONS	ACTES	ESDEVENIMENTS	PROCESSOS
acompanyament	afavoriment	absorció	aclapament	abaixament
agraïment	agressió	aconseguint	alarma	aclariment
arbitratge	anada	acusació	alliberament	acreixement
bramadissa	anàlisi	adhesió	al·lucinació	adormiment
clam	arplegadissa	adjunció	col·lisió	afebliment
clamadissa	ascensió	admissió	confusió	afluixament
clamor	atac	adopció	decepció	alegrament
comportament	beurim	agermanament	encantació	alleugeriment
comunicació	blindatge	al·lusió	enervació	alleujament
conducció	cobriment	annexió	naixement	allunyament
discussió	cohibició	arribada	repercussió	aprofundiment
diversió	consolació	blasfèmia	revifalla	apropament
divertició	construcció	casament	sorpresa	arrodoniment
divertiment	conversió	clausura	sortida	avergonyiment
enraonament	cremadissa	concessió	trencadissa	aviciadura
esvalot	defensió	condemna		avorrició
fartanera	descensió	condemnatció		creixement
guerra	destrucció	definició		decrement
guiatge	dissuasió	demanadissa		empipament
immersió	distracció	demanda		empobriment
marcatge	enaltiment	denúncia		enamorament
parlament	encisament	denunciació		enardiment
pelegrinatge	evasió	dimissió		encariment
pesquera	impressió	elecció		enfredoriment
preguera	invasió	embarcament		enfuriment
rodatge	inversió	exclusió		enriquiment
utilització	menyspreu	inclusió		entristiment
viatge	reciclatge	injúria		envaniment
	traïció	intromissió		escampament
	transmissió	negativa		esfereïment
	triadissa	objecció		esgarrifament
	visita	partició		esvalotament
		privació		humiliació
		reclusió		irritació
		ruptura		mixtura
		venda		progressió
		victòria		propulsió

A banda dels noms eventuals, també prendrem en consideració, en l'anàlisi, noms que no podem considerar eventuals però que admeten arguments, com els noms agentius, alguns noms resultatius, els noms relacionals, els noms de representació (icònics o depictius) i els noms semiòtics. En aquest cas, però, no hem

⁷² En aquest cas, no incloem la permanència com a criteri, ja que tots els noms dinàmics són *no permanents*.

⁷³ Alguns d'aquests noms (com *viatge* o *pelegrinatge*) són accions quan es realitzen amb l'argument intern. Entenem, però, que el significat bàsic, en aquests casos, és el d'activat (duratIU i no culminatiu).

analitzat dades quantitatives del CTILC, ja que les possibilitats de variació són molt menors.

6.2 Categoria sintàctica dels arguments nominals

El primer ítem que analitzarem en aquest capítol és la variació que hi ha en les possibilitats de realització dels arguments, ja que una explicació de com es materialitzen els arguments nominals i per què ho fan d'una determinada manera no té sentit si no exposem abans quines formes poden prendre, és a dir, a quina categoria sintàctica pertanyen (o a quines categories sintàctiques poden pertànyer). Al capítol anterior hem exposat que els complements del nom en català es poden realitzar sintàcticament d'aquestes quatre maneres:

- a) sintagmes preposicionals (que poden estar introduïts per diverses preposicions);
- b) adjectius relacionals;
- c) possessius;
- d) pronoms clítics.

Això no significa, però, que la freqüència de realització dels arguments com a qualsevol d'aquestes categories sigui sempre la mateixa. És a dir: que els complements argumentals dels noms es puguin realitzar com a sintagmes preposicionals, com a adjectius relacionals, com a possessius o com a pronoms clítics no implica necessàriament que tots els arguments admetin qualsevol de les realitzacions, ni tampoc que totes les categories siguin igual de productives en la formació de sintagmes nominals en català. De fet, partim de la hipòtesi que aquestes quatre categories només són possibles, en català —com en la majoria de llengües romàniques— quan realitzen com a argument extern (o un argument *promogut*) d'un nom eventual.

Ja en català antic hi havia una tendència clara a preferir els sintagmes preposicionals com a realització dels arguments nominals. És el que podem comprovar a la taula 5, on oferim dades corresponents a 33 noms. Podem constatar que gairebé el 87% de les ocurrències (concretament, el 86,97%) correspon a sintagmes preposicionals, mentre que la presència d'adjectius relacionals i possessius és més residual.

Taula 5. Realització dels complements argumentals dels noms en català antic

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Adjectius relacionals	Possessius
acusació	37	36 (97,3%)	-	1 (2,7%)
afirmació	2	2 (100,0%)	-	-
anada	204	165 (80,9%)	-	39 (19,1%)
aparició	5	5 (100%)	-	-
arribada	4	3 (75%)	-	1 (25%)
coneixença	283	273 (96,5%)	-	10 (3,5%)
consideració	63	58 (92,1%)	-	5 (7,9%)
construcció	9	9 (100%)	-	-
contribució	79	74 (93,7%)	3 (3,8%)	2 (2,5%)
demanda	270	218 (80,7%)	-	52 (19,3%)
demonstració	69	68 (98,6%)	1 (1,4%)	-
denunciació	31	31 (100%)	-	-
destrucció	128	122 (95,3%)	-	6 (4,7%)
direcció	16	16 (100%)	-	-
donació	93	92 (98,9%)	-	1 (1,1%)
efecte	9	8 (88,9%)	-	1 (11,1%)
entrada	264	262 (99,2%)	-	2 (0,8%)
estimació	43	40 (93%)	-	3 (7%)
explicació	4	2 (50%)	1 (25%)	1 (25%)
lliurament	5	5 (100%)	-	-
mutació	36	36 (100%)	-	-
presentació	61	59 (96,7%)	2 (3,3%)	-
saber	99	29 (29,3%)	4 (4%)	66 (66,7%)
afecció	59	52 (88,1%)	1 (1,7%)	6 (10,2%)
amor	1.484	1.181 (79,6%)	30 (2%)	273 (18,4%)
estima	11	11 (100,0%)	-	-
odi	38	33 (86,8%)	-	5 (13,2%)
por	452	448 (99,1%)	-	4 (0,9%)
temor	310	303 (97,7%)	-	7 (2,3%)
admiració	26	25 (96,2%)	-	1 (3,8%)
compassió	124	123 (99,2%)	-	1 (0,8%)
devoció	181	130 (71,8%)	7 (3,9%)	44 (24,3%)
interès	138	114 (82,6%)	-	24 (17,4%)
Total	4.637	4.033 (87%)	49 (1%)	555 (12%)

Les xifres són prou significatives per afirmar sense cap mena de dubte que els complements argumentals dels noms en català es realitzen habitualment com a sintagmes preposicionals. A més, els resultats obtinguts de l'anàlisi de les ocurrences amb complements argumentals de 191 noms del català actual confirmen aquesta idea. Ho podem comprovar a la taula 6, on mostrem els resultats obtinguts a partir de totes les dades consultades al CTILC: en gairebé el 84% de les ocurrences en què els noms consultats apareixen amb complements argumentals,

aquests complements es realitzen com a sintagmes preposicionals. Malgrat que hi ha 14 noms els arguments dels quals solen ser possessius (sobretot noms psicològics, com *al·lucinació*, *amoïnament*, *capficament*, *desesperança*, *enardiment*, *enuig*, *envaniment*, *esgarrifament* o *patiment*, a més de noms amb els sufixos *-issa* i *-er(a)*, com *bramadissa*, *clamadissa*, *triadissa*, *pesquera* o *preguera*), tant els possessius (que representen poc més del 13% del total de complements), com els adjectius relacionals (2,4%), com els clítics (menys de l'1%) són possibilitats de realització molt més residuals que els complements preposicionals.

Taula 6. Realització dels complements argumentals dels noms en català actual

	Ocurrències amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>abaixament</i>	80	80 (100%)	-	-	-
<i>absorció</i>	302	260 (86,1%)	37 (12,2%)	2 (0,7%)	3 (1%)
<i>abundor</i>	307	295 (96,1%)	10 (3,3%)	2 (0,6%)	-
<i>aclapament</i>	16	13 (81,25%)	3 (18,75%)	-	-
<i>aclariment</i>	60	57 (95%)	3 (5%)	-	-
<i>acompanyament</i>	46	45 (97,8%)	1 (2,2%)	-	-
<i>aconseguiment</i>	12	12 (100%)	-	-	-
<i>acreixement</i>	48	43 (89,6%)	1 (2,1%)	4 (8,3%)	-
<i>acusació</i>	272	251 (91,6%)	21 (7,7%)	-	-
<i>adaptabilitat</i>	41	36 (87,8%)	5 (12,2%)	-	-
<i>adhesió</i>	563	462 (82,1%)	97 (17,2%)	4 (0,7%)	-
<i>adjunció</i>	30	30 (100%)	-	-	-
<i>admiració</i>	373	317 (85%)	55 (14,7%)	1 (0,3%)	-
<i>admissió</i>	227	205 (90,3%)	22 (9,7%)	-	-
<i>adopció</i>	462	449 (97,2%)	12 (2,6%)	-	1 (0,2%)
<i>adormiment</i>	6	5 (83,3%)	1 (16,7%)	-	-
<i>afavoriment</i>	13	13 (100%)	-	-	-
<i>afebliment</i>	97	93 (95,9%)	3 (3,1%)	1 (1%)	-
<i>afluixament</i>	28	26 (92,8%)	1 (3,6%)	1 (3,6%)	-
<i>agermanament</i>	31	31 (100%)	-	-	-
<i>agraïment</i>	472	294 (62,3%)	176 (37,3%)	1 (0,2%)	1 (0,2%)
<i>agressió</i>	172	143 (83,14%)	9 (5,23%)	20 (11,63%)	-
<i>al·lucinació</i>	1	-	1 (100%)	-	-
<i>al·lusió</i>	516	498 (96,5%)	6 (1,2%)	-	12 (2,3%)
<i>alarma</i>	40	33 (82,5%)	7 (17,5%)	-	-
<i>alegament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>alegrança</i>	5	2 (40%)	3 (60%)	-	-
<i>alleugeriment</i>	12	11 (91,7%)	-	1 (8,3%)	-

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>alleujament</i>	42	38 (90,5%)	3 (7,1%)	1 (2,4%)	-
<i>alliberament</i>	449	373 (83%)	38 (8,5%)	38 (8,5%)	-
<i>allunyament</i>	206	182 (88,3%)	21 (10,2%)	3 (1,5%)	-
<i>amabilitat</i>	88	58 (65,9%)	30 (34,1%)	-	-
<i>amoïnament</i>	2	-	2 (100%)	-	-
<i>amor</i>	654	444 (67,9%)	183 (28%)	25 (3,8%)	2 (0,3%)
<i>anada</i>	417	326 (78,2%)	91 (21,8%)	-	-
<i>anàlisi</i>	196	175 (89,3%)	10 (5,1%)	11 (5,6%)	-
<i>annexió</i>	129	123 (95,3%)	4 (3,1%)	2 (1,6%)	-
<i>apocament</i>	6	4 (66,7%)	2 (33,3%)	-	-
<i>aprofundiment</i>	77	74 (96,1%)	-	3 (3,9%)	-
<i>apropament</i>	67	63 (94%)	4 (6%)	-	-
<i>aptitud</i>	328	255 (77,7%)	70 (21,3%)	3 (0,9%)	-
<i>arbitratge</i>	24	19 (79,2%)	5 (20,8%)	-	-
<i>arregladissa</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>arribada</i>	400	326 (81,5%)	74 (18,5%)	-	-
<i>arrodoniment</i>	12	12 (100%)	-	-	-
<i>ascensió</i>	254	217 (85,4%)	29 (11,4%)	8 (3,2%)	-
<i>atabalament</i>	11	8 (72,7%)	2 (18,2%)	1 (9,1%)	-
<i>atac</i>	230	200 (87%)	20 (8,7%)	10 (4,3%)	-
<i>atracció</i>	236	224 (94,9%)	7 (3%)	5 (2,1%)	-
<i>avergonyiment</i>	5	5 (100%)	-	-	-
<i>avorrició</i>	5	4 (80%)	1 (20%)	-	-
<i>avorriment</i>	80	62 (77,5%)	18 (22,5%)	-	-
<i>beurim</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>blasfèmia</i>	44	34 (77,3%)	9 (20,4%)	1 (2,3%)	-
<i>bramadissa</i>	2	1 (50%)	1 (50%)	-	-
<i>cansament</i>	159	123 (77,2%)	30 (18,9%)	6 (3,8%)	-
<i>capficament</i>	14	1 (7,1%)	13 (92,9%)	-	-
<i>casament</i>	159	122 (76,7%)	37 (23,3%)	-	-
<i>clam</i>	326	247 (75,8%)	77 (23,6%)	2 (0,6%)	-
<i>clamadissa</i>	5	1 (20%)	2 (40%)	2 (40%)	-
<i>clamor</i>	86	53 (61,6%)	31 (36,1%)	2 (2,3%)	-
<i>clausura</i>	112	93 (83%)	16 (14,3%)	3 (2,7%)	-
<i>cobriment</i>	4	4 (100%)	-	-	-
<i>col·lisió</i>	30	29 (96,7%)	1 (3,3%)	-	-
<i>colpiment</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>commoció</i>	26	26 (100%)	-	-	-
<i>complaença</i>	104	82 (78,8%)	22 (21,2%)	-	-

6.2 Categoria sintàctica dels arguments nominals

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>complicitat</i>	140	124 (88,6%)	16 (11,4%)	-	-
<i>comportament</i>	195	119 (61%)	47 (24,1%)	29 (14,9%)	-
<i>comunicació</i>	69	68 (98,6%)	1 (1,4%)	-	-
<i>concessió</i>	279	270 (96,8%)	2 (0,7%)	7 (2,5%)	-
<i>condemna</i>	142	118 (83,1%)	23 (16,2%)	1 (0,7%)	-
<i>condemnació</i>	117	85 (72,65%)	30 (25,64%)	2 (1,71%)	-
<i>conducció</i>	133	120 (90,2%)	9 (6,8%)	4 (3%)	-
<i>coneixement</i>	307	263 (85,7%)	43 (14%)	1 (0,3%)	-
<i>confusió</i>	210	193 (91,9%)	16 (7,6%)	1 (0,5%)	-
<i>consolació</i>	21	18 (85,7%)	2 (9,5%)	1 (4,8%)	-
<i>construcció</i>	248	237 (95,6%)	5 (2,0%)	5 (2%)	1 (0,4%)
<i>conversió</i>	247	220 (89,1%)	27 (10,9%)	-	-
<i>creixement</i>	363	306 (84,3%)	42 (11,6%)	15 (4,1%)	-
<i>cremadissa</i>	4	4 (100%)	-	-	-
<i>decaïment</i>	27	18 (66,7%)	8 (29,6%)	1 (3,7%)	-
<i>decepció</i>	56	21 (37,5%)	-	2 (3,6%)	33 (58,9%)
<i>decrement</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>defensió</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>definició</i>	58	51 (87,9%)	6 (10,4%)	1 (1,7%)	-
<i>deixondiment</i>	19	16 (84,2%)	2 (10,5%)	1 (5,3%)	-
<i>delectació</i>	26	23 (88,5%)	3 (11,5%)	-	-
<i>delectança</i>	19	14 (73,7%)	2 (10,5%)	3 (15,8%)	-
<i>demanadissa</i>	20	17 (85%)	2 (10%)	1 (5%)	-
<i>demanda</i>	265	238 (89,8%)	19 (7,2%)	7(2,6%)	1 (0,4%)
<i>denúncia</i>	159	142 (89,3%)	17 (10,7%)	-	-
<i>denunciació</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>desanimació</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>descensió</i>	5	4 (80%)	-	1 (20%)	-
<i>desesper</i>	46	16 (34,8%)	30 (65,2%)	-	-
<i>desesperació</i>	147	81 (55,1%)	66 (44,9%)	-	-
<i>desesperança</i>	15	5 (33,3%)	10 (66,7%)	-	-
<i>desil·lusió</i>	20	11 (55%)	9 (45%)	-	-
<i>destrucció</i>	595	549 (92,3%)	13 (2,2%)	33 (5,5%)	-
<i>dimissió</i>	136	114 (83,8%)	22 (16,2%)	-	-
<i>discussió</i>	286	233 (81,5%)	45 (15,7%)	8 (2,8%)	-
<i>dissuasió</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>distracció</i>	42	25 (59,5%)	16 (38,1%)	1 (2,4%)	-
<i>diversió</i>	23	19 (82,6%)	3 (13,1%)	1 (4,3%)	-
<i>divertició</i>	3	2 (66,7%)	1 (33,3%)	-	-

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>divertiment</i>	35	21 (60%)	9 (25,7%)	4 (11,4%)	1 (2,9%)
<i>dret</i>	805	722 (89,5%)	70 (8,7%)	2 (0,4%)	11 (1,4%)
<i>elecció</i>	430	379 (88,14%)	47 (10,93%)	4 (0,93%)	-
<i>embadaliment</i>	40	24 (60%)	16 (40%)	-	-
<i>embarcament</i>	33	30 (90,9%)	2 (6,1%)	-	1 (3%)
<i>empipament</i>	4	3 (75%)	-	1 (25%)	-
<i>empobriment</i>	91	83 (91,2%)	2 (2,2%)	6 (6,6%)	-
<i>enaltiment</i>	66	61 (92,4%)	3 (4,6%)	2 (3%)	-
<i>enamorament</i>	52	39 (75%)	13 (25%)	-	-
<i>enardiment</i>	12	5 (41,7%)	6 (50%)	1 (8,3%)	-
<i>encaparrament</i>	11	6 (54,5%)	5 (45,5%)	-	-
<i>encariment</i>	86	82 (95,3%)	3 (3,5%)	1 (1,2%)	-
<i>encisament</i>	5	4 (80%)	1 (20%)	-	-
<i>enervació</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>enervament</i>	7	5 (71,4%)	2 (28,6%)	-	-
<i>enfredoriment</i>	-	-	-	-	-
<i>enfuriment</i>	3	2 (66,7%)	1 (33,3%)	-	-
<i>enraonament</i>	24	13 (54,2%)	11 (45,8%)	-	-
<i>enriquiment</i>	86	77 (89,5%)	5 (5,8%)	4 (4,7%)	-
<i>enuig</i>	90	37 (41,1%)	50 (55,6%)	1 (1,1%)	2 (2,2%)
<i>envaniment</i>	4	2 (50%)	2 (50%)	-	-
<i>enveja</i>	86	65 (75,6%)	6 (7%)	3(3,5%)	12 (13,9%)
<i>escampament</i>	17	17 (100%)	-	-	-
<i>esfereïment</i>	11	9 (81,8%)	2 (18,2%)	-	-
<i>esgarriament</i>	2	1 (50%)	1 (50%)	-	-
<i>espaordiment</i>	5	3 (60%)	2 (40%)	-	-
<i>estima</i>	145	123 (84,8%)	19 (13,1%)	3 (2,1%)	-
<i>esvalot</i>	7	6 (85,7%)	1 (14,3%)	-	-
<i>esvalotament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>esverament</i>	30	21 (70%)	9 (30%)	-	-
<i>evasió</i>	63	56 (88,9%)	6 (9,5%)	1 (1,6%)	-
<i>exclusió</i>	132	126 (95,5%)	4 (3%)	2 (1,5%)	-
<i>fascinació</i>	79	59 (74,7%)	18 (22,8%)	2 (2,5%)	-
<i>frisor</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>guerra</i>	80	65 (81,25%)	12 (15%)	3(3,75%)	-
<i>guiatge</i>	142	127 (89,4%)	14 (9,9%)	1 (0,7%)	-
<i>humiliació</i>	49	38 (77,6%)	11 (22,4%)	-	-
<i>il·lusió</i>	26	17 (65,4%)	9 (34,6%)	-	-
<i>immersió</i>	83	75 (90,4%)	8 (9,6%)	-	-

6.2 Categoria sintàctica dels arguments nominals

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>impressió</i>	40	28 (70%)	12 (30%)	-	-
<i>inclusió</i>	164	161 (98,2%)	3 (1,8%)	-	-
<i>indignació</i>	219	137 (62,6%)	80 (36,5%)	2 (0,9%)	-
<i>injúria</i>	145	131 (90,3%)	14 (9,7%)	-	-
<i>interès</i>	201	159 (79,1%)	33 (16,4%)	9 (4,5%)	-
<i>intromissió</i>	116	100 (86,2%)	13 (11,2%)	3 (2,6%)	-
<i>invasió</i>	395	241 (61%)	4 (1%)	150 (38%)	-
<i>inversió</i>	191	169 (88,5%)	8 (4,2%)	14 (7,3%)	-
<i>irritació</i>	47	23 (48,9%)	21 (44,7%)	3 (6,4%)	-
<i>marcatge</i>	14	12 (85,7%)	-	2 (14,3%)	-
<i>menyspreu</i>	262	221 (84,4%)	41 (15,6%)	-	-
<i>naixement</i>	100	85 (85%)	14 (14%)	1 (1%)	-
<i>negativa</i>	212	177 (83,5%)	35 (16,5%)	-	-
<i>objecció</i>	208	197 (94,7%)	11 (5,3%)	-	-
<i>odi</i>	393	287 (73%)	103 (26,2%)	3 (0,8%)	-
<i>parlament</i>	183	102 (55,7%)	80 (43,7%)	1 (0,6%)	-
<i>partició</i>	70	69 (98,6%)	1 (1,4%)	-	-
<i>passió</i>	124	69 (55,7%)	50 (40,3%)	5 (4%)	-
<i>patiment</i>	44	21 (47,7%)	21 (47,7%)	2 (4,6%)	-
<i>pelegrinatge</i>	114	71 (62,3%)	43 (37,7%)	-	-
<i>pesquera</i>	8	3 (37,5%)	5 (62,5%)	-	-
<i>por</i>	402	379 (94,3%)	20 (5%)	3 (0,7%)	-
<i>practicitat</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>preguera</i>	25	4 (16%)	20 (80%)	1 (4%)	-
<i>privació</i>	100	99 (99%)	1 (1%)	-	-
<i>progressió</i>	126	106 (84,1%)	12 (9,5%)	8 (6,4%)	-
<i>propulsió</i>	11	11 (100%)	-	-	-
<i>reciclatge</i>	21	20 (95,2%)	1 (4,8%)	-	-
<i>reclusió</i>	47	36 (76,6%)	11 (23,4%)	-	-
<i>repercussió</i>	319	298 (93,4%)	21 (6,6%)	-	-
<i>revifalla</i>	70	62 (88,6%)	4 (5,7%)	4 (5,7%)	-
<i>rodatge</i>	19	19 (100%)	-	-	-
<i>ruptura</i>	372	358 (96,2%)	2 (0,6%)	12 (3,2%)	-
<i>satisfacció</i>	267	235 (88%)	28 (10,5%)	4 (1,5%)	-
<i>sorpresa</i>	41	16 (39%)	25 (61%)	-	-
<i>sortida</i>	119	112 (94,1%)	7 (5,9%)	-	-
<i>temor</i>	435	410 (94,3%)	22 (5%)	3 (0,7%)	-
<i>traïció</i>	169	144 (85,2%)	25 (14,8%)	-	-
<i>transmissió</i>	394	370 (93,9%)	8 (2%)	16 (4,1%)	-

	Ocurrences amb complements argumentals	Sintagmes preposicionals	Possessius	Adjectius relacionals	Clítics
<i>trencadissa</i>	49	49 (100%)	-	-	-
<i>triadissa</i>	1	-	1 (100%)	-	-
<i>utilització</i>	598	554 (92,6%)	43 (7,2%)	-	1 (0,2%)
<i>venda</i>	88	85 (96,6%)	3 (3,4%)	-	-
<i>viatge</i>	216	146 (67,6%)	70 (32,4%)	-	-
<i>victòria</i>	86	64 (74,4%)	17 (19,8%)	5 (5,8%)	-
<i>visita</i>	159	128 (80,5%)	29 (18,2%)	2 (1,3%)	-
Total	23.913	20.052 (83,9%)	3.196 (13,4%)	583 (2,4%)	82 (0,3%)

Malgrat que en aquesta taula hem comptabilitzat com un sol tipus de realització tots els sintagmes preposicionals, hem de tenir en compte que la preposició que introdueix cada argument pot variar en funció dels requeriments sintàctics i semàntics del nucli complementat.

Certament, es poden establir alguns patrons que regulen la realització habitual dels complements nominals. En aquest sentit, podem constatar que, en català, com feia notar Badia (veg. 4.5), tant els arguments externs o *promoguts* (en la terminologia de Badia, *complements subjectius*) com els arguments interns directes (que Badia anomena *complements objectius*) solen realitzar-se com a sintagmes preposicionals introduïts per la preposició *de*. Hem vist, també, que diversos estudis mostren aquesta mateixa tendència en altres llengües: en anglès, per exemple, Chomsky (1970) ja fa notar que els complements nominals es realitzen majoritàriament com a SP_{of} (*of-phrase*); en francès i espanyol, aquesta preposició és, com en català, *de*, i en italià la preposició que acostuma a introduir els arguments nominals és *di* (Giorgi & Longobardi). Creiem, com tots els autors que han estudiat aquest tema, que cal assimilar aquestes realitzacions al cas genitiu. De fet, com ja hem comentat, Bonet i Solà (1986) designen aquests complements argumentals com a *genitiu subjectiu* (argument extern) i *genitiu objectiu* (argument intern directe).

Tanmateix, i malgrat aquesta tendència que acabem d'assenyalar, sembla evident que els arguments nominals admeten diverses realitzacions. Il·lustrem aquesta possibilitat de variació a (6), on podem constatar que hi ha noms, com *viatge*, que exigeixen complements introduïts per *a* o *per*; altres substantius, com *discussió* o *acord*, exigeixen complements introduïts per *amb* o bé *entre*, i en altres casos, com el d'*inversió*, un dels possibles complements està introduït per *en*:

- (6) a. Ahir el president va acabar el seu viatge per Amèrica.
 b. Vaig presenciar la teva discussió amb el Joan.
 c. L'acord entre els dos partits va tenir lloc divendres passat.

d. La teva inversió en aquell projecte va sorprendre tothom.

Hem cregut necessari, doncs, distingir entre els diferents tipus d'arguments i observar empíricament, d'una banda, si la idea que la major part de realitzacions corresponen al genitiu subjectiu coincideix amb les dades que podem obtenir dels diferents corpus i, de l'altra, quines són les preposicions que poden introduir cada tipus de complement argumental.

Per fer una primera aproximació al tema, hem volgut analitzar si hi ha hagut canvis en els patrons que regien els complements argumentals en català antic i els del català actual, i és per això que hem tingut en compte la informació que ens proporciona el CICA per al català antic. A les taules 7 i 8 podem comprovar que les dades del català antic permeten mantenir la hipòtesi que la major part de complements argumentals dels noms corresponents a l'argument extern i a l'argument intern directe es realitzen en català com a genitius. Així, si reprenem les dades de la taula 6 i distingim els arguments en funció de si són externs o interns, podrem constatar que, pel que fa als arguments externs (taula 7), la majoria (60,9%) són genitius subjectius, i, en relació amb els arguments interns, el 90,8% de les ocurrències correspon a genitius objectius (taula 8). Per tant, podem confirmar que, en català antic, tant els arguments externs com els arguments interns del nom solien adquirir cas genitiu i materialitzar-se com a *SP_{de}*, que s'adquireix estructuralment al nus N com a cas no marcat (veg. capítol 5).

Taula 7. Ocurrències amb arguments externs en català antic (CICA)

	Genitiu subjectiu	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>acusació</i>	3 (75%)	-	1 (25%)
<i>anada</i>	85 (68,5%)	-	39 (31,5%)
<i>aparició</i>	5 (100%)	-	-
<i>arribada</i>	1 (50%)	-	1 (50%)
<i>coneixença</i>	73 (89%)	-	9 (11%)
<i>consideració</i>	1 (16,7%)	-	5 (83,3%)
<i>contribució</i>	74 (93,7%)	3 (3,8%)	2 (2,5%)
<i>demanda</i>	82 (61,2%)	-	52 (38,8%)
<i>demostració</i>	2 (66,7%)	1 (33,3%)	-
<i>direcció</i>	6 (100%)	-	-
<i>donació</i>	10 (90,9%)	-	1 (9,1%)
<i>efecte</i>	8 (88,9%)	-	1 (11,1%)
<i>entrada</i>	186 (98,9%)	-	2 (1,1%)
<i>estimació</i>	10 (76,9%)	-	3 (23,1%)
<i>explicació</i>	1 (33,3%)	1 (33,3%)	1 (33,3%)
<i>mutació</i>	30 (100%)	-	-
<i>presentació</i>	3 (60%)	2 (40%)	-
<i>saber</i>	13 (15,7%)	4 (4,8%)	66 (79,5%)

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

	Genitiu subjectiu	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>afecció</i>	11 (61,1%)	1 (5,6%)	6 (38,3%)
<i>amor</i>	171 (36,1%)	30 (6,3%)	273 (57,6%)
<i>estima</i>	2 (100%)	-	-
<i>odi</i>	8 (61,5%)	-	5 (38,5%)
<i>por</i>	5 (55,6%)	-	4 (44,4%)
<i>temor</i>	6 (60%)	-	4 (40%)
<i>admiració</i>	3 (100%)	-	-
<i>compassió</i>	-	-	1 (100%)
<i>devoció</i>	37 (42%)	7 (8%)	44 (50%)
<i>interès</i>	89 (78,8%)	-	24 (21,2%)
Total	925 (60,9%)	49 (3,2%)	544 (35,8%)

Taula 8. Ocurrences amb arguments interns directes en català antic (CICA)

	Genitiu objectiu	Datiu objectiu (SP_a)	Possessiu	SP_{contra}
<i>acusació</i>	-	3 (21,4%)	-	11 (78,6%)
<i>admiració</i>	-	-	1 (100%)	-
<i>afecció</i>	15 (40,5%)	22 (59,5%)	-	-
<i>afirmació</i>	2 (100%)	-	-	-
<i>amor</i>	938 (94,1%)	59 (5,9%)	-	-
<i>coneixença</i>	195 (98%)	3 (1,5%)	1 (0,5%)	-
<i>consideració</i>	54 (94,7%)	3 (5,3%)	-	-
<i>construcció</i>	9 (100%)	-	-	-
<i>demanda</i>	51 (37,5%)	-	-	85 (62,5%)
<i>demonstració</i>	66 (100%)	-	-	-
<i>denunciació</i>	7 (22,6%)	-	-	24 (77,4%)
<i>destrucció</i>	122 (95,3%)	-	6 (4,7%)	-
<i>direcció</i>	10 (100%)	-	-	-
<i>donació</i>	48 (100%)	-	-	-
<i>estima</i>	9 (100%)	-	-	-
<i>estimació</i>	28 (100%)	-	-	-
<i>explicació</i>	1 (100%)	-	-	-
<i>lliurament</i>	3 (100%)	-	-	-
<i>mutació</i>	6 (100%)	-	-	-
<i>odi</i>	18 (72%)	4 (16%)	-	3 (12%)
<i>por</i>	437 (98,6%)	6 (1,4%)	-	-
<i>presentació</i>	46 (100%)	-	-	-
<i>saber</i>	16 (100%)	-	-	-
<i>temor</i>	291 (97%)	5 (1,7%)	3 (1,0%)	1 (0,3%)
Total	2.372 (90,8%)	105 (4,0%)	11 (0,4%)	124 (4,8%)

Un fenomen que podem destacar d'aquestes taules és que en català antic no hi ha cap ocurrència de dues realitzacions dels arguments externs que d'altra banda semblen habituals en català actual: els sintagmes preposicionals introduïts per *per part de* i *per*.

Alhora, en el cas dels complements corresponents a l'argument intern, és constatable que hi ha realitzacions que semblen molt poc freqüents actualment. Així, hi ha 938 ocurrences del nom *amor* amb un complement que correspondria al tema i que es realitza com a genitiu objectiu, cosa que sembla poc habitual actualment (si bé és la realització canònica d'aquest tipus d'argument). Il·lustrem aquesta realització als exemples següents, extrets del CICA (la cursiva és nostra):⁷⁴

- (7) a. enflamat en l'amor *dels gogs celestials* (*Diàlegs*, s. xiv)
 b. fa aver poca d'amor carnal *de les causes terrenals* e mota d'amor *de les causes esperit-
 als* (*Vides de sants rosselloneses*, s. xiii)

De fet, com ja feia notar Badia (1994, 2002), encara avui hi ha un context en què el complement objectiu es realitzi com a genitiu (veg. 4.5), que és *amor de Déu*, si bé cal considerar que es tracta d'expressió fossilitzada:

Al *Diccionari General de la Llengua Catalana* hi ha consignada l'expressió *amor de Déu*, que és explicada com 'l'amor de l'home per Déu'. Aquesta és l'única expressió en la qual el genitiu pot expressar l'objecte de l'amor; probablement hi influeix el fet que aquí, es produeix en la ment del parlant que usa aquesta expressió un desnivell gran entre les dues entitats relacionades (Badia 1994: 141).

També podem veure, a les taules anteriors, que no tots els tipus d'arguments admeten les mateixes classes de realització: així, els arguments externs no poden ser mai datius, ni SP_{contra}, i els arguments interns directes admeten molt rarament la realització com a adjectius relacionals (de fet, són inexistents a la taula 8) o com a possessius (fenomen que ja matisarem més avall).

En qualsevol cas, sembla evident que, de les quatre realitzacions que admeten els arguments nominals en català (sintagmes preposicionals, adjectius relacionals, possessius o clítics), no totes són possibles amb tots els tipus d'arguments.

Aquesta variabilitat respon, segurament, als tres factors que hem considerat bàsics a l'hora de determinar les possibilitats de realització dels arguments nominals i que són el nombre d'arguments realitzats (relacionat, també, amb la valència argumental), els papers temàtics que exigeix cada tipus de nominalització i la classe aspectual a què pertany el nom. Per comprovar-ho, hem recorregut a dades empíriques de complements argumentals en català actual i hem analitzat cada argument per separat.

74 El contrast entre el català antic i el català actual ens indica un fenomen de què ja parlarem més endavant, però que ja podem introduir, que és la inclinació del català actual a l'ús de preposicions semànticament explícites, que en molts casos substitueixen el genitiu (que, com acabem d'explicar, és la forma *menys marcada* en català com a realització dels arguments externs i dels arguments interns directes dels noms).

A continuació descriurem cada tipus d'argument i les seves possibilitats de realització. D'una banda analitzarem com funcionen els arguments dels noms eventuals, dels quals presentarem primer els externs i després els interns, i, de l'altra, exposarem com es projecten en els noms no eventuals que admeten complements assimilables als arguments dels noms eventuals.

6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern

Als apartats 6.3 i 6.4 presentarem com es realitzen materialment els arguments nominals dels noms eventuals en català, i intentarem plantejar quins aspectes estructurals i de significat són rellevants per poder explicar-ne el funcionament i determinar-ne les regularitats (si n'hi ha).

A 6.3 considerarem els arguments externs i *promoguts* (és a dir, els complements que correspondrien al subjecte oracional), en el marc dels quals dedicarem un espai a l'ús de *per part de* i dels sintagmes nominals passivitzats.

D'altra banda, a l'apartat 6.4 introduïrem les possibilitats de realització dels arguments interns directes (que són els que correspondrien a l'objecte directe verbal) i observarem com es manifesten els arguments interns indirectes o oblics, que equivalen als complements indirectes, preposicionals i predicatius dels verbs.

6.3.1 Concepte d'argument extern i posició en l'SD

El terme *argument extern* el va introduir Williams l'any 1980 i el va desenvolupar a «Argument Structure and Morphology» (1981), on assimila aquest concepte al del subjecte d'una predicació. Amb tot, el terme argument extern es pot distingir del de subjecte perquè no és ni un cas ni una posició sintàctica, sinó que és el més prominent de la llista d'arguments que componen l'estructura argumental de qualsevol predicat. Reprenem aquí les paraules de l'autor:

The notion *external argument* corresponds in some respects to *subject*, but we avoid that term because of its ambiguity. The external argument is simply a distinguished argument, not a syntactic position, a case, or something else (Williams, 1981: 83).

En aquesta mateixa línia, Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) defineixen l'argument extern com l'argument corresponent al subjecte, i, com constatava Williams, afirmen que «tiene un lugar prominente dentro de la estructura argumental de un verbo, ya que es el que satura completamente una función proposicional», fet que té un reflex estructural perquè «dicho argumento no se obtiene como los demás» (2009: 256–257).

A més, alguns autors han fet notar que el subjecte de l'oració no sempre coincideix amb l'argument extern pròpiament dit: en les passives i en els verbs inacusatius, el subjecte es genera com a argument intern i s'externalitza en la materialització, mentre que en el cas dels subjectes expletius el subjecte no correspon a cap argument. Per això, com explica Lorente (1994), cal distingir entre l'argument extern i el subjecte:

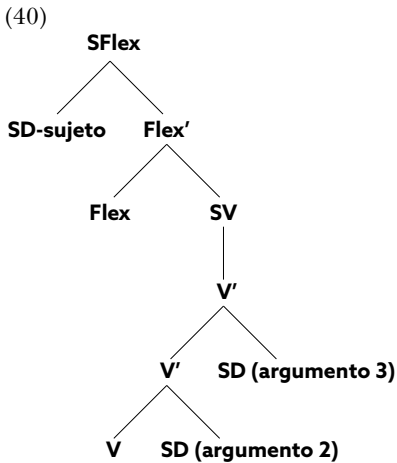
La versió actual de la Teoria de l'Estructura Argumental permet distingir les nocions d'argument extern, subjecte lògic i subjecte gramatical. De manera que l'argument extern és l'argument més prominent de la cadena, el subjecte lògic pot coincidir amb l'argument extern o no i, finalment, el subjecte gramatical és un constituent sintàctic que no ha de ser necessàriament argumental (Lorente, 1994: 4).

En qualsevol cas, excepte en el cas dels subjectes expletius, l'SD subjecte és sempre un argument extern o *promogut*, i és en aquest sentit que d'alguna manera sí que podem considerar que l'argument extern es correspon amb el subjecte.

Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) expliquen com, en els models clàssics de la teoria generativa, basats en regles, l'argument extern se situa fora de la projecció màxima usada predicativament, tot i que l'ha de comandar categorialment. Així, en la mesura que es fa correspondre l'argument extern amb el subjecte oracional, aquest argument s'introdueix a l'oració com a constituent immediat d'O, mitjançant una regla separada que el combina amb l'SV (O → SN SV). En canvi, els altres arguments verbals s'introdueixen en el marc de l'SV, de manera que les regles de subcategorització només afecten els complements interns.

En el model de principis i paràmetres, l'argument extern s'inclou en l'estructura argumental del verb pròpiament dit. Les primeres hipòtesis dins d'aquest model mantenien la distinció estructural en la derivació sintàctica de l'estructura argumental perquè l'argument extern s'inseria com a especificador d'SFlex (mentre que els arguments interns es generaven dins d'SV), i se seguia projectant fora de la projecció màxima usada predicativament.

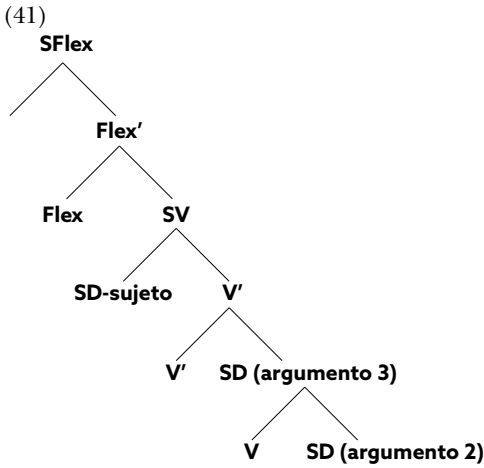
Desde esta posición, el sujeto manda-c al SV, lo que permite establecer la relación de predicación pertinente.

(Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 258)

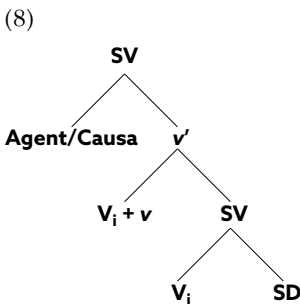
Més tard, Koopman & Sportiche (1991) assenyalaven que la concepció de l'argument extern com a argument generat en la posició d'especificador de la flexió té un gran inconvenient, que és que l'argument extern ja no es representa com un argument verbal, sinó de l'SV i de la flexió. Aquests autors, que van formular la hipòtesi del subjecte intern a l'SV, postulaven, com expliquen Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009), que la predicació s'ha de fer efectiva estructuralment en la categoria que projecta el nucli predicatiu, cosa que en el cas del verb s'ha de produir en el marc d'SV. Això implica que, tot i que ha de preservar la prominència jeràrquica, l'argument extern s'ha de realitzar dins de l'SV, i haurà d'ocupar la posició d'especificador d'SV:

La posición de inserción inicial de los sujetos dentro del SV sería entonces de especificador del SV, al ser esta la única posición que manda-c al resto de los elementos del SV, y por tanto la única que permite establecer la relación de predicación entre el sujeto y el predicado oracional (en este caso, el constituyente V'). De acuerdo con esta hipótesis, hay que sustituir el esquema de (40) por el siguiente:

(Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 259)

Posteriorment, Hale & Keyser (1998) van proposar que l'argument extern — que identifiquen bàsicament amb els papers temàtics de causa i agent— és només el que s'introdueix en una projecció verbal diferent de la projecció lèxica de V (Mendikoetxea 2000): concretament, consideren que és el que apareix dins de la projecció del nucli causatiu abstracte que Chomsky representa com a *v*. En l'estructura del predicat ocuparia la posició següent (adaptat de Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009: 405)).

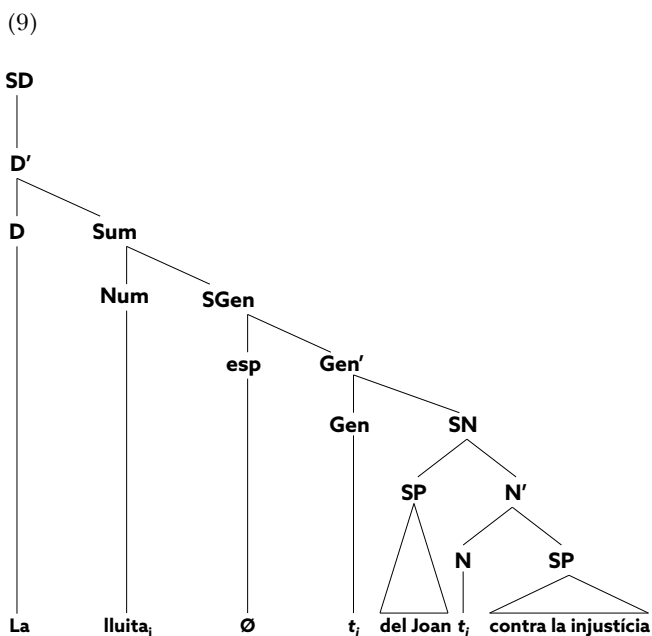
Segons Mendikoetxea (2000) aquesta hipòtesi permet distingir clarament l'argument extern de l'argument intern *promogut* que trobaríem en el cas de verbs inacusatius:

[E]l argumento de un predicado resultativo es siempre un argumento interno en cuanto que se genera dentro de la proyección V en la sintaxis: en <ESPEC, SV> en

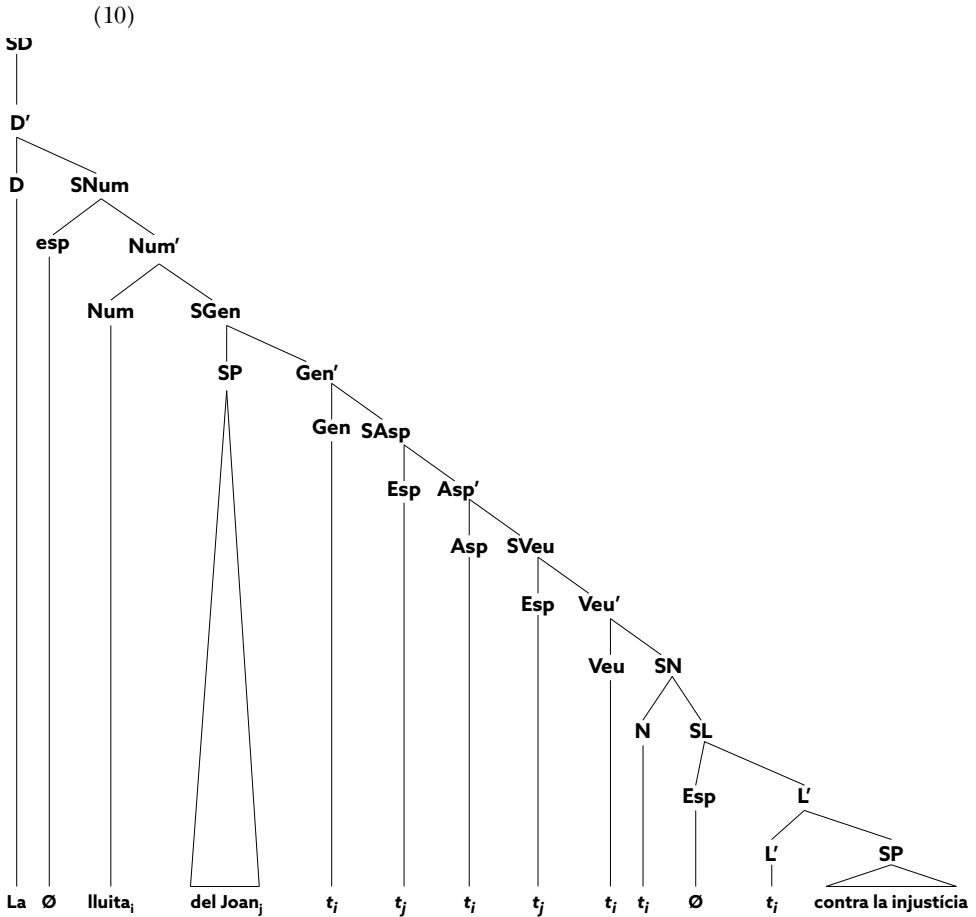
francés y como complemento del V en español e italiano. La ventaja de este análisis es que mantenemos la afirmación de que el argumento del evento resultativo es siempre un argumento interno [...] (Mendikoetxea, 2000: 156).

Podem definir l'argument extern, doncs, com el més prominent de l'estructura argumental d'un predicat, cosa que implica, des del nostre punt de vista, que, en el cas dels predicats monàdics (tant si són verbs com si són noms), caldrà analitzar l'únic argument com a extern (o, en tot cas, *promogut*).

Tant si partim de la hipòtesi del subjecte intern a SV (Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009) com de la idea que els noms eventuals tenen SAsp i SVEu (Alexiadou, 2001), haurem de situar aquest argument en una posició que comandi categorialment el nom. A continuació il·lustrem en quina posició de l'indicador sintagmàtic caldria situar l'argument extern des de cadascuna de les hipòtesis. La primera —la del subjecte intern a SN— la presentem a (9) i la segona —SN governat per SAsp i SVEu—, a (10).⁷⁵

⁷⁵ Aquestes configuracions responen, a més, a l'ordre habitual dels complements quan concorren un argument intern i un argument extern (capítol 7), que en català és *argument extern + argument intern directe*.

Si hi incorporem la possibilitat d'inserir un argument a la posició d'especificador d'L, l'anàlisi que presentem a (10) permet distingir dos tipus d'arguments que en aquest treball considerarem, *grosso modo*, arguments externs i que designarem amb les etiquetes següents:

- a) Argument extern: engloba els arguments externs pròpiament dits (que, tot i que en el cas dels verbs serien tant l'agent com la causa, en el cas dels noms es limita a l'agent). Tot i que els hauríem de situar en una posició intermèdia (de fet, estructuralment no es desplacen a SAsp, com l'agent), també ens referirem, amb el terme *argument extern (pròpiament dit)*, a l'experimentador. I és que, com han assenyalat Levin & Rappaport 2005, l'experimentador presenta trets que permeten assimilar-lo a l'agent i, alhora, al tema.⁷⁶

⁷⁶ Com veurem, la causa no es pot realitzar com a argument extern dels substantius deverbals.

- b) Argument *promogut*: inclou el tema dels noms relacionats amb verbs inacusatius —que, tot i que presenta propietats similars a les dels arguments interns, es pot considerar argument extern per les raons que comentarem més endavant— així com el tema o el pacient en la configuració passiva).⁷⁷

Adoptarem, doncs, el segon model (el de 10) per a la nostra anàlisi dels arguments externs. En resum: en aquest treball designem amb el terme *argument extern* l'argument més prominent de l'estructura predicativa, i suposem que en el cas dels noms eventuals es pot generar com a especificador de Veu' (experimentador) o bé en la posició d'especificador d'N' (tema dels noms relacionats amb verbs inacusatius), així com fins i tot en la posició de complement d'N (tema o pacient dels noms transitius en la configuració passiva), des d'on es mou cap a Esp N'. En els tres darrers casos —és a dir, els noms psicològics (que requereixen un experimentador), els noms relacionats amb verbs inacusatius i els noms transitius passivitzats—, l'esquema d'anàlisi aplicable serà el que proposa Alexiadou (2001), en què SAsp no projecta cap especificador (ja que un especificador d'SAsp ha de ser un veritable argument extern), cosa que explica per què els arguments *promoguts* no poden controlar clàusules d'infinitiu finals (propietat que, tot i no formar part de l'estructura argumental, en el cas de la configuració passiva conserva el complement agent):⁷⁸

- (11) a. *la por del Joan_i de les aranyes per PRO_i obtenir-ne...⁷⁹
 b. *l'enfonsament del vaixell_i per PRO_i cobrar l'assegurança...
 c. La construcció de pisos_i per part de l'Ajuntament_j per PRO*_{i/j} allotjar-hi desnonats...

Tot i que pot sorprendre que distingim el tema dels noms relacionats amb verbs inacusatius del tema dels noms transitius en una construcció passiva, creiem que aquesta diferenciació pot ser útil principalment per dues raons. D'una banda, permet explicar la relativa naturalitat amb què els temes dels noms relacionats amb verbs inacusatius adquireixen algunes propietats dels arguments externs

⁷⁷ Designem com a *noms relacionats amb verbs inacusatius* els substantius com *arribada*, *sortida*, *aparició*, *existència*, etc., que en una configuració verbal es realitzen com a verbs inacusatius. Lògicament, no podem designar aquests noms de la mateixa manera (*noms inacusatius*), ja que hem vist, precisament, que una de les propietats més característiques dels noms és la incapacitat d'assignar cas acusatiu: tots els substantius són, d'alguna manera, inacusatius.

⁷⁸ L'absència de la posició d'especificador d'Asp' també fa possible justificar per què, com veurem posteriorment, la causa no es pot realitzar com a argument extern del nom (només pot ser adjunt).

⁷⁹ Això no implica, però, que aquests noms no tinguin la possibilitat de controlar el subjecte PRO d'altres subordinades d'infinitiu, sobretot si també són argumentals (cf. *la por del Joan de quedar-se sol a casa*).

(realització com a possessiu) i la dificultat amb què ho fan els temes dels noms passivitzats:⁸⁰

- (12) a. La seva arribada va sorprendre tothom.
 b. ??La seva utilització per part del govern no va sorprendre ningú.

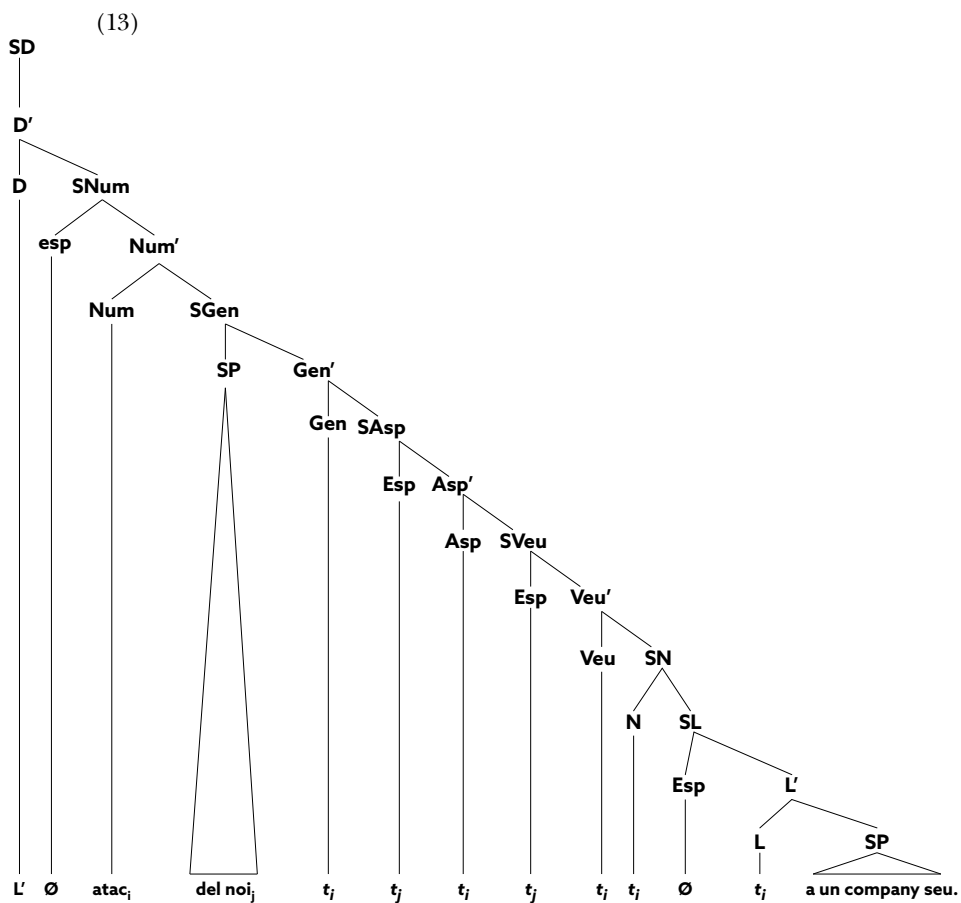
En conclusió, entenem que un argument extern és, en el marc de les nominalitzacions eventuais, el complement nominal que té més prominència en l'estructura argumental. Segons els requeriments de cada tipus de nom, pot néixer en tres posicions diferents (des de les quals es desplaça a SGen, on rep cas genitiu):

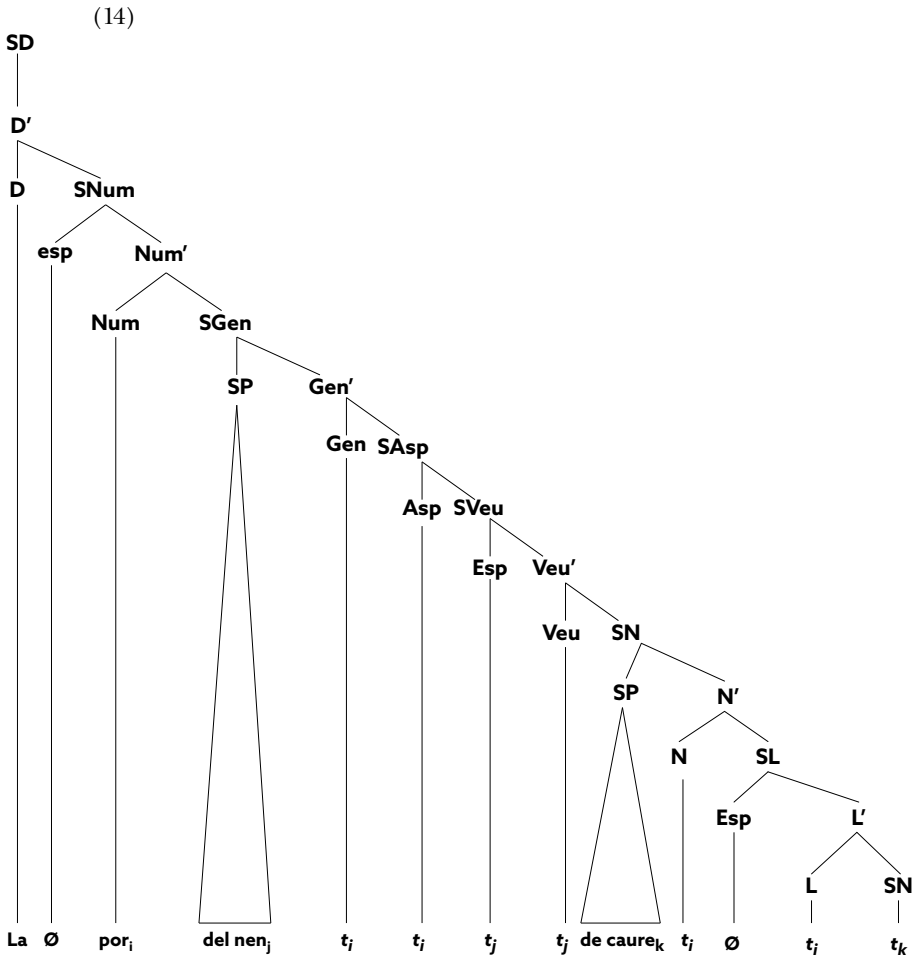
- a) Especificador de Veu': és on es generen els agents i els experimentadors. Des d'aquesta posició, els agents ascendeixen a Esp Asp', mentre que els experimentadors no ho poden fer (SAsp és, en principi, defectiu en els noms psicològics).⁸¹
- b) Especificador de L': és la posició pròpia del tema dels noms relacionats amb verbs ergatius (que bloquegen la possibilitat d'expressió de la causa com a argument) i inacusatius.
- c) Complement de L: és l'argument tema/pacient dels noms transitius (que, en la configuració passiva, s'externalitzen però no bloquegen totes les propietats de l'argument agent).

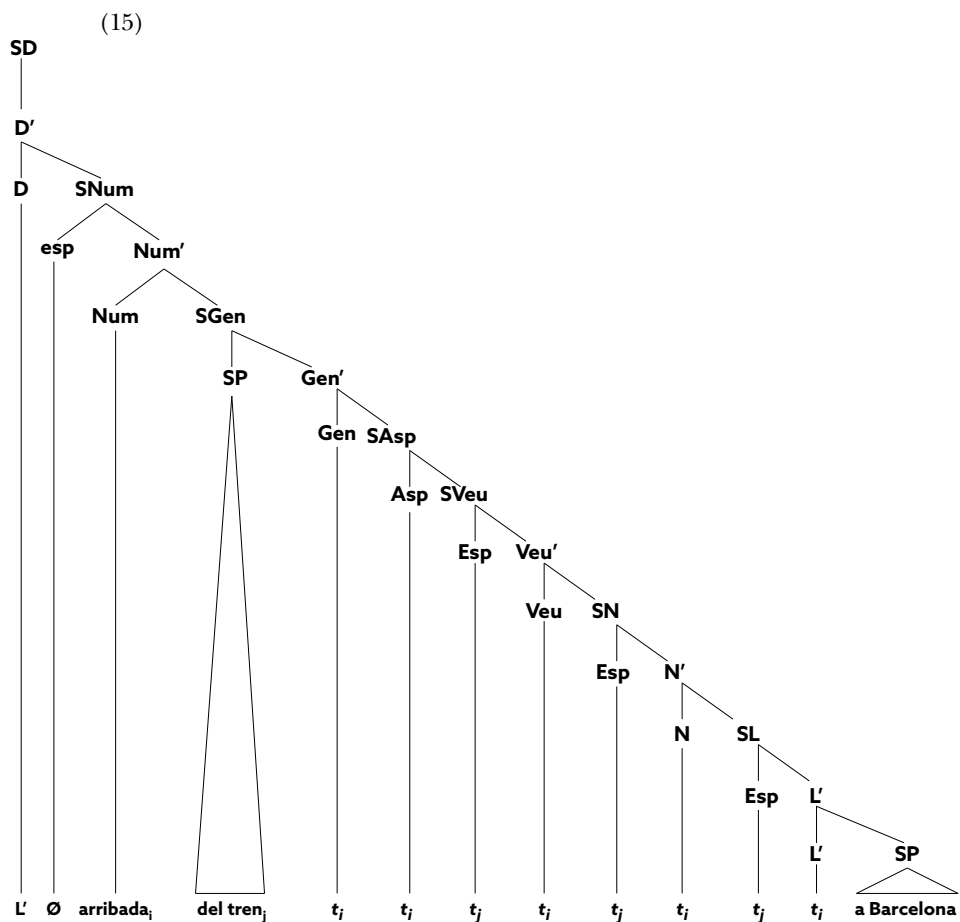
A continuació mostrem com cal analitzar l'argument extern en cada cas. A (13) presentem un SD amb un nom que exigeix un argument extern pròpiament dit. A (14) mostrem un exemple d'SD amb un nom psicològic. A (15) hi ha un nom relacionat amb un verb inacusatiu, i a (16), un sintagma nominal passiu:

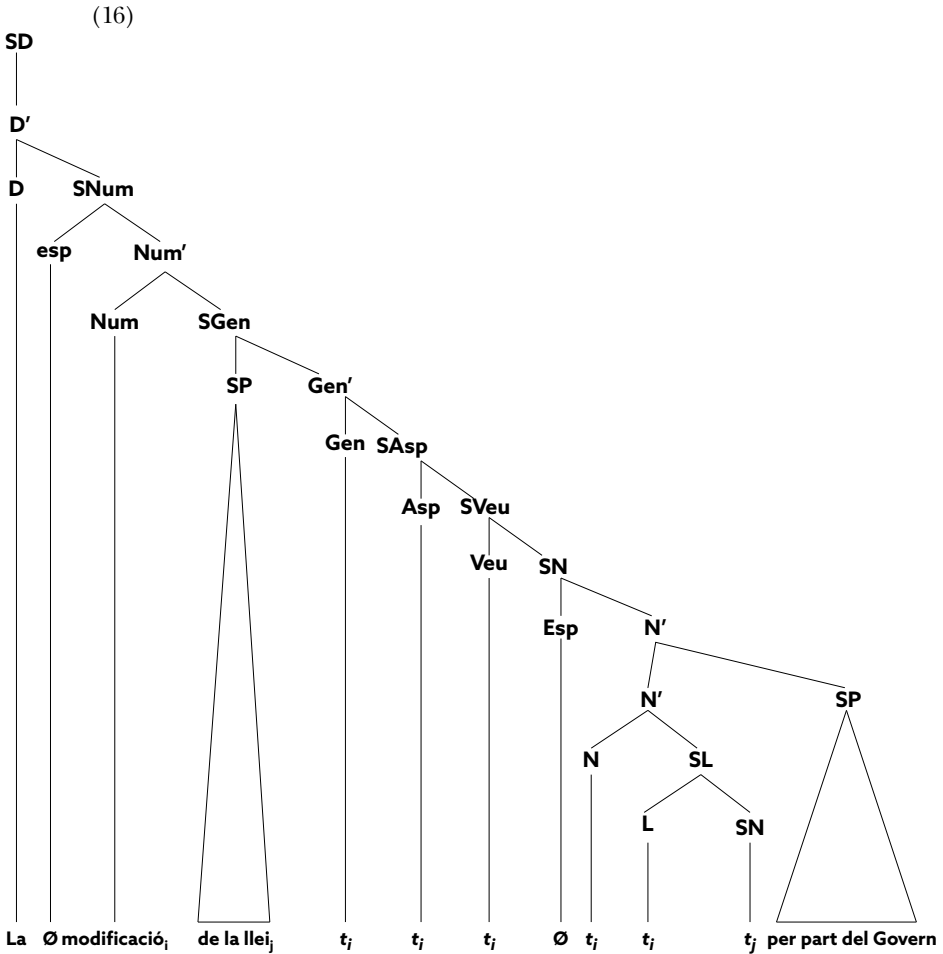
80 Tot i que aquesta oració no ens sembla gens natural en català, hem pogut comprovar, mitjançant consultes personals, que hi ha parlants que la consideren gramatical. En qualsevol cas, reprendrem aquesta qüestió a l'apartat sobre la realització dels arguments externs (veg. 6.3.1.2).

81 Més endavant també veurem que alguns noms psicològics admeten una lectura agentiva. Llavors l'agent es podrà desplaçar la posició d'especificador d'Aspecte', i esdevenir un argument extern amb les mateixes característiques que l'agent (per això l'anomenarem *experimentador agent*).

Un cop vist què entenem per argument extern i com cal situar-lo en l'estructura de l'SD, podem explicar quins papers temàtics poden desenvolupar els diferents sintagmes que poden ocupar aquesta posició. A l'apartat següent, doncs, exposarem quins papers temàtics poden desenvolupar els arguments externs de les nominalitzacions.

6.3.2 Papers temàtics

Des del punt de vista de l'estructura temàtica, els arguments externs poden desenvolupar els papers temàtics d'agent, experimentador o tema. A continuació

exemplifiquem les tres possibilitats (identifiquem l'argument extern amb la cursiva):

- (17) a. L'atac *dels corsaris* als mariners va durar tota la matinada. (*agent*)
b. L'amor *del Rafel* per la Rosa Mari és infinit. (*experimentador*)
c. Vaig presenciar l'arribada *del tren* a l'estació. (*tema*)

No tots els noms eventuals admeten aquests tres rols temàtics com a argument extern, ja que l'argument extern sempre correspon al paper temàtic més prominent i, per tant, depèn dels requeriments temàtics de cada arrel inespecificada.

Encara més: malgrat que en l'àmbit de la predicació verbal els arguments externs solen expressar tant agents com causes (o experimentadors), els noms eventuals no admeten mai una causa com a argument extern. Com veurem, les nominalitzacions relacionades amb verbs que tenen alternança causativa/ergativa no es relacionen mai amb l'alternant causatiu, sinó que sempre ho fan amb l'ergatiu. És a dir: les nominalitzacions eventuals, a diferència dels verbs, no admeten mai —o gairebé mai— un argument extern causa, que sempre haurà de ser un adjunt. És en aquest sentit que considerem que els noms es relacionen amb la variant ergativa del verb. A (18) podem constatar la diferència entre la realització de la causa en l'àmbit verbal (18a i b) i en l'àmbit nominal (18c i d). La cursiva indica el sintagma amb el paper temàtic de causa.

- (18) a. *La tempesta* va enfonsar el vaixell.
b. El vaixell es va enfonsar *amb la tempesta*.
c. *L'enfonsament *de la tempesta* del vaixell
d. L'enfonsament del vaixell {**amb/a causa de*} *la tempesta*.

En aquests casos la causa no es pot recuperar, com passa amb l'agent de les passives, amb un SP_{per (part de)} que segurament només és possible amb els noms agentius com *destrucció*, *arrasament* o *enderrocament*, l'argument extern dels quals es pot interpretar com a causa en alguns contextos. No deixa de ser, però, una estructura poc natural en català (és una interpretació que, si bé no és impossible, és molt forçada):

- (19) a. la destrucció de la ciutat {per l'exèrcit enemic/ ?pel tsunami}
b. l'arrasament del sembrat {per les bèsties/ ?per una pedregada}
c. l'enderrocament de l'edifici {per l'Ajuntament/ ?per una explosió de gas}

Com que l'argument causa es materialitza com a adjunt en l'estructura superficial, el tema —que en l'estructura profunda era l'argument intern— s'externalitza i es realitza com a argument extern, motiu pel qual adquireix propietats d'aquest

tipus d'argument, com la possibilitat de realització com a possessiu (amb limitacions, això sí, per la posició estructural que acaba ocupant l'argument). Fixem-nos en els fragments següents, extrets de frases redactades per usuaris d'Internet o mitjans de comunicació:⁸²

- (20) a. ?la seva destrucció a causa de la construcció d'un gran aparcament per als parlamentaris (*El Periódico*, 15-8-2008)
 b. ?Santi Vila i CIU donen suport al seu arrasament pel fracking. (*Twitter*)
 c. l'església de Santa Caterina abans del seu enderrocament a causa de la Desamortització de Mendizábal (Blog "Piscolabis Librorum")⁸³

Certament, també tenim la possibilitat de realitzar el complement agentiu com a possessiu i el tema com a complement preposicional (llavors el tema s'haurà d'interpretar, lògicament, com un argument intern). Fixem-nos que, en els exemples anteriors, l'única interpretació possible del possessiu és la d'agent:

- (21) a. la seva destrucció de la ciutat (*seva* = *de l'exèrcit enemic* / **del tsunami*)
 b. el seu arrasament del sembrat (*seu* = *de les bèsties* / **d'una pedregada*)
 c. el seu enderrocament de l'edifici (*seu* = ?*de l'Ajuntament* / **d'una explosió de gas*)

D'altra banda, considerarem que el rol semàntic tema (que hem explicat que cal entendre com un argument *promogut*) pot funcionar com a argument extern en el cas dels noms relacionats amb processos (*enfonsament*) o esdeveniments (*arribada*, *naixement*, *aparició*, *desaparició*), que en una configuració verbal coincidirien amb verbs ergatius i inacusatius. Com hem dit, encara que els verbs ergatius tinguin sovint un alternant causatiu, en el domini nominal la causa no es pot expressar mai com a argument extern pròpiament dit i, per tant, caldrà considerar que els noms no tenen alternant causatiu. Per explicar aquest fenomen, alguns autors han relacionat la nominalització amb l'alternant ergatiu del verb corresponent. Però si el que es vol afirmar és que el nominal deriva de l'alternant ergatiu, i no pas de l'alternant transitiu causatiu, aquesta afirmació resulta problemàtica en un marc descriptiu en què es considera que hi ha una única unitat lèxica inespecificada categorialment, ja que en aquest marc els noms no són derivats dels verbs. Llavors el que hem de sostenir és que en el domini nominal el nus que legitima el paper de causa —que assumim que és SAsp, com proposàvem a (14)— és un nus defectiu, i per aquest motiu només pot realitzar-se l'alternant ergatiu de la unitat lèxica.

82 Giorgi i Longobardi (1991), com hem vist a l'apartat 3.4, afirmen que, en italià, perquè un complement argumental es pugui realitzar com a possessiu, ha de ser extern. Nosaltres creiem que el català imposa la mateixa restricció. De tota manera, reprendrem aquest tema més avall.

83 <http://librorum.piscolabis.cat/2010_11_01_archive.html>

Aquesta qüestió n'afecta una altra de prou rellevant, que de tota manera no és central en el nostre debat i no desenvoluparem en detall. I és que si en el domini de l'SD només es pot realitzar l'alternant ergatiu perquè SAsp no legitima el paper de causa, potser, com a contrapartida, caldrà sostenir que el domini verbal és aquest nus el que legitima la causa i, per tant, la configuració resultant afegeix un element causal a una unitat primitiva que ha de ser forçosament inergativa. Això conduiria a establir, contra el que és més habitual, que l'alternant més primitiu en una alterança lèxica causativa/ergativa és l'ergatiu. En aquesta línia, Gràcia considerava que la graella temàtica d'aquests verbs era monàdica, i que la causa és un predicat abstracte que s'insereix a la posició de subjecte pel principi de predicació:

[Els verbs ergatius] neixen amb una posició de subjecte buida. Seguint la proposta de Hale-Keyser (1985), suposarem que són verbs monàdics la graella- θ dels quals només inclou un paper- θ Pacient (Hale-Keyser l'anomenen Tema). [...]

Com que les frases han de tenir subjecte (pel Principi de Projectió Ampliat i per la Teoria de la Predicació), el verb *trencar* d'alguna manera ha d'omplir aquesta posició. Una possibilitat és intransitivitzar el verb de manera que l'objecte es traslladi a la posició externa per rebre Cas. [...]

Si el verb no s'intransitivitza, Hale-Keyser proposen la inserció d'un predicat abstracte *causa*, al nivell del lèxic (a l'ELC), que porta un argument extern Agent. Aquest argument servirà com a subjecte del verb.

(Gràcia, 1989: 203–204)

D'alguna manera, aquesta també és la idea que suggereix Morimoto quan afirma que «la definició semàntica del verbo mover tiene que basarse en la EC [estructura conceptual] de moverse, a pesar de que, en español, mover es morfológicamente más primitivo que moverse» (2001: 64).⁸⁴

El que volem fer notar aquí, doncs, és que, encara que en alguns aspectes el tema es pugui relacionar amb un argument intern —per exemple, no pot controlar clàusules d'infinitiu— també presenta, en aquests casos, característiques pròpies dels arguments externs, com poden ser la possibilitat de realització com a possessiu o com a clíctic (*en*). Ho il·lustrem a continuació:⁸⁵

84 Reprendrem aquesta qüestió més endavant (veg. 6.3.3.2.3).

85 Tot i que alguns autors (Ginebra, 2001) proposen que l'únic argument nominal que es pot extreure com a clíctic és l'argument intern, cal fer notar que sembla que, més que pròpia de l'argument intern, la possibilitat d'extracció com a clíctic *en* és pròpia del tema o del pacient externalitzats. Així, no és possible quan aquests arguments són interns (1d):

- a. Vaig presenciar la donació dels quadres al museu per part del pintor.
- b. Vaig presenciar la seva donació dels quadres al museu. (*seva*= del pintor)
- c. En vaig presenciar la donació al museu per part del pintor. (*en* = dels quadres)
- d. *En vaig presenciar la seva donació al museu. (*en* = dels quadres; *seva*= del pintor)

- (22) a. Vaig presenciar l'arribada del tren.
 b. *En* vaig presenciar l'arribada.
 c. La *seva* arribada havia generat moltes expectatives.
- (23) a. No va presenciar el naixement del seu primer fill.
 b. No *en* va presenciar el naixement.
 c. El *seu* naixement va ser molt esperat.

De fet, hem localitzat exemples d'aquests noms realitzats en una configuració passiva amb el tema realitzat com a SP_{per part de}, malgrat que cal dir que són escassos i que molts parlants no els perceben com a naturals. Així, en una cerca aleatòria en línia, trobem exemples com aquests, en què l'ús de *per part de* s'explica, en part, perquè el tema és animat:

- (24) a. Arribada per part de les entitats, recollida [de la] documentació i entrega de músiques.
 b. A més, l'entrada per part de turistes estrangers és molt restringida.

Tot i que en parlarem més endavant, és important fer notar que el fet que alguns parlants rebutgin construccions com les anteriors pot estar relacionat amb la suspicàcia amb què sovint s'han vist, en català, les construccions passives amb un agent introduït per la locució *per part de*. De fet, l'ús d'aquesta locució com a introductora de l'agent nominal és relativament recent (com veurem, no existia en català antic), la qual cosa pot haver motivat certes reticències entre els estudiosos a l'hora d'acceptar-la com a gramatical en català (per exemple, la *Praxi lingüística III* de la URV), si bé actualment la *Gramàtica de la llengua catalana* (IEC, 2016) incorpora la locució com una realització més del complement agent.

En qualsevol cas, tot i que en general es considera que el tema sempre es genera com a argument intern, en el cas dels noms que expressen un esdeveniment o un procés es realitza en la posició estructural d'argument extern, i, per aquest motiu, hem de considerar que es tracta d'un argument *promogut*.

Per una altra part, considerarem que l'argument extern dels noms psicològics és sempre l'experimentador –independentment de la classe de verb psicològic amb què es relacioni cada tipus de nom. D'entrada, sembla clar que l'experimentador s'ha d'entendre com a argument extern dels substantius relacionats morfològicament amb verbs psicològics de la classe A (*estimar, odiar, adorar, detestar*), que són els que presenten un experimentador com a argument extern i un tema com a argument intern). Comparem les parelles d'oracions següents:

- (25) a. Aquells alumnes odien les matemàtiques.
 b. És un fet ben sabut que, normalment, els pares estimen els fills.

- (26) a. L'odi d'aquells alumnes a les matemàtiques no tenia fi.
b. {L'estimació/ L'amor} dels pares cap al fill comença quan neix la criatura.

Ara bé, l'experimentador és l'argument extern en els noms que es relacionen morfològicament amb verbs de les classes B i C. De fet, segons expliquen Levin & Rappaport Hovav (2005), Roswadowska —que descompon els rols temàtics en trets— sosté que els experimentadors comparteixen alguns trets amb els agents, cosa que pot afavorir que, en alguns contextos, com és el cas dels noms psicològics, s'entenguin com a argument extern:

Roswadowska (1988; 159; 1989: 127) points out that experiencers have more in common with agents with respect to certain other grammatical generalizations, and she accounts for this commonality by assigning experiencers the additional feature [+ sentient], which is shared by agents. This analysis captures the dual character of experiencers (Levin & Rappaport Hovav, 2005: 44).

Si partim de la idea que la formació dels mots és estructural, la distribució dels arguments no necessàriament ha de tenir els mateixos condicionants en la configuració nominal i en la verbal. I, si consideréssim que el segon argument d'aquests noms és un tema, el fet que l'experimentador adquireixi un paper temàtic més prominent i que, per tant, es realitzi com a argument extern en els noms psicològics seria coherent amb la major part de jerarquies temàtiques, que situen l'experimentador en una posició més elevada (o més prominent) que el tema (veg. Levin & Rappaport Hovav, 2005: 162–163).

La distribució desigual dels arguments dels verbs psicològics ha estat objecte de debat en els estudis sobre règim verbal, en la mesura que no hi ha acord sobre el paper temàtic corresponent a l'argument que no és l'experimentador (Levin & Rappaport Hovav, 2005: 18). D'una banda, postular que els verbs psicològics de la classe B, com els de la classe A, tenen un argument experimentador i un argument tema implica acceptar que la relació dels papers temàtics i dels arguments és arbitrària, cosa que no sembla possible (per exemple, sempre que hi ha un agent en l'estructura argumental, és aquest agent el que es realitza com a argument extern). Ara bé, si la idea que l'experimentador ocupa una posició més prominent que el tema, haurem de considerar que l'argument extern dels verbs psicològics de la classe B no pot ser tema, sinó causa. En aquest sentit, Levin & Rappaport Hovav manifesten que, en anglès, els verbs del tipus *frighten* ('espantar'), que són els que tenen un experimentador objecte, són verbs que descriuen «the causation of a psychological state in the experiencer, and they often even take animate, agentive subjects, making them close to prototypical transitive verbs». Atès que aquesta *causació* d'un estat psicològic requereix, en la configuració verbal, un argument extern amb el paper temàtic de causa, podem entendre per què en les

nominalitzacions l'argument extern ha de ser necessàriament l'experimentador: com hem vist, malgrat que la causa és un argument en l'estructura lexicosemàntica (o en l'estructura temàtica associada a l'arrel), en la projecció del nom (en la materialització del sintagma nominal) aquest paper temàtic no es pot manifestar mai com a veritable complement argumental (els noms psicològics no legitimen especificador a SAsp'). Llavors, l'únic argument del nom en l'estructura superficial serà l'experimentador, i caldrà considerar que pateix un procés de *promoció* que fa que pugui controlar clàusules d'infinitiu o realitzar-se com a possessiu, com es pot comprovar als exemples de (27).

- (27) a. Vaig presenciar l'acovardiment de la Laia per parlar en públic.
 b. El seu aclaparament per la notícia va durar poc: de seguida va reaccionar.
 c. Els polítics van mostrar la seva alegria per l'alliberament del periodista.⁸⁶

En resum, a l'hora d'analitzar les dades hem considerat, com a complements subjectius, els arguments que realitzen el paper temàtic més prominent dels que pot admetre el nom (paral·lel al subjecte oracional), i pot ser un dels que presentem a continuació:

- a) agent;
- b) experimentador (en el cas dels noms psicològics i en alguns noms estatus);
- c) tema (arguments *promoguts* de noms relacionats amb verbs inacusatius i ergatius);
- d) pacient (o els temes) en la configuració passiva.

D'altra banda, com ja havíem vist, els arguments nominals admeten quatre realitzacions:

- a) Sintagmes preposicionals
- b) Adjectius relacionals
- c) Possessius
- d) Clítics

86 Cal assenyalar, aquí, que en un cas com *alegria*, també és possible un complement introduït per *de*: *Vaig ser testimoni de l'alegria de l'àvia de tornar-te a veure per aquí*. Segurament, aquest nom admet dues estructures argumentals: una amb un argument experimentador i un argument tema (que llavors es materialitza com a SP_{de}) i l'altra amb un argument causa i un argument experimentador (cas en què la causa no podrà formar part de l'estructura argumental del nom i només es podrà recuperar com a adjunt).

A continuació analitzarem quines possibilitats de realització hi ha per a cadascun dels tipus d'arguments externs i si el nombre d'arguments realitzats, la graella temàtica i l'estructura aspectual) permeten establir patrons de regularitat.

6.3.3 Realització dels arguments externs

6.3.3.1 Introducció

En aquest apartat presentarem les possibilitats de realització dels arguments externs, i ho farem posant en relació, d'una banda, dades empíriques de gairebé 200 noms, extretes del CTILC, i de l'altra, les diverses hipòtesis i constatacions que s'han fet sobre com es manifesten aquests arguments.

Abans de detallar cada tipus de realització, mostrarem dades quantitatives relacionades amb la distribució de les realitzacions segons les classes aspectuals en què hem dividit els noms. Hem tingut en compte, en la realització d'aquests quadres, els arguments externs pròpiament dits, i els *promoguts* corresponents al tema de noms relacionats amb verbs ergatius i inacusatius (del tema *promogut* dels noms transitius en parlarem a l'apartat següent), i hem incorporat, dins de l'etiqueta *sintagma preposicional*, els adjunts agentius (SP_{per (part de)}).

Vegem, en primer lloc, les dades relatives als noms dinàmics, que presentem a les taules 9, 10, 11, 12 i 13. En general, totes les taules presenten unes dades similars pel que fa a la proporció de sintagmes preposicionals, clítics, adjectius relacionals i possessius, motiu pel qual creiem que, segurament, els patrons de realització dels arguments nominals estan més marcats pel nombre d'arguments realitzats i la graella temàtica que per l'estructura aspectual —segurament, només depenen de l'aspecte en la mesura que aquest factor es pot relacionar amb els papers temàtics.

En tots els casos, doncs, la realització més habitual dels arguments nominals és la dels sintagmes preposicionals, i la menys freqüent, amb diferència, és la de clíctic (que només localitzem en dos dels cinc grups: les accions i les realitzacions). Pel que fa als possessius i als adjectius relacionals, el percentatge d'ús és més elevat que en el cas de la taula 6 (on es recollien dades de tots els tipus d'arguments nominals), fenomen degut d'una banda al fet que els possessius només són possibles com a arguments externs o bé *promoguts* (Giorgi & Longobardi 1991) i de l'altra al fet que la major part d'adjectius relacionals funcionen com a arguments externs.

Entre les diverses categories, a més, hi ha diferències significatives: mentre que en les activitats el percentatge de sintagmes preposicionals és del 61,4% i el de possessius és del 36,2%, en el cas dels processos, els possessius només representen el 13,9% de les ocurrències. Amb tot, les dades de cada classe aspectual tampoc són homogènies: per exemple, hi ha noms d'actes, com *admissió*, en què tots els argu-

ments externs s'expressen com a possessius, mentre que *demanda* o *concessió* no en tenen cap ocurrència (això no implica, però, que no sigui possible: aquestes taules només indiquen tendències, i no tenim en compte el context d'inserció de cada SD).

Fixem-nos, d'entrada, en la taula 9. Coherentment amb la resta de noms, els substantius d'aquesta taula presenten un percentatge d'ocurrències amb arguments realitzats com a sintagmes preposicionals més elevat que el percentatge d'ocurrències de la resta de realitzacions. Amb tot, el percentatge d'ús dels possessius és lleugerament més alt que en la resta de classes aspectuals, cosa que es podria relacionar amb el fet que molts d'aquests noms solen exigir un argument extern agent (sovint humà).⁸⁷

Taula 9. Arguments externs dels noms d'activitat

ACTIVITATS					
NOM	Ocurrències amb arguments externs	Sintagma preposicional	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>acompanyament</i>	13	13 (100%)	-	-	-
<i>agraïment</i>	257	81 (31,4%)	-	1 (0,4%)	176 (68,2%)
<i>arbitratge</i>	21	16 (76,2%)	-	-	5 (23,8%)
<i>bramadissa</i>	2	1 (50%)	-	-	1 (50%)
<i>clam</i>	230	151 (65,65%)	-	2 (0,85%)	77 (33,5%)
<i>clamadissa</i>	5	1 (20%)	-	2 (40%)	2 (40%)
<i>clamor</i>	78	45 (57,7%)	-	2 (2,6%)	31 (39,7%)
<i>comportament</i>	191	115 (60,2%)	-	29 (15,2%)	47 (24,6%)
<i>comunicació</i>	22	21 (95,5%)	-	-	1 (4,5%)
<i>conducció</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>discussió</i>	80	33 (41,25%)	-	7 (8,75%)	40 (50%)
<i>diversió</i>	23	19 (82,6%)	-	1 (4,4%)	3 (13%)
<i>divertició</i>	3	2 (66,7%)	-	-	1 (33,3%)
<i>divertiment</i>	28	15 (53,6%)	-	4 (14,3%)	9 (32,4%)
<i>enraonament</i>	19	8 (42,1%)	-	-	11 (57,9%)
<i>guerra</i>	31	16 (51,6%)	-	3 (9,7%)	12 (38,7%)
<i>guiatge</i>	109	97 (89%)	-	-	12 (11%)
<i>immersió</i>	19	12 (63,2%)	-	-	7 (36,8%)
<i>marcatge</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>parlament</i>	167	86 (51,5%)	-	1 (0,6%)	80 (47,9%)
<i>pelegrinatge</i>	56	13 (23,2%)	-	-	43 (76,8%)
<i>pesquera</i>	5	-	-	-	5 (100%)
<i>preguera</i>	25	4 (16%)	-	1 (4%)	20 (80%)
<i>rodatge</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>utilització</i>	16	14 (87,5%)	-	-	2 (12,5%)
<i>viatge</i>	89	19 (21,3%)	-	-	70 (78,7%)
Total	1.494	787 (52,7%)	-	53 (3,5%)	655 (43,8%)

87 A l'apartat 6.3.1.3.2, sobre els possessius, ampliarem aquesta qüestió.

Pel que fa a la taula 10, on hi ha substantius que indiquen accions, es pot constatar que, si bé el percentatge total d'ús dels possessius és més baix que en el cas anterior, els noms en què la majoria d'ocurrències són possessius representen el 23,6%, i són substantius que, precisament, requereixen un argument extern animat: *anada*, *clausura*, *enaltiment*, *pesquera* o *preguera* en són alguns exemples. Destaca, a més, el percentatge d'ús d'adjectius relacionals, que segurament està relacionat amb l'agentivitat i amb la transitivitat de molts noms d'acció (que poden aparèixer amb un argument intern, motiu pel qual sovint han d'adoptar una realització que no sigui SP_{de}).

Taula 10. Arguments externs dels noms d'acció

ACCIONS					
Nom	Ocurrències amb arguments externs	Sintagma preposicional	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>afavoriment</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>agressió</i>	69	49 (71%)	-	12 (17,4%)	8 (11,6%)
<i>anada</i>	180	89 (49,4%)	-	-	91 (50,6%)
<i>anàlisi</i>	17	9 (52,9%)	-	-	8 (47,1%)
<i>ascensió</i>	137	100 (73%)	-	8 (5,8%)	29 (21,2%)
<i>atac</i>	126	96 (76,2%)	-	10 (7,9%)	20 (15,9%)
<i>consolació</i>	7	7 (100%)	-	-	-
<i>construcció</i>	5	-	-	4 (80%)	1 (20%)
<i>conversió</i>	148	122 (82,4%)	-	-	26 (17,6%)
<i>cremadissa</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>descensió</i>	2	1 (50%)	-	1 (50%)	-
<i>destrucció</i>	28	23 (82%)	-	2 (7%)	3 (11%)
<i>distracció</i>	35	18 (51,4%)	-	1 (2,9%)	16 (45,7%)
<i>enaltiment</i>	3	-	-	1 (33,3%)	2 (66,7%)
<i>encisament</i>	5	4 (80%)	-	-	1 (20%)
<i>evasió</i>	19	12 (63,2%)	-	1 (5,3%)	6 (31,6%)
<i>impressió</i>	17	5 (29,4%)	-	-	12 (70,6%)
<i>invasió</i>	315	170 (54%)	-	142 (45%)	3 (1%)
<i>inversió</i>	43	21 (48,8%)	-	14 (32,6%)	8 (18,6%)
<i>menyspreu</i>	63	32 (50,8%)	-	-	31 (49,2%)
<i>transmissió</i>	4	1 (25%)	-	1 (25%)	2 (50%)
<i>triadissa</i>	1	-	-	-	1 (100%)
<i>visita</i>	73	43 (58,9%)	-	1 (1,4%)	29 (39,7%)
Total	1.299	804 (61,9%)	-	198 (15,2%)	307 (23,6%)

La taula 11, que també inclou noms dinàmics volutius —com les accions i les activitats—, presenta una distribució dels arguments similar a la de les dues taules anteriors, cosa que segurament demostra que no és la classe aspectual el que determina més clarament la realització dels arguments, sinó les característiques temàtiques i contextuals dels arguments en si. Per exemple, els noms que tenen més ocurrències

amb un argument realitzat com a possessiu són precisament els que, com *admissió*, *condemna*, *blasfèmia* o *injúria*, requereixen un argument extern agentiu (sovint humà).

Taula 11. Arguments externs dels noms d'acte

NOM	ACTES				
	Ocurrences amb arguments externs	Sintagma preposicional	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>absorció</i>	42	24 (57,1%)	-	-	18 (42,9)
<i>aconseguitment</i>	4	4 (100%)	-	-	-
<i>acusació</i>	65	45 (69,2%)	-	-	20 (30,8%)
<i>adhesió</i>	262	161 (61,5%)	-	4 (1,5%)	97 (37%)
<i>admissió</i>	2	-	-	-	2 (100%)
<i>adopció</i>	17	16 (94,1%)	-	-	1 (5,9%)
<i>agermanament</i>	25	25 (100%)	-	-	-
<i>al·lusió</i>	30	24 (80%)	-	-	6 (20%)
<i>annexió</i>	53	46 (86,8%)	1 (1,9%)	2 (3,8%)	4 (7,5%)
<i>arribada</i>	300	228 (76%)	-	-	72 (24%)
<i>blasfèmia</i>	23	13 (56,5%)	-	1 (4,3%)	9 (39,1%)
<i>casament</i>	106	69 (65,1%)	-	-	37 (34,9%)
<i>clausura</i>	23	5 (21,7%)	-	2 (8,7%)	16 (69,6%)
<i>concessió</i>	35	27 (77,1%)	-	7 (20%)	1 (2,9%)
<i>condemna</i>	39	18 (46,2%)	-	1 (2,6%)	20 (51,3%)
<i>condemnació</i>	16	14 (87,5)	-	1 (6,25%)	1 (6,25%)
<i>definició</i>	7	1 (14,3%)	-	1 (14,3%)	5 (71,4%)
<i>demanadissa</i>	3	1 (33,3%)	-	1 (33,3%)	1 (33,3%)
<i>demanda</i>	91	68 (74,7%)	-	4 (4,4%)	19 (20,9%)
<i>denúncia</i>	43	26 (60,5%)	-	-	17 (39,5%)
<i>dimissió</i>	127	105 (82,7%)	-	-	22 (17,3%)
<i>inclusió</i>	1	-	-	-	1 (100%)
<i>injúria</i>	47	33 (70,2%)	-	-	14 (29,8%)
<i>intromissió</i>	63	48 (76,2%)	-	3 (4,8%)	12 (19%)
<i>negativa</i>	97	61 (62,9%)	-	2 (2,1%)	34 (35%)
<i>objecció</i>	61	50 (82%)	-	-	11 (18%)
<i>partició</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>reclusió</i>	9	-	-	-	9 (100%)
<i>ruptura</i>	372	358 (96,2%)	-	12 (3,2%)	2 (0,6%)
<i>venda</i>	3	2 (66,7%)	-	-	1 (33,3%)
<i>victòria</i>	74	52 (70%)	-	5 (7%)	17 (23%)
Total	2.041	1.525 (74,72%)	1 (0,05%)	46 (2,25%)	469 (22,98%)

Les taules 12 i 13 presenten, respectivament, noms d'esdeveniment (no volitius i no duratius) i noms de procés (no volitius i duratius). Aquests noms coincideixen, en alguns casos, amb noms relacionats amb verbs inacusatius (*arribada*, *naixement* o *sortida*, etc.), amb un tema *promogut* que no sempre és humà, fet que explica el baix percentatge de possessius i d'adjectius relacionals.

Taula 12. Arguments externs dels noms d'esdeveniment

ESDEVENIMENTS					
Nom	Ocurrences amb arguments externs	Sintagma preposicional	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>aclapament</i>	16	13 (81,2%)	-	-	3 (18,8%)
<i>al·lucinació</i>	1	-	-	-	1 (100%)
<i>alarma</i>	34	27 (79,4%)	-	-	7 (20,6%)
<i>alliberament</i>	11	2 (18,2%)	-	3 (27,3%)	6 (54,5%)
<i>col·lisió</i>	22	21 (95,5%)	-	-	1 (4,5%)
<i>confusió</i>	39	29 (65,9%)	-	1 (2,3%)	14 (31,8%)
<i>decepció</i>	56	21 (37,5%)	-	2 (3,6%)	33 (58,9%)
<i>enervació</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>naixement</i>	101	85 (84,1%)	1 (1%)	1 (1,0%)	14 (13,9%)
<i>repercussió</i>	140	118 (84,9%)	-	-	21 (15,1%)
<i>sorpresa</i>	41	16 (39%)	-	-	25 (75,8%)
<i>sortida</i>	81	74 (91,4%)	-	-	7 (8,6%)
Total	545	410 (75,2%)	1 (0,2%)	7 (1,3%)	132 (24,2%)

Taula 13. Arguments externs dels noms de procés

PROCESSOS					
Nom	Ocurrences amb arguments externs	Sintagmes preposicionals	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>abaixament</i>	40	40 (100%)	-	-	-
<i>aclariment</i>	1	-	-	-	1 (100%)
<i>acreixement</i>	48	43 (89,6%)	-	4 (8,3%)	1 (2,1%)
<i>adormiment</i>	6	5 (83,3%)	-	-	1 (16,7%)
<i>afebliment</i>	97	93 (95,9%)	-	1 (1%)	3 (3,1%)
<i>afluixament</i>	28	26 (92,8%)	-	1 (3,6%)	1 (3,6%)
<i>alegrament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>alleugeriment</i>	12	11 (91,7%)	-	1 (8,3%)	-
<i>allunyament</i>	84	60 (71,4%)	-	3 (3,6%)	21 (25%)
<i>aprofundiment</i>	4	1 (25%)	-	3 (75%)	-
<i>apropament</i>	11	8 (72,7%)	-	-	3 (27,3%)
<i>arrodoniment</i>	12	12 (100%)	-	-	-
<i>avergonyiment</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>avorrició</i>	1	-	-	-	1 (100%)
<i>creixement</i>	361	304 (84,2%)	-	15 (4,2%)	42 (11,6%)
<i>decrement</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>empipament</i>	4	3 (75%)	-	1 (25%)	-
<i>empobriment</i>	91	83 (91,2%)	-	6 (6,6%)	2 (2,2%)
<i>enamorament</i>	26	13 (50%)	-	-	13 (50%)
<i>encariment</i>	86	82 (95,3%)	-	1 (1,2%)	3 (3,5%)
<i>enfuriment</i>	3	2 (66,7%)	-	-	1 (33,3%)
<i>enriquiment</i>	84	75 (89,3%)	-	4 (4,8%)	5 (6%)

6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern

PROCESSOS					
Nom	Ocurrences amb arguments externs	Sintagmes preposicionals	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>envaniment</i>	4	2 (50%)	-	-	2 (50%)
<i>esfereïment</i>	11	9 (81,8%)	-	-	2 (18,2%)
<i>esgarrifament</i>	2	1 (50%)	-	-	1 (50%)
<i>humiliació</i>	49	38 (77,6%)	-	-	11 (22,4%)
<i>irritació</i>	43	19 (44,2%)	-	3 (7,0%)	21 (48,8%)
<i>propulsió</i>	10	10 (100%)	-	-	-
Total	1.125	947 (84,2%)	-	43 (3,8%)	135 (12%)

D'altra banda, hem de prendre en consideració els noms relacionats amb estats i qualitats, que mostrem a les taules 14 i 15. En aquest cas, constatem, d'una manera encara més evident que en els noms dinàmics, l'elevat percentatge d'ús dels possessius, cosa que segurament també té a veure amb el paper temàtic que requereixen molts d'aquests noms (que sol ser un experimentador amb el tret +humà).

Taula 14. Arguments externs dels noms de qualitat

QUALITATS					
Nom	Ocurrences amb arguments externs	Sintagmes preposicionals	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>abundor</i>	307	295 (96,1%)	-	2 (0,7%)	10 (3,3%)
<i>adaptabilitat</i>	22	17 (77,3%)	-	-	5 (22,7%)
<i>amabilitat</i>	88	58 (65,9%)	-	-	30 (34,1%)
<i>apocament</i>	6	4 (66,7%)	-	-	2 (33,3%)
<i>aptitud</i>	201	128 (63,7%)	-	3 (1,5%)	70 (34,8%)
<i>complicitat</i>	106	90 (84,9%)	-	-	16 (15,1%)
<i>dret</i>	225	155 (68,9%)	-	-	70 (31,1%)
Total	955	474 (78,2%)	-	5 (0,5%)	203 (21,3%)

Taula 15. Arguments externs dels noms d'estat

ESTATS					
Nom	Ocurrences amb arguments externs	Sintagmes preposicionals	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>admiració</i>	225	165 (73%)	-	1 (0,4%)	60 (26,6%)
<i>alegrança</i>	4	1 (25%)	-	-	3 (75%)
<i>amoïnament</i>	2	-	-	-	2 (100%)
<i>amor</i>	259	70 (27%)	-	16 (6,2%)	173 (66,8%)
<i>atabalament</i>	11	8 (72,7%)	-	1 (9,1%)	2 (18,2%)
<i>atracció</i>	124	112 (90,3%)	-	5 (4%)	7 (5,6%)
<i>avorriment</i>	42	24 (57,1%)	-	-	18 (42,9%)

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

ESTATS					
Nom	Ocurrències amb arguments externs	Sintagmes preposicionals	Clític	Adjectiu relacional	Possessiu
<i>cansament</i>	72	35 (49,3%)	-	6 (8,5%)	30 (42,3%)
<i>capficament</i>	14	1 (7,1%)	-	-	13 (92,9%)
<i>colpiment</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>commoció</i>	11	11 (100%)	-	-	-
<i>complaença</i>	54	32 (59,3%)	-	-	22 (40,7%)
<i>coneixement</i>	56	17 (30,4%)	-	-	39 (69,6%)
<i>decaïment</i>	27	18 (66,7%)	-	1 (3,7%)	8 (29,6%)
<i>deixondiment</i>	19	16 (84,2%)	-	1 (5,3%)	2 (10,5%)
<i>delectació</i>	26	23 (88,5%)	-	-	3 (11,5%)
<i>delectança</i>	19	14 (73,7%)	-	3 (15,8%)	2 (10,5%)
<i>desesper</i>	46	16 (34,8%)	-	-	30 (65,2%)
<i>desesperació</i>	147	81 (55,1%)	-	-	66 (44,9%)
<i>desesperança</i>	15	5 (33,3%)	-	-	10 (83,3%)
<i>desil·lusió</i>	22	13 (59,1%)	-	-	9 (40,9%)
<i>embadaliment</i>	34	18 (52,9%)	-	-	16 (47,1%)
<i>encaparrament</i>	11	6 (54,5%)	-	-	5 (45,5%)
<i>enervament</i>	7	5 (71,4%)	-	-	2 (28,6%)
<i>enuig</i>	88	37 (42%)	-	1 (1,1%)	50 (56,8%)
<i>enveja</i>	27	20 (74,1%)	-	1 (3,7%)	6 (22,2%)
<i>espaordiment</i>	5	3 (60%)	-	-	2 (40%)
<i>estima</i>	69	48 (69,6%)	-	2 (2,9%)	19 (27,5%)
<i>esverament</i>	30	21 (70%)	-	-	9 (30%)
<i>fascinació</i>	18	10 (35,7%)	-	-	18 (64,3%)
<i>frisor</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>il·lusió</i>	24	15 (62,5%)	-	-	9 (37,5%)
<i>indignació</i>	219	137 (62,6%)	-	2 (0,9%)	80 (36,5%)
<i>interès</i>	89	49 (55,1%)	-	7 (7,9%)	33 (37,1%)
<i>odi</i>	159	54 (34%)	-	2 (1,3%)	103 (64,8%)
<i>passió</i>	89	34 (38,2%)	-	5 (5,6%)	50 (56,2%)
<i>patiment</i>	42	19 (45,2%)	-	2 (4,8%)	21 (50%)
<i>por</i>	24	4 (16,7%)	-	-	20 (83,3%)
<i>satisfacció</i>	103	71 (68,9%)	-	4 (3,9%)	28 (27,2%)
<i>temor</i>	62	37 (59,7%)	-	3 (4,8%)	22 (35,5%)
Total	2.297	1.252 (54,5%)	-	63 (2,7%)	992 (43,2%)

Podem veure, doncs, que totes les classes de noms presenten ocurrencies amb l'argument extern realitzat com a sintagma preposicional, com a adjectiu relacional i com a possessiu. A més, hi ha alguns substantius que admeten l'expressió d'aquest argument —que veurem que en aquest cas no és l'extern, sinó un argument *promogut*— com a clític. A continuació detallarem cadascuna de les possibilitats.

6.3.3.2 Sintagma preposicional

Hem pogut veure, al llarg del treball, que sense cap mena de dubte la realització més habitual dels arguments externs dels noms eventuals és la de sintagma preposicional: atès que els noms no poden regir cas, els arguments l'han d'adquirir mitjançant una preposició, que, en el cas de l'argument extern, tendeix a ser *de* (la preposició menys marcada en català i en les llengües romàniques), que assigna cas genitiu a l'SD que regeix.

D'aquest fet en deriva que, en general, els arguments externs tendeixen a ser SP_{de} en català (és a dir, es realitzen com a genitiu), una realització que hem anomenat *genitiu subjectiu*, tot seguint la proposta de Bonet & Solà (1986). Aquesta és la realització material que adopten més freqüentment tant els arguments externs pròpiament dits com els arguments *promoguts*. Ho il·lustrem a les oracions següents, on també podem constatar que aquests noms —a diferència del que defensava Picallo (1991, 1999) reben una interpretació eventual:

- (28) a. La descripció *de la mare* de la posta de sol que havia vist em va meravellar.
 b. Els veïns van presenciar la fugida *dels lladres* del lloc dels fets.
 c. L'arribada *del tren* cada dia és més lenta.

De fet, com a veritable complement argumental, l'argument extern només es pot materialitzar com a genitiu subjectiu o bé com a SP_{entre} (realització de la qual parlarem a continuació): perquè es produeixen el comandament categorial i l'assignació de paper temàtic dins del marc de la nominalització cal que l'argument rebí cas, i la regla d'inserció de genitiu (Giorgi & Longobardi, 1991) mostra que els arguments externs han de ser necessàriament genitius (almenys en principi).

Tanmateix, això no vol dir que l'agent, la causa o l'experimentador (papers temàtics típics dels arguments externs) només es puguin materialitzar com a genitius subjectius.

De fet, fins i tot hi ha condicions sintàctiques i semàntiques que segurament bloquegen aquesta possibilitat en alguns contextos. Així, d'una banda pot ser que la realització de dos arguments nominals —un tema i un agent— com a genitius provoqui una ambigüïtat, que aquesta realització resulti excessivament forçada o bé que sigui agramatical en català. Fixem-nos en els exemples que presentem a continuació, extrets i traduïts de Jiménez Ríos (2001):

- (29) a. la descripció de la Maria de l'assassí (cf. *La Maria va descriure l'assassí*)
 b. ? la descripció de l'assassí de la Maria (cf. *La Maria va descriure l'assassí/ Van descriure l'assassí de la Maria*)

- (30) a. ?la interpretació de l'Anna de les instruccions
 b. *la destrucció de l'Ajuntament del restaurant

És a dir, malgrat que hi ha noms que sí que admeten dos complements argumentals realitzats com a SP_{de} (per exemple, *la por del Pau de la foscor, les ganes dels nens de fer vacances*), també podem afirmar que a un catalanoparlant li resultarien *estrany*s (fins i tot agramaticals en alguns casos) sintagmes com els que presentem a continuació, amb dos complements argumentals realitzats com a genitius:⁸⁸

- (31) a. la detenció [_{tema} del sospitós] [_{agent} *de/per part de la policia]
 b. la construcció [_{tema} de cases ecològiques] [_{agent} ?de/per part de l'empresa Consteco]

Segurament és per això que alguns autors justifiquen l'aparició de sintagmes preposicionals introduïts per la locució *per part de* o per la preposició *per* com a solució d'ambigüitats (Jiménez Ríos, 2001) o com a mitjà d'evitar la repetició de la preposició *de* (Badia, 2002). D'alguna manera també és el que afirma la *Gramàtica de la llengua catalana* quan explica que en el cas dels noms de procés que demanen un tema i un agent «s'evita la presència simultània de dos complements seleccionats amb *de*» (IEC, 2016: 532).

De fet, intuïtivament resulta fàcil pensar que, quan dos complements que habitualment es realitzen com a SP_{de} concorren en un mateix sintagma nominal (com a arguments d'un mateix nucli nominal), un dels dos complements tendeix a realitzar-se d'una altra manera, ja sigui com a possessiu o adjectiu relacional, ja sigui com a sintagma preposicional introduït per una altra preposició. I precisament una de les opcions *disponibles* és la realització dels complements subjectius com a SP_{per} o SP_{per part de} (que, al cap i a la fi, són preposicions semànticament més explícites que *de*). Ho mostrem en els exemples que presentem a continuació:⁸⁹

- (32) a. la descripció de l'assassí per part de la Maria
 b. la interpretació de les instruccions per part de l'Anna
 c. la destrucció del restaurant per part de l'Ajuntament

Tanmateix, un cop analitzades les dades, podem dir que aquesta tendència es compleix només en part: si bé la proporció de realitzacions de complements

88 Badia (2002: 1604) assenyala que en català el sintagmes nominals amb més de dos complements són «molt menys naturals» que els verbs amb dos o més complements: «la tendència en català (com en altres llengües romàniques i a diferència de moltes llengües germàniques) és de preferir els sintagmes nominals amb relativament pocs complements del mateix nivell sintàctico-semàntic» (Badia 2002: 1604). Les dades sembla que corroboren aquesta idea, i és que habitualment els noms apareixen amb un complement argumental.

89 Una altra opció seria realitzar l'argument extern com a SP_{de} i l'argument intern directe com a SP_a (en parlarem més endavant)

subjectius com a SP_{per} o SP_{per part de} augmenta en el cas dels sintagmes nominals que tenen com a nucli un nom transitiu del qual s'expliciten tots dos arguments, el percentatge de realitzacions com a SP_{de} continua sent força superior. Així, hem localitzat 248 ocurrencies (repartides entre 33 substantius transitius) en què el sintagma nominal conté dos arguments explícits que, en una configuració verbal, correspondrien al subjecte i al complement directe. D'aquestes 248 ocurrencies en què s'expliciten els dos arguments nominals, l'argument extern es realitza en el 77% dels casos (és a dir, 191) com a SP_{de}; només es materialitza com a SP_{per} en l'11,3% de les ocurrencies, i, com a SP_{per part de}, en l'11,7%.

Aquestes xifres no reflecteixen, però, l'altre factor que pot influir en la realització dels arguments nominals, que és el paper temàtic que desenvolupa cadascun d'aquests arguments. Els noms transitius —que exigeixen un agent com a argument extern i un pacient com a argument intern— realitzen els «arguments externs» com a SP_{per(part de)} sobretot quan l'argument intern és explícit. Els exemples de (33), extrets del CTILC, il·lustren aquesta situació, amb noms com *acompanyament* (33a), *aconsegüiment* (33b), *adopció* (33c), *afavoriment* (33d), *destrucció* (33e), *elecció* (33f) i *invasió* (33g), noms relacionats morfològicament amb verbs que exigeixen sempre un tema i un agent. La cursiva marca l'agent:

- (33) a. [L]a invasió francesa modificà algunas cosas, [...] tals foren [...] lo *acompanyament* dels estrangers *per los ministres del Sant Ofici*.
- b. Doncs bé, l'estona escolada entre la partida d'Aquil·les i l'aconsegüiment de la tortuga *per ell*, resulta perfectament finita, per exemple si la velocitat de l'heroi és cinc cops més gran [...].
- c. Això pot explicar-nos l'adopció durant el segle XIX dels principis de l'escola escocesa *per part dels filòsofs catalans* [...].
- d. [...] l'èxit inicial de les creuades va deure's a l'afavoriment dels invasors cristians de la Palestina *pels musulmans de l'Egipte*.
- e. El fenomen invers (de decontracció) és induït per la destrucció de l'acetilcolina *per part de l'acetilcolinesterasa*.
- f. [...] en l'actualitat, com veurem, són predominantment subjectius els factors que intervenen en l'elecció del castellà *per part d'un escriptor catalanoparlant*.
- g. Els aristòcrates elaboren les primeres doctrines defensives sobre la revolució i la invasió, *per part de les masses*, del poder públic.

A diferència del que veiem a (33), els substantius que presenten un argument *promogut* (34) o els que exigeixen un argument extern experimentador (35) poden realitzar l'argument extern com a genitiu subjectiu:

- (34) a. Feia escassament un quart de l'arribada *del genet* a la Plaça...
- b. Sis mesos després de l'ascensió *de Kennedy* a la Presidència...

- c. No es va fer esperar l'atac *de l'exèrcit aragonès* contra el Rosselló.
 - d. [C]erquen l'atracció *dels musulmans* al catolicisme i a la França.
 - e. [E]s prolongarà la immersió *de la peça* al bany àcid.
 - f. En temps de la guerra *de Pere el Gran* contra França...
 - g. la periòdica conversió *d'un poble* en una estàtua de sal
 - h. [H]a de defensar sense condicions el dret *dels pobles* a disposar lliurement de llurs destins.
 - i. Un altre canvi important, encara, és fàcil d'apreciar: l'enriquiment *de l'alzinar* en espècies de la muntanya mitjana.
 - j. L'evasió *dels pescadors* cap a l'agricultura no afecta la seva manera d'ésser.
 - k. Assolint Venizelos l'anexió *de la Tràcia* a Grècia, fa, ensems, muntar [...]. (cf. la seva anexió a la Grècia lliure)
- (35) a. D'altra banda, l'espectacle deixava veure l'admiració *de cada un* per la feina de l'altre.
- b. L'embadaliment *de l'artista* davant la seva nuesa quedà plasmada en les innombrables representacions que en féu.
- c. Enuig *del marit* amb el criat que ha oblidat un encàrrec, etern enfuriment d'ella amb la modista informal.
- d. [A]tribueixen aquest acte a secreta enveja *d'en Reutter* contra ell.
- e. ¿Vols un exemple de la distracció *d'en Lluís* amb mi?
- f. el drama de l'enamorament *del rei de França Lluís XIV* per la famosa neboda del cardenal Mazarino, anomenada Maria Mancini

Com hem dit, sovint els substantius que admeten l'argument extern realitzat com a SP_{de} fins i tot en coocurrència amb un argument intern ho fan perquè no és un complement intern directe, sinó un complement preposicional introduït per preposicions que normalment no són *de* (i que, per tant, no poden provocar ambigüitats si coocorren amb un altre SP_{de}). De fet, quan l'argument intern directe i l'argument extern es manifesten explícitament, molts dels substantius de (34) es projecten amb un argument extern realitzat com a SP_{de} i un argument intern realitzat com a SP_a (o introduït per una altra preposició semànticament més explícita).

De tota manera, també hem localitzat exemples de realització de dos genitius (SP_{de}) seguits (genitiu subjectiu + genitiu objectiu), cosa que demostra que no és una construcció impossible en català:

- (36) a. ?L'exposició del Joan del treball que havia fet va ser força llarga.
- b. La por de la teva filla de quedar-se sola comença a ser un problema, no?

Aquesta possibilitat, a més, és prou productiva quan el segon argument és un SP que introdueix un infinitiu. Vegem-ne algunes possibilitats:

- (37) a. La decisió de la Joana de marxar de vacances aquest mes ens ha fet anar malament a la feina.
 b. Tothom s'adonava del desig del director d'augmentar els beneficis.

Podríem aduir, en casos com els de (37), que els segons complements són *pseudoarguments*, complements equiparables als objectes hiponímics (Real, 2009), en la mesura que creen una relació predicativa entre l'objecte i l'arrel que denota una relació semàntica d'hiponímia (Real, 2009: 176). Així, podem parafrasejar els SD anteriors mitjançant oracions com *La decisió és marxar de vacances* o bé *El desig és augmentar els beneficis*. Aquestes construccions sempre han d'estar encapçalades per la preposició *de* i és per això que s'admeten dos SP encapçalats per aquesta preposició en la projecció del nom. Tanmateix, els exemples il·lustren que no és impossible, en català, que dos complements d'un mateix substantiu es realitzin materialment com a SP_{de}.

En aquest sentit, doncs, sembla que l'alternança en la realització dels arguments externs no pot ser únicament la necessitat d'evitar dos sintagmes preposicionals introduïts per *de* com a complements argumentals del mateix nom. Com reconeix Jiménez Ríos (2001) per a l'espanyol, si la motivació de l'alternança fos aquesta, no hi hauria cap canvi d'interpretació entre el genitiu subjectiu i els SP_{per part de} com a recursos per realitzar l'argument extern d'un nom eventual, com postulava Badia (veg. capítol 4). Així, Jiménez Ríos d'una banda afirma que «parece como si el cambio de la preposición *de* por *por* se debiera, en principio, [...] a hechos de índole estilística para evitar la repetición de la preposición *de*, lo que no debería traer consigo cambios de otro tipo», però de l'altra fa notar que en realitat «parece que sí los trae porque la interpretación del sintagma nominal pasa de ser activa a ser pasiva» (2001: 265). Encara: si realment fos una locució emprada simplement per raons estilístiques (per poder realitzar l'agent quan també s'expressa el pacient), no localitzaríem, al CTILC, oracions com aquesta:

- (38) D'altra banda, la utilització [*dels pescadors*] [*de sistemes molt perfeccionats*] [...] fa que moltes espècies siguin pescades massa joves.

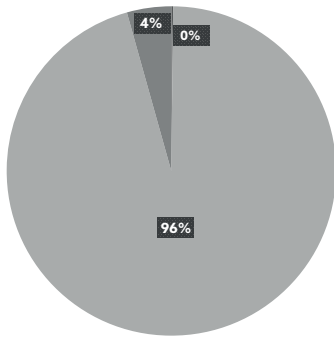
D'altra banda, si aquesta realització no estigués relacionada amb la passiva i aparegués, simplement, perquè en català no admeten dos SP_{de} argumentals, ja l'hauríem de localitzar en català antic amb la mateixa funció, de manera que no poguéssim vincular l'extensió de l'ús d'aquesta locució a l'augment dels textos científics, jurídics i periodístics (i la seva creixent influència en la llengua general), que presenten tendència tant a la nominalització com a la passivització.

Ara bé, en català antic aquesta locució era inexistent com a introductora de l'agent nominal. Així, tot i que tant el CICA (Corpus Informatitzat del Català Antic) com el CTILC mostren una freqüència similar pel que fa a l'ús de *per part*

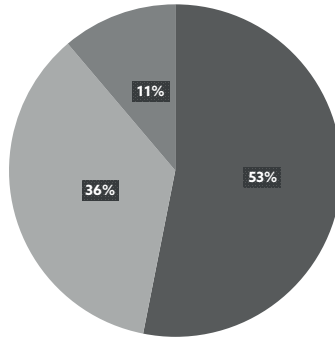
de (al CICA representa aproximadament el 0,0078% del corpus i al CTILC, el 0,0053%), el CICA no conté cap ocurrència d'aquesta locució com a introductora de l'agent d'un nom eventual, mentre que el 53% de les ocurrències del CTILC correspon a aquest ús.⁹⁰

Els gràfics 1 i 2 il·lustren com en català antic la locució *per part de* era freqüent com a agent d'oracions passives, mentre que en català actual la locució funciona amb més freqüència com a agent nominal que com a agent de passives oracionals.

■ Agent nominal ■ Agent d'una oració passiva ■ Altres ■ Agent nominal ■ Agent d'una oració passiva ■ Altres

Gràfic 1. Ocurrències *de per part de* al CICA

Gràfic 2. Ocurrències *de per part de* al CTILC

A continuació presentem alguns exemples d'ús d'aquesta locució en català antic, que extraiem del CICA (la cursiva és nostra):

- (39) a. Fem-vos a saber que *per part de la dona na Guillamona* [...] és estat proposat [...] que [...] feés pendre e caplevar lo dit en Bernat Rovira. (*Clams i crims a la València medieval*, 2, s. xiv)
- b. Aquest jorn fon feta proposició *per part de la dita senyora reyna* en lo dit Parlament. (*Dietaris de la Generalitat de Catalunya*, 1, s. xv)
- c. Ací só tramés a la magestat vostra, sanyora, *per part de mon senyor*, qui suplica la celsitv vostra guiar-lo vullau, que puga antrar e exir sens prejuhi seu e puga restar en sa libertat franca. (*Tirant lo Blanc*, s. xv)

90 Cal dir que el que sí que hem localitzat és la realització de l'agent com a SP_{per}:

La acceptació de l' archabisbat de València per lo reverendíssim senyor don Thomàs de Vilanova, frare de l' orde de Sant Agostí. (*El 'Llibre de Antiquitats' de la Seu de València*, 1, s. xvi)

Llavors potser sí que podríem parlar, en certa manera, de nominalitzacions passives en català antic, introduïdes per la preposició que habitualment introdueix l'agent verbal d'una passiva. Llavors l'increment de l'ús de *per part de* podria estar relacionat amb la pèrdua de càrrega semàntica d'algunes preposicions i amb la necessitat d'ús de preposicions semànticament més explícites. Més avall reprenedrem aquest tema.

d. E immediadament, en dit stament fou presentada y legida una supplicació *per part de mossèn Antich Sala, notari*, la qual és del tenor següent [...]. (*Corts generals de Montsó*, s. xvi)

També en trobem casos —que al gràfic 1 hem etiquetat com a *altres*— en què el que expressa la locució és la referència a alguna de les parts d'un plet o d'una relació, en un sentit equivalent al *de part de*. Il·lustrem aquest fenomen amb els exemples de (40).

- (40) a. Ara oiats que us fan a saber lo justícia, els jurats e els prohòmens consellers de la ciutat, per sí e *per part de la universitat de la dita ciutat* [...]. (*Manual dels consells de la ciutat de València*, 1, s. xiv)
- b. hi hagué pau entre ells, en la qual pau entrevengué micer Pinyol de la dita ciutat, *per part de dits Bossoms*, e en Berthomeu Gil notari, d'él testes e de dit Figuerola [...]. (*L'estudi General de Lleida de 1430 al 1524*, 3, s. xv).
- c. E per quant per los tres staments és estada apuntada, traçada y ordenada una scriptura, per presentar aquella als tractadors de sa magestat en resposta de la que dits tractadors, ab embaxada *per part de sa magestat*, presentaren [...]. (*Corts generals de Montsó*, s. xvi)

Ara bé, com hem dit, no hem localitzat ocurrencies d'agent nominal realitzat com a SP_{per part de} sinó que l'argument extern dels noms eventuais, si s'expressava com a sintagma preposicional, sempre ho feia com a genitiu subjectiu en català antic. Ho il·lustrem a continuació:

- (41) a. Acabada la visita de tots los officials reals e ciutadans de paraýs, resta la Senyora sola en sa cambra [...]. (*Vita Christi*, s. xv)
- b. Lo combat dels cavallers durà ben dos hores (*Tirant lo Blanch*, s. xv)

És precisament en aquest sentit que considerem que la motivació del recurs a *per part de* no pot ser (només) una qüestió d'eufonia o de solució a ambigüitats, sinó que té a veure amb una alternança passiva/activa paral·lela a la que hi ha en l'àmbit del sintagma verbal. Per aquest motiu caldrà analitzar, als apartats següents, si els factors que hem introduït a 6.1 incideixen d'alguna manera en aquesta possibilitat.

El CTILC permet observar que, sense cap mena de dubte, la major part d'arguments externs es manifesten com a genitius, però les xifres tampoc permeten passar per alt la resta de realitzacions. Els exemples de (42), extrets tots del CTILC, mostren cadascuna d'aquestes possibilitats. Així, (42a) presenta un genitiu subjectiu; (42b) un agent realitzat com a SP_{per}; (42c) un agent realitzat com a SP_{per part de} i (42d) un agent encapçalat per la preposició *entre*:

- (42) a. [P]oden enfortir l'amor *de molts catalans* a la Llengua Catalana.
 b. Encara que faci mal de dir-ho, la destrucció *per l'exèrcit francès* del barri de Jesús, el convent i l'església dels Franciscans i el cementiri que els completava, va facilitar la realització [...] de la idea cobejada de perfeccionar la comunicació entre Barcelona i la població de Gràcia.
 c. La cova de l'home de Pequín ofereix una prova molt antiga de la utilització del foc *per part dels homínids*, ja des dels començaments de l'ocupació del jaciment.
 d. A Yathrib, on hi havia jueus que daren a Déu aquest nom, i hi havia guerra *entre dues tribus arábiques, aus i khazraj*, l'accessió d'una força jueva [...] havia fet dar el tomb a la batalla de Bu'ath a favor dels primers.

Tot seguit presentem les dades obtingudes distribuïdes segons la classe aspectual a què pertany el nom. Aquesta distribució mostra, una altra vegada, que l'aspecte és un factor que només influeix en la realització dels complements perquè es relaciona amb els papers temàtics —que, juntament amb el nombre d'arguments realitzats, són els dos factors que sembla que sí que permeten explicar determinades regularitats.

A les taules 16, 17, 18, 19 i 20 il·lustrem els resultats corresponents als noms dinàmics. Tot i que en totes les taules predominen clarament els genitius subjectius, no es pot deixar de banda ni l'aparició de la passiva ni l'ús de l' SP_{entre} que apareix quan el nom és inherentment recíproc o quan pot tenir una interpretació recíproca. Hi ha classes aspectuals —com les accions i els actes— que presenten un percentatge lleugerament més elevat de passives, però aquest fenomen es deu al fet que la major part de noms que s'inclouen dins d'aquestes dues categories són noms transitius i, per tant, admeten més fàcilment la passiva. Així, la taula 16 conté un 0,5% de realitzacions amb $SP_{per\ part\ de}$ i un altre 0,5% amb SP_{per} (és a dir, un 1% de les ocurrències incorporen un SD passivitzat). Aquest 1% no es distribueix en la mateixa proporció a tots els noms, sinó que únicament és present en noms típicament transitius, com *acompanyament* i *discussió*, o bé en casos en què la configuració activa del nom es construeix amb un argument extern pròpiament dit (com *parlament*, amb un agent, o *divertiment*, amb un experimentador amb trets agentius).⁹¹

91 Ampliarem aquesta informació als apartats següents.

Taula 16. Distribució dels sintagmes preposicionals: activitats

ACTIVITATS					
Nom	Arguments externs realitzats com a SP	Genitius subjectius	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
acompanyament	13	11 (84,6%)	1 (7,7%)	1 (7,7%)	-
agraïment	81	79 (97,5%)	-	2 (2,5%)	-
arbitratge	16	16 (100%)	-	-	-
bramadissa	1	1 (100%)	-	-	-
clam	151	151 (151%)	-	-	-
clamadissa	1	1 (100%)	-	-	-
clamor	45	45 (100%)	-	-	-
comportament	115	115 (100%)	-	-	-
comunicació	21	8 (38,1%)	-	-	13 (61,9%)
conducció	2	2 (100%)	-	-	-
discussió	33	17 (51,5%)	1 (3%)	1 (3%)	14 (42,4%)
diversió	19	19 (100%)	-	-	-
divertició	2	2 (100%)	-	-	-
divertiment	15	14 (93,3%)	-	1 (6,7%)	-
enraonament	8	6 (75%)	-	-	2 (25%)
guerra	16	10 (62,5%)	-	-	6 (37,5%)
guiatge	97	97 (100%)	-	-	-
immersió	12	12 (100%)	-	-	-
marcatge	1	1 (100%)	-	-	-
parlament	86	84 (97,7%)	1 (1,2%)	-	1 (1,2%)
pelegrinatge	13	13 (100%)	-	-	-
preguera	4	4 (100%)	-	-	-
rodatge	2	2 (100%)	-	-	-
utilització	14	2 (14,3%)	5 (35,7%)	7 (50%)	-
viatge	19	19 (100%)	-	-	-
Total	787	731 (92,9%)	8 (1%)	12 (1,5%)	36 (4,6%)

A les taules 17 i 18 es constata un fenomen similar: el percentatge més elevat de realitzacions dels arguments nominals com a SP_{per} o SP_{per part de} es deu, simplement, al fet que aquests grups inclouen un nombre més elevat de noms transitius que els altres. És el cas d'*afavoriment*, *agressió*, *atac*, *destrucció*, *inversió*, *invasió* i *utilització* (taula 17), i d'*injúria*, *evasió*, *denúncia*, *demanda*, *concessió*, *absorció*, *adopció* i *annexió* (taula 18). També poden admetre un SP_{per part de} com hem vist a la taula 16, alguns noms intransitius que es construeixen o que es poden construir, en l'alternant actiu, amb un argument extern agentiu (és el cas d'*adhesió*, per exemple), tot i que aquesta possibilitat és força menys freqüent. En canvi, tot i considerar que són accions i actes, hi ha substantius que rarament accepten un SP_{per part de} com els que es relacionen amb verbs inacusatius o ergatius, segurament perquè no admeten un argument extern pròpiament dit sinó *promogut* (el tema).

Taula 17. Distribució dels sintagmes preposicionals: accions

ACCIONS					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
afavoriment	1	-	1 (100%)	-	-
agressió	49	44 (89,8%)	1 (2%)	4 (8,2%)	-
anada	89	89 (100%)	-	-	-
anàlisi	9	9 (100%)	-	-	-
ascensió	100	100 (100%)	-	-	-
atac	96	90 (93,8%)	2 (2,1%)	4 (4,2%)	-
consolació	7	7 (100%)	-	-	-
conversió	122	122 (100%)	-	-	-
cremadissa	1	1 (100%)	-	-	-
descensió	1	1 (100%)	-	-	-
destrucció	23	8 (34,8%)	14 (60,9%)	1 (4,3%)	-
distracció	18	18 (100%)	-	-	-
encisament	4	4 (100%)	-	-	-
evasió	12	11 (91,7%)	-	1 (8,3%)	-
impressió	5	5 (100%)	-	-	-
invasió	170	155 (91,2%)	12 (7,1%)	3 (1,8%)	-
inversió	21	18 (85,7%)	1 (4,8%)	2 (9,5%)	-
menyspreu	32	31 (96,9%)	-	-	1 (3,1%)
transmissió	1	1 (100%)	-	-	-
visita	43	43 (100%)	-	-	-
Total	804	757 (94,15%)	31 (3,87%)	15 (1,87%)	1 (0,12%)

Taula 18. Distribució dels sintagmes preposicionals: actes

ACTES					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
absorció	24	11 (45,8%)	6 (25%)	7 (29,2%)	-
aconseguint	4	1 (25%)	3 (75%)	-	-
acusació	45	42 (93,3%)	-	3 (6,7%)	-
adhesió	161	159 (98,8%)	-	2 (1,2%)	-
adopció	16	-	2 (12,5%)	14 (87,5%)	-
agermanament	25	21 (84%)	-	-	4 (16%)
al·lusió	24	24 (100%)	-	-	-
annexió	46	42 (91,3%)	2 (4,3%)	2 (4,3%)	-
arribada	228	228 (100%)	-	-	-
blasfèmia	13	13 (100%)	-	-	-
casament	69	66 (95,7%)	-	-	3 (4,3%)
clausura	5	5 (100%)	-	-	-
concessió	27	18 (66,7%)	3 (11,1%)	6 (22,2%)	-
condemna	18	18 (100%)	-	-	-

6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern

ACTES					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
condemnació	14	14 (100%)	-	-	-
definició	1	1 (100%)	-	-	-
demanadissa	1	1 (100%)	-	-	-
demanda	66	64 (97%)	-	2 (3%)	-
denúncia	26	22 (84,6%)	1 (3,8%)	3 (11,5)	-
dimissió	105	105 (100%)	-	-	-
injúria	33	32 (97%)	1 (3%)	-	-
intromissió	48	48 (100%)	-	-	-
negativa	61	59 (96,7%)	-	2 (3,3%)	-
objecció	50	48 (96%)	1 (2%)	1 (2%)	-
partició	1	1 (100%)	-	-	-
ruptura	358	328 (91,6%)	-	1 (0,3%)	29 (8,1%)
venda	2	2 (100%)	-	-	-
victòria	52	52 (100%)	-	-	-
Total	1.523	1.425 (93,6%)	19 (1,2%)	43 (2,8%)	36 (2,4%)

La impossibilitat teòrica d'admissió d'un tema *promogut* com a SP_{per part de} és el que segurament explica que no trobem cap ocurrència d'aquesta realització en noms que indiquen esdeveniments. Aquest substantius, que són dinàmics, culminatius i no duratius, es relacionen sovint amb verbs inacusatius, i, per tant, en lloc d'un argument extern pròpiament dit tenen un argument *promogut*. És el que podem comprovar a la taula 19.

Taula 19. Distribució dels sintagmes preposicionals: esdeveniments

ESDEVENIMENTS					
Nom	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
aclapament	13	13(100%)	-	-	-
alarma	27	22 (81,5%)	1 (3,7%)	-	4 (14,8%)
alliberament	2	1 (50%)	1 (50%)	-	-
col·lisió	21	4 (19%)	-	-	17 (81%)
confusió	29	24 (82,8%)	-	-	5 (17,2%)
decepció	21	21 (100%)	-	-	-
enervació	3	3 (100%)	-	-	-
naixement	85	85 (100%)	-	-	-
repercussió	118	118 (100%)	-	-	-
sorpresa	16	16 (100%)	-	-	-
sortida	74	74 (100%)	-	-	-
TOTAL	409	381 (93,2%)	2 (0,5%)	-	26 (6,4%)

Igualment, la presència ínfima de la configuració en els noms de processos (de fet, només n'hi ha un cas) s'explica perquè la majoria són noms relacionats amb verbs ergatius o inacusatius, de manera que presenten un tema *promogut* com a argument extern. Mostrem els resultats corresponents a aquests noms a la taula 20.

Taula 20. Distribució dels sintagmes preposicionals: processos

PROCESSOS					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
<i>abaixament</i>	40	40 (100%)	-	-	-
<i>acreixement</i>	43	43 (100%)	-	-	-
<i>adorniment</i>	5	5 (100%)	-	-	-
<i>afebliment</i>	93	93 (100%)	-	-	-
<i>afluixament</i>	26	26 (100%)	-	-	-
<i>alegrament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>alleugeriment</i>	11	11 (100%)	-	-	-
<i>allunyament</i>	60	51 (85%)	-	-	9 (15%)
<i>aprofundiment</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>apropament</i>	8	8 (100%)	-	-	-
<i>arrodoniment</i>	12	12 (100%)	-	-	-
<i>avergonyiment</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>creixement</i>	304	304 (100%)	-	-	-
<i>decrement</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>empobriment</i>	83	83 (100%)	-	-	-
<i>enamoramant</i>	13	13 (100%)	-	-	-
<i>encariment</i>	82	82 (100%)	-	-	-
<i>enfuriment</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>enriquiment</i>	75	74 (98,7%)	-	1 (1,3%)	-
<i>envaniment</i>	2	2 (100%)	-	-	-
<i>esfereïment</i>	9	9 (100%)	-	-	-
<i>esgarriament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>humiliació</i>	38	38 (100%)	-	-	-
<i>irritació</i>	19	19 (100%)	-	-	-
<i>propulsió</i>	10	10 (100%)	-	-	-
Total	944	934 (98,9%)	-	1 (0,1%)	9 (1%)

L'argument extern dels noms dinàmics, per tant, sol ser genitiu subjectiu quan és un sintagma preposicional, si bé hi ha substantius que admeten les altres possibilitats. Amb tot, sembla que la causa de la variabilitat no es troba en l'aspecte lèxic, sinó en el paper temàtic de cada argument i en la valència argumental de cada nom.

En el cas dels noms que designen qualitats (taula 21) i estats (taula 22), l'explicació de les realitzacions és molt similar. Com que en principi aquests substantius no tenen un argument extern agentiu (Badia, 2002) sinó experimentador, no admeten amb la mateixa facilitat la passivització de l'estructura.

Això no impedeix, però, que hi hagi substantius que admetin aquesta possibilitat: com explicarem més endavant, sembla que en la llengua el recurs a l'alternança activa/passiva en l'àmbit del sintagma nominal ha augmentat en català, com en altres llengües romàniques (Giorgi & Longobardi 1991 per a l'italià, Jiménez Ríos 2001 per a l'espanyol), cosa que explica per què hi ha noms psicològics (com *por*) que l'admeten.

Taula 21. Distribució dels sintagmes preposicionals: qualitats

QUALITATS					
Nom	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
<i>abundor</i>	295	295 (100%)	-	-	-
<i>adaptabilitat</i>	17	17 (100%)	-	-	-
<i>amabilitat</i>	58	58 (100%)	-	-	-
<i>apocament</i>	4	4 (100%)	-	-	-
<i>aptitud</i>	128	127 (99,2%)	-	1 (0,8%)	-
<i>complicitat</i>	90	81 (90%)	-	2 (2,2%)	7 (7,8%)
<i>dret</i>	155	155 (100%)	-	-	-
Total	747	737 (98,7%)	-	3 (0,4%)	7 (0,9%)

Taula 22. Distribució dels sintagmes preposicionals: estats

ESTATS					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
<i>admiració</i>	165	163 (98,8%)	1 (0,6%)	1 (0,6%)	-
<i>alegrança</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>amor</i>	70	63 (90%)	-	4 (5,7%)	3 (4,3%)
<i>atabalament</i>	8	8 (100%)	-	-	-
<i>atracció</i>	112	110 (98,2%)	-	2 (1,8%)	-
<i>avorriment</i>	24	24 (100%)	-	-	-
<i>cansament</i>	35	35 (100%)	-	-	-
<i>capficament</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>colpiment</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>commoció</i>	11	11 (100%)	-	-	-
<i>complaença</i>	32	31 (96,9%)	-	1 (3,1%)	-
<i>coneixement</i>	17	16 (94,1%)	-	1 (5,9%)	-
<i>decaïment</i>	18	18 (100%)	-	-	-
<i>deixondiment</i>	16	16 (100%)	-	-	-
<i>delectació</i>	23	23 (100%)	-	-	-
<i>delectança</i>	14	13 (92,9%)	-	1 (7,1%)	-
<i>desesper</i>	16	16 (100%)	-	-	-
<i>desesperació</i>	81	81 (100%)	-	-	-
<i>desesperança</i>	5	5 (100%)	-	-	-
<i>desil·lusió</i>	13	13 (100%)	-	-	-

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

ESTATS					
NOM	Arguments externs realitzats com a SP	SP _{de}	SP _{per}	SP _{per part de}	SP _{entre}
<i>embadaliment</i>	18	18 (100%)	-	-	-
<i>encaparrament</i>	6	6 (100%)	-	-	-
<i>enervament</i>	5	5 (100%)	-	-	-
<i>enuig</i>	37	37 (100%)	-	-	-
<i>enveja</i>	20	20 (100%)	-	-	-
<i>espaordiment</i>	3	3 (100%)	-	-	-
<i>estima</i>	48	44 (91,7%)	1 (2,1%)	-	3 (6,3%)
<i>esverament</i>	21	21 (100%)	-	-	-
<i>fascinació</i>	10	10 (100%)	-	-	-
<i>frisor</i>	1	1 (100%)	-	-	-
<i>il·lusió</i>	15	15 (100%)	-	-	-
<i>indignació</i>	137	136 (99,3%)	-	-	1 (0,7%)
<i>interès</i>	49	47 (96%)	1 (2%)	1 (2%)	-
<i>odi</i>	54	46 (85,2%)	-	-	8 (14,8%)
<i>passió</i>	34	34 (100%)	-	-	-
<i>patiment</i>	19	19 (100%)	-	-	-
<i>por</i>	4	3 (75%)	-	1 (25%)	-
<i>satisfacció</i>	71	71 (100%)	-	-	-
<i>temor</i>	37	36 (97,3%)	1 (2,7%)	-	-
Total	1.252	1.221 (97,5%)	4 (0,3%)	12 (1%)	15 (1,2%)

Tenint en compte que, com hem explicat, les possibilitats de realització no depenen de les categories aspectuals sinó de la combinació entre el nombre d'arguments realitzats i els rols temàtics que cada nom assigna als seus arguments, podem establir una classificació en cinc categories en què hi podem localitzar algunes regularitats: en primer lloc, hi hauria els noms agentius transitius, que són els que, igual que els verbs, admeten una alternança activa/passiva; en segon lloc, els noms agentius intransitius, que poden admetre la realització de l'agent com a SP_{per part de} amb algunes restriccions; en tercer lloc, els noms relacionats amb verbs d'alternança ergativa/causativa, que sempre es realitzen com a ergatius i que, per tant, tenen un argument tema *promogut* que sempre es realitza com a genitiu; en quart lloc, hi ha els noms psicològics, amb un argument extern experimentador que en alguns contextos adquireix trets agentius i pot fer passivitzar l'estructura en què s'insereix, i, per últim, hi hauria els noms relacionats amb verbs inacusatius, l'argument extern dels quals sempre és un tema *promogut* i que, per tant, no es pot realitzar mai com a SP_{per part de} (almenys en principi). Finalment, tindrem en compte els noms recíprocs o que admeten una lectura recíproca, que són els que tenen un argument extern que es pot materialitzar com a SP_{entre}.

6.3.3.2.1 Els noms *agentius transitius*: alternança passiva/activa

Dins dels grups dels noms *agentius transitius* hi podem incloure els substantius que, com els verbs, es construeixen amb un agent i un pacient o un tema. Dels noms que hem tingut en compte en aquest estudi hi podríem incloure *arbitratge, conducció, guiatge, marcatge, rodatge, adopció, absorció, afavoriment, agressió, annexió, atac, traïció, construcció, destrucció, elecció, reclusió, transmissió, utilització, venda, acusació, admissió, participió, alliberament, concessió, condemna, demanda, intromissió i objecció*.

Noms com els de la llista anterior permeten que l'agent s'expressi com a genitiu subjectiu (SP_{de}) o bé com a SP_{per (part de)}. A (43) hi ha els exemples corresponents a la primera realització, i a (44), dels de la segona (extraïem tots els exemples del corpus consultat i marquem l'agent amb la cursiva).

- (43) a. No es va fer esperar l'atac *de l'exèrcit aragonès* contra el Rosselló.
 b. Aquest llibre, que he escrit per la insistent demanda *de l'editorial* i pel record del professor Vicens i Vives [...] ha d'anar precedit d'algunes referències personals.
 c. Ara l'hem escoltat com una formació més reduïda i sota la conducció *d'Igor Besrodny*.
 d. Diago diu, així mateix, que la divisa del Rat Penat fon concessió *del rey en Jaume*.
 e. L'agressió *de Guarini* contra el quadre de Botticelli tallà momentàniament les connexions de Laura amb el grup.
 f. L'acusació *del Consortium* contra els sindicats cristians fou feta amb tota l'astúcia i amb els termes més capciosos i moderats.
 g. Tanmateix, la turbamulta de poetes floralescs es deixa endur —perdut l'antic guiatge *d'Alemanya, Escòcia i el Piemont*— per la grandiloqüència.
 h. Havien passat dos dies de la visita *de Joana* a la Pigada.
 i. Però Àugias fa el sord, tergiversa les coses i proposa l'arbitratge *del seu fill Fileu*.
- (44) a. en la gran lluita d'alliberament del proletariat *pel socialisme*
 b. la regulació [...] hi és tan escandalosa que bé mereixeria la denúncia *per part de col·lectius com el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament (STE-PV) o la Unió de Periodistes del País Valencià*.
 c. L'atac de les matèries sòlides *per part dels pèls radiculars deguts a la reacció àcida ja esmentada*, és afavorit també per les diastases que conté, que el fan semblant al suc gàstric dels animals.
 d. Evitar que els centres escolars tinguin barreres arquitectòniques que en dificultin l'accés i utilització *per part de tots els alumnes*.
 e. Aquesta darrera llei propicia la utilització per les comunitats autònomes de funcionaris estatals i funcionaris locals [...].
 f. La destrucció *per l'exèrcit francès* del barri de Jesús, el convent i l'església dels Franciscans i el cementiri que els completava, va facilitar la realització [...] de la

idea cobejada de perfeccionar la comunicació entre Barcelona i la població de Gràcia.

g. El fenomen invers (de decontracció) és induït per la destrucció de l'acetilcolina *per part de l'acetilcolinesterasa*.

i. Per tots aquests conceptes es necessitaria [...] la concessió d'un crèdit *per part de la Caixa de Crèdit Agrícola de la Generalitat*.

j. La difusió massiva de l'avenç aerostàtic, que suposava la seva adopció *per part del sector popular*, revertí en una progressiva disminució del seu valor social.

k. La seva absorció *pel tracte gastrointestinal* és ràpida, màxime després d'un menjar abundant en greixos.

Hem vist, al capítol 3, que Picallo (1991) identifica la realització de l'agent com a $SP_{per\ part\ de}$ amb una configuració passiva, cosa que coincideix amb l'afirmació de Grimshaw (1990) que els arguments externs dels noms d'eventualitat complexa sempre es realitzen en anglès com a SP_{by} , el mateix tipus de sintagma preposicional que introdueix la passiva en anglès.

Aquesta idea es fonamenta en el fet que les possibilitats de realitzar-se l'agent d'un nom eventual com a $SP_{per\ part\ de}$ coincideixen en gran part amb les possibilitats de passivització dels verbs: és precisament per aquesta raó que entenem que, com proposa Picallo (1991), els sintagmes nominals en què l'agent del nom que fa de nucli es realitza com a SP_{per} o $SP_{per\ part\ de}$ són passius (o tenen una configuració passiva) i que es tracta d'un fenomen paral·lel a la passiva verbal. Chomsky (1970) ja feia notar aquest paral·lelisme a l'article «Remarks on Nominalizations»:

Notice that the verb which is passivizable, such as *marry* (in one sense) or *resemble* will not be subject to this operation as a derived nominal. Thus *John's marriage to Mary*, *John's resemblance to Bill* will not transform to *the marriage to Mary by John* or *the resemblance to Bill by John* [...] (Chomsky, 1970: 204).

Per tant, sembla raonable defensar que no és ben bé que aquests noms siguin passius, sinó que en el domini nominal també hi ha alternança passiva/activa, com passa en el domini verbal amb els verbs transitius. Així, la presència de l'agent $SP_{per\ (part\ de)}$ comporta la passivització del sintagma en què s'insereix.

Consegüentment, el pacient —que es genera com a argument intern— s'externalitza (Williams, 1981) o *es promou*, mentre que l'agent —que en la configuració activa ocupava la posició d'argument extern— es recupera com a sintagma preposicional introduït, principalment, per la locució *per part de* (que llavors ja no es pot considerar complement argumental). En aquest sentit, Brucart (2002) ja assenyalava que l'SD *la seva imitació pel degà* té caràcter passiu i que «la característica fonamental de la passiva consisteix a convertir l'argument intern del predicat transitiu en subjecte» (2002: 1506), cosa que implica que en el cas dels noms

també hi ha d'haver una *promoció*. També Mouma (1993) explicava que un dels paral·lelismes entre els noms i els verbs és que en la passiva l'argument intern es mou a la posició típica de l'argument extern:

Also, similarly with the active/passive sentence pairs there are passive nominals whose internal argument has moved to the subject position as in the following examples:

- (11) a. John described Mary
 b. Mary was described by John
 (12) a. John's description by Mary
 b. Mary's description by John
 (Mouma, 1993: 78)

El complement encapçalat per *per* (*part de*), igual que l'agent de la passiva verbal, no forma part de l'estructura argumental del nom pròpiament dita: no podem parlar de l'agent SP_{per part de} com a realització de l'argument extern (com sí que fan, per exemple, Badia 1994 i 2002, o Bonet & Solà 1986), sinó que és un adjunt. És cert que mantenen, en la mesura que és possible combinar construccions passives amb modificadors intencionals (45) i, encara que no es materialitzi, sembla que pot controlar el subjecte PRO de les clàusules d'infinitiu (46):

- (45) La destrucció *intencionada* del disc dur de l'ordinador per part de l'acusat.
 (46) a. ?La destrucció del disc dur de l'ordinador per part de l'acusat_i per PRO_i amagar les proves
 b. ?la invasió de França per part d'Alemanya per aconseguir més poder (cf. *la seva invasió de França per aconseguir més poder*)

Segurament és per això que Grimshaw (1990) atorga a aquests sintagmes un estatus intermediari entre el d'arguments i el d'adjunts, que anomena *adjunt argumental*. Els adjunts argumentals —en els quals Grimshaw inclou tant els «complements agents» com els possessius— presenten les característiques següents:

The general contention here is that possessives and *by* phrases behave like neither arguments nor adjuncts. They have an intermediate status, which follows if they are licensed by argument structure in the way that is characteristic of arguments but do not satisfy a-structure positions in the way that is characteristic of arguments. Thus they resemble arguments in that a-structure licenses them, and they resemble adjuncts in that they fail to satisfy a-structure positions. This is the fundamental idea behind the notion of an a-adjunct (Grimshaw, 1990: 143).

Ara bé: aquest estatus intermedi sembla incompatible amb la idea que la posició d'argument extern ja està ocupada per l'argument *promogut*, que llavors adquireix propietats dels complements externs: es pot manifestar com a possessiu, com a adjectiu relacional ètnic o referencial (veg. 6.3.3.4) o com a clític (realitzacions que, com veurem, es consideren exclusives dels arguments externs). És el que es pot comprovar a (47), amb quatre exemples que mostren la diversitat de realitzacions possibles:⁹²

- (47) a. la invasió *de França* per part d'Alemanya
- b. la *seva* invasió per part d'Alemanya (cf. *la seva invasió d'Alemanya*, en què el possessiu només pot tenir una lectura agentiva)
- c. la invasió *francesa* per part d'Alemanya (cf. *la invasió francesa d'Alemanya*, en què l'adjectiu relacional només pot ser l'agent)
- d. *En* vaig presenciar la invasió per part d'Alemanya.

De fet, si bé en la configuració activa el pacient pot manifestar-se, en alguns casos, com a SP_a (que designarem amb el terme *datiu objectiu*), en la configuració passiva només admet la realització com a genitiu (ja que un complement *promogut* és, habitualment, genitiu). Vegem-ho:

- (48) a. Vaig presenciar l'agressió d'uns joves embriacs a una dona indigent.
- b. Vaig presenciar l'agressió d'una dona indigent per part d'uns joves embriacs.⁹³

Per tant, seguim la perspectiva tradicional i considerem que es produeix una *promoció* del pacient i que l'agent es recupera com a adjunt. En paraules de Picallo:

92 En aquest sentit es compliria la generalització de Cinque, que Giorgi & Longobardi formulen així: «Among the phrases belonging to the frame of a head N, only that which represents the argument expressible by a possessive can be extracted from Nmax» (1991: 59). I precisament l'únic argument que pot ser possessiu, segons el principi de possessivització d'aquests autors, és l'argument extern: «The unique phrase allowed to appear as a possessive is the hierarchically highest genitive argument of an NP» (1991: 68).

93 Cal matisar aquesta afirmació. Fixem-nos en les oracions següents:

(1) a. L'atac de l'exèrcit israelià {*/dels/ als/ contra els} palestins fa una setmana que dura.
 b. L'atac {dels/ ?als/ ??contra els} palestins per part de l'exèrcit israelià fa una setmana que dura.
 Com podem veure, és cert que no podem descartar la realització del pacient —que en aquest cas és afectat— com a SP_a o SP_{contra}. Llavors, però, no podem dir que s'hagi externalitzat: si intentem substituir aquest argument per un possessiu —que, al cap i a la fi, és un genitiu— només pot equivaldre a SP_{de}. En aquest sentit, sembla que s'està produint un procés de canvi pel qual SP_{per part de} perd el caràcter de complement agent d'una passiva i passa a ser entès com a agent d'una configuració nominal que ja no té alternança passiva/activa (i que no es caracteritza, doncs, per la *promoció* de l'argument intern sinó, simplement, per l'expulsió de l'argument extern de l'estructura argumental pròpiament dita). Es tractaria, però, d'un fenomen molt incipient que no implicaria que puguem deixar de concebre com a construccions passives —almenys ara per ara— les construccions nominals amb un tema/pacient realitzat com a genitiu i un agent materialitzat com a SP_{per (part de)}.

Thus, event/process nominals in Catalan appear to be incapable of realizing the AGENT in argument position. They are passive nominals. Result DPs are in the active form. Their AGENT is assigned to an argument position if syntactically realized (Picallo 1991: 291).

Ara bé: a diferència de Picallo, nosaltres no defensem que la passiva sigui l'única configuració en què es pot projectar un nom eventual. Al capítol 3 hem exposat que per a Picallo (1991) —com, de fet, per a Grimshaw— la passiva és l'única configuració en què es pot projectar un nom eventual, de manera que identifica els noms eventuals amb les construccions nominals passives (que tenen com a marca distintiva principal el fet que es realitzen amb un agent introduït per la locució *per part de*).

Per aquesta mateixa raó, l'autora interpreta que els noms intransitius són sempre resultatius: «intransitive nominals do not show passive effects of any type» (1991: 309), cosa que significa que aquests substantius «cannot denote events/processes, but only results» (1991: 309–310). Igualment, els noms psicològics, per a Picallo (1991, 1999), es poden assimilar als intransitius, als no deverbals i als resultatius, és a dir, als noms que classifica com a no eventuals (1991: 309–310). I, encara que reconeix que els noms derivats de verbs inacusatius o ergatius poden tenir una interpretació ambigua i en alguns aspectes es poden identificar amb les construccions passives, per a ella sempre són nominalitzacions actives (cosa que implica absència d'estructura eventual i menys possibilitats de legitimar l'estructura argumental d'aquests noms) (1999: 379). Per a Picallo (1991, 1999), doncs, les estructures de (44) correspondrien a veritables noms (o nominalitzacions) eventuals, mentre que les de (43) serien noms resultatius (o noms simples sense estructura argumental).

Tanmateix, els substantius que hem presentat tenen una lectura eventual en tots dos casos: així, en oracions com les de (43*b*), (43*f*) o (43*g*) els noms admeten modificadors temporals —o els podrien admetre en el mateix context en què es troben—, i en altres casos es poden construir amb modificadors aspectuals.

Creiem, per tant, que la classificació que proposa l'autora no és del tot vàlida per distingir les classes de nominalitzacions, ja que no podem considerar que l'eventualitat estigui intrínscament lligada a la passivitat.

Així com a (43) mostràvem nominalitzacions actives amb una lectura eventual, a continuació presentem exemples de noms que Picallo no admet com a noms eventuals i que, en canvi, es poden realitzar amb l'argument extern de la configuració activa com a SP_{*per part de*} (és a dir, poden passivitzar).

A (49*a*) hi ha un exemple de nom resultatiu; a (49*b*), una oració amb psicològic i (49*c*) il·lustra la possibilitat de combinació dels SP_{*per part de*} amb un nom intransitiu (la cursiva és nostra):

- (49) a. L'emissió [...] ha obtingut una òptima *respuesta* per part d'inversors institucionals, sobretot internacionals, amb més de 300 ordres. (*Ara*, 9-1-2013)
- b. [L'acte] té cada dia que passa un futur més negre pel creixent *temor* per part de la majoria d'organitzacions convocants que, a pesar seu, es pugui interpretar en clau política. (*El Periódico*, 2-2-2013)
- c. Després de molt de temps de *lluita* per part de l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor, la continuïtat del Camí Ral fins a Llinars del Vallès ja és una realitat. (*Baix Montseny.info*, 3-8-2013)

Tot i que els substantius de *b* i *c* són noms eventuals (i si tenen més dificultat per admetre la passiva és per les característiques temàtiques dels seus arguments), la possibilitat de 48a fa que hàgim de desvincular la passivitat de l'eventualitat.

Per tant, sembla que l'alternança passiva/activa és un altre dels paral·lelismes entre noms eventuals i verbs. Així, els noms que l'admeten són els que prenem en consideració en aquest apartat (noms dinàmics, transitius i agentius), que coincideixen, precisament, amb els verbs que admeten l'alternança activa/passiva.

Segurament és per aquest paral·lelisme que diverses obres de caràcter normatiu constaten que els sintagmes nominals passivitzats són poc naturals quan el nucli és un nom intransitiu, estatiu o resultatiu (que són noms relacionats amb verbs que no admeten la passiva). De fet, ja Picallo (1991) o Martí i Girbau (2002), en obres descriptives, constataren que la passiva està reservada, en principi, als noms relacionats morfològicament amb verbs transitius i si l'argument extern és un agent. Així, Picallo (1991: 288) afirma que «only a subset of deverbal nominals can passivize», i Martí i Girbau precisa aquesta observació, quan afirma que «L'ús de *per* o *per part de* queda exclòs amb noms derivats de verbs volutius (*desitjar*) i psicològics (*témer, admirar*)» (Martí i Girbau 2002: 1323).

D'altra banda, alguns autors, com Jiménez Ríos (2001, tot i que es basa en Bordelois) o Gràcia (1995), consideren que la possibilitat d'expressió de l'agent en l'àmbit nominal també està relacionada amb el sufix nominalitzador: per a ells, els noms formats amb el sufix *-ció* sempre admeten l'agent mentre els formats amb *-ment* no ho fan mai. En paraules de Jiménez Ríos:

Sin embargo, es importante considerar también, siguiendo en la misma línea de nominalizaciones activas y pasivas expuesta hasta ahora, que no se comportan del mismo modo los sustantivos deverbales con afijo *-ción* y los que presentan *-miento*. Este hecho ha llevado a Bordelois (1993: 162) a afirmar que los derivados en *-miento* del castellano no admiten el agente, los que tienen la forma *-ción*, sí, algo que no reflejan adecuadamente los diccionarios [...] (Jiménez Ríos, 2001: 267).

Gràcia, a més, afirma que aquests noms admeten l'expressió de la causa, però no de l'agent: «[...] els noms en *-ment* del català derivats de verbs causatius/incoatius

només admeten un complement causal, però no un agent, mentre que els derivats en *-ció* poden heretar l'agent» (1995: 91). Tot i que podríem pensar que hi ha certa tendència en aquesta línia, sembla que aquesta previsió no sempre és vàlida.⁹⁴

De fet, tant Jiménez Ríos com Gràcia reconeixen que hi ha noms que semblen contradir la seva hipòtesi, però ho atribueixen a una lexicalització. En paraules de Gràcia (1995):

S. Varela (c.p.) ens ha fet notar que exemples com el de (i) podrien ser un contraexemple a la nostra hipòtesi:

(i) el levantamiento del cadáver por parte del juez

l'aixecament del cadàver per part del jutge

Sembla, però, que és una construcció molt lexicalitzada. Si a la posició del complement apareix un altre element lèxic, el resultat és considerablement més dolent:

(ii)?? el levantamiento del niño / del enfermo por parte de la enfermera

?? l'aixecament del nen / del malalt per part de la infermera

(Gràcia, 1995: 91)

Hi ha, malgrat tot, altres contraexemples que no són explicables per cap lexicalització, sinó perquè, simplement, el sufix *-ment* també es permet formar noms agentius. Fixem-nos en (50):

(50) Aquest matí s'ha produït l'alliberament, per part del grup terrorista, dels periodistes segrestats.

A pesar, doncs, que de la tendència que assenyalen Gràcia i Jiménez Ríos és vàlida per a molts substantius, no constitueix un diagnòstic infalible, de manera que no és en el sufix nominalitzador on haurem de buscar les raons que expliquin la realització dels arguments de cada nom.

Finalment, en relació amb la passiva, hi ha autors que proposen distingir l'ús de *per* i el de *per part de* com a introductors de passives. D'aquesta manera, Jiménez Ríos (2001) considera que mentre que *per* és introductor d'una passiva pròpiament dita (un sintagma com *el bombardeig de la ciutat per les tropes enemigues* seria un SN passivitzat), la locució *per part de* té un valor explicatiu o reduplicatiu que converteix l'agent en «una secuencia fónica independiente —con ruptura entonativa— movible y marcada (tematizada), capaz de ocupar distintas posiciones en el orden lineal en el interior del sintagma nominal del que forma parte» (2001:

94 D'una banda, hem vist que la causa no és mai complement argumental dels noms. I, de l'altra, hem localitzat noms amb el sufix *-ment* que seleccionen un argument extern agentiu i un argument intern pacient. Amb tot —i malgrat les excepcions a què acabem de referir-nos— més endavant també comprovarem que quan un verb pot ser transitiu o intransitiu, la nominalització paral·lela amb *-ment* sol ser intransitiva.

276). D'alguna manera és el que també postulen Alexiadou, Anagnostopoulou & Schäfer (2009), que afirmen que, en les nominalitzacions, «“passive meaning” is not passive in the sense of a process suppressing the external argument», sinó que la lectura passiva emergeix com a «by-product of the absence of certain portions of structure» (2009: 3).

Tot i que assumir aquesta hipòtesi permetria explicar el fet que *per part de* es pot combinar amb noms intransitius o estatus (cosa que no és admissible en el cas de *per*), acabem de demostrar que considerar aquesta locució com a introductora de l'agent d'una passiva permet donar compte de diversos fenòmens sintàctics que fan que, ara per ara, hàgim d'analitzar els sintagmes nominals en què s'insereixen com a passivitzats i amb un agent que neix com a argument extern i que, després de ser expulsat de la seva posició argumental, es recupera com a adjunt.

Per tant, l'augment de l'ús d'aquesta locució l'haurem d'atribuir, d'una banda, a la voluntat de reforçar les marques d'agentivitat i, de l'altra, a qüestions estilístiques (*per* és un complement que sovint pot introduir el tema o altres complements preposicionals: *amor per*, *admiració per*, *interès per...*).⁹⁵

En resum, podem afirmar que els noms eventuais agentius transitius admeten, de la mateixa manera que els verbs transitius d'aquest tipus, una alternança passiva/activa, que implica dues possibles realitzacions de l'argument agent (i que, alhora, introdueix canvis en la consideració d'uns determinats arguments com a externs). Així, en l'alternant actiu, l'agent tendeix a realitzar-se com a genitiu subjectiu —que de fet és el que passa en la major part d'ocurrències d'aquests noms—, mentre que en el passiu l'agent es realitza com a adjunt (SP_{*per part de*}) i el pacient s'externalitza.

A continuació observarem el comportament dels noms agentius intransitius, que sobretot es relacionen amb activitats i que també admeten, en alguns contextos, la realització de l'argument extern com a SP_{*per part de*}.

6.3.3.2.2 Els noms agentius intransitius: admissió d'SP_{*per part de*}?

En aquest apartat tindrem en compte noms com *enraonament*, *parlament*, *complicitat*, *aptitud*, *adhesió*, *pelegrinatge*, *discussió*, *clamadissa*, *blasfèmia*, *clamor*, *anada*, *negativa* o *victòria*, que són intransitius i exigeixen un argument extern agentiu. En principi, aquests noms no poden passivitzar i, per tant, si realitzen l'argument extern com a sintagma preposicional i no poden tenir lectura recíproca, aquest

95 Sembla que una tendència evolutiva de la llengua és l'aparició de mecanismes per reforçar els elements que van perdent càrrega semàntica. És, per exemple, el que fa notar Ginebra (2011) en relació amb l'agentivitat i el prefix *auto-*.

argument extern sempre haurà de ser un genitiu subjectiu. Ho il·lustrem amb exemples extrets del CTILC (escrivim en cursiva l'argument extern):⁹⁶

- (51) a. El pelegrinatge dels xiïtes als santuaris àrabs esdevé difícil i àdhuc perillós, i això fa que en lloc d'ells visitin les capelles dels màrtirs Alids.
 b. Fa pocs anys, el cardenal Gerlier, primat de la Gàl·lia, afirma en el pelegrinatge *dels parlamentaris francesos* a Lourdes.
 c. L'acte començarà a dos quarts de deu en punt i durant el parlament *de Josep Palau* no serà permesa l'entrada al saló.
 d. Aixís es que apenes parà l'atenció ab lo pausat y solemne enraonament *de son pare*.
 e. En el minut 40, Felman, davant el clamor *de tot l'estadi*, aconseguia el 2-1 valencià en rematar un centre de Kempes que no va poder tallar Migueli.

Ara bé, hem localitzat ocurrencies d'aquests substantius amb l'argument agent realitzat com a SP_{per part de}. Així, si ens fixem en les taules 16-22, podrem comprovar que el substantiu *adhesió* té dues ocurrencies en què l'argument extern de la configuració activa es realitza com a SP_{per part de} (és a dir, es passivitzat); de la mateixa manera que *complicitat* i *negativa*. Pel que fa a *discussió*, es realitza amb una configuració passiva en dues ocurrencies, tot i que en un cas és SP_{per} i en l'altre, SP_{per part de}, encara que en el primer s'ha d'interpretar aquest nom com a transitiu i per tant no és un exemple vàlid per incloure en aquest grup (es tracta del sintagma *discussió de l'informe pels companys representants dels diferents grups*). D'altra banda, *aptitud* realitza l'argument extern com a SP_{per part de} en una ocurrencia, i *alarma* i *parlament*, com a SP_{per} en un cas cadascun dels noms. A (52) mostrem algunes de les ocurrencies (la cursiva és nostra):

- (52) a. Hi hagué bonics diàlegs, [...] l'himne catequístic a tres veus pel Mestre Romeu i parlament final *per l'Il·ltre. Dr. Ramon Martí*.
 b. No hi hauria hagut la negativa *per part de la Unió Soviètica*.
 c. valdrà la pena no oblidar una altra de les flagrants discrepàncies amb el moviment renaixentista de Catalunya: la negativa *per part valenciana* a les reivindicacions político-nacionalistes.

96 És cert que els equivalents verbals de noms com *adhesió* o *negativa* poden tenir una interpretació transitiva (*adherir [alguna cosa] [a algun lloc]; negar [alguna cosa]*), però la majoria d'ocurrencies d'aquests noms que apareixen al CICA corresponen a substantius relacionats amb els verbs pronominals *negar-se [a...]* i *adherir-se [a...]* (i, per tant, són intransitius). Passa un fenomen similar amb *discussió*: la majoria d'ocurrencies localitzades es vinculen a l'accepció intransitiva del verb *discutir* i és per això que l'hem inclòs en aquesta categoria. D'altra banda, hem situat qualitats com *complicitat* o *aptitud* perquè creiem que l'argument extern té certes similituds amb l'agent, en aquests casos.

- d. No hem d'oblidar que sense la complicitat *per part de l'Estat* aquests grupets feixistes no serien pas res.
- e. Els grups feixistes continuen actuant tan impunement com als “gloriosos temps de franquisme”, amb la mateixa complicitat *per part del poder*.
- f. Així es donarà cabuda a tota una gama impressionant, tant d'aptituds *per part dels escolars*, com d'exigències de les noves societats.
- g. I finalment en un darrer capítol tractarem de les arítmies sinusals, desordres que sovint són la causa d'una gran alarma *per part dels malalts* [...].
- h. La “Unió” aragonesa, ara agressora de Pere el Cerimoniós, aconseguia una sorprenent i absurda adhesió *per part del baix poble de València* [...].

De fet, si fem una cerca aleatòria per Internet, podrem trobar oracions com les que presentem a (53), amb estructures nominals que en principi no haurien d'admetre la passiva però que en realitat es poden construir amb un agent realitzat com a SP *per part de*:

- (53) a. Predic una gran dormida per part de la Cat. (*Extret d'un blog personal*)
- b. El diputat ha demanat que “s'acabi d'una vegada la gesticulació per part del president”. (*Extret d'un web institucional*)
- c. Xiuladissa per part de la concurrència. (*Extret d'un web institucional*)

En principi, aquests noms no haurien de poder passivitzar, ja que es relacionen amb verbs que habitualment tenen una lectura intransitiva. En aquest sentit, doncs, els noms contrasten amb els verbs: mentre que els primers admeten –tot i que és molt poc freqüent– la passivització d'estructures intransitives, els segons no ho fan mai. L'explicació d'aquest fenomen rau, segurament, en l'agentivitat de l'argument extern: si l'argument extern fos un tema en comptes d'un agent, la configuració passiva no seria possible en aquests casos.

Per tant, podríem afirmar –seguint un suggeriment de Ginebra– que, en l'àmbit nominal –i a diferència del que deia Brucart (2002) per als verbs– la característica principal de la passiva no és la promoció del pacient o tema a l'argument extern sinó l'expulsió de l'agent de la posició d'argument extern pròpiament dit.

6.3.3.2.3 Els noms relacionats amb verbs ergatius: alternança causativa?

Hem vist que hi ha noms que presenten l'alternança activa/passiva (l'argument extern agent i l'argument intern pacient es poden redistribuir com a argument *promogut* pacient i com a complement agent adjunt). Podríem demanar-nos si també hi ha noms que tenen alternança causativa/ergativa, que implicaria que els substantius poguessin passar de causatius –amb un argument extern causa i un

argument intern tema— a ergatius —amb un argument *promogut* tema i la causa com a adjunt.

Els noms de canvi d'estat, com molts dels substantius que hem classificat aspectualment com a noms de procés (i que sovint són noms relacionats amb verbs psicològics de la classe B), es realitzen amb el tema com a genitiu i sense la causa. És el que mostrem als exemples de (54), extrets del CTILC (la cursiva és nostra):

- (54) a. La visió de la creu provocava sempre la irritació *de l'Orestes de Campells*.
 b. Així és (y degut pot-ser a l'alarma y a l'esfereïment *dels propietaris*) que la filoxera era coneguda dels agricultors intel·ligents [...].
 c. L'enriquiment progressiu *dels uns*, ensorra els altres en la desesperació.
 d. Augmentà l'atur forçós, augmentà paral·lelament l'encariment *dels articles de primera necessitat*, [...].
 e. L'extracció de la fullaraca [...] condueix al ràpid empobriment i a l'acidificació *dels sòls forestals*, cosa que fa que la producció de fusta disminueixi.
 f. I encara una descoberta [...] adreçada a l'alleugeriment físic i moral *de les famílies*, amb l'avantatge que [...], resulta simple i de poca despesa.
 g. El relat de la batalla de Tetuan feia palès l'afebliment progressiu *del seu cervell*.

Aquests noms no projecten la causa com a complement argumental, sinó que l'únic argument que admeten és el tema (que es realitza com a genitiu i que s'ha d'entendre com un argument *promogut*). La causa només es podria recuperar com a adjunt:

- (55) a. L'esfereïment dels propietaris {??per/ a causa de} *la fil·loxera*
 b. L'afebliment progressiu del cervell {??per/ a causa de} *la malaltia*
 c. L'empobriment dels sòls forestals {??per/ a causa de} *l'extracció de fullaraca*

Tot plegat indica que, a diferència del que trobem en l'àmbit del verb, els noms no admeten l'alternança causativa/ergativa.

En una perspectiva més teòrica, aquesta constatació contribueix a defensar la idea que la causa no és mai una propietat de les arrels inespecificades sinó que s'introdueixen en la derivació: podríem dir que els noms ergatius són defectius en aquest aspecte i que, per tant, no poden introduir l'argument causa (veg. 6.2.3).⁹⁷

Alhora, això implica que en les projeccions dels noms eventuais només es legitima un tipus d'argument extern pròpiament dit, que és l'agent i, per tant,

⁹⁷ Una alternativa a aquesta anàlisi seria admetre que la causa forma part de la graella temàtica de la unitat inespecificada i que, llavors, l'expressió de la causa queda bloquejada en la configuració nominal perquè el nus corresponent és defectiu.

hem de considerar que els noms transitius «canònics» són els únics que admeten un SAsp complet (amb un argument generat a la posició Esp Asp'). L'altre tipus d'argument extern que podem trobar en l'àmbit verbal, que és la causa, no pot ser realitzat com a argument extern en la configuració nominal. Això reforçaria una idea defensada en el marc de la Morfologia Distribuïda, que és que, com explica Alexiadou (2001) en la línia de Kratzer (1996), l'argument extern s'afegeix configuracionalment a l'estructura argumental i que les arrels inespecificades categorialment només inclouen els arguments «interns» (que es poden externalitzar estructuralment) en l'estructura lexicosemàntica. Tot i que en aquest treball hem partit del supòsit que l'estructura lexicosemàntica incorpora l'agent (si bé és legítim a SAsp), creiem que podem assumir la hipòtesi d'Alexiadou pel que fa a les nominalitzacions relacionades amb arrels ergatives: llavors, com hem dit, haurem de suposar que SAsp és defectiu en aquests casos i que és per això que no permet la inserció de la causa en l'estructura argumental.

De fet, com veiem a (56), la causa no sols no es legitima com a argument extern sinó que tampoc és admissible com a adjunt equiparable al complement agent verbal (que es manifesta com a SP_{per (part de)} i que manté la possibilitat de control de clàusules d'infinitiu, per exemple): només es pot introduir si es realitza com a SP_{a causa de}. Això obligaria a replantejar-se què és un adjunt agentiu i si, realment, cal considerar que hi ha una posició intermèdia entre la d'argument agent i la d'adjunt pròpiament dit, però aquesta qüestió va més enllà dels objectius d'aquest treball i no en parlarem.

6.3.3.2.4 Els noms psicològics

Els noms psicològics són els noms que es relacionen morfològicament amb verbs psicològics, és a dir, els que denoten un sentiment, una emoció o l'estat psicològic d'un experimentador. Ja hem explicat que entenem que l'argument extern dels noms psicològics és sempre l'experimentador. Encara que l'experimentador no se sol concebre com a argument extern pròpiament dit, diversos autors han fet notar que presenta característiques que permeten considerar-l'hi, en la mesura que comparteixen trets amb l'agent. En tenim un exemple en Rozwadowska (1988), que proposa descompondre els paper temàtics en trets distintius i fa notar que l'experimentador i l'agent solen compartir el tret [+animat].

En aquest sentit, els noms psicològics no són paral·lels als verbs amb què es relacionen morfològicament pel que fa a la configuració sintàctica dels seus arguments. Si en els verbs distingim tres classes de predicats psicològics segons la realització de l'experimentador (subjecte en els de la classe A, com *estimar*; complement directe en els de la classe B, com *preocupar*, i complement indirecte en els de la classe C, com *agradar*), en els noms l'experimentador sempre funciona com a argument extern.

Això no vol dir, però, que les tres classes de predicats tinguin els mateixos tipus d'arguments, ni tampoc que l'argument experimentador tingui les mateixes propietats en tots els casos.

D'entrada, sembla clar que l'experimentador s'ha d'entendre com a argument extern en el cas dels noms relacionats amb verbs psicològics de la classe A, com *estimar*, *odiar*, *adorar* o *detestar*. Comparem les parelles d'oracions següents:

- (56) a. Aquells alumnes odien les matemàtiques.
 b. És un fet ben sabut que, normalment, els pares estimen els fills.
- (57) a. L'odi d'aquells alumnes a les matemàtiques no tenia fi.
 b. {L'estimació/ L'amor} dels pares cap al fill comença quan neix la criatura.

Així, aquests noms, com els verbs amb què es relacionen morfològicament, tenen un experimentador que funciona com a argument extern i un argument no experimentador (en principi tema) que funciona com a argument intern directe.

Ara bé, l'experimentador també funciona com a argument extern en els noms que es relacionen morfològicament amb verbs de les classes B i C. Encara que aquests verbs realitzin l'argument no experimentador com a subjecte i l'experimentador com a complement directe (verbs de la classe B) o com a complement indirecte (verbs de la classe C), hem constatat que en les configuracions nominals sembla que les diferències entre les classes de verbs psicològics es «neutralitzen» pel que fa a l'experimentador, que manifesta les mateixes possibilitats de realització que qualsevol argument extern (pot ser complement preposicional —genitiu subjectiu—, possessiu o adjectiu relacional). Fixem-nos en els exemples que presentem a continuació:

- (58) a. la *seva* angoixa per la selectivitat
 b. el desànim *dels joves d'avui* {davant de/ per} les poques possibilitats de trobar una feina estable
 c. l'alegria *alemanya* pel mundial de futbol

Les raons d'aquesta aparent «neutralització» semblen força clares, si tenim en compte el que hem constatat en relació amb l'alternança ergativa/causativa: en la mesura que l'argument extern dels verbs psicològics de la classe B és una causa —cosa que explica per què l'experimentador es realitza com a argument intern en l'àmbit oracional—, aquests verbs també tenen un alternant ergatiu, que és precisament l'alternant amb què es relaciona el nom. Llavors, l'experimentador s'externalitza i la causa es recupera com a adjunt (introduïda per la preposició *per* o per locucions com *a causa de*). De fet, aquesta idea concorda amb la constatació

de Badia (2002) que la majoria de noms psicològics relacionats amb verbs de la classe B realitzen la causa com a SP_{per} : a diferència d'aquest autor, però, no considerem que puguem parlar d'un argument intern en aquest cas, sinó que hem de concebre el complement com a adjunt causal.

Meinschaeffer fa notar en part aquesta *promoció* quan constata que l'argument que es realitza com a subjecte verbal queda «bloquejat» en aquestes nominalitzacions:

It is interesting to note that *déception*-nominalizations behave like nominalizations derived from canonical transitive verbs like *destruction*, in that they show an effect of 'suppression' of the argument which is realized as subject of the underlying verb (Grimshaw 1990: 107), as exemplified in (15).

- (15) a. the destruction of the city (by the enemy)
 a'. la destruction de la ville (par l'armée)
 b. the enemy's destruction of the city
 c. #the destruction of he enemy [if enemy ~ subject of destroy]
 c'. #la destruction de l'armée [if armée ~ subject of détruire]
 (Meinschaeffer, 2001: 242)

Pel que fa als noms relacionats amb verbs psicològics de la classe C, sembla que tenen un comportament semblant als que es relacionen amb els de la classe B (tot i que tenen una lectura estativa i que hem de considerar que l'argument no experimentador és tema o *target*, no causa). Vegem-ho:

- (59) a. el plaer de la Maria per les matemàtiques
 b. la repugnància del Pere per certs aliments⁹⁸

Aquesta neutralització es podria justificar precisament per l'absència de la causa en la realització argumental dels noms psicològics relacionats amb els verbs de la classe B. Així, podem assumir que els verbs psicològics de la classe B, en la mesura que es corresponen al que Grimshaw anomena *psychological causatives* (1990: 28), codifiquen dues subeventualitats: una causa —que és l'eventualitat que permet la inserció de l'argument no experimentador (causa)— i un estat —que és l'eventualitat que permet la inserció de l'argument experimentador. En canvi, els verbs psicològics de la classe C només codifiquen un estat. Si els substantius no

98 És cert que *repugnància* admet construccions del tipus *la seva repugnància a acceptar aquestes condicions*, però cal dir que llavors el nom podria estar relacionat amb la configuració verbal [*algú*] *repugnar* [*d'alguna cosa/ de fer alguna cosa*], de la mateixa manera que trobaríem en el cas de noms relacionats amb verbs de la classe B, com *preocupació* (que es relaciona amb *preocupar-se* [*per*]) i *interès* (*interessar-se* [*per*]). Com expliquem més avall, en aquests casos l'experimentador adquireix cert caràcter agentiu, i l'argument no experimentador no és ben bé tema, sinó *target*.

legitimen la causa en l'estructura argumental (veg. apartat anterior i 6.2.3), en el cas dels noms relacionats amb els verbs psicològics de la classe B haurem d'assumir que de les dues subeventualitats només en manifesten una, que és l'estativa, de manera que s'assimilen als noms relacionats amb verbs de la classe C.

D'altra banda, sembla que alguns noms relacionats amb verbs de la classe C, així com amb verbs de la classe B que tenen un règim oscil·lant entre les classes B i C (com *interessar*), admeten una altra realització, amb un tema com a únic argument del nom (i, per tant, com a argument *promogut*) i amb un experimentador que no sempre es pot recuperar i que, si es fa, es realitza com un sintagma preposicional introduït per *per a* que cal considerar adjunt:

- (60) a. el plaer de la lectura (??per a aquests joves)
 b. l'interès de la política per a la població

Per tant, els arguments externs dels noms psicològics són sempre experimentadors (llevat dels d'aquests últims casos), i, llavors, es distingeixen dos tipus d'argument no experimentador: la causa —que no es realitza mai com a argument nominal— i el tema, *target* o, com proposa Bogard (1995), *objet de l'experimentació*.

Com podem observar a les diverses taules que hem presentat en aquest apartat, quan són sintagmes preposicionals els arguments externs dels noms psicològics solen realitzar-se com a genitius subjectius. A continuació en podem veure uns quants exemples, extrets del corpus consultat (la cursiva és nostra).

- (61) a. L'exacerbat temor d'*Isabel II* de perdre parcel·les de poder féu que cada vegada reduïra més el número dels seus suports [...].
 b. Però la sorpresa *dels estudiosos*, per grossa que fos, encara no havia arribat al seu límit.
 c. segons que aquesta conducta sembla promoure o impedir la satisfacció *de la societat com un tot*.
 d. En aquest sentit cal acabar amb la por *dels educadors que consideren que aquest tractament pot contribuir a crear-li envaniment, presumció, etc.*
 e. La nostra missió és desemmascarar [...] davant les masses el paper traïdor de la socialdemocràcia, aixecar la indignació, l'odi *de les masses* contra ella.
 f. la indiferència, la incomprensió, l'hostilitat i el menyspreu *dels musulmans* envers els cristians i *dels cristians* envers els musulmans.
 g. Això prova l'interès *de l'Església* a desvetllar la devoció.
 h. La seva simpatia era de tal lley qu'arribava a aufegar l'enveja *de sos companys*.
 i. Enuig *del marit* amb el criat que ha oblidat un encàrrec, etern enfuriment *d'ella* amb la modista informal.
 j. Aquell esperar l'ajudaria a viure en un món ensorrat per la desesperança *dels vençuts* i l'urc dels vencedors.

- k. Podeu comptar el desesper *de la família* quan la desgràcia es féu manifesta!
- l. Aquesta transfiguració es una manifestació del amor *de Deu* als hòmens.
- m. L'orgullós no vol l'admiració *dels altres*, sinó la submissió dels altres i, en el límit, l'anul·lació dels altres.

La preferència per aquesta realització és coherent amb la realització més habitual de l'argument extern quan és sintagma preposicional, i, a més, té a veure amb el paper temàtic de l'argument extern, que sembla que no admet la passiva amb facilitat. I és que un argument que en principi no és agentiu (o que és poc agentiu) difícilment es realitzarà com $SP_{per\ part\ de}$ amb la funció d'agent d'una passiva.

En consonància amb això, Badia indica que l'argument extern dels noms relacionats amb verbs estatus (entre els quals hi ha bona part dels noms psicològics) no es pot realitzar com a $SP_{per\ (part\ de)}$. De la mateixa manera, Giorgi & Longobardi (1991: 38) expliquen que els noms psicològics, en italià, no poden inserir-se en configuracions passives, i Meinschaeffer (2001) fa notar un fenomen similar en el cas dels noms psicològics del francès quan diu que l'experimentador no es pot realitzar com a SP_{par} :

Where a *par*-phrase is grammatical, it refers to the target or cause of the experience; it cannot refer to the experiencing entity.

- (9) a. *le recours à des techniques de fascination par l'image* (Le Monde)
"the recourse to techniques of fascination by images"
- b. *la déception par le Gault Millau* (WWW)
"the deception by the Gault Millau"
- c. *#l'admiration de cet auteur par Natalie*
"the admiration of this author by Natalie"
(Meinschaeffer, 2001: 239)

Això està relacionat amb la posició en què es genera aquest argument i amb el fet que els noms psicològics no admetin, en aquests casos, un $SAsp$ amb totes les projeccions. Com que l'experimentador no és un argument extern pròpiament dit, no pot funcionar com a adjunts agentius.

De fet, fins i tot en els noms relacionats amb predicats psicològics de la classe A (que en la configuració verbal tenen un experimentador subjecte que, com veurem, té propietats agentives), la reticència a la passivització de l'estructura es pot relacionar amb la poca afectació dels arguments interns. En aquest sentit, Mouma (1993: 87) fa notar que els noms que no admeten passivització (entre els quals destaca, per a l'anglès, *percepció*) solen coincidir amb els casos en què l'argument intern no està afectat per l'acció descrita pel nom, i Levin & Rappaport Hovav (2005, basant-se en les idees de Dowty) mostren que, sovint, a un argument extern menys agentiu hi correspon un argument intern menys afectat,

i que això pot exercir influència sobre les possibilitats de realització d'aquests arguments.

Per tant, i malgrat que la restricció d'afectació no sempre funciona en català (per exemple, *El vianant és observat atentament des del terrat pel policia*), hem de preveure que, en principi, els noms psicològics es materialitzen en configuracions actives i que, a causa de la restricció d'afectació, no admeten la passiva.

Amb tot, les taules 16–22 mostren que alguns noms psicològics admeten un experimentador realitzat com a SP_{per (part de)}. És el cas, per exemple, d'*amor*, *por*, *interès*, *admiració*, *atracció*, *menyspreu* o *temor* (a més de noms estatus com *coneixement*):

- (62) a. la por *per part de Portugal* de veure-s mermada la seva autonomia
 b. Es per tant de presumir que lo egoisme, ó lo temor, ó la ignorancia *per part dels Ajuntaments y Juntas pericials* son la causa de son incumpliment.
 c. [...] admiració *per part de Joan* per certes condicions de caràcter que descobria en Mauri i que ell hauria desitjat de posseir en algun grau
 d. [...] la amor vers la terra catalana *per part de poetes inspirats*
 e. es un verdader testimoni de amor á la terra *per part de son autor*
 f. el desig de màxim profit *per part del director de l'empresa*
 g. l'interès per la temàtica del cicle històric i familiar *per part d'escriptors de les Illes*
 h. [...] podem observar una particular preocupació *per part de l'arquitecte* per tal que quedi ben palès.
 i. el seu aspecte psicològic comporta la preocupació constant *per part dels contraents de conèixer-se* [...].
 j. barreja de picardia i despreocupació *per part dels pagesos i dels intermediaris*

La majoria d'aquests substantius es relacionen amb verbs psicològics de la classe A, és a dir, dels que tenen un subjecte experimentador i que, per tant, en la realització material del nom, l'experimentador es realitza com a argument extern sense que hi hagi hagut cap procés de *promoció* (com podríem entendre que hi ha en els noms relacionats amb els verbs de les altres classes): aquest experimentador segurament té trets agentius (podríem parlar, per exemple, d'un *experimentador agent*), i seria el que permetria justificar la passivització de l'estructura.⁹⁹

A partir d'aquí, és possible que, per analogia, aquesta locució s'hagi estès com a introductora de l'experimentador en les altres classes de verbs psicològics, de

99 Bogard (1995) posa de manifest aquesta característica en els verbs psicològics de la classe A, que ell agrupa sota l'etiqueta de *verbos psicológicos de base {sentir}*. Així, l'autor constata que «la gramática de la lengua puede expresar a aquel participante como sujeto de construcción pasiva [...], construcción en la que, además, es posible observar el matiz de agentividad que adquiere el Experimentante de esta clase de verbos psicológicos, [...] con la preposición *por*» (1995: 445). En el cas del català ho podem observar en oracions com aquestes:

- a. El cavaller vermell, el més fort de tots, era temut per tots els llops del país.
 b. Aquell professor era estimat tant pels alumnes com pels companys.

manera que actualment, si fem una cerca aleatòria per Internet, podem localitzar sintagmes com *desànim per part de*, *angoixa per part de* o *alegria per part de*. Vegem-ho:¹⁰⁰

- (63) a. L'Ivan esperava més alegria *per part de la Marta* [...]. (TV3)
 b. L'alegria *per part de la colla* era evident. (Web d'una colla castellera)
 c. El d'avui era un partit amb molta angoixa *per part de tots*. (Europa Press, 12-5-2011)
 d. [...] una relació plena de temor i angoixa *per part de la filla* cap a la persona que en teoria t'ha d'estimar i protegir de qualsevol perill. (Web d'una biblioteca)
 e. [...] es denota al final cert desànim *per part de la Generalitat* (*Diari de Girona*, 31-10-2008)
 f. CrossFit és un nou mètode d'entrenament, que neix [...] com a resposta al creixent desànim *per part de moltes persones que van al gimnàs i que senten que no estan assolint els seus objectius* [...] (Web sobre curses de muntanya)

En la mesura que l'experimentador és [+animat], que té un cert caràcter agentiu i que, a més, s'ha estès l'ús de les construccions nominals passives per la necessitat de marcar l'agentivitat (veg. 6.3.3.2.1), trobem que els noms psicològics admeten, en alguns casos, l'expressió de l'experimentador com a SP^{per part de}.

Malgrat que alguns autors, com hem dit, manifesten reticències en relació amb aquest tipus de construccions, sembla que l'ús d'aquesta locució s'està estenent. És el que fa notar Jiménez Ríos (2001) per a l'espanyol, igual que Giorgi & Longobardi (1991) per a l'italià (veg. capítol 3), de manera que podem considerar que es tracta d'un fenomen que afecta l'àmbit de les llengües romàniques i que segurament té a veure amb l'augment de la presència de textos científics, administratius i jurídics, que tendeixen a recórrer a l'estil nominal i a la veu passiva, en àmbits de gran repercussió en la llengua general, com ara l'àmbit periodístic.

De fet, una mostra que ha esdevingut part de l'estàndard ens la proporciona la *Gramàtica de la llengua catalana*, que explica, en l'apartat del que anomenen *arguments seleccionats* del nom, que «la locució *per part de* també pot introduir en certs casos el sintagma nominal que expressa l'experimentador (el que correspon a noms com *por*, *temor*, *amor*, *desig*, *odi*, *interès* o *admiració*)» (IEC, 2016: 532).

100 Tot i que podria semblar que *preocupació* i *interès* també entrarien en aquesta categoria, creiem que en aquest context que es relacionen amb els verbs *preocupar-se* [per] i *interessar-se* [per], que, com ens fa notar Ginebra, no són l'alternant ergatiu d'un verb causatiu, sinó que s'han convertit en verbs assimilables als psicològics de la classe A (amb un subjecte experimentador). Meinschaeffer corrobora aquesta idea per al francès quan mostra que, mentre que noms com *amusement* (relacionats amb verbs psicològics de la classe B) no admeten *pour* com a preposició introductora de la causa (tema/target) de l'emoció, noms com *interès* sí que ho fan (tot i que ella atribueix aquesta propietat al fet que el nom no té sufix nominalitzador) (2001: 240).

6.3.3.2.5 Els noms relacionats amb verbs inacusatius

Com hem insinuat, considerarem que els noms relacionats amb verbs inacusatius (l'únic argument dels quals rep el rol semàntic de tema) no tenen arguments externs pròpiament dits, sinó arguments *promoguts* (és a dir, seleccionats com a arguments interns de l'arrel categorialment inespecificada però *promogut* en la projecció nominal).

Precisament perquè és un argument *promogut* i no un argument extern pròpiament dit, el tema no pot ocupar la posició d'especificador d'Asp'. Aquests trets distingeixen els arguments *promoguts* externs pròpiament dits:

1. No poden controlar el subjecte PRO de clàusules d'infinitiu de finalitat (**l'arribada de la Maria_i per PRO_i explicar-nos què havia passat*).
2. No poden esdevenir complements agents d'una configuració passiva (*l'augment {del/ *per part del} preu dels productes bàsics*).
3. Es poden realitzar mitjançant el clític *en* si l'SD en què s'insereixen és, alhora, l'argument intern d'un verb com *presenciar*, *observar* (tret que —com veurem més avall— és característic dels temes *promoguts*). Fixem-nos-hi:

- (64) a. Va observar el naixement del seu primer fill.
 b. En va observar el naixement.

A les taules 16–22 podem constatar que els noms relacionats amb verbs inacusatius (com *arribada*, *col·lisió*, *naixement*, *sortida*, *creixement*, *decrement*, etc.) sempre realitzen els arguments com a genitius subjectius si són sintagmes preposicionals, llevat de quan admeten una lectura recíproca (llavors adopten la forma d'SP_{entre}). Ho exemplifiquem amb les oracions de (65), extretes del CTILC (la cursiva és nostra):

- (65) a. L'exportació serà la sortida *de béns* d'aquells territoris.
 b. La sortida *del sol* ja s'efectua més cap al nord.
 c. Es celebra de la mateixa manera que la presentació, abans de la sortida *del primer tren de la Peregrinació*.
 d. [E]ls estímuls que conduiran al naixement *de l'agricultura i de la ramaderia* tenen una llunyana ascendència oriental.
 e. Considerant que entre la posta del primer ou de la nova reina i el naixement *de l'abella* hi ha un interval de vint-i-un dies [...].
 f. En l'avitaminosi beribèrica hi ha decrement *de l'assimilació* i augment *de la desassimilació en conjunt*.

- g. Però en els temps moderns s'ha produït un fenomen de gran transcendència amb l'enorme i ràpid creixement *de les ciutats*.
- h. En els tres anys que passaren fins al casament *de l'hereu* [...].
- i. Participo'l casament *de ma filleta*.
- j. Tot Catalunya temia, en efecte, ja abans de l'arribada al poder *del comte-duc d'Olivares*, que la reialesa donaria un cop fort contra la terra.
- k. Aquestes consideracions, però, no poden ésser un obstacle, un fre, que evitin l'arribada *de la tant esperada Reforma*.

Tanmateix, hem localitzat, en una cerca aleatòria per Internet, substantius que es relacionen amb verbs inacusatius amb complements introduïts per la locució *per part de*. Tot i que són escassos, n'hi ha alguns, que val la pena comentar (la cursiva és nostra):

- (66) a. A més a més, l'entrada *per part de turistes estrangers* és molt restringida. (Blog d'un partit polític)
- b. Arribada *per part de les entitats i recollida de la documentació*. (Horaris d'una jornada esportiva)
- c. El nus correspon principalment a la forma de vida i els esdeveniments que ocorren a Tristany i Isolda, entre [els quals] destaquen [...] [i el] casament *per part de Tristany amb Isolda la de les Blanques Mans* [...]. (Extret d'un web amb redaccions escolars)

Com podem comprovar, en aquests casos, els arguments realitzats com a SP_{per} corresponen a arguments *promoguts*. Tenen, però, el tret [+ animat] (que en dos dels tres casos és [+humà]), cosa que segurament atorga als noms que complementen cert caràcter agentiu i permet que s'interpretin com a noms intransitius agentius, que, per tant, admeten l'expressió de l'argument extern com a SP_{per}. En consonància amb això, es pot adduir que hi ha autors, com Cifuentes (1999), que defensen que en aquests casos els verbs de desplaçament no s'han de considerar inacusatius sinó intransitius —i, per tant, els noms que s'hi relacionen morfològicament també—, ja que llavors el subjecte és un agent i no un tema (especialment si és animat). També Rigau (2013) sosté que un verb com *arribar* pot aparèixer en construccions agentives quan afirma que els verbs de moviment local «poden actuar com a verbs intransitius purs i com acusatius» (2013: 127): de fet, segons explica, ja Fabra (1956) feia notar que els verbs de moviment poden ser verbs d'acció (és a dir, agentius) en una oració impersonal (Rigau, 2013: 131).

Cal dir, però, que l'expressió de l'únic argument d'aquests noms com a sintagma preposicional introduït per la locució *per part de* és una pràctica poc freqüent. És per aquest motiu que, abans de poder afirmar si cal interpretar aquests substantius com a inacusatius (amb un argument *promogut*) o com a intransitius (amb

un argument extern pròpiament dit), caldrà esperar com evoluciona la llengua per veure si més endavant la tendència a l'agentivització dels arguments externs dels noms eventuals d'aquestes característiques es reforça o desapareix.

6.3.3.2.6 Els noms recíprocs o que admeten una lectura recíproca

Finalment, dins de la realització dels arguments externs com a sintagmes preposicionals hem de tenir en compte l'ús de la preposició *entre*, que, en el global de les taules 16–22, representa el 2,4% de les ocurrències en què els noms analitzats presenten un argument extern explícit. En general, aquesta preposició funciona com a introductora de complements subjectius de noms inherentment recíprocs (o relacionats morfològicament amb verbs inherentment recíprocs). És a dir, tot sovint els substantius que admeten l'argument extern realitzat com a SP_{entre} podrien tenir, alternativament, una variant argumental formada per un genitiu subjectiu i un argument intern introduït per *amb*. És el cas de noms com *agermanament*, *casament*, *col·lisió*, *discussió*, *enraonament* o *guerra*. Comparem els exemples de (67) —amb els arguments externs introduïts per *entre*— amb els de (68) —que presenten l'estructura *alternativa* que acabem d'explicar. Tot i que la major part d'exemples estan extrets del CTILC, no hem trobat ocurrències de totes dues estructures amb tots els noms (per això, 68c i e són nostres, com també la cursiva de tots dos grups d'exemples i els claudàtors amb què distingim l'argument intern i l'extern a (68)).

- (67) a. l'esperança en un fructífer i perenne agermanament *entre Espanya i França*
 b. casament *entre la filla del primer i N'Anfós II*, del qual ja s'havia parlat en temps de Pere el Gran, havia estat impedit pel decés d'aquell
 c. A penes ens retrobem i ja comença la col·lisió *entre un i un mateix*.
 d. Avui ha quedat apaivagada la discussió *entre els qui eren partidaris de fer pessebre i els qui ho eren de fer arbre*.
 e. [P]rovocava enraonaments *entre l'oficialitat de la presó i els policies que s'hi passejaven*.
 f. A finals del segle XIVè i a principis del XVè les guerres *entre els nobles* mantingueren força temps paralitzat el treball de la indústria.
- (68) a. L'agermanament [*de La Seu*] [*amb dues ciutats d'Europa*]
 b. [A]favoreix el casament [*de Valldaura*] [*amb Teresa*].
 c. La col·lisió [*del cotxe*] [*amb/contra l'arbre*] va provocar tres ferits.¹⁰¹

101 Fixem-nos que, en alguns casos, l'argument intern d'aquests noms pot estar introduït per la preposició *contra*. En aquest sentit, Ginebra & Llagostera (en premsa) fan notar que la preposició *contra* pot encapçalar complements de verbs inherentment recíprocs. De tota manera, en parlarem més endavant, en relació amb els arguments interns.

- d. Assisteixo a un espectacle insòlit: la discussió [*d'una senyora francesa molt enjoiada, ben vestida i ben calçada, ben pentinada i ben manicurada, ben alimentada i ben perfumada*] [*amb el negre conductor-cobrador de l'autobús 31 interdepartamental*].
- e. ?? L'enraonament [*del professor*] [*amb l'alumna*] va durar ben bé dues hores.
- f. En temps de la guerra [*de Pere el Gran*] [*contra França*], Cadaqués donà el prohom Gras, espia de sagacitat, exemple de lleialtat.

També podem trobar arguments externs introduïts per aquesta preposició en noms que, tot i que no són inherentment recíprocs, poden tenir una lectura recíproca en alguns contextos, com *allunyament*, *comunicació*, *ruptura*, *estima*, *menyspreu* o *odi*, tal com es pot comprovar a (69) (la cursiva és nostra).

- (69) a. Les *Cartes* suposen l'inici de l'allunyament *entre els dos filòsofs*, el qual acabarà [...] amb la ruptura absoluta i amb l'enemistat.
- b. [...] d'aquell depèn que la relació i l'estima *entre el comprador i l'industrial* sigui sincera o de pur ordre.
- c. Vaig alçar-me, perquè és inevitable que tota conversa de tren acabi creant un menyspreu correcte *entre els companys de viatge*.
- d. Sovint he sentit la mort dels afectes més dolorosa que la de les persones, i la idea de la mort em sembla més consoladora que no pas la de la indiferència o de l'odi *entre dues persones que s'han tingut un gran amor*.
- e. L'Arxiu facilitarà la comunicació *entre'ls cooperadors* [...].
- f. Més endavant volgué exercir-lo efectivament i personalment, i amb això es produí la ruptura *entre pare i fill*.

Alguns d'aquests noms també admeten, com els inherentment recíprocs, que el substantiu es projecti amb un argument extern realitzat com a genitiu subjectiu i un argument intern encapçalat per *amb*:

- (70) a. La psicologia dona cada dia major importància a las sensacions, ó sigui a la comunicació [*de l'ànima*] [*ab lo món exterior*].
- b. A mi, això no m'agradava, però la *meua* ruptura *amb ell* vingué quan vaig sospitar del tràfic i consum d'heroïna que circulava pels clubs.

Finalment, hem localitzat l'ús de la preposició *entre* com a introductora de l'argument extern en noms psicològics si l'experimentador és una pluralitat d'individus (és el cas d'*alarma*, *alleujament*, *esvalot* o *indignació*):

- (71) a. L'arítmia respiratòria és sovint la causa d'una gran alarma *entre els que volten el seu portador* [...].
- b. La notícia [...] va produir alleujament *entre les classes benestants*.

- c. Els esvalots *entre els nyerros i els cadells* arribaren al paroxisme.
- d. Va provocar una gran indignació *entre els catalans*.

En aquest context, però, la preposició *entre* no és marca de reciprocitat sinó que serveix per definir, d'alguna manera, la col·lectivitat o el grup d'individus en què es troben els experimentadors —o agents— de l'eventualitat. I és que, si interpretem que en aquests casos es fa un ús espacial de la preposició, podem concebre, com assenyala Sancho Cremades, que «*entre* indica que l'element a localitzar se situa en una àrea definida per uns límits», que sovint es tracta d'un «límit múltiple» i que en aquest cas es pot materialitzar com a plural morfològic (per exemple, *indignació [entre els assistents]*) o bé com a nom col·lectiu (per exemple, *alarma [entre la població]*) (2002: 1769).

En aquest sentit, podem entendre que la preposició indica que la predicació expressada pel nom és holística. En aquests casos, com explica Rigau (2002: 2061), hi ha dues possibilitats de construcció del predicat: o bé amb un subjecte que expressi una pluralitat (que s'indicaria amb la preposició *entre*), o bé amb un subjecte en singular i un adjunt comitatiu introduït per *amb* (que és el que veiem a (70)).

6.3.3.2.7 Recapitulació: la realització dels arguments externs com a sintagmes preposicionals

En aquest apartat hem constatat que una de les realitzacions dels arguments externs dels noms eventuals més productives en català és la de sintagma preposicional, que pot estar encapçalat, bàsicament, per dues preposicions: *de* i *entre*.

En primer lloc, la preposició *de* —que és la menys marcada com a introductora de l'argument extern del nom— és pròpia de la configuració activa dels noms eventuals transitius agentius i la que en principi encapçala l'argument extern si és experimentador o tema *promogut*. Es tendeix a relacionar amb el genitiu llatí, motiu pel qual hi ha força consens a l'hora de designar aquesta realització de l'argument extern com a *genitiu subjectiu*. En segon lloc, *entre* només apareix si hi pot haver una lectura recíproca del nom, si el nom es relaciona morfològicament amb un verb inherentment recíproc o bé si s'interpreta l'argument extern com un grup d'individus situats dins dels límits d'una col·lectivitat.

Amb tot, cal tenir en compte que els noms eventuals transitius agentius admeten la passivització, i llavors l'agent —que en la configuració activa és l'argument extern— es realitza com a adjunt introduït per les preposicions *per* o *per part de*. Aquesta configuració, que en principi només s'admet amb naturalitat, en català, en el cas dels noms transitius que exigeixen un agent i un pacient, s'ha estès a noms intransitius agentius i a noms psicològics l'experimentador dels quals presenta propietats agentives, segurament per la tendència actual d'aquesta llengua a reforçar les propietats semàntiques d'alguns constituents.

El sintagma preposicional no és, però, l'única realització possible dels arguments externs dels noms. A continuació analitzarem les altres possibilitats: els possessius, els adjectius relacionals i els clítics.

6.3.3.3 Possessiu

Tal com expliquen Giorgi & Longobardi, una de les propietats bàsiques dels arguments externs dels noms eventuals és la possibilitat de realització com a possessius, la qual cosa distingeix clarament els arguments interns dels externs. Aquesta mateixa constatació ja la feia palesa Cinque per a l'italià quan deia que només els subjectes del nom (que ell defineix, per a l'italià, com un SP_{di} directament dominat per N") poden ser possessius:¹⁰²

[...] under the assumption [...] that the possessive adjectives are base generated as such in a single position (that of specifier of N') they will be interpreted only as introducing the subject of the NP, never the object [...] (Cinque, 1980: 61).

En català, la idea que només l'argument extern admet la realització com a possessiu ja la trobem en Solà (1993c), que considera que en català el possessiu és més acceptable quan equival al «subjecte» del nom (és a dir, quan és un argument extern) que no pas quan equival al «complement directe» (és a dir, quan és un argument intern directe):

Un dels casos en què certes persones senten com a més estrany l'ús del possessiu és quan el teòric “posseïdor” fa de complement directe del nom determinat pel possessiu. En concret, si parlem d'un artista, se sentiria com a plenament normal una frase com “A la Xina trobem mostres del seu art (o de la seva originalitat)”, on “seu” vol dir “de l'artista”, que és *qui produeix* l'art (subjecte del verb *produir*). En canvi, si parlem d'una eina prehistòrica de sílex i diem “A la Xina trobem mostres del seu ús”, ara, “seu vol dir “de la dita eina”, que seria “complement” del verb usar implícit, i no sembla acceptable (Solà 1993c).

En un estudi sobre els possessius, Abelard Saragossà (2000) posa en relació l'oposició entitat posseïdora/entitat posseïda amb l'oposició causa/efecte, i aplica aquesta proposta a la distinció entre els possessius subjectius i objectius de Solà:

102 Cinque (1980) aporta una definició de subjecte i objecte d'N molt similar a la que posteriorment ofereixen Bonet & Solà (1986). Així, Cinque defineix el subjecte d'N com «the NP of a [di NP] PP immediately dominated by N'» (1980: 58), i l'objecte com «the NP of a [di NP] PP immediately dominated by N'» (1980: 59).

En efecte, els «subjectius» tenen repercussions causals sobre l'entitat posseïda (*Pere treballa i, per tant, fa un treball/ el treball de Pere/ el seu treball*), mentre que els «objectius» (tant els «efectuats» com els «afectats») reben conseqüències i, per tant, sembla que cauen fora de les entitats posseïdores (com ara quan algú usa un martell, *l'ús del martell*) (Saragossà, 2000: 244).

Semblantment al que afirmava Solà, la *Gramàtica de la llengua catalana* explica que «si el sintagma conté un complement amb valor d'agent i un altre que s'interpreta com el tema, només l'agent podrà ser representat per un possessiu» (IEC, 2016: 511).

I, en aquesta línia, Ginebra (2001) proposa dividir les construccions amb possessiu en quatre categories:

- a) Subjecte-subjecte: el possessiu correspon a un genitiu subjectiu i l'SD en què s'insereix funciona com a subjecte oracional, com en el cas de la frase *La seva explicació va convèncer tothom*.
- b) Objecte-subjecte: el possessiu equival a un genitiu objectiu i s'insereix en un SD que funciona com a subjecte oracional. En tenim un exemple a *No vull més fibrociment amb amiant: la seva utilització està prohibida actualment*.¹⁰³
- c) Subjecte-objecte: el possessiu és un genitiu subjectiu i l'SD és un argument intern del verb, com el que trobem a l'oració *Entenc la seva decepció*.
- d) Objecte-objecte: el possessiu és un genitiu objectiu i l'SD en què s'insereix és un argument intern del verb. Un exemple d'aquesta construcció el trobem a la frase *L'escàndol financer ha forçat la seva expulsió del partit*.

A partir d'aquí, Ginebra proposa que l'única construcció plenament gramatical en català és la primera —és a dir, la que anomena *subjecte-subjecte*— tot i que també considera admissible la tercera —la que designa com a *subjecte-objecte*.¹⁰⁴

103 En aquest treball considerem que l'estructura en qüestió és passiva i que, per tant, el tema s'externalitza i esdevé especificador d'N'. Amb tot, ja hem vist que precisament la incapacitat d'ocupar posicions als nusos funcionals SAsp i SVeU explica —com el fet de considerar que és un genitiu objectiu— que sigui «poc natural» com a possessiu.

104 Amb tot, fa notar que, en el cas de la construcció subjecte-objecte sovint es pot substituir el possessiu per un datiu, cosa que explicaria per què en alguns contextos aquest possessiu sembla poc natural: «[S]ovint aquesta estructura resulta més natural (i més acceptable) si se substitueix el possessiu per un datiu, que hem de considerar, llavors, un datiu que fa de subjecte del nom deverbals (un *datiu subjectiu*). [...] Pensem, així, que és més adequada la frase *La pluja li ha dificultat l'accés al recinte*, i no *La pluja ha dificultat el seu accés al recinte*» (2001: 22).

La hipòtesi forta —que és la que l'autor d'aquestes ratlles s'inclina a defensar— és que, d'aquestes quatre construccions, l'única que acceptaria amb naturalitat qual-sevol parlant —de l'àrea territorial que sigui, i de la formació i edat que sigui— és la primera, la de subjecte-subjecte. Una hipòtesi més tova admetria també, però sense pretensió de validesa universal, la tercera, la de subjecte-objecte (Ginebra 2001: 22).¹⁰⁵

Giorgi & Longobardi proposen un principi de possessivització regit per un seguit de consicions que ja hem presentat i que tornem a reproduir:

(72) Principi de possessivització (Giorgi & Longobardi, 1991: 66):

- a. A non-genitive phrase may never be expressed as a possessive.
- b. A genitive phrase bearing a possessor role may be expressed as a possessive.
- c. A genitive phrase bearing an external θ -role may be expressed as a possessive only if no possessor is overtly present.
- d. A genitive phrase bearing an internal θ -role may be expressed as a possessive only if no possessor or external argument is overtly present.
- e. No more than one phrase may appear as a possessive.

De la mateixa manera, Brucart (2002) posa de manifest que, en català, el possessiu que apareix en una posició prenominal ha de ser sempre el complement més extern:

Quan concorre amb un SP genitiu que funciona també com a argument del mateix nucli nominal, el possessiu prenominal ha de representar una relació semàntica més externa que la corresponent al SP segons la jerarquia de (98) [...]:

(98) Posseïdor > Agent > Tema/Pacient
(Brucart, 2002: 1506)

I tot i que constata que, quan és postnominal, «no és obligatori que la funció semàntica del possessiu sigui més externa que la corresponent al SP» (Brucart, 2002: 1506) (de manera que en una oració com *Vaig veure una foto teva de la Raquel* el possessiu pot tenir com a referent tant el posseïdor, com l'autor com el tema de la fotografia), també fa notar que «les propietats denotatives del possessiu posposat són més restrictives que les del prenominal, ja que només pot designar ens animats» (2002: 1507).

Podríem dir que els possessius estan estretament lligats als pronoms personals, en la mesura que, al cap i a la fi, poden ser entesos com a pronoms personals

105 En aquest mateix article, Ginebra proposa, a més, que l'única construcció que és «és natural amb el pronom *en*» és la quarta (*objecte-objecte*). D'aquest tema, però, en parlarem al proper apartat.

en genitiu. De fet, Todolí (2002: 1343) els classifica com a genitiu dels pronoms personals forts:

Pel que fa al cas concret dels possessius, hi ha una sèrie de paral·lelismes entre aquests i els pronoms personals que justifiquen la seva inclusió en la classe dels pronoms [...]. En primer lloc, els possessius tòncics, com els pronoms personals forts, tenen caràcter d'argument, atès que representen un argument inserit dins un SN. [...] En segon lloc, com els pronoms personals, els possessius es divideixen en anafòrics (els de tercera persona) i díctics (els de primera i segona persona) i estableixen sèries morfològiques amb aquests, d'acord amb les quals els possessius es comporten com a genitius, mentre que els pronoms personals representen el cas recte i l'oblic. [...]

I, en tercer lloc, els possessius i els pronoms forts alternen lliurement en algunes construccions [...]:

- (4) a. Es van asseure davant {de mi/ meu}
 b. Es van asseure davant {de tu/teu}
 c. Es van asseure davant {d'ell/seu}
- (5) a. Aquest quadre és pintat {d'ell/ seu}¹⁰⁶
 (Todolí, 2002: 1343)

Per una altra part, Giorgi & Longobardi (1991) apunten que, si un argument equival a un pronom personal al qual s'ha d'assignar cas genitiu, sempre s'haurà d'expressar com a possessiu, ja que, segons expliquen, «a Case-marking Preposition is licensed iff the assigned Case cannot be directly realized»: és per això que, almenys en llengües romàniques com l'italià, l'occità, el francès o el català no és gaire freqüent que un sintagma format per la preposició *de/di* i un pronom personal ocupi la posició d'argument extern (ni cap altra posició en què pugui ser substituït per un possessiu).¹⁰⁷ Coba Femenia (2004: 240) fa notar aquesta particularitat per al francès i el català. Tal com explica l'autor:

106 Aquests darrers usos s'aparten del nostre àmbit d'estudi, ja que són usos no genitius. Podem comprovar a l'exemple (5) de Todolí, el possessiu també pot funcionar com a agent en algunes oracions passives (sobretot relacionades, si més no aparentment, amb verbs de creació, que són els que regeixen objectes efectuats): *és fet nostre*, *és pintat seu*, *és escrit meu*, etc. En aquests casos, el possessiu no sempre pot alternar amb un SP_{de} que regeixi un pronom personal fort: com assenyala Todolí mateixa, «si el complement agent remet a la primera o la segona persona [...] aleshores s'usa el possessiu» (2002: 1343): *és confeccionat {*de tu/teu}*, *és fet {*de nosaltres/nostre}*.

107 Saragossà explica que «Par (1923: §116 i §293) informa que a l'Edat Mitjana no era gens estrany l'ús del constituent *d'ell* amb valor possessiu» (2000: 202), motiu pel qual tant Badia (1994) com Ruaix (1985) coincideixen a afirmar que «es podria recórrer als pronoms com a mitjà d'evitar l'ambigüïtat» (Saragossà, 2000: 203). De fet, per a Saragossà l'ús de la preposició *de* + pronom personal és una forma pròpia de la llengua col·loquial: «Pel que fa a la llengua parlada, l'ús del constituent *d'ell-a-s-es* en comptes de *seu* deu ser general en la llengua actual» (2000: 203).

Els possessius francesos també equivalen —és clar— al conjunt format per l'article definit + nom + *de* + pronom personal. Així, Dubois i Lagane (1973: 65) presenten aquestes exemples:

Le chapeau de moi és mon chapeau o le fils de lui est arrivé és son fils est arrivé.

Tot i això, asseguren que les primeres frases d'aquestes parelles no es diuen mai: «Si on dit *Le fils de Pierre est arrivé*, on ne dit jamais en revanche **Le fils de lui est arrivé*» [...]. Alguns gramàtics catalans actuals també vacil·len a acceptar aquestes construccions, i només ho fan en el cas que servisquen per a evitar ambigüitats.¹⁰⁸ (Coba Femenia, 2004: 240)

En aquesta mateixa línia, Abelard Saragossà (2000: 219) defineix els possessius com a derivats del sintagma preposicional *de* + pronom definit, seguint el model de la gramàtica de Rafel (1969):¹⁰⁹

L'explicació més clara i simple que conec dels adjectius possessius es troba en Rafel (1969: 179–181). [...] Rafel explica els adjectius possessius recurrent sistemàticament a la preposició *de* i als pronoms definits. És clar que tothom sap que els adjectius possessius tenen algun tipus de relació amb els pronoms esmentats, però també és clar que no tothom, ni de bon tros, explica els adjectius possessius com a «derivats» d'aquests pronoms [...] (Saragossà, 2000: 218–219).

Per a Saragossà, definir els possessius a partir dels pronoms personals —o dels pronoms definits, en la seva terminologia— comporta un bon nombre d'avantatges teòrics i descriptius: permet explicar per què algunes llengües (com el grec clàssic o el sànscrit) no tenen possessius; a més, permet justificar la reducció de l'ús de *llur* en català, així com les raons per les quals concorden en gènere i nombre amb el nucli nominal a què se subordinen tot i que el contingut semàntic de l'adjectiu remeti a un nom definit (Saragossà, 2004: 220–221).

En qualsevol cas, sembla clar que els possessius prenominals es caracteritzen perquè sempre equivalen a pronoms personals genitius i que sempre és l'argument més extern del nom (cosa que impedeix que els arguments interns —com apuntaven tant Ginebra com Solà— es realitzin amb naturalitat com a possessius).

És per això que considerem, com d'alguna manera ja insinuava Brucart (2002), que el principi de possessivització que estableixen Giorgi & Longobardi per a l'italià és aplicable, en bona part, al català.

108 Amb tot, Coba Femenia assenyala que tampoc és una construcció inexistent en català i que, de fet, ja en trobem exemples en català medieval. Segurament, doncs, es tracta d'una tendència afavorida pel principi que estableixen Giorgi & Longobardi (1991) en relació amb l'assignació de cas.

109 Saragossà recorre al terme pronom definit en comptes de pronom personal perquè, segons aquest autor, l'ús d'aquest terme permet solucionar «un bon grapat de deficiències teòriques, metodològiques i terminològiques [sense crear] cap problema nou» (2000: 219).

D'entrada, sembla evident que el possessiu sempre es relaciona amb un genitiu (és a dir, amb un sintagma realitzat com a SP_{de}), ja que un datiu o un complement oblic no es poden realitzar mai com a possessius (segurament perquè no poden funcionar mai com a arguments *promoguts*). Fixem-nos-hi:

- (73) a. la preocupació del Jordi per la selectivitat
 b. la seva preocupació per la selectivitat (*seva* = *del Jordi*)
 c. *la seva preocupació {del Jordi/ ??per part del Jordi} (*seva* = *per la selectivitat*)

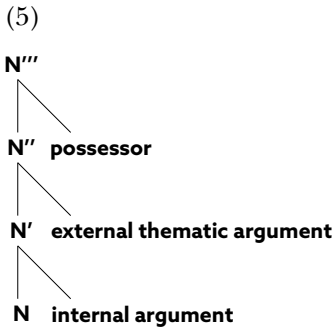
En segon lloc, quan un nom està complementat per un posseïdor (que és un adjunt) i per un argument que podria ser equiparable a un argument extern (com un genitiu d'autoria), un dels dos tendeix a realitzar-se com a possessiu, i, habitualment, és el posseïdor. I, si els dos arguments que apareixen són un argument extern i un argument intern del nom, l'únic que es podrà realitzar com a possessiu serà l'extern. L'argument intern, com ja hem comentat, només podrà ser un possessiu si s'externalitza com a conseqüència de la inserció del sintagma nominal en una configuració passiva (o en el cas dels noms que tenen, com a argument extern, un tema):

- (74) a. el quadre [_{autor} de Picasso] [_{posseïdor} del Pau].
 b. el [_{posseïdor} seu] quadre [_{autor} de Picasso]
 c. *el [_{autor} seu] quadre [_{posseïdor} del Pau]

- (75) a. la visita de la Neus {a/de} Barcelona
 b. la seva visita {a/de} Barcelona
 c. *la seva visita de la Neus (*seva*= de Barcelona)
 d. la seva visita per part de la Neus (*seva*= de Barcelona)

Giorgi & Longobardi (1991), de fet, proposen, en aquests casos, una estructura dels sintagmes nominals basada en els tres nivells homogenis, que permet distingir el posseïdor de l'argument extern i de l'argument intern, i en el qual les possibilitats d'assignació dels possessius sempre van dels complements més externs als més interns:

[...][the structure of an NP is likely to have at least the following layers, abstracting away for a moment from the occurrence of the Spec position:

(Giorgi & Longobardi, 1991: 117)

Aquesta jerarquia concorda amb un fenomen que observen Alexiadou, Hageman & Stavrou (2007) en relació amb les possibilitats d'extracció dels genitius. Com assenyalen, si un nom de representació es projecta en un sintagma nominal en què s'expressen el posseïdor, l'autor i el tema, només es pot extreure el posseïdor:

In the French example (65a) the N portrait is followed by three PPs [...]:

(65) a. Le portrait d'Aristote de Rembrandt de Pierre

[...] Only the extraction of the possessor de-PP is possible:

(65) b. Pierre dont_i [_{DP} le portrait d'Aristote de Rembrandt *t_i*] a été vendu

c. *Rembrandt dont_i [_{DP} le portrait d'Aristote de Pierre] a été vendu

d. *Aristote dont_i [_{DP} le portrait de Rembrandt de Pierre] a été vendu

[...]

The extraction facts in (65) correlate [...] with possessor pronominalization, i.e. replacement of the possessive by a pronoun, which for (67a) is also restricted to the possessor:

(67) a. don portrait d'Aristote de Rembrandt

b. *son portrait d'Aristote de Pierre

c. *son portrait de Rembrandt de Pierre

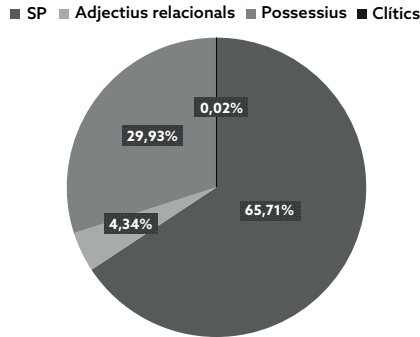
If no possessor is present, and both Creator and Theme are realized, then only the Creator can extract [...] or be replaced by a possessive pronoun [...].

The Theme can only extract or be replaced by a possessive pronoun when neither possessor nor Creator are expressed.

(Alexiadou *et al.*, 2007: 561)

Finalment, sembla prou clar que en català no admetem que un nom estigui complementat per més d'un possessiu (**la meva visita teva*), ja que «un mateix nucli nominal no pot dur més d'un complement d'aquesta naturalesa» (Brucart, 2002: 1506).

En l'anàlisi de les dades del CTILC, hem pogut constatar que l'ús dels possessius és força productiu en català. Així, si només prenem en consideració els arguments externs, el percentatge és de gairebé el 30%:

Gràfic 3. Distribució global de les realitzacions dels arguments externs

Les dades, a més, corroboren la idea que manifestaven Ginebra, Solà o Saragossà: així, la majoria de possessius solen correspondre a arguments externs amb els papers temàtics d'agent o d'experimentador, i no de tema. Amb tot, això no vol dir que aquesta opció no sigui possible: al CTILC hi ha diversos exemples de les construccions que Ginebra consideraria d'objecte-objecte (cosa que significa que hi ha parlants que les consideren gramaticals en català), que il·lustrem a (76) i que proven l'afirmació de Solà que «avui molta gent fa ús del possessiu objectiu sense notar res» (1994: 148):

- (76) a. Intervenen en la *seva* construcció més de 70 peces, fetes amb materials de la millor qualitat, dels quals són de destacar les fustes escollides [...].
 b. Com de costum, serà repartida únicament entre el personal del departament, el qual després l'haurà de retornar per a la *seva* destrucció.

De tota manera, com hem dit, tampoc podem afirmar que aquests exemples corresponguin a cap tendència majoritària: a les taules 23–26 podrem comprovar que els possessius solen equivaler a arguments externs pròpiament dits, especialment quan tenen el tret [+humà].

Hem dividit els noms segons la classificació que hem establert al capítol anterior i que ens sembla significativa per poder explicar el funcionament dels arguments externs en català. Així, la taula 23 conté les dades relacionades amb els noms transitius canònics (és a dir, amb un agent i un pacient —o un tema/pacient). La taula 24 presenta els noms inergatius i els intransitius relacionats amb verbs que regeixen complements preposicionals. A la taula 25 hi hem agrupat els noms relacionats amb verbs ergatius i inacusatius, ja que es caracteritzen perquè presenten, en tots dos

casos, un tema *promogut* com a únic argument del nom. I, finalment, la taula 26 conté les dades relatives als noms psicològics (que agrupem en una sola categoria perquè considerem que, en tots els casos, l'argument extern és un experimentador).

A la taula 23 podem veure, doncs, el cas dels noms transitius: si comparem el percentatge d'ocurrències en què l'agent es realitza com a possessiu (en relació amb el nombre total d'ocurrències del nom amb un agent explícit) amb el percentatge d'ocurrències en què el tema es realitza com a possessiu (respecte al percentatge d'ocurrències del nom amb un pacient explícit) podrem constatar que és molt més habitual que l'agent es manifesti com a possessiu que no pas que ho faci el pacient (encara que sigui *promogut*).

Taula 23. Distribució dels possessius: noms transitius

NOM	Ocurrències amb agent	Possessius	Ocurrències amb tema	Possessius
<i>absorció</i>	42	18 (42,9%)	256	19 (7,4%)
<i>aclariment</i>	1	1 (100%)	59	2 (3,4%)
<i>acompanyament</i>	11	-	32	1 (3,1%)
<i>acusació</i>	65	20 (30,8%)	90	1 (1,1%)
<i>admissió</i>	2	2 (100%)	179	20 (11,2%)
<i>adopció</i>	17	1 (5,9%)	444	11 (2,9%)
<i>agressió</i>	69	8 (11,6%)	104	-
<i>al·lusió</i>	30	6 (20%)	486	-
<i>alliberament</i>	11	6 (54,5%)	407	32 (7,9%)
<i>anàlisi</i>	17	8 (47,1%)	175	3 (1,7%)
<i>arbitratge</i>	21	5 (23,8%)	4	-
<i>ascensió</i>	137	29 (21,2%)	9	-
<i>atac</i>	126	20 (15,9%)	104	-
<i>comunicació</i>	8	1 (12,5%)	7	-
<i>concessió</i>	35	1 (2,9%)	151	1 (0,7%)
<i>condemna</i>	39	20 (51,3%)	68	3 (4,4%)
<i>condemnació</i>	16	1 (6,3%)	94	29 (30,9%)
<i>conducció</i>	2	-	127	9 (7,1%)
<i>coneixement</i>	56	39	258	4 (1,6%)
<i>confusió</i>	39	14 (38,5%)	130	2 (1,5%)
<i>consolació</i>	7	-	14	2 (14,3%)
<i>construcció</i>	5	1 (20%)	242	4 (1,7%)
<i>conversió</i>	148	26 (17,6%)	20	1 (5%)
<i>definició</i>	7	5 (71,4%)	52	2 (3,8%)
<i>demanadissa</i>	3	1 (33,3%)	17	1 (5,9%)
<i>demanda</i>	87	19 (21,8%)	176	1 (0,6%)

110 Aquí incloem *negativa* a la taula dels noms transitius perquè també admet ocurrències amb un tema i, per tant, convé veure si el tema es pot expressar com a possessiu o no. Després, però, l'inclourem dins dels noms intransitius perquè entenem que la lectura del nom es relaciona principalment amb el verb intransitiu pronominal (*negar-se [a...]*).

6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern

NOM	Ocurrències amb agent	Possessius	Ocurrències amb tema	Possessius
<i>denúncia</i>	44	17 (38,6%)	83	-
<i>destrucció</i>	28	3 (10,7%)	557	10 (1,8%)
<i>discussió</i>	80	40 (50%)	106	5 (4,7%)
<i>elecció</i>	58	25(43,1%)	354	22 (6,2%)
<i>enaltiment</i>	3	2 (66,7%)	63	1 (1,6%)
<i>evasió</i>	19	6 (31,6%)	8	-
<i>exclusió</i>	-	-	118	4
<i>guiatge</i>	109	12 (11%)	20	2 (10%)
<i>inclusió</i>	1	1 (100%)	107	11 (10,3%)
<i>intromissió</i>	63	12 (19%)	6	1 (16,7%)
<i>invasió</i>	287	2 (0,7%)	62	1 (1,6%)
<i>inversió</i>	43	8 (18,6%)	102	-
<i>negativa</i> ¹⁰	97	34	21	-
<i>partició</i>	1	-	56	1 (1,8%)
<i>pesquera</i>	5	5 (100%)	3	-
<i>privació</i>	-	-	96	1 (1%)
<i>reciclatge</i>	-	-	21	1 (4,8%)
<i>reclusió</i>	9	9 (100%)	4	2 (50%)
<i>traició</i>	107	25 (23,4%)	-	-
<i>transmissió</i>	4	2 (50%)	355	6 (1,7%)
<i>triadissa</i>	1	1 (100%)	-	-
<i>utilització</i>	16	2 (12,5%)	592	41 (6,9%)
<i>venda</i>	3	1 (33,3%)	78	2 (2,6%)
<i>victòria</i>	74	17 (23%)	12	-
<i>visita</i>	73	29 (39,7%)	80	-
Total	2.126	505 (23,8%)	6.609	259 (3,9%)

A continuació presentem alguns exemples que il·lustren l'ús dels possessius en el cas dels noms transitius, tots extrets del CICA (la cursiva és nostra). A (77) els possessius corresponen a un agent, mentre que a (78) són el tema *promogut* (i, per tant, pressuposem que s'insereixen en una estructura passiva, com podem comprovar, per exemple, a (78l) i (78n) gràcies a la presència d'un agent realitzat com a SP *per part de*).

- (77) a. Cazaux, ha estat un bon amic nostre i així ho palesa la placa d'argent que el club li dedicà en la *seva* visita a les nostres Valls l'estiu del 1950.
b. I aquesta és la diferència fonamental entre Pere i Judes: Pere pot viure la *seva* traïció en relació amb Jesús, sota la llum de l'amor de Jesús.
c. Sota el *seu* guiatge [...] uniran els seus esforços en la lluita.
d. Us suplico que em dirigeu en la *meva* elecció.
e. L'indret més insostenible de tot aquest afer vergonyós, fou la raó suggerida per sos enemics per a la *seva* destrucció de la llei.
f. amb la *seva* denúncia de l'estil d'aquest [magistrat] com a representant de la llei i justícia anglesa en aquella *seu* i en aquell dia.

- g. Oh! si es realitzés la meua demanda i Eloah acordés el meu desig!
- h. Terminem aquests comentaris lingüístics registrant el cas típic de l'alguerès amb la *seua* conversió en /r/ de tota /d/ intervocàlica (*seda, cada*).
- i. En la dialèctica [...] trobarem el punt [...] del *nostre* coneixement del Déu real i vivent, terme de la nostra relació de pregària.
- j. Per la *seua* condemnació irada de la Germania (i no sols de les seves violències) el qualificariem d'historiador feroçment cesarista.
- k. [...] durant la nova jornada nacional de protesta “es reafirmarà la *nostra* condemna del règim”.
- l. Ja hem tractat explícitament aquesta doctrina en el curs del *nostre* atac a la metafísica, i hem vist que no és falsa sinó mancada de sentit.
- m. Cavendish, l'any 1785, en el *seu* anàlisi de l'aire, havia volgut escorcollar [...].
- n. [A] Sumatra els mestres de màgia sostenen que només per *llur* adopció de l'islam han aconseguit l'eficàcia de llurs fórmules.
- o. Passada una estoneta arribarem a la fi de *nostre* ascensió.
- (78) a. [...] els metalls poden ser revenuts a les fàbriques per al *seu* reciclatge.
- b. 552 pessetes anuals per béns i indústria que radiquin en aquest terme municipal poden instar *llur* inclusió abans del dia 20 de gener [...].
- c. —I ara —digué Wemmick—, acabat l'interrogatori —cosa que recalçà i repetí per al *meu* guiatge—, aniré al que vaig fer, en havent sentit el que vaig sentir.
- d. [L]a *seua* exclusió de l'establiment es produí amb la mateixa naturalitat que caracteritzà la *seua* entrada.
- e. Carles V es trobava a Barcelona quan va arribar-li la notícia de la *seua* elecció a l'imperi, després de la mort del seu avi Maximilià I.
- f. El marcador incorporat resta en l'interior de l'eritròcit fins a la *seua* destrucció per senectut o hemòlisi.
- g. Com que la *seua* demanda segueix, molt sovint serveixen com a tal una altra planta que abunda als terrenys salobres a la vorera de la mar.
- h. El poble la coneixia per “Creu coberta”, pel baldaquí de forma piramidal [...] que se li posà pocs anys després de la *seua* construcció.
- i. Demana pel Pare Sellés; jo li he ensenyat la teua carta i li he recomanada la *teua* consolació, i en lo que ell et digui i aconselli, pensa que hi ha tot el meu sentir.
- j. Perquè el *seu* coneixement [...] assenyalava el camí que també pot portar a una estable convivència política, basada en la mútua comprensió, respecte i estima.
- k. [...] lo Rey volia indicar als encarregats de la custòdia del Comte lo que devien fer en *sa* conducció a Lleyda.
- l. la *seua* admissió per tothom com a fill del senyor de la casa
- m. En una paraula, fixar els límits de la matèria teatral tant com sigui possible, i cloure-la a fi de procedir a la *seua* anàlisi.

n. La difusió massiva de l'avenç aerostàtic, que suposava la *seva* adopció per part del sector popular.

o. [...] ara som en el punt difícil de la qüestió, i per al *seu* aclariment és necessari destriar totes aqueixes coses.

p. El que interessa l'empresari de conèixer no és de saber si el film tindrà gran interès per a un nombre considerable de persones, sinó saber que serà refusat per tan poca gent que pot comptar que podrà efectuar la *seva* venda a tots els racons del país.

D'altra banda, els resultats obtinguts dels noms intransitius que requereixen un argument extern agent (taula 24) mostren, si els comparem amb els dels substantius que tenen un tema *promogut* (taula 25), que l'argument extern té més tendència a realitzar-se com a possessiu quan denota l'agent (o un paper temàtic agentiu) que no pas quan és un tema.

Taula 24. Distribució dels possessius: noms agentius intransitius

Nom	Ocurrences amb argument extern	Possessius
<i>adhesió</i>	262	97 (37%)
<i>blasfèmia</i>	23	9 (39,1%)
<i>bramadissa</i>	2	1 (50%)
<i>clam</i>	230	77 (33,5%)
<i>clamadissa</i>	5	2 (40%)
<i>clamor</i>	78	31 (39,7%)
<i>clausura</i>	23	16 (69,6%)
<i>col·lisió</i>	22	1 (4,5%)
<i>comportament</i>	191	47 (24,6%)
<i>complicitat</i>	106	16 (15,1%)
<i>dimissió</i>	127	22 (17,3%)
<i>dret</i>	226	70 (31%)
<i>embarcament</i>	7	2 (28,6%)
<i>enraonament</i>	19	11 (57,9%)
<i>guerra</i>	31	12 (38,7%)
<i>immersió</i>	22	8 (36,4%)
<i>impressió</i>	17	12 (70,6%)
<i>injúria</i>	47	14 (29,8%)
<i>parlament</i>	167	80 (47,9%)
<i>pelegrinatge</i>	56	43 (76,8%)
<i>preguera</i>	25	20 (80%)
<i>progressió</i>	112	12 (10,7%)
<i>revifalla</i>	70	4 (5,7%)
<i>viatge</i>	89	70 (78,7%)
Total	1.957	677 (34,6%)

Als exemples d'aquests noms amb possessius podem comprovar que l'argument extern es caracteritza sovint pel tret [+humà], cosa que es pot veure en tots els casos tret de (79c) i (79h):

- (79) a. [M]enjaven un troç de pa i sortíen a continuar, cada una pel seu cantó, la fatiga del seu pelegrinatge per botigues i magatzems.
 b. [P]odria, tal com explica que cal fer l'admirable Tucídides, reconstruir l'inici del seu parlament als missatgers.
 c. Així considerat, el català no és romàntic, no sols perquè la seva immersió en l'experiència es troba sempre limitada, com ja he anunciat, per la mesura, sinó també perquè l'experiència és només un primer pas per tal d'assolir el seny, el qual és evidentment antipurità, però també antiromàntic.
 d. [Q]uan la columna hagué passat, tingueren per més prudent tornarsen á voltar la taula, á seguir son enraonament.
 e. El qui no ha demanat la ruptura s'empara en el seu dret.
 f. [H]avia anat a reiterar al Rei la seva dimissió i que el monarca l'havia acceptada.
 g. El pitjor mal que s'us pot desitjar és que el porteu clavat als llavis, el vostre crim; encesa en la gola, com drac flamejant, la vostra blasfèmia.
 h. Catalunya ha proclamat la seva adhesió espontània a la llengua catalana.

A la taula 25 podem comprovar, com hem dit, que els possessius són més freqüents quan el nom que acompanyen té un argument extern pròpiament dit que no pas que quan és *promogut* (sobretot si és humà o, si més no, animat). El percentatge d'ocurrències en què l'argument extern es realitza com a possessiu és, doncs, molt baix en el cas dels noms relacionats amb verbs intransitius i inacusatius.

Taula 25. Distribució dels possessius: noms relacionats morfològicament amb verbs ergatius i inacusatius

Nom	Ocurrències amb un argument extern o promogut	Possessius
<i>abundor</i>	307	10 (3,3%)
<i>acreixement</i>	48	1 (2,1%)
<i>adormiment</i>	6	1 (16,7%)
<i>afebliment</i>	97	3 (3,1%)
<i>afluixament</i>	28	1 (3,6%)
<i>allunyament</i>	84	21 (25%)
<i>apropament</i>	31	4 (12,9%)
<i>arribada</i>	300	72 (24%)
<i>cansament</i>	72	30 (41,7%)
<i>creixement</i>	364	42 (11,5%)
<i>deixondiment</i>	19	2 (10,5%)

6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern

Nom	Ocurrences amb un argument extern o promogut	Possessius
<i>distracció</i>	35	16 (45,7%)
<i>diversió</i>	23	3 (13,0%)
<i>divertició</i>	3	1 (33,3%)
<i>divertiment</i>	28	9 (32,1%)
<i>empobriment</i>	91	2 (2,2%)
<i>enardiment</i>	12	6 (50%)
<i>encariment</i>	86	3 (3,5%)
<i>encisament</i>	5	1 (20%)
<i>enriquiment</i>	84	5 (6%)
<i>envaniment</i>	4	2 (50%)
<i>esvalot</i>	7	1 (14,3%)
<i>esverament</i>	30	9 (30%)
<i>humiliació</i>	49	11 (33,3%)
<i>il·lusió</i>	24	9 (22,4%)
<i>naixement</i>	100	14 (14%)
<i>ruptura</i>	372	2 (0,5%)
<i>satisfacció</i>	103	28 (27,2%)
<i>sortida</i>	81	7 (8,6%)
Total	2.489	316 (12,7%)

La taula 26 permet corroborar la idea que segurament el tret més significatiu que permet explicar la realització com a possessius dels complements argumentals és el tret [+ humà]. Així, el tipus d'argument extern que es realitza més freqüentment com a possessiu és l'experimentador. D'altra banda, la taula mostra que alguns noms psicològics poden construir-se en passiva i externalitzar el complement intern (tema), que llavors pot expressar-se com a possessiu. Aquest fenomen—que de tota manera és molt poc freqüent—, com hem vist, es pot justificar pel caràcter agentiu dels experimentadors d'aquests noms.

Taula 26. Distribució dels possessius: noms psicològics

Nom	Ocurrences amb l'experimentador	Possessius	Ocurrences amb el tema	Possessius
<i>aclapament</i>	16	3 (18,8%)	-	-
<i>admiració</i>	226	60 (26,5%)	155	-
<i>agraïment</i>	257	176 (68,5%)	72	-
<i>al·lucinació</i>	1	1 (100%)	-	-
<i>alarma</i>	34	7 (20,6%)	-	-
<i>alegrança</i>	4	3 (75%)	1	-
<i>amabilitat</i>	88	30 (34,1%)	-	-
<i>amoinament</i>	2	2 (100%)	-	-
<i>amor</i>	255	173 (67,8%)	395	10 (2,5%)
<i>apocament</i>	6	2 (33,3%)	-	-

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

Nom	Ocurrències amb l'experimentador	Possessius	Ocurrències amb el tema	Possessius
<i>atabalament</i>	11	2 (18,2%)	-	-
<i>avorrició</i>	1	1 (100%)	4	-
<i>avorriment</i>	42	18 (42,9%)	38	-
<i>capficament</i>	14	13 (92,9%)	-	-
<i>decaïment</i>	27	8 (29,6%)	-	-
<i>decepció</i>	56	33 (58,9%)	-	-
<i>delectació</i>	17	3 (17,6%)	-	-
<i>delectança</i>	9	2 (22,2%)	-	-
<i>desesper</i>	46	30 (65,2%)	-	-
<i>desesperació</i>	147	66 (44,9%)	-	-
<i>desesperança</i>	15	10 (66,7%)	-	-
<i>desil·lusió</i>	22	9 (40,9%)	9	-
<i>embadaliment</i>	34	16 (47,1%)	-	-
<i>enamorament</i>	26	13 (50%)	26	-
<i>encaparrament</i>	11	5 (45,5%)	1	-
<i>enervament</i>	7	2 (28,2%)	2	-
<i>enfuriment</i>	3	1 (33,3%)	-	-
<i>enuig</i>	88	50 (56,8%)	2	-
<i>enveja</i>	27	6 (22,2%)	59	-
<i>esfereïment</i>	11	2 (18,2%)	-	-
<i>esgarriament</i>	2	1 (50%)	-	-
<i>espaordiment</i>	5	2 (40%)	-	-
<i>estima</i>	69	19 (27,5%)	76	-
<i>fascinació</i>	18	18 (100%)	51	-
<i>indignació</i>	219	80 (36,5%)	-	-
<i>interès</i>	89	33 (37,1%)	112	-
<i>menyspreu</i>	63	31 (49,2%)	189	-
<i>odi</i>	159	103 (64,8%)	234	-
<i>passió</i>	89	50 (56,2%)	35	-
<i>patiment</i>	42	21 (50%)	2	-
<i>por</i>	24	20 (83,3%)	378	-
<i>sorpresa</i>	41	25 (61%)	.	-
<i>temor</i>	62	22 (35,5%)	373	-
Total	2.358	1.172 (49,7%)	2.217	10 (0,5%)

A diferència del que trobàvem en les altres classes de noms, en aquest cas les ocurrencies de l'argument extern —en principi, experimentador— com a possessiu són gairebé la meitat del total d'ocurrencies d'aquests noms amb argument extern. En aquest sentit, Albert Jané, en un article sobre l'ús del pronom *en* com a complement de nom, fa notar que «els casos en què la llengua sembla rebutjar decididament el pronom *en* a favor del possessiu són aquells en què tant el determinant com el determinat són designacions personals», és a dir, si el referent del possessiu és humà (Jané també fa notar que el possessiu es veu afavorit pel fet que

el nucli complementat també sigui humà, però en el cas que ens ocupa això no és possible, ja que ens centrem en els noms eventuals). De fet, que els arguments que es poden realitzar amb més facilitat com a possessius siguin els que denoten persones és lògic si tenim en compte que, com hem dit, el possessiu es pot entendre com el pronom personal en genitiu.¹¹¹

En definitiva, tot i que el percentatge d'ocurrències de realització dels complements subjectius com a possessius pot semblar percentualment baix en comparació amb el de sintagmes preposicionals, en realitat hi ha substantius els arguments dels quals tendeixen a realitzar-se com a possessius, especialment quan l'argument extern és un agent o un experimentador (i, sobretot, es caracteritza perquè té el tret [+humà]). Com hem vist, també es pot expressar un tema *promogut* com a possessiu –i, a més dificultat, un pacient–, tot i que és menys freqüent i alguns autors manifesten dubtes sobre la gramaticalitat d'algunes d'aquestes construccions.

És cert que això no explica el funcionament dels possessius en català –per fer-ho, caldria una monografia dedicada exclusivament a aquesta qüestió, com afirma Saragossà (2000)–, però sembla que sí que hem pogut comprovar alguns condicionants que expliquen parcialment com es realitzen. Així, podríem dir que, en català, els possessius són pronoms personals en genitiu, i que, en aquest sentit:

- a) són realitzacions productives dels complements argumentals dels noms;
- b) sempre equivalen a l'argument més extern del nom que modifiquen, en la jerarquia *poseïdor* > *agent/experimentador* > *tema/pacient*;¹¹²
- c) només poden correspondre a les funcions semàntiques descrites a b);
- d) són més acceptables, en català, quan corresponen a arguments que presenten el tret [+humà] que no quan substitueixen arguments amb el tret [-humà].

Fins aquí, doncs, hem vist que els arguments externs es poden realitzar com a sintagmes preposicionals –la forma menys marcada dels quals és la de genitiu subjectiu– o bé com a possessius. Aquestes dues possibilitats, però, no són les úniques realitzacions que admeten els arguments externs i *promoguts* dels noms, sinó que aquests complements també es poden materialitzar com a adjectius relacionals o com a clítics. A continuació analitzarem la primera d'aquestes dues possibilitats.

111 Jordi Ginebra ens suggereix una raó pragmàtica que justifica aquest fenomen, que tindria a veure amb el fet que, d'una banda, els possessius són anafòrics i, de l'altra, amb el fet que al llarg d'un text, potser es repeteixen més vegades les referències a les persones que no pas a les coses (o que, simplement, parlem més de persones que no pas de coses).

112 Com ja hem dit, considerem que el posseïdor és un adjunt, excepte si és de possessió inalienable.

6.3.3.4 Adjectiu relacional

En principi, qualsevol tipus d'adjectiu pot ser constituent d'un SD —i, concretament, complement d'un substantiu. Fixem-nos en aquesta oració:

- (80) Abans de la invasió *nord-americana* de l'Iraq hi va haver moltes manifestacions *pacifistes*.

A (81) hi ha dos adjectius que actuen de complements del nom: el primer, el gentilici *nord-americana*, actua d'argument extern d'un nom eventual; el segon, en canvi, restringeix el significat del nom que complementa. Les diferències de significat entre aquests dos adjectius es deuen al fet que cadascun pertany a una de les dues grans classes de mots que s'inclouen dins d'aquesta categoria: mentre que el primer pertany a la subclasse dels adjectius relacionals (també anomenats referencials o argumentals, entre altres termes), el segon pertany a la dels adjectius qualificatius o predicatius.¹¹³

Tal com explica Picallo, amb un adjectiu qualificatiu «s'expressa una o diverses qualitats d'un objecte que, en un context o situació determinats, el parlant vol distingir d'entre moltes altres propietats actuals o possibles» (2002: 1646). En canvi, amb un adjectiu relacional el que es fa és que «es posa en relació l'entitat que denota el nucli nominal amb una altra entitat que denota l'adjectiu».

Hi ha diversos criteris sintàctics i lexicosemàntics que permeten distingir els adjectius relacionals dels qualificatius. Tot i que l'objectiu del treball no és teoritzar sobre aquesta qüestió, creiem convenient recollir les característiques bàsiques que permeten definir els adjectius relacionals i distingir-los dels adjectius qualificatius per així poder explicar més detalladament com funcionen en relació amb l'estructura argumental dels noms.¹¹⁴

Els criteris que exposem els hem recollit de Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009), Bonet & Solà (1987), Levi (1978, *apud* Raskin & Nirenburg 1995) i Picallo (2002).

113 Levi (1978), que designa els adjectius relacionals amb el terme *nonpredicating adjectives*, assenyala que aquests tipus d'adjectius han estat anomenats de diferents maneres: «they were variously called “pseudoadjectives”, “attributive-only adjectives”, “denominal adjectives”, “transposed adjectives”, and “denominal nonpredicating adjectives» (1978: 2). Per la seva banda, Picallo (2002) els anomena *adjectius de relació* i explica que «el terme *adjectiu de relació* s'ha aplicat en la tradició gramatical europea, principalment francesa, des dels anys 30», però que també són coneguts com a *pseudoadjectius*, terme més propi de la lingüística americana (2002: 1667).

114 Cal tenir en compte que, com fa notar Picallo (2002), tot i que hi ha criteris morfològics que permeten distingir els adjectius relacionals i qualificatius (per exemple, *maternal*, *paternal*, *fraternal* són qualificatius i *matern*, *patern* i *fratern* relacionals), normalment en català «no hi ha diferències morfològiques entre els adjectius que es poden interpretar tant en sentit qualificatiu com en sentit de relació» (2002: 1669). És per això que sovint cal recórrer a criteris sintàctics, semàntics i contextuals per interpretar-los adequadament.

1. *Gradualitat*

Els adjectius relacionals no són graduals i, per tant, no admeten modificadors de grau, com *molt*, *poc*, *bastant*, etc. Tal com afirma Picallo, «la impossibilitat d'expressar la propietat que indiquen en termes d'una escala de valors hipotètics fa que els adjectius de relació no admetin [...] cap quantificador de grau» (2002: 1668). En canvi, els adjectius predicatius són graduals o escalars i, per tant, excepte els superlatius, poden ser modificats per especificadors de grau:¹¹⁵

- (81) a. la visita (*molt/poc) presidencial a Barcelona
 b. una visita (molt/massa) llarga a Barcelona

2. *Construccions comparatives i superlatives*

Una conseqüència de la no-gradualitat (o no-escalaritat) dels adjectius relacionals és la impossibilitat d'inserció en estructures comparatives o superlatives. Mentre que els adjectius predicatius en poden formar part sense gaires restriccions, els relacionals només admeten la inserció en construccions comparatives o superlatives quan es vol comparar el grau d'adequació a una propietat (Bosque & Gutiérrez Rexach, 2009):

- (82) a. *la decisió més parlamentària que van prendre va ser...
 b. decisió més política que judicial

3. *Coordinació*

Una prova fefaent que dues paraules pertanyen a categories (o a subcategories) diferents és la impossibilitat de coordinació en un mateix sintagma. I és que, tal com demostra Levi (1978), els adjectius predicatius i els no predicatius (és a dir, els adjectius qualificatius i els relacionals) no es poden coordinar com a complements d'un mateix sintagma nominal. Raskin & Nirenburg expliquen «the different syntactic origin/nature of the adjectives [...] blocks the operation of conjoining unlike entities» (1995: 12):

115 Aquesta característica ha fet que alguns autors hagin arribat a considerar que els adjectius relacionals o no predicatius no són veritables adjectius, tot i que la majoria sí que els incorporen dins dels adjectius. Raskin & Nirenburg expliquen que «[g]radability is seen as such an essential property of adjectives that many writers include it in their definition of the category [...] without accounting for those legitimate members of the category which are nongradable. In fact, the membership of the non-predicating adjectives in the category is often questioned precisely because of their nongradability» (Raskin & Nirenburg, 1995: 12). Amb tot, aquests autors també assenyalen que Bartning, tot i que parla de *pseudoadjectius* (1976), «introduces a distinction among (a) 'binary oppositions' more commonly known as 'complementary antonyms' (Raskin and Weiser 1987: 116), such as *dead/alive*; (b) 'multiple oppositions,' such as *linguistic/economic/mathematical*, etc. Research; and (c) 'polar oppositions,' more commonly known as 'gradable antonyms' (*ibid.*), such as *cold (colder, coldest)/hot (hotter, hottest)*» (1995: 12). Aquesta classificació mostra que hi ha adjectius no graduals més enllà dels relacionals.

- (83) a. *el viatge presidencial i llarg als Estats Units
b. el viatge llarg i pesat als Estats Units

4. *Presència en construccions predicatives*

Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) mostren que, mentre que els adjectius predicatius poden funcionar com a predicats nominals, com a complements predicatius o com a predicats secundaris, els adjectius relacionals només poden aparèixer en construccions predicatives si tenen una interpretació contrastiva (85c). En els altres casos sembla que no són possibles o que, si més no, no són *naturals* en català. Bonet & Solà (1986: 31), per exemple, parlen de la «manca de naturalitat de la seva presència en construccions predicatives». Il·lustrem aquests fenòmens a (85):

- (84) a. ?? La decisió és presidencial
b. *Aquesta decisió sembla parlamentària
c. La decisió és presidencial, i no parlamentària.
d. La decisió és/sembla absurda.

5. *Llibertat posicional*

Mentre que els adjectius predicatius o qualificatius tenen llibertat posicional i fins i tot poden ocupar posicions prenominals, els adjectius relacionals sempre es posposen i habitualment ocupen la posició immediatament posterior al verb, si més no en català:

- (85) a. el llarg viatge presidencial als EUA
b. *el viatge als EUA presidencial
c. *el presidencial viatge als EUA¹¹⁶

Bonet & Solà (1986: 32) també fan notar que és preferible –tot i que no bandegen la possibilitat que no sigui així– que els adjectius relacionals apareguin sempre immediatament després del nom que complementen. En paraules dels autors:

La regla (25) també preveu la possibilitat de seqüències diverses de dos o tres constituents en què SN o SPrep es combinin amb SAdj. En la pràctica, no totes aquestes combinacions es donen amb la mateixa naturalitat, car resulten afavorides aquelles en què cap SAdj no es troba a la dreta d'un SN o SPrep. Alguns exemples:

116 Cal dir, amb tot, que és cert que algunes d'aquestes restriccions no es compleixen sempre, atès que és possible que apareguin adjectius relacionals en posició prenominal. Així, podríem admetre construccions com *religiós coneixement*, o *monacal elecció*: ara bé, llavors l'adjectiu deixa de ser relacional i adquireix propietats d'adjectiu qualificatiu (per exemple, en aquests casos *religiós* i *monacal* no voldrien dir 'de la religió' i 'dels monjos', sinó simplement 'estricte' i 'vida similar a la dels monjos').

- (37) a. [_{N'} persistència [_{SAdj} presidencial] [_{SPrep} en l'error]]
 (?? persistència [_{SPrep} en l'error] [_{SAdj} presidencial])
 b. [_{N'} teoria [_{SAdj} gramatical] [_{SAdj} generativista] [_{SPrep} de Chomsky]]
 (? * teoria [_{SPrep} de Chomsky] [_{SAdj} gramatical] [_{SAdj} generativista])
 ?* teoria [_{SAdj} gramatical] [_{SPrep} de Chomsky] [_{SAdj} generativista])
 c. [_{N'} interrogatori [_{SAdj} periodístic] [_{SN} a [_{SN} en González]] [_{SPrep} sobre [_{SN} el canvi]]]
 (? *interrogatori [_{SN} a [_{SN} en González]] [_{SAdj} periodístic] [_{SPrep} sobre [_{SN} el canvi]]]
 ?*interrogatori [_{SN} a [_{SN} en González]] [_{SPrep} sobre [_{SN} el canvi]] [_{SAdj} periodístic]])
 (Bonet & Solà, 1986: 32–33)

Per tant, encara que els diversos tipus d'adjectius puguin ser constituents nominals, hem de distingir dues classes d'adjectius amb propietats sintàctiques i semàntiques diferents. D'una banda, tenim els adjectius relacionals (també anomenats *referencials* o *no predicatius*) i, de l'altra, els qualificatius o predicatius. Aquesta distinció és central en els estudis sobre la sintaxi dels adjectius:

The central issue of adjective syntax –and semantics– is the distinction between the predicating and nonpredicating adjectives, which can also be seen as the distinction between qualitative (scalar, gradable) adjectives, on the one hand, and relational (non-scalar, non-gradable) adjectives, on the other, notwithstanding the existence of a class of mixed relational/qualitative adjectives (Raskin & Nirenburg, 1995: 11).

Alguns dels autors que han estudiat l'estructura argumental dels noms en diferents llengües han posat de manifest que els adjectius relacionals poden saturar papers temàtics argumentals. Per tant, mentre que els adjectius qualificatius expressen les característiques físiques o abstractes dels substantius que modifiquen, sense desenvolupar cap paper temàtic de la seva estructura argumental (ocupen, doncs, la posició d'adjunts), els adjectius relacionals associen les entitats denotades pels substantius amb altres dominis o àmbits (Bosque & Gutierrez-Rexach, 2009). En són un exemple clar els gentilicis, però no són els únics:

- (86) a. La colonització europea d'Amèrica va durar diversos segles.
 b. La decisió parlamentària d'ajornar les eleccions ha sorprès tothom.
 c. Durant l'elecció presidencial per part dels francesos no hi va haver incidents destacables.

Com podem veure als exemples anteriors, els adjectius *europea*, *parlamentària* i *presidencial* estableixen una relació entre els substantius que complementen i una altra entitat, en la mesura que equivalen d'alguna manera als sintagmes preposicionals *de l'europeus*, *del Parlament*, *del president* respectivament. Saturen, a més,

papers temàtics de l'estructura argumental del nucli complementat: així, *europèa* i *parlamentària* són agents que ocupen la posició d'arguments externs pròpiament dits; en canvi, *presidencial* seria un tema *promogut*.

En aquest sentit, podem considerar que, a més de totes les diferències que acabem d'exposar, els adjectius relacionals i els qualificatius es distingeixen principalment pel fet que els primers poden funcionar com a arguments nominals (de fet, hi ha qui també els anomena *argumentals*, encara que, com veurem en aquest mateix apartat, no tots els autors hi estan d'acord), mentre que els segons sempre són adjunts.

Bonet & Solà —com ja comentava Levi (1978)— afirmen que «la relació semàntica existent entre els adjectius i el N que complementen és identificable, més o menys directament, amb la que existiria entre aquest N i el nom del qual deriven, en construccions del tipus N SN o N SPrep [...]» (1986: 31). En aquest sentit, estableixen que els adjectius relacionals poden tenir bàsicament tres funcions: subjectiva, objectiva i obliqua (que inclouria el que Levi (1978) separa en funcions locativa, dativa i instrumental).

Hem mostrat com, per a Bonet & Solà (1986) aquesta classificació té implicacions clares sobre l'ordre en què poden aparèixer els adjectius (veg. capítol 4):

L'interessant d'aquesta tipologia és que té una repercussió sintàctica bastant clara pel que fa a les possibles combinacions d'adjectius [...] en el sentit que acostumen a ordenar-se, d'esquerra a dreta, en objectius + subjectius + oblics. Vegeu els exemples següents:

N	+	Compl N'				
integració		objectiu	+	subjectiu	+	oblic
exploració		racial		soviètica		suburbial
pol·lució		lunar		industrial		urbana

(Bonet & Solà, 1986: 32)¹¹⁷

No tots els autors accepten que els adjectius relacionals siguin sempre argumentals i que puguin realitzar totes aquests funcions en el marc del sintagma nominal. Així, Picallo (1991, 1999), Giorgi & Longobardi (1991), Peris & Taulé

117 Picallo (2002: 1677, 1682) manté aquesta idea, quan afirma que l'ordre dels adjectius segueix l'esquema següent: en el cas que el nom es realitzi amb dos adjectius argumentals l'ordre és [nom [adjectiu tema/pacient [adjectiu agent]]] (per exemple, *producció automobilística francesa*); si es realitza amb dos adjectius classificatoris (veg. la classificació que establím més avall), l'ordre és nom - adjectiu(s) classificatoris - adjectius temàtics (per exemple, *producció industrial automobilística francesa*).

(2009) o Resnik (2010) consideren que els adjectius relacionals només poden funcionar com a arguments externs dels noms que modifiquen. Tornem a reproduir, aquí, les paraules de Giorgi & Longobardi: «An Adjective [...] which discharges and actual θ -role, can only express the external one of the Noun it modifies [...]» (1991: 48).

Picallo (2002) matisa la seva posició quan afirma que, si l'adjectiu modifica un nom deverbal o deadjectival, «la interpretació semàntica dels adjectius correspon a les funcions semàntiques legitimades pels verbs o els adjectius que són l'arrel de la qual deriva la nominalització», mentre que, si acompanyen un nom no derivat, «els adjectius temàtics s'associen amb la funció semàntica identificable amb les nocions de possessió (intel·lectual o física) o tema/pacient»:

Considerem els exemples següents:

- (63) a. discurs *papal* (discurs *del papa*)
 b. palau *reial* (palau *del rei*)
- (64) a. planificació *viària* (planificació *de vies* [de comunicació])
 b. reunió *estudiantil* (reunió *d'estudiants*)
 c. erupció *volcànica* (erupció *del volcà*)

En (63) els adjectius *papal* i *reial* s'interpreten com a emissor/agent i posseïdor, respectivament. En (64a) l'adjectiu *viària* rep la funció semàntica de pacient del nom deverbal *planificació*. Aquesta és la funció semàntica que correspon a l'objecte directe del predicat verbal del qual deriva el nom. Finalment, en (64b,c) els adjectius *estudiantil* i *volcànica* s'interpreten com l'agent i el tema, respectivament, dels nominals que tenen com a nucli *reunió* i *erupció*.

(Picallo, 2002: 1674)

Ara bé, tot i que admet que els adjectius relacionals també poden satisfer la funció semàntica de tema, considera que en aquests casos els substantius només poden tenir una lectura resultativa, de manera que manté que els únics adjectius veritablement argumentals són els que indiquen l'agent de l'esdeveniment: «els adjectius de relació que s'interpreten com a pacients o temes no apareixen en nominals sintàcticament passius i només apareixen en nominals sintàcticament actius», mentre que «aquesta restricció no sembla que s'apliqui de manera tan clara quan l'adjectiu de relació és agentiu» (Picallo, 2002: 1676–1677).¹¹⁸

Tanmateix, en la mesura que —com expliquen Bonet & Solà (1986)— en un mateix sintagma nominal poden coocórrer dos adjectius relacionals argumentals, n'hi ha d'haver un que correspongui a l'argument intern (cosa que vol dir que els adjectius relacionals sí que poden correspondre a un argument intern:

118 Recordem que, per a Picallo (1991, 1999), els noms eventuals només poden ser passius.

- (87) L'exploració espacial russa va durar dos anys. (cf. *L'exploració espacial dels russos va durar dos anys.* / *L'exploració russa de l'espai va durar dos anys.*)

A més, com podem comprovar, els adjectius relacionals no presenten les restriccions relacionades amb la jerarquia temàtica que observàvem en el cas dels possessius. Així, si un argument nominal es realitza com a adjectiu relacional, no ha de ser necessàriament l'argument més extern. Per tant, sembla que hi ha d'haver almenys alguns adjectius relacionals que puguin funcionar com a arguments interns.¹¹⁹

No obstant això, Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) fan notar que els adjectius relacionals són *defectius* pel que fa a les propietats dels arguments nominals; és a dir, no tenen les mateixes característiques que els altres sintagmes que poden saturar papers temàtics de l'estructura argumental dels noms. Així, encara que puguin controlar els subjectes pronominals buits dels infinitius (88) no poden lligar anàfores (89):

- (88) a. l'acord parlamentari_i per PRO_i convocar una consulta el 9 de novembre
b. la invasió nord-americana_i de Kuwait per PRO_i extreure'n petroli

- (89) a. *el debat català_i sobre el seu_i futur
b. *la descripció presidencial_i sobre ell mateix_i

Segurament és per aquest motiu que Badia (1994, 2002) considera que la relació dels adjectius relacionals amb els noms que complementen és més «laxa» que la que hi mantenen els sintagmes preposicionals a què equivalen, cosa que implica, per a aquest autor, que no sempre sigui clar que aquest tipus d'adjectiu pugui ser considerat argumental. Badia afirmava, com hem explicat, que aquests adjectius «ocupen posicions argumentals o quasi argumentals» (Badia 1994: 157) —si bé no especifica quins són els que cal considerar argumentals i quins són quasi argumentals.

En aquest sentit, Bosque (1993), Picallo (2002) i Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) distingeixen dos tipus d'adjectius relacionals: els temàtics o argumentals —que són els que ocupen posicions argumentals— i els adjectius relacionals de classificació o classificatoris —que simplement restringeixen la denotació del nom i que s'acostarien, d'alguna manera, als adjectius que Bonet & Solà consideren que ocupen posicions argumentals objectives i obliqües. També va en aquesta línia la definició d'adjectiu argumental que aporta Santos Ríó (1995, *apud* Jiménez Ríos 2001):

119 Més avall matisarem quins són els adjectius relacionals que poden funcionar com a arguments interns.

Es argumental, en sentido estricto, aquel adjetivo relacional, originariamente denominial [...] que modificando a un nombre, propiamente no califica ni clasifica, sino que recoge de una manera sintética, y posiblemente algo borrosa, la que expresaría de forma analítica un complemento nominal argumental de tipo agentivo o asimilado (*la reacción de Marruecos o por parte de Marruecos, la invasión francesa por parte de Alemania, la entrada de España (en la OTAN)*), posesivo o cuasiposesivo o pseudoposesivo (*los ataques de Alemania, la espada de Cervantes, la nariz de Góngora, cuñada de él*), objetivo (la construcción de Europa, la invasión de Francia, la exclusión de Italia) o pseudoobjetivo (*la anteposición del adjetivo al núcleo*) (Jiménez Ríos 2001: 262).

Com explica Picallo, doncs, els adjectius temàtics són els que «poden establir una associació de tipus argumental amb el nom que modifiquen, semànticament equivalent a la relació que estableixen els possessius o els complements preposicionals amb el nucli del sintagma nominal» (2002: 1670). En són exemples *parlamentària, presidencial* o *policia* a *decisió parlamentària, viatge presidencial* o *interrogatori policia*, respectivament. Alhora, dins dels adjectius temàtics hi ha un conjunt d'adjectius que es caracteritzen perquè denoten grups d'éssers humans: són els adjectius ètnics o referencials. Corresponen bàsicament a adjectius relacionats amb «noms que designen càrrecs administratius, polítics o religiosos», a més de noms propis de persona o gentilicis (Picallo, 2002: 1674), i només poden funcionar com a arguments externs.¹²⁰

Els exemples següents mostren que l'adjectiu *francesa* no és gramatical quan funciona com a argument intern (90c) i que *presidencial* no pot complementar *elecció* en l'alternant actiu del sintagma nominal —és a dir, amb un argument extern (91c):

- (90) a. la invasió alemanya de França.
 b. la invasió francesa per part d'Alemanya
 c. *la invasió francesa alemanya¹²¹
- (91) a. l'elecció parlamentària del president
 b. l'elecció presidencial per part del Parlament
 c. *l'elecció presidencial parlamentària

120 Cal dir que, de vegades, aquests adjectius es poden recategoritzar com a adjectius qualificatius. Ex: *mètode cartesià, visió dantesca, puntualitat anglesa* (Picallo 2002: 1675). En aquest cas, però, ja no parlem d'adjectius relacionals i, per tant, no funcionen com a arguments de cap tipus.

121 A aquest fenomen es pot adduir que hi ha una excepció en els noms recíprocs si, en lloc de dos gentilicis, el nom té com a complement un adjectiu compost. N'és un exemple *guerra russojaponesa*, en el sentit de *guerra entre Rússia i el Japó*. Cal tenir en compte, però, que és possible perquè el nom admet un argument extern múltiple, i no perquè un dels adjectius sigui argument intern i l'altre extern.

En un sintagma com *la invasió alemanya de França*, l'adjectiu *alemanya* té una interpretació agentiva, i l'*SP de França* —que s'ha d'entendre com a pacient— només es pot realitzar com a adjectiu relacional en una construcció passiva (amb la *promoció* de l'argument intern). De la mateixa manera, a *l'elecció parlamentària del president*, l'adjectiu *presidencial* únicament admet una lectura agentiva, i *del president* —que al sintagma anterior és l'argument intern— només pot ser adjectiu relacional si es passivitzava l'estructura: *l'elecció presidencial per part del Parlament*. En cap dels casos, però, s'admeten dos adjectius ètnics o referencials del mateix tipus en un mateix sintagma nominal, ja que s'interpreten com a arguments externs tots dos (és a dir, saturen el mateix argument).¹²²

Per tant, si abans avançàvem que sembla que hi ha uns adjectius que sí que poden funcionar com a arguments interns, haurem de dir que són els adjectius relacionals temàtics no referencials. Així, l'adjectiu relacional pot funcionar com a argument intern (amb el rol semàntic de tema o pacient), cosa que es veu en el fet que poden concórrer amb un adjectiu relacional ètnic o referencial o un *SP_{de}* amb el paper temàtic d'agent:

- (92) a. la producció sucraera americana
 b. la reforma educativa governamental
 c. la demanda petroliera dels europeus

D'altra banda, els adjectius de classificació són els que serveixen per «introduir un domini per classificar un objecte», és a dir, els que «fa[n] referència a una entitat en relació a[mb] la qual restringim la denotació el nom» (2002: 1678). Entre aquests adjectius hi hauria, per exemple, *elèctric*, *atòmic* o *ocular* en els sintagmes *energia atòmica*, *instal·lació elèctrica* o *testimoni ocular*.

Un mateix adjectiu relacional, però, pot pertànyer a les dues classes. És el cas, sobretot, dels gentilicis: per exemple, seguint aquest model, hem de considerar que l'adjectiu *francesa* no és argumental en sintagmes com *cucina francesa* o *literatura francesa*, però sí que ho pot ser a *agressió francesa a Espanya*.

De fet, Picallo (2002) observa que alguns adjectius classificatoris poden satisfer funcions semàntiques dels noms que acompanyen: així, al sintagma *novel·la cavalleresca*, l'adjectiu «podria satisfer la interpretació de tema d'aquest nom de representació perquè l'expressió pot ser sinònima de 'novel·la sobre (o de) cavallers'» (2002: 1678). Amb tot, aquests adjectius permeten, alhora, distingir un tipus de

¹²² Segurament, caldria distingir els ètnics dels referencials, és a dir, els gentilicis —que semblen més «externs»— dels adjectius referits a càrrecs. Així, admetríem un sintagma com *l'elecció presidencial francesa*, en què interpretaríem que els francesos han escollit president. En qualsevol cas, sembla que tant un tipus d'adjectiu com l'altre solen fer referència a l'argument extern, i només poden equivaldre a un argument que s'origina com a intern si aquest hi ha un altre adjectiu interpretable com a argument extern: llevat d'aquest cas, només pot ser argument extern o externalitzat.

novel·la respecte a altres categories (*novel·la picaresca*, *novel·la negra*, *novel·la fantàstica*, etc.), cosa que, segons Picallo, atorga la característica d'adjectiu classificatori a *cavalleresca* i indica que cal considerar aquests adjectius com a adjunts. L'autora considera que podem relacionar els adjectius de classificació amb un seguit de funcions semàntiques pròpies, habitualment, dels adjunts (Picallo, 2002: 1678):

- (93) a. Temporal: *publicació setmanal*, *pluges primaverals*
 b. Meta: *tanca publicitària*, *formació professional*, *crema facial*
 c. Locatiu: *transport marítim*, *tropes frontereres*, *cavitat nasal*
 d. Instrumental: *comunicació telefònica*, *treball manual*, *empremta digital*
 e. Causa: *discriminació sexual*, *problemes financers*, *coma diabètic*
 f. Origen: *formatge asturià*, *malaltia cardíaca*, *residus industrials*
 g. Finalitat: *material quirúrgic*, *local comercial*, *paper higiènic*

De fet, mentre que els adjectius temàtics presenten les mateixes possibilitats de possessivització que els sintagmes en genitiu, les restriccions vistes a l'apartat anterior no afecten els adjectius classificatoris. A (94) mostrem que l'adjectiu pot ser substituït per un possessiu i que, com en el cas dels genitius, només possessivitzar si correspon a un argument extern (o *promogut*). En canvi, (95) permet observar que els adjectius de classificació no poden ser possessius:

- (94) a. la producció [automobilística_{arg. intern}] [alemanya_{arg. extern}]
 b. *la [seva_{arg. intern}] producció [alemanya_{arg. extern}]
 c. la [seva_{arg. extern}] producció [automobilística_{arg. intern}]
 d. la [seva_{arg. promogut}] producció [per part d'Alemanya_{agent (adjunt)}]¹²³
- (95) a. la comunicació telefònica
 b. *la seva comunicació (*seva=telefònica*)
 c. la comunicació telefònica [del fet_{arg. promogut}] [per part del periodista_{agent}]
 d. la [seva_{arg. promogut}] comunicació telefònica [per part del periodista_{agent}]
 e. la [seva_{arg. extern}] comunicació telefònica [del fet_{arg. intern}]

Una altra diferència entre els dos tipus d'adjectius és la que assenyalava Abad (2003: 78) quan fa notar que alguns adjectius relacionals poden ser predicats d'oracions copulatives i poden aparèixer en construccions comparatives. Ara bé, només ho poden fer adjectius relacionals classificatoris que complementin noms resultatius o objectuals, com els que trobem als sintagmes *revista científica* (l'adjectiu pot constituir un predicat nominal: *aquesta revista és científica*) o *classe teòrica*

123 Segurament aquest sintagma provoca estranyesa a alguns parlants, relacionada amb les observacions sobre les possibilitats de possessivització dels temes externalitzats que fèiem a l'apartat anterior. Amb tot, com hem vist, sembla possible en català, si més no actualment.

(*aquesta classe és més teòrica que la de la setmana passada*) (Abad, 2003, 78). Aquests adjectius simplement designen un tipus de revista (que distingiríem de *revista de divulgació*, per exemple) o de classe (*classe teòrica, pràctica, magistral*, etc.). En canvi, si el nom admet estructura argumental, no pot ser subjecte de l'adjectiu relacional, atès que és el nom el que conté la informació predicativa (Abad, 2003: 81).¹²⁴

Des d'un punt de vista quantitatiu, en l'anàlisi que hem efectuat hem pogut observar que la realització dels arguments com a adjectius relacionals és poc productiva en català: només representen el 4,4% del total d'ocurrències d'arguments externs. Amb tot, els percentatges varien en funció de la classe a què pertany el nom que acompanyen i del paper temàtic que tinguin. Quan l'argument extern rep el paper temàtic d'agent i el nom que acompanya és transitiu, té més possibilitats de realitzar-se com a adjectiu relacional que en la resta de casos —cosa que segurament es relaciona amb el fet que molts dels adjectius relacionals que hem localitzat són de la classe dels ètnics o referencials, que tendeixen a desenvolupar un rol semàntic agentiu. Això no implica, però, que els adjectius relacionals tendeixin a aparèixer quan coocorren amb un argument intern en el mateix sintagma nominal (és a dir, per evitar que hi hagi dos sintagmes preposicionals com a arguments d'un mateix nom): de fet, hem constatat que la majoria d'arguments realitzats com a adjectius relacionals apareixen quan són els únics arguments del nom en qüestió. Així, de les 233 ocurrències en què l'adjectiu relacional és l'argument extern d'un nom transitiu, 172 (és a dir, el 73,7%) apareixen com a únic argument realitzat del nom, i només 61 (el 26,3%) es realitzen com a agent en un sintagma nominal en què tant l'agent com el pacient són explícits. No és, doncs, la valència argumental la que determina l'aparició dels adjectius relacionals en aquests casos.

A les taules que presentem a continuació podem observar les diferències de què parlàvem. Com en l'apartat anterior, hem dividit els noms seguint els criteris que hem establert en parlar dels sintagmes preposicionals. Així, la taula 27 conté els noms transitius, que són els que presenten un percentatge més elevat de

124 És cert que, com fa notar l'autora (Abad 2003), el fet que l'adjectiu relacional pugui aparèixer en construccions predicatives o no ho pugui fer no depèn únicament del fet que el nucli nominal complementat admeti estructura argumental (o no):

Si esta restricción fuera la única, sería esperable que no se diera el contraste que observamos en (11), donde el ejemplo de (11a) es agramatical porque el nombre es deverbal y el adjetivo selecciona un argumento de su red temática. En (11b), sin embargo, observamos que el mismo adjetivo relacional acompaña a un nombre de objeto, por lo que se esperaría que el resultado fuera positivo y, sin embargo, no lo es.

(11) a. Viaje presidencial - *el viaje es presidencial
b. Mesa presidencial - *la mesa es presidencial

(Abad 2003: 81)

Amb tot, això no impedeix que puguem considerar que la no admissió de l'adjectiu relacional en una oració atributiva sigui una prova que l'adjectiu és relacional —i que, per tant, puguem afirmar que hi ha adjectius relacionals que saturen papers temàtics corresponents a l'argument intern d'alguns noms predicatius.

complements preposicionals realitzats com a adjectius relacionals. A la taula 28 hi ha els noms intransitius agentius, a la 29 mostrem els resultats obtinguts dels noms ergatius i inacusatius i a la taula 30 hi ha les dades corresponents als noms psicològics.

Taula 27. *Adjectius relacionals: noms transitius*

Nom	Ocurrences amb argument extern	Adjectiu relacional
<i>agressió</i>	69	12 (17,4%)
<i>alliberament</i>	11	3 (27,3%)
<i>annexió</i>	53	2 (3,8%)
<i>ascensió</i>	137	8 (5,8%)
<i>atac</i>	126	10 (7,9%)
<i>concessió</i>	35	7 (20%)
<i>condemna</i>	39	1 (2,6%)
<i>condemnació</i>	16	1 (6,3%)
<i>confusió</i>	39	1 (2,6%)
<i>construcció</i>	5	4 (80%)
<i>definició</i>	7	1 (14,3%)
<i>demanadissa</i>	3	1 (33,3%)
<i>demanda</i>	85	2 (2,4%)
<i>descensió</i>	2	1 (50%)
<i>destrucció</i>	28	2 (7,1%)
<i>discussió</i>	80	7 (8,8%)
<i>enaltiment</i>	3	1 (33,3%)
<i>evasió</i>	19	1 (5,3%)
<i>intromissió</i>	63	3 (4,8%)
<i>invasió</i>	315	142 (45,1%)
<i>inversió</i>	43	14 (32,6%)
<i>negativa</i>	97	2 (2,1%)
<i>transmissió</i>	4	1 (25%)
<i>victòria</i>	74	5 (6,8%)
<i>visita</i>	73	1 (1,4%)
Total	1.426	233 (16,3%)

A (96) mostrem alguns exemples d'aquests noms amb adjectius relacionals (la majoria dels quals són ètnics o referencials), extrets del CTILC (la cursiva és nostra):

- (96) a. Arran de l'agressió *japonesa* als EUA [...]
 b. [D]esprés de l'anexió *rusa* de Txertxen i el Daghestan, començaren de pendre cos polític [...].
 c. Segueix á la Associació alpina d'Alemania y Austria, en ordre de antigüetat, lo Club Alpí Italiá, fundat en lo estiu de 1863, á conseqüència de la primera ascensió *italiana* feta al Mont Viso.

- d. Balaguer, en començar l'atac *espanyol* a Barcelona, va caure novament en mans de Felip IV.
- e. [A] l'escalf de la vibració patriòtica de 1905–1907 —contracop de l'atac *militar* a la premsa catalana i de la llei dita “de jurisdiccions”— es desvetllà.
- f. [Q]uan hom decidia treure-les amb motiu de visita *reial* o de l'arribada d'algun personatge.
- g. Un toc de clarí assenyala la victòria *cristiana* i el triomf de la nostra fe [...].
- h. A què atribueix l'èxit de la inversió *japonesa* a Catalunya?
- i. Efectivament, després de la invasió *sarraïna* i de la recuperació de la ciutat de Barcelona, [...].
- j. La producció farratgera ha estat esperonada [...] pel bon mercat que tenen els vedells amb la demanadissa *barcelonina* [...].
- k. [M]entre aquests darrers eren en certa manera formes successòries de dret públic, puix que requerien concessió *reial*, les nostres eren d'indole estricta de dret privat.

Taula 28. Adjectius relacionals: noms agentius intransitius

Nom	Ocurrències amb arguments externs	Adjectiu relacional
<i>adhesió</i>	262	4 (1,5%)
<i>aprofundiment</i>	4	3 (75%)
<i>aptitud</i>	201	3 (1,5%)
<i>blasfèmia</i>	23	1 (4,3%)
<i>clam</i>	230	2 (0,9%)
<i>clamadissa</i>	5	2 (40%)
<i>clamor</i>	78	2 (2,6%)
<i>clausura</i>	23	2 (8,7%)
<i>comportament</i>	191	29 (15,2%)
<i>guerra</i>	31	3 (9,7%)
<i>parlament</i>	167	1 (0,6%)
<i>preguera</i>	25	1 (4%)
<i>progressió</i>	112	8 (7,1%)
<i>revifalla</i>	70	4 (5,7%)
Total	1.422	65 (4,6%)

Vegem exemples d'aquests noms amb adjectius relacionals, que, com en el cas anterior, són majoritàriament adjectius ètnics o referencials (la cursiva és nostra):

- (97) a. A la seva taula hi vaig conèixer Paul Marieton, una figura que està lligada amb els començaments de la revifalla *monàrquica* a França.
- b. [B]en aviat la progressió *portuguesa* cap a l'Índia obligaria a buscar el camí directe, per l'Occident, vers els centres de producció.

- c. I per tant, res de més condemnable, en el fons i en la forma, que aquest darrer parlament *orsità*.
- d. Durant la guerra *russo-japonesa* i després d'un atac frustrat es *dona* l'ordre de retirada.
- e. Crec que la comunicació és el procés central i constitutiu de tota cultura per tal com la comunicació regeix el comportament *humà*.
- f. Seguia el gran clam *animal*, però ara com resignada expressió de conformitat.
- g. I el clam *popular* durava tota una setmana.
- h. va haver-hi molts aplaudiments i també moltes esquinçades de vestits davant la *presidencial* «blasfèmia».
- i. [...] mentre imperi aquest principi econòmic —que és l'ambient propi de l'aptitud *catalana*— la força de Barcelona persistirà.
- j. L'adhesió *popular* s'ha manifestat en cerimònies i ritus [...].

Taula 29. Adjectius relacionals: noms relacionats amb verbs ergatius i inacusatius

Nom	Ocurrences amb arguments externs	Adjectiu relacional
<i>abundor</i>	307	2 (0,7%)
<i>acreixement</i>	48	4 (8,3%)
<i>afebliment</i>	97	1 (1%)
<i>afluixament</i>	28	1 (3,6%)
<i>alleugeriment</i>	2	1 (50%)
<i>alleujament</i>	11	1 (9,1%)
<i>allunyament</i>	84	3 (3,6%)
<i>cansament</i>	72	6 (8,3%)
<i>creixement</i>	364	15 (4,1%)
<i>decaïment</i>	27	1 (3,7%)
<i>deixondiment</i>	19	1 (5,3%)
<i>distracció</i>	35	1 (2,9%)
<i>diversió</i>	23	1 (4,3%)
<i>divertiment</i>	28	4 (14,3%)
<i>empobriment</i>	91	6 (6,6%)
<i>enardiment</i>	12	1 (8,3%)
<i>encariment</i>	86	1 (1,2%)
<i>enriquiment</i>	84	4 (4,8%)
<i>naixement</i>	100	1 (1%)
<i>ruptura</i>	372	12 (3,2%)
<i>satisfacció</i>	103	4 (3,9%)
Total	1.993	71 (3,6%)

A continuació exemplifiquem l'ús d'adjectius relacionals com a arguments de noms relacionats amb verbs ergatius i inacusatius —que tenen com a subjecte un tema *promogut* i que, per tant, tindran menys possibilitats que els adjectius que els acompanyen siguin ètnics o referencials:

- (98) a. Ara, pot succeir que la terra conreable no sigui pas il·limitada, i que la immigració o el naixement *vegetatiu* acabi de parcel·lar tota la terra verge.
- b. Hom creu que els microorganismes poden ser utilitzats per a solventar problemes importants relacionats amb la insuficiència d'aliments, la recuperació i la reutilització de recursos, l'encariment *energètic* i la contaminació.
- c. Pocs indicis hi ha d'una expansió comercial *hel·lènica* consegüent a les guerres perses, però molts d'un continuat i àdhuc creixent empobriment *hel·lènic*.
- d. [L]es primeres fases del deixondiment *nacional*, trobaren a Lleida, com a la resta de Catalunya, un nombre reduït de voluntats abrandades i una ampla indiferència en el gros de la gent.
- e. Acció enzimàtica i creixement *bacterià*
- f. Observem com un dels factors més decisius del creixement *igualadí* és la reconeixença comarcal de la vila com a centre mercader.
- g. [...] la intoxicació produïda per l'esforç a mesura que voreja la fatiga normal es troba augmentada per la intoxicació de la pols i brutícia; [...] pel cansament *retinià* per la llum artificial pobre o mal distribuïda.
- h. L'allunyament *ciutadà* ha tingut conseqüències deplorables.
- i. El cartograma [...] constitueix un bon document per l'abundor *aqüífera* que manifesta.

Taula 30. *Adjectius relacionals: noms psicològics*

Nom	Ocurrences amb arguments externs	Adjectiu relacional
<i>admiració</i>	226	1 (0,4%)
<i>agraïment</i>	257	1 (0,4%)
<i>amor</i>	255	16 (6,3%)
<i>atabalament</i>	10	1 (10%)
<i>atracció</i>	124	5 (4%)
<i>decepció</i>	56	2 (3,6%)
<i>delectança</i>	9	3 (33,3%)
<i>empipament</i>	4	1 (100%)
<i>enuig</i>	88	1 (1,1%)
<i>enveja</i>	27	1 (3,7%)
<i>estima</i>	69	2 (2,9%)
<i>indignació</i>	219	2 (0,9%)
<i>interès</i>	89	7 (7,9%)
<i>irritació</i>	43	3 (7%)
<i>odi</i>	159	2 (1,3%)
<i>passió</i>	89	5 (5,6%)
<i>patiment</i>	42	2 (4,8%)
<i>temor</i>	62	3 (4,8%)
Total	1.828	58 (3,2%)

Tot i que, segons el que hem presentat, alguns experimentadors tenen trets agentius en relació, per exemple, amb la capacitat de passivitzar, el percentatge d'adjectius relacionals com a realització de l'argument extern és, en aquests substantius, molt baix. Segurament es deu a raons pragmàtiques relacionades amb els tipus de referents que tendeixen a presentar els arguments externs dels noms psicològics. Això no significa, però, que no sigui una configuració possible.

Com podem veure a la taula, n'hem localitzat diversos exemples, alguns dels quals reproduïm a (99):

- (99) a. Els cosins esdevenen els germans titella de la festa, cosa que de fet és un odi *fraternal* reprimít.
- b. Aquella octaveta és l'expressió de l'alt grau d'irritació *pagesa*.
- c. En resum, l'interès *humà* pel llenguatge sembla ésser un impuls innat per a posar en codi i desxifrar.
- d. Aixís acabá en mitx de l'indiferència y de l'*indignació* popular.
- e. [T]emien les corones l'enuig *pontifical*.
- f. I proclamem l'empipament *universal* contra aquell vell que diu que sap què cal saber per viure bé.
- g. Molts de vosaltres deveu haver experimentat la infinita delectança *espiritual* que proporciona trobar-nos dins una esglésiola de muntanya.
- h. [...] paral·lelament i simultàniament a aquesta decepció *atalana*
- i. [L]a cosa greu és que els fills criats en aquest ambient, ni el senten ni el conceben, l'amor *familiar*.
- j. I tot s'ha fet sempre amb aquella senzillesa i espontaneïtat que és la característica més acusada d'aquests grans benefactors, als quals en endavant, estarà en deute permanent l'agraïment *manlleuenc*.
- k. Louis va morir, ja molt gran, a Atenes, el 26 de març de 1940, voltat encara de l'admiració *popular*.

En aquest apartat, doncs, hem pogut veure com, a més de possessius i de sintagmes preposicionals, els arguments externs del nom poden prendre la forma d'adjectius relacionals, i, concretament, d'adjectius relacionals temàtics o argumentals. De fet, hem vist que hi ha un tipus d'adjectius argumentals, els ètnics o referencials, que sempre corresponen a l'argument extern i que tendeixen a denotar l'agent (tot i que no exclusivament). És per això que els noms agentius—especialment els típicament transitius, amb un subjecte agent i un objecte pacient— són els que admeten més freqüentment l'expressió de l'argument extern com a adjectiu relacional.

Les possibilitats de realització dels arguments externs, però, no s'exhaureixen amb els sintagmes preposicionals, els possessius i els adjectius relacionals, sinó

que també en podem trobar d'extrets i realitzats com a clítics. A continuació examinarem aquest darrer cas.

6.3.3.5 Clític

L'última categoria que estudiarem com a possible realització dels arguments externs dels noms és la dels clítics. Com ja hem comentat, alguns complements del nom poden expressar-se com a clítics, cosa que es produeix quan el nucli de què depenen es projecta en un SD que s'insereix a l'oració com a tema o pacient del verb (és a dir, quan funciona com a subjecte d'un verb inacusatiu o com a complement directe d'un verb transitiu). Com explica Joan Solà, a més, «quan el CN és preposicional, en general va introduït per *de*», i «en principi, li correspondrà el pronom *en*» (1974: 30). De la mateixa manera, Todolí fa notar que «la major part dels gramàtics reconeixen al pronom *en* la possibilitat de substituir complements inserits dins un SN en funció de subjecte d'un verb inacusatiu (com *arribar*, *sortir*, *quedar*, *faltar*, etc.) o de complement directe d'un verb transitiu». Per tant, en aquest apartat examinarem, bàsicament, la possibilitat que els arguments externs dels noms eventuais es realitzin mitjançant el clític *en*. Com veurem, només els arguments *promoguts* admeten aquesta possibilitat, que, a més, presenta un seguit de restriccions que exposarem tot seguit.

Al capítol 3 hem mostrat que Giorgi & Longobardi (1991) tracten àmpliament l'extracció dels complements del nom en italià, i consideren que sempre s'ha de produir des de la posició d'especificador d'N', és a dir, des de la posició de l'argument extern. Es basen en Cinque (1980), i, tal com recorden, «[a] basic generalization, first proposed by Cinque (1980), states that in Italian no member of the argument or adjunct frame of a head Noun may be extracted by *wh*-movement or cliticization unless it is the 'subject' of the NP» (1991: 57). De fet, en la mesura que el clític podria equivaldre a un possessiu, podem considerar que l'extracció s'ha de produir des d'una posició en què el complement es pugui manifestar com a possessiu —i, com hem comentat, el possessiu sempre ha de ser un argument extern. Al cap i a la fi, Ginebra (2001) argumenta que els possessius objectius — que solen ser temes o pacients *promoguts*— són *estranys* en català perquè poden ser substituïts per clítics. Fixem-nos en aquests exemples:¹²⁵

- (100) a. Tothom va aplaudir l'exposició dels resultats per part de la Neus.
 b. ??Tothom va aplaudir la seva exposició {*de la Neus/per part de la Neus}.
 c. Tothom va aplaudir-*ne* l'exposició {*de la Neus/ per part de la Neus}.

125 Zubizarreta, de fet, formula la hipòtesi de les possibilitats d'extracció en aquests termes: «Among the phrases belonging to the frame of a head N, only that which represents the argument expressible by a possessive can be extracted from Nmax» (1979, *apud* Giorgi & Longobardi 1991: 59).

- (101) a. Vaig presenciar la construcció de les cases per part de l'Ajuntament.
 b. ??Vaig presenciar la seva construcció per part de l'Ajuntament.
 c. Vaig presenciar-*ne* la construcció per part de l'Ajuntament.

En aquesta mateixa línia, i com ja havíem comentat en tractar la qüestió dels possessius, Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) assenyalen que hi ha una jerarquia per a l'extracció dels constituents d'SN, que reflecteix la idea que com més «extern» és un complement respecte al nom que complementa, més fàcil serà extreure'l de l'estructura argumental d'un nom. Segueixen la hipòtesi següent, formulada per Kolliajou (1999) i que recorda parcialment la regla presentada per als possessius (veg. 6.3.3.3):

To account for these restrictions on PP extraction, it has been proposed that the thematic hierarchy (70a) constrains extraction from the DP (70b), as well as pronominalization:

- (70) a. Thematic hierarchy
 (possessor (Agent (Experiencer (Goal/Source/Location (Theme))))))
 b. Thematic hierarchy hypothesis (Kolliakou 1999):
 The Agent can be extracted only if the possessor is not present, and the Theme can be extracted only if neither the Agent nor the possessor is present.
 (Alexiadou *et al.*, 2007: 561)

Un cas aparentment contradictori amb el que acabem de presentar és el que trobem en oracions com *En té necessitat, d'un ordinador nou*, amb un argument intern pronominalitzat. Ho expliquen Giorgi & Longobardi (1991) per a l'italià:

It is actually true that (143) in the relevant sense is widely impossible in Italian, whereas the examples of (144) are perfect:

- (143) *il suo bisogno*
 Its need (* = the need for it)
 (144) a. *Ne ho bisogno*
 I of-it have need
 b. *Di che cosa hai bisogno?*
 Of what do you have need?
 (Giorgi & Longobardi, 1991: 110)

Per justificar aquest fenomen, però, podem aduir un procés de lexicalització i de reanàlisi, que fan que interpretem *tenir necessitat* com una construcció verbo-nominal que requereix un complement en genitiu: *tenir* és un verb lleuger, que, a més controla l'argument extern del nom.

En qualsevol cas, podem afirmar que un argument nominal només es pot desplaçar i reprendre com a clític si parteix de la posició d'argument extern. En aquest sentit, un tema només ho podrà fer si no hi ha cap altre sintagma que sature la posició d'argument extern, cosa que implica que només es podrà extreure si és un tema *promogut* o bé el pacient d'una construcció nominal passiva. Aquesta darrera consideració permet explicar l'agramaticalitat de les oracions de (103), en contrast amb (104):

- (102) a. *En va supervisar la construcció de Consteco. (*en= de les cases*)
 b. *Van prohibir-ne la utilització dels alumnes. (*en=dels mòbils*)

- (103) a. En va supervisar la construcció per part de Consteco.
 b. Van prohibir-ne la utilització per part dels alumnes.

Ara bé, no tots els arguments externs admeten la substitució per *en*. Així, en les oracions dels exemples anteriors, si volguéssim substituir l'agent de les eventualitats, no ho podríem fer amb el clític *en*, sinó que hauríem de recórrer a un procés de reanàlisi mitjançant el qual l'argument extern agentiu del nom rep el cas datiu (*datiu subjectiu*, segons Ginebra 2001) del verb en qüestió.¹²⁶

En alguns d'aquests casos, la construcció de datiu objectiu alterna amb la de possessiu (motiu pel qual Ginebra 2001 dubtava, en la hipòtesi forta, de la gramaticalitat de les construccions amb aquest tipus de possessius):

- (104) a. ? Van prohibir la utilització *dels alumnes* de telèfons mòbils.
 b. ?? Van prohibir la *seva* utilització de telèfons mòbils.
 b. Van prohibir la utilització de telèfons mòbils *als alumnes*.
 c. *Els* van prohibir la utilització de telèfons mòbils.

- (105) a. ? Van supervisar la construcció *de Consteco* de les cases.
 b. Van supervisar la *seva* construcció de les cases.
 b. Van supervisar la construcció de les cases *a Consteco*.
 c. *Li* van supervisar la construcció de les cases.

Jané —malgrat que Vallcorba (1998) discrepa d'aquesta perspectiva— ja feia notar que la substitució del complement de nom (argumental o no) pel pronom *en* no sempre és possible i que llavors cal recórrer a altres possibilitats de «representar [...] pronominalment [...] el complement del nom (o terme complementari) del complement directe i del subjecte [dels verbs inacusatius]» (Jané, 1998: 17), com són els possessius o els pronoms datius (o bé a l'elisió del complement). Així, Jané assenyalava algunes restriccions a l'ús del clític *en*, que Todolí sistematitza al

126 Més endavant reprendrem aquesta qüestió.

capítol sobre els pronoms de la *Gramàtica del català contemporani* (2002). A continuació reproduïm les restriccions que proposa Todolí (i que fan referència tant als arguments dels noms com als adjunts).

(106) Restriccions semàntiques (Todorí, 2002: 1388)

- a) Possible si el nucli del SN és inanimat
- b) Possible si entre el nucli del SN i el complement nominal s'estableix una relació part/tot o si el complement nominal depèn de noms que indiquen col·lectivitat
- c) Possible si el nucli del SN és un nom abstracte o derivat d'un verb
- d) Difícil si el nucli i el complement nominal tenen significat i referència concrets
- e) Impossible si entre nucli i complement nominal s'estableix una relació de possessió inalienable
- f) Impossible si nucli i complement nominal formen una unitat referencial

(107) Restriccions sintàctiques (Todorí, 2002: 1388)

- a) El nucli de què depèn ha de ser exigít directament pel verb i, per tant, no pot ser un SP
- b) El complement nominal ha de seguir immediatament del nucli del SN
- c) El SN ha d'aparèixer en posició postverbal
- d) El complement nominal no ha de ser un infinitiu

En el cas que ens ocupa, dels noms eventuais i dels seus arguments, són rellevants els punts que destaquem a continuació:

1. *La substitució és possible si l'element substituït és inanimat*

Todorí posa de manifest que, per poder pronominalitzar com a *en*, el complement del nom no pot ser [+ animat], fet que deixa fora de la possibilitat de pronominalització els arguments externs pròpiament dits —agents i, segons el que hem vist, experimentadors— i només permet que pronominalitzin com a *en* els temes *promoguts*. De fet, aquest fenomen és, d'alguna manera, la contrapartida del que veïem en el cas dels possessius —que solen substituir complements nominals animats o humans—, cosa que reforça la idea de Jané (1998) i Ginebra (2001) que el català sol rebutjar el possessiu en aquells contextos en què el complement es pot expressar mitjançant un clíctic (i a la inversa). Fixem-nos en aquests exemples:

- (108) a. El Govern vol afavorir el desenvolupament de l'economia local.
- b. El Govern en vol afavorir el desenvolupament.
- c. ??El Govern vol afavorir el seu desenvolupament.
- d. El Govern vol afavorir el desenvolupament (professional) dels joves.
- e. El Govern vol afavorir el seu desenvolupament (professional).
- e. ??El Govern en vol afavorir el desenvolupament (professional).

D'aquesta característica en deriven altres. Així, si l'argument extern no pot ser pronominalitzat com a *en*, tampoc ho podran ser els arguments que estableixin una relació de possessió inalienable amb el nucli nominal, ja que aquests complements es poden relacionar amb els arguments externs. Els complements dels noms relacionals, doncs, hauran de ser substituïts per un datiu (o, en algun cas, per un possessiu). Reprenem els exemples que proposa Todolí (2002: 1386):

- (109) a. *Només cal mirar-ne les galtes per veure que t'has aprimat molt.
 b. Només cal mirar-te les galtes per veure que t'has aprimat molt.
 c. *El Lluís es troba feliç perquè demà se'n casa la filla.
 d. El Lluís es troba feliç perquè demà se li casa la filla.
 e. ?El Lluís es troba feliç perquè demà es casa la seva filla.¹²⁷

Amb tot, hi ha relacions que autors com Leonetti & Escandell (1993) assimilen a les de possessió inalienable i que, com assenyala Todolí, admeten la substitució pel clític *en*, segurament perquè la relació s'estableix entre elements inanimats. Són les relacions de part/tot o les dels noms de col·lectivitat, que podem veure a l'oració *D'aquesta tesi només n'he llegit les conclusions* o a la frase *Deia que no li agradaven les mentides i aquell dia en va dir un bon reguitzell*.

En qualsevol cas, podríem dir que un primer element que hauríem d'observar en les pronominalitzacions és que el referent del pronom sigui inanimat.

2. *El complement substituït ha d'estar en una posició immediatament postverbal i ha de rebre cas directament del verb (sense preposicions)*

Un nucli nominal només admetrà l'extracció dels seus complements com a SP_{en} si l'SD en què s'insereix funciona com a subjecte d'un verb inacusatiu o com a complement directe d'un verb transitiu (és a dir, si ocupa una posició immediatament postverbal) i pot rebre cas directament del verb. Ho il·lustrem amb exemples que aporten Todolí (2002: 1388) i Jané (1998):

- (110) a. *En va comentar les incorreccions de l'original.
 b. Un cop llegit l'original de l'autor en van comentar les incorreccions.
 c. Davant mateix de l'autor va comentar les incorreccions del seu original.
- (111) a. *Abans de publicar el llibre, caldrà fer-lo llegir a una persona que no n'hagi participat en l'elaboració
 b. Abans de publicar el llibre, caldrà fer-lo llegir a una persona que no hagi participat en la seva elaboració.

127 Todolí (2002) assenyala que el possessiu «només hi apareix si té un valor emfàtic» o «si s'estableix un contrast entre dos complements del nom, com en l'oració *Ahir es va casar la seva filla i demà es casa la nostra*.

c. Abans de publicar el llibre, caldrà fer-ne una revisió.

3. El complement nominal no pot ser un infinitiu

Jané (1998) mostra que hi ha noms que solen exigir, com a complement, un SP que introdueixi una subordinada d'infinitiu, com *ganes*, *autorització*, *permís*, *costum*, *desig*, *intenció*, *interès*, *oportunitat*, etc. En aquests casos, només s'admet l'infinitiu en el cas que el nom s'insereixi en una locució verbal que exigeixi un complement realitzat com a SP_{de}: és el cas de *tenir ganes [de...]* (com podem comprovar a *No vindré perquè no en tinc ganes*). També és admissible, segons Jané, quan l'infinitiu acompanya *el dret* (tot i que, com veurem, no és gaire usual). Reproduïm l'exemple que aporta Jané (1998: 22):

- (112) a. Llevar a algú el dret de fer alguna cosa
b. ?Llevar-ne el dret a algú

Ara bé, en la resta de casos aquesta substitució no és possible. Per això, Jané explica que «quan el conjunt format pel verb i el nom no té un significat ple, un valor absolut, la llengua sol recórrer a l'infinitiu genèric *fer* complementat pel pronom neutre *ho*, és a dir, *fer-ho*. Ho il·lustrem a continuació:

- (113) a. *Al final no vaig poder venir, però en tenia la intenció
b. Al final no vaig poder venir, però tenia la intenció de fer-ho.

En resum: podem pronominalitzar com a *en* els arguments nominals corresponents a temes o pacients *promoguts*, inanimats i realitzats com a *de*+SN quan l'SD en què s'insereixen és el subjecte d'un verb inacusatiu o el complement directe d'un verb transitiu.

A continuació examinarem si les dades obtingudes del CICA permeten confirmar aquesta idea. A la taula 31 presentem totes les ocurrències en què els noms estudiats tenien algun argument realitzat com a clític.

Taula 31. Ocurrències amb clítics

Noms	Ocurrències amb complements argumentals	Clítics
<i>absorció</i>	302	3 (1%)
<i>adopció</i>	445	1 (0,2%)
<i>al·lusió</i>	502	12 (2,4%)
<i>amor</i>	600	2 (0,3%)
<i>construcció</i>	247	1 (0,4%)
<i>demanda</i>	260	1 (0,4%)
<i>divertiment</i>	33	1 (3%)
<i>dret</i>	755	11 (1,5%)

Noms	Ocurrències amb complements argumentals	Clítics
<i>embarcament</i>	31	1 (3,2%)
<i>enuig</i>	88	2 (2,2%)
<i>enveja</i>	77	12 (15,6%)
<i>naixement</i>	101	1 (1%)
<i>utilització</i>	593	1 (0,2%)
Total	4.036	49 (1,2%)

No totes aquestes ocurrencies corresponen a casos d'ús del pronom *en*, sinó que en els substantius *amor*, *dret*, *al·lusió* o *acusació* el complement nominal només es realitza com a clític quan és fruit d'un procés de reanàlisi, en construccions com *tenir amor/dret [a...]* o *fer al·lusió [a...]*. També és el cas de *tenir enveja* (que admet, com a complement, un SP_a—que llavors pronominalitza com a datiu— o un SP_{de}—que sol coincidir amb arguments inanimats i que pronominalitza com a *en*) i de *tenir enuig* (que exigeix SP_{de} com a complement i que, per tant, pronominalitza com a *en* (tot i que el pronom complementa tota la locució verbal):

- (114) a. Del cor ignocent y pur lo lliri blanch *ne* té enveja [...].
 b. I La veritat: *ne* tench enveja.
 c. De vegades sembla que *li* tinguis enveja, Marcel.
 d. Llavors estávau, Job, en lo sembrar, quan baxar miro á vostres camps la messa; de colps y llatzeríes y flagells, ioh patriarca Job, jo *us* tinch enveja!
 e. Donchs bé; tant y tant donaren á comprendre los castellans l'odi y enveja que *'ns* tenien.
 f. Allí va calar-hi foc i us dic ben verament que si el mateix Heracles l'hagués vist davallar pel rossolant, fent seguir la branca d'avet abrاندada, *n'hauria* hagut enveja.
 g. Em sembla que, al capdavant, *hi* tenim dret.
 h. Si la nostra manera de parlar, i els principis que defensem són contradictoris, ¿ens poden entendre? I és contradictori de renunciar a expressar-nos en català, sistemàticament, i reclamar que *hi* havem de tenir dret.
 i. l'amor que el Pare *ens* té
 j. —Sent aixís, s'esplica l'amor que *li* teniu.
 k. [L]'espectador no *n'ha* de tenir esment fins a fer-*hi* al·lusió, en el diàleg.
 l. Ja *hi* hem fet al·lusió.
 m. [P]uys no seguiren llur vot, Jaume Despuig, Juan Arrom que *'n* tinch enuig, Juan Anglada [...].
 n. [M]es com en Joan demanás la ma de la princesa perque molt li agradava, los pares *n'hagueren* fort enutj, ar era mitg os, mitg persona.

La resta de noms, però, sí que presenten ocurrencies en què el complement nominal pronominalitza com a *en*. Podem comprovar, a més, que les previsions que fèiem es compleixen: els complements substituïts són sempre inanimats i cor-

responen a temes *promoguts*. A més, els SD en què s'insereixen funcionen sempre com a complement directe verbal (la majoria), com a atribut o com a subjecte d'un verb inacusatiu:

- (115) a. Evitar que els centres escolars tinguin barreres arquitectòniques que *en* dificultin l'accés i utilització *per part de tots els alumnes*.
- b. Es la creixença de l'esperit a la plenitud de vida sobrenatural —el Baptisme *n'era el naixement*.
- c. [E]ls mitjans es troben quan *n'existeix la demanda*.
- d. Duia compte de la mesuració de la sal, vigilava la seva extracció i *en* dirigia l'embarcament.¹²⁸
- e. Mentre ell vindrà i planejarà els contractes, vegeu el nostre ballet, i donem-ne el *divertiment* a Sa Altesa Turca.
- f. Aquesta operació, la més interessant, venia a coronar-ne *la construcció*.
- g. [E]n la mesura que les esmentades bases exigeixin mesures d'execució, caldrà la intervenció de la Comissió de Coordinació de la Funció Pública, per proposar-ne *l'adopció* a l'òrgan al qual correspongui.
- h. Pot determinar-se'n *l'absorció* mesurant la radioactivitat present en la femta, en l'orina o en el plasma.
- i. Un cop preparada convenientment la fusta, es disposava la capa de fons o imprimació de la següent manera: primer, una encolada en capes molt primes (a fi de facilitar-ne *l'absorció*).

6.3.3.6 Resum: els arguments externs dels noms eventuals

En aquests apartats hem pogut comprovar que, en català, l'argument extern dels noms eventuals pot saturar els papers temàtics d'agent, experimentador o tema (llavors parlarem de complement *promogut*), a més de pacient (també *promogut*) en les configuracions passives. Aquest argument es pot materialitzar com a genitiu subjectiu, SP_{entre} (noms amb una lectura recíproca), possessiu, adjectiu relacional i pronom clític. A més, l'agent o, en alguns casos, l'experimentador) de la configuració activa es pot recuperar com a adjunt —o, en termes de Grimshaw (1990), adjunt argumental— en la configuració passiva (SP_{per} o SP_{per part de}).

D'altra banda, quan aquest argument s'expressa com a sintagma preposicional o com a possessiu, a més, presenta dues propietats característiques de qualsevol subjecte oracional: la possibilitat de controlar clàusules d'infinitiu i la creació de

128 Cal fer notar, en aquesta frase, l'alternança entre el possessiu —que seria, en termes de Ginebra (2001), d'objecte-objecte— i el pronom, que no sembla seguir el patró que hem pressuposat. Segurament, però, hi ha parlants que no admetrien aquesta oració com a gramatical —de fet, per a nosaltres, el possessiu de *vigilava la seva extracció* és molt forçat.

dominis de lligam. A continuació exposarem breument aquestes dues capacitats dels arguments externs dels noms eventuals.

6.3.4 Propietats de l'argument extern

6.3.4.1 Control de clàusules d'infinitiu

L'argument extern d'una nominalització, igual que un subjecte oracional, pot controlar el subjecte PRO d'una clàusula d'infinitiu. En canvi, l'argument intern no pot controlar mai una clàusula d'infinitiu. Fixem-nos en el contrast entre l'oració de *a* (amb un infinitiu controlat per l'argument extern) i la de *b* (amb l'infinitiu controlat per l'argument intern):

- (116) a. l'atac dels militars_i als civils per PRO_i espantar-los.
b. *l'atac dels militars als civils_i per PRO_i ser espantats.

El control també és possible quan l'argument extern s'expressa com a possessiu:

Otro tipo de dependencia referencial en que los posesivos se comportan como sintagmas plenos argumentales son las relaciones de control [...]. Recuerde que en una oración como (16a) postulamos que el sujeto del verbo matriz «controlaba» la interpretación del sujeto del infinitivo, el pronombre nulo PRO. Las relaciones de control pueden darse dentro de un SD y, en este caso, es posible que el elemento controlador sea un complemento agente (16b) o un posesivo (16c):

- (16) a. Pepe_i insiste en PRO_i comer temprano.
b. La insistencia de Pepe_i en PRO_i comer temprano
c. Su_i insistencia en PRO_i comer temprano

(Bosque & Gutiérrez-Rexach 2009: 621)

Fins i tot un agent no explícit pot controlar l'infinitiu d'una oració final:

- (117) a. l'agressió Ø_i a la víctima per PRO_i robar-li la cartera
b. la visita Ø_i a la ciutat per PRO_i millorar-hi les relacions comercials

Giorgi & Longobardi (1991: 135), com ja hem comentat, consideren que hi ha «subjectes buits» en el marc de l'SN, i que aquests subjectes poden satisfer els requeriments de control d'un subjecte PRO d'una subordinada final d'infinitiu, sempre que no hi hagi hagut un procés de passivització de l'SN (i, per tant, una *promoció* del tema/pacient): aquesta idea reforça el nostre postulat que els noms exigeixen un argument extern (que és obligatori i que, si no es manifesta explícitament, s'ha de considerar buit).

Si hi ha hagut un procés de passivització, però, l'element que controla el subjecte PRO de la clàusula d'infinitiu és l'adjunt agentiu, ja que un argument *promogut* no té mai aquesta capacitat:

- (118) a. l'enderrocament dels edificis_i per part de l'Ajuntament_j per PRO_{*i/j} construir-hi un pavelló
 b. la reducció de la despesa_i per part del Govern_j per PRO_{*i/j} complir els objectius de dèficit.

De fet, és en part per això que, com hem vist, Grimshaw considera que els SP^{per}_{part de} són adjunts argumentals (en paraules seves, «by-phrases behave like neither arguments nor adjunct», 1990: 43).

Ara bé, en qualsevol cas, podem dir que la capacitat de controlar clàusules d'infinitiu és un dels elements que permeten distingir els arguments externs i els arguments interns dels noms eventuals, alhora que és un dels elements indicadors de l'eventualitat del nom i de la presència d'estructura argumental.

6.3.4.2 Creació de dominis de lligam

Els arguments externs dels noms, com en el cas dels arguments externs oracionals, poden lligar elements anafòrics, ja que poden satisfer les condicions de la teoria del lligam, que Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009) exposen de la manera següent:

En la teoría del ligamiento se usa el término estar ligado con el siguiente sentido:

- (31) Un elemento β está ligado por otro α si y solo si:
 a. α y β son argumentos (distintos) de algún predicado.
 b. β es referencialmente dependiente de α , es decir, toma de él su referencia y comparte su mismo índice.
 c. α manda-c a β .
 d. Los rasgos de género, número y persona de β (expresos o tácitos) concuerdan con los de α .

(Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 565)

I, perquè es pugui aplicar el lligam, cal que els arguments se situïn en un àmbit o categoria de recció, que, seguint els autors que acabem de citar, podríem definir així:

- (119) La categoria de recció CR de α és la categoria sintàctica mínima que conté α , el rector de α i un subjecte.

Per tant, els sintagmes nominals poden constituir dominis de lligam en què hi hagi elements anafòrics o elements pronominals lligats:

(120) La renúncia d'aquell polític, a la seva, identitat és un exemple d'autoodi.

Bosque & Gutiérrez-Rexach fan notar, a més, que en espanyol l'ordre de l'element anafòric és, en alguns casos, indiferent, cosa que reforça la idea que els noms amb estructura argumental poden constituir una categoria de recció:

Una propiedad interesante de estas construcciones es que el orden en que aparecen el reflexivo y su antecedente dentro del SN no parece que importe demasiado. Es muy importante, en cambio, que el antecedente ocupe una posición sintáctica más prominente en la configuración que el elemento que liga, como se observa en (51):

- (51) a. Las declaraciones de los detenidos sobre sí mismos
b. Las declaraciones sobre sí mismos de los detenidos.
c. *Las declaraciones de sí mismos sobre los detenidos.
d. *Las declaraciones sobre los detenidos de sí mismos.

Como puede verse, son gramaticales los SSDD de (51) en los que el antecedente del reflexivo es el argumento externo del predicado (*declaraciones*, en este caso), sin importar que el reflexivo esté situado delante o detrás del otro argumento.

(Bosque & Gutiérrez-Rexach, 571–572)

Aquesta possibilitat demostra que mentre que els arguments externs dels noms eventuals poden lligar anàfores —com els arguments externs verbals—, els arguments interns directes no ho poden fer (veg. 4.3).

Fins aquí hem presentat, doncs, com s'han de concebre els arguments externs dels noms eventuals en català, quins papers temàtics poden realitzar, quina forma sintàctica poden prendre i quines propietats permeten distingir-los dels arguments interns, que són els arguments que analitzarem a l'apartat següent.

6.4 Els arguments nominals (II): els arguments interns

Si en l'apartat anterior presentàvem com es manifesten els arguments externs, en aquest prendrem en consideració els arguments interns, que distingirem segons si són arguments interns directes —que equivaldrien al complement directe d'un verb transitiu— o arguments interns indirectes o oblics —que equivaldrien als complements indirectes i preposicionals dels verbs, a més dels complements predicatius (que poden ser argumentals o no).

6.4.1 Concepte i tipus

Si partim de les propostes terminològiques de Williams (1981) en relació amb l'estructura argumental, haurem de dir que els arguments interns són tots els arguments d'un predicat que es generen en posicions internes d'aquest predicat, és a dir, són els arguments seleccionats o subcategoritzats. Per tant, tots els arguments requerits per un predicat que no són l'argument extern —que hem definit com a 'argument més prominent d'una estructura predicativa'— s'han de considerar arguments interns: a diferència del que passava en el cas de l'argument extern, d'arguments interns n'hi pot haver més d'un.

Com ja hem pogut comprovar, en aquest treball seguirem la idea dels autors que, com Marantz (1984) o Gràcia (1995), proposen distingir entre argument intern directe i argument intern indirecte o oblic. L'argument intern directe és el que, com expliquen Bosque & Gutiérrez-Rexach, en el cas del verb es realitza estructuralment «bajo V' y en condiciones de hermandad estricta con el verbo, lo que coincide muchas veces con el complemento directo» (2009: 257). En canvi, l'argument intern indirecte o oblic és el que, en el cas del verb, és introduït per una preposició i no es generaria en una posició precedida immediatament per V. Seria el que, en paraules dels autors que acabem de citar, «se realiza como segundo complemento, noción que incluye el complemento indirecto, pero también el complemento de régimen» (Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 257-258).

Més enllà de les possibilitats de realització, una de les qüestions més debatudes en l'àmbit de l'estructura argumental és l'obligatorietat dels arguments interns. D'una banda, hi ha autors que consideren que, a diferència del que passa amb els complements argumentals dels verbs, els arguments nominals no sempre són obligatoris. En aquest sentit, Badia afirma que «els noms són molt menys estrictes que els verbs respecte de l'obligatorietat dels seus complements, de manera que podem trobar noms predicatius sense un complement que el verb exigiria sempre» (2002: 1599). Per exemple, mentre que una oració com **es dediquen a construir* és agramatical, l'oració *dediquen bona part del seu temps a la construcció* és perfectament admissible. Amb tot, és cert que hi ha noms i sintagmes nominals que exigeixen la presència d'un argument intern (alguns noms relacionals, o substantius com *ganes*: *les ganes del Jordi *(de viatjar)*), i segurament és aquesta dualitat entre els noms que exigeixen els complements argumentals i els noms que no ho fan el que ha portat alguns autors, com Grimshaw (1990) o Picallo (1991, 1999), a qüestionar que els complements no obligatoris puguin ser considerats argumentals (i fins i tot hi ha qui s'ha qüestionat, precisament per això, que els noms puguin tenir estructura argumental). Ho expliquen Alexiadou, Haegeman & Stavrou:

[...] the very optionality of argument realizations with nominals led Anderson (1984), Higginbotham (1983), Dowty (1989) and others to propose that nouns crucially differ from verbs in that they lack arguments and, as a consequence, that nouns lack argument structure altogether.

However, the flexibility exhibited by the nouns [...] has been argued to be only apparent due to a fundamental ambiguity in the nominal system. In particular, several researchers have pointed out that some nouns are systematically like verbs in their argument-taking capacities, while others are quite different and in fact take no arguments at all (see Grimshaw 1990; Lebeaux 1986; Roeper 1987; Zubizarreta 1987, and references therein) (Alexiadou *et al.*, 2007: 496).

Nosaltres, però, considerarem que podem parlar d'estructura argumental fins i tot en el cas de complements no obligatoris, ja que sembla que ni tan sols en el domini verbal l'obligatorietat pot ser l'única condició per considerar que un determinat complement és argumental. A l'apartat següent tractarem aquesta qüestió amb més deteniment.

6.4.2 L'obligatorietat dels arguments nominals

Al capítol 3 hem vist que Grimshaw (1990) distingeix els arguments nominals dels complements i dels adjunts perquè els primers formen part de l'estructura lexicoconceptual de noms d'eventualitat complexa, mentre que els segons són els modificadors dels noms d'eventualitat simple i els tercers són tots els modificadors que no pertanyen a l'estructura argumental de cap predicat. Amb tot, la prova fonamental que, segons l'autora, permet diferenciar els tipus de complements és l'obligatorietat: per a ella, mentre que els arguments sempre són obligatoris, els complements i els adjunts són opcionals. Grimshaw afirma que «if the a-structure of a nominal has exactly the same status as that of a verb, it must be satisfied. The prediction is, then, that complement to complex event nominals will be obligatory». Per a Grimshaw, doncs, només tenen arguments els noms d'eventualitat complexa, que permeten una doble anàlisi (temàtica i aspectual), de l'estructura del sintagma nominal. En aquest mateix sentit, Picallo afirma que l'expressió de l'argument intern és sempre obligatòria, ja que, segons explica, els noms de procés (eventuals) han de complir el principi de projecció, que implica que el criteri temàtic s'ha de complir tant a l'«estructura profunda» com a l'«estructura superficial» com a la forma lògica (i que, per tant, els arguments d'un nucli predicatiu s'han de realitzar obligatòriament). Picallo expressa així el seu posicionament:

It has often been pointed out (see, among others, Lebeaux 1986 and Grimshaw 1990) that event/process nominals—syntactic nominals, according to our hypoth-

esis—must satisfy the Projection Principle. This principle does not appear to be in effect in result and non-deverbal (i.e. lexical) nominals.

[...]

Agentive, temporal and purposive adjuncts are only licensed in syntactic (event/process) nominals. [...] the internal argument must be syntactically realized in these constructions.

As opposed to syntactic nominals, lexical nominals can appear argumentless. (Picallo, 1991: 311)

Giorgi & Longobardi (1991) també donen validesa a aquesta idea:

The Projection Principle establishes that lexical structure must be represented categorially at every syntactic level. To be more precise, it requires that the θ -criterion [...] be met at D-structure, S-structure and LF. [...] if an argument is understood in a certain position, it must be there, even when it is not phonetically realized; if this is the case, then a so-called 'empty category' has to be instantiated in the position in question (Giorgi & Longobardi, 1991: 15).

I Borer (2014: 71), quan enumera les propietats de les nominalitzacions eventuals, afirma que tenen papers temàtics relacionats amb les eventualitats i arguments interns obligatoris.

És indubtable, d'una banda, que l'obligatorietat és un factor que està molt relacionat amb la consideració d'un complement com a part de l'estructura argumental. Amb tot, autors com Resnik (2010) posen de manifest que hi ha contextos que permeten provar, alhora, que un nom és eventual i que no requereix la presència de l'argument intern, cosa que condueixen a pensar que l'obligatorietat de l'argument intern com a prova que un nom és eventual i que admet estructura argumental s'hauria de revisar. Així, oracions del tipus de les que presentem a continuació contenen noms amb una interpretació eventual clara i que no necessiten l'argument intern (Resnik, 2010):¹²⁹

129 Per a Resnik (2010) «la afirmación de la obligatoriedad en la realización del argumento interno de las nominalizaciones eventivas [...] es esencialmente válida» (2010: 86), ja que permet establir una distinció interessant entre dos tipus de noms: els substantius que «en ninguna circunstancia requieren de la manifestación de ese argumento (nombres no verbales y nominalizaciones resultativas)» i els que «algunas circunstancias la requieren (nominalizaciones eventivas)». Alhora, però, manifesta dubtes sobre aquesta qüestió, i es planteja si realment és un diagnòstic clar per distingir els complements argumentals dels adjunts: «En cuanto a la opcionalidad, está claro que no es un diagnóstico muy fiable para distinguir un sintagma argumental de uno que no lo es; por un lado, existen adjuntos obligatorios en algunas construcciones [...]; por otro, muchos verbos transitivos suelen tener objetos nulos con referencia inespecífica, y ese no es solamente el caso de los típicos verbos con objetos internos o cognados, como *comer* o *cantar* [...], sino el de otros como *construir* en contextos como *Lo importante es construir pensando en el futuro*» (2010: 134-135).

- (121) a. Va presenciar la filmació (de la pel·lícula).
b. Com era la ciutat abans del bombardeig?

De la mateixa manera, Badia (1994, 2002) afirma que, en el cas de les nominalitzacions, no hi ha cap argument obligatori:

[...] no tots els espais argumentals d'un predicat han d'ésser omplerts per complements quan aquest es presenta nominalitzat. De fet, no hi ha cap argument estrictament necessari en el cas de les nominalitzacions, ja que [...] la seva funcionalitat pragmàtica és la de permetre al parlant de referir-se a esdeveniments, estats o processos en el món, i això pot ser possible de fer-ho sense una menció explícita de tots els participants en la situació referida (Badia, 1994: 84).

Convé tenir present, de fet, que el fenomen de la no-obligatorietat també el trobem en l'àmbit de la complementació verbal (*la Berta canta; la Berta canta [cançons]*). I és que, com recorda Badia, «a la llengua hi ha prou mecanismes que permeten ometre arguments, generalment en forma d'alteracions de l'estructura gramatical» (1994: 84).

Per tant, sembla que no es pot adduir, com a justificació principal del fet que un nom tingui estructura argumental (o no) l'obligatorietat dels complements interns. D'alguna manera Grimshaw ja reconeix aquest fet quan afirma que «even direct objects of verbs are sometimes optional» (1990: 49), però a la pràctica només considera argumentals els complements dels noms que exigeixen que el tema es materialitzi.

És més: en tots els casos que presenten els autors que postulen aquesta obligatorietat, el que és exigut no és sempre l'argument intern —o no és qualsevol argument intern—, sinó que habitualment l'obligatorietat es restringeix al pacient o al tema d'un nom transitiu, i, com que els autors que defensen aquesta hipòtesi també són els que consideren que els noms eventuals són passius, el pacient a què es refereixen sempre és el pacient d'una construcció passiva. Per exemple, tant Picallo (1991, 1999) com Resnik (2010) afirmen que «l'argument intern» és obligatori quan l'agent del nom s'expressa com a *per part de*.

Com hem vist, no podem considerar que en aquest cas el tema sigui un veritable argument intern: si entenem que la nominalització és passiva, haurem d'assumir que en aquest cas el tema s'ha *promogut* i que, per tant, és un argument extern. A més, els arguments interns que no tenen el paper temàtic de tema o de pacient no acostumen a ser obligatoris. Fixem-nos-hi:

- (122) a. Vaig presenciar el repartiment *(de queviures) (a les víctimes del terratrèmol) per part de la teva ONG.

b. La construcció de cases (per part del Govern) immediatament després del terratrèmol.

En l'àmbit de la complementació verbal també es produeix aquest fenomen. Així, amb verbs com *donar* o *regalar* (123), podem ometre l'argument indirecte, però no el directe, cosa que mostra que, com explica Badia, «en el cas dels verbs el tema és el més difícilment omissible; tot i que hi ha tota una classe de verbs, per als quals això és habitual (es tracta, és clar, dels verbs anomenats precisament d'elisió d'objecte)» (1994: 84):

- (123) a. {Regalaré/donaré} aquests llibres a l'Àngels.
 b. {Regalaré/Donaré} aquests llibres.
 c. *Regalaré/Donaré

Per tant, fins i tot si seguim Grimshaw (1990) o Picallo (1991), hem pogut comprovar que els únics complements que sí que semblen obligatoris són el tema i el pacient, i només si són el tema o el pacient *promoguts* d'una configuració passiva.

En aquest sentit, i a diferència d'autors com Giorgi & Longobardi (1991) —que afirmen que els arguments externs dels noms no són mai obligatoris perquè no es compleix el principi de predicació—, en aquest treball considerem que, precisament en la mesura que la posició d'argument extern és estructural, cal aplicar el principi de predicació també en el cas del sintagma nominal. Això és el que fa possible justificar per què un argument extern implícit pot controlar una clàusula d'infinitiu (veg. 6.3.4.1), per què hi ha nominalitzacions que admeten una lectura eventual encara que apareguin sense complements o per què el tema és obligatori en les construccions passives. És cert que l'argument extern no es materialitza sempre, però caldrà considerar que llavors els noms predicatius tenen un «subjecte nul».

Per tant, en aquest treball considerarem que els arguments interns no són obligatoris en els noms eventuals —i que l'obligatorietat dependrà, en tot cas, de factors contextuais o fins i tot pragmàtics. En canvi, considerarem que l'argument extern (o un argument *promogut*) és exigít sempre.

A continuació examinarem les realitzacions de tots aquests arguments.

6.4.3 Els arguments interns directes

Com acabem d'explicar, seguirem Marantz (1984) o Gràcia (1995) en la distinció entre els diferents tipus d'arguments interns i per això designarem els arguments que són constituents immediats d'L' (i que, per tant, es generen com a germans del nus L) com a arguments interns directes. Aquests arguments coincideixen

molt sovint amb el complement directe verbal i habitualment desenvolupen els rols temàtics de tema o pacient. Vegem-ne alguns exemples (la cursiva indica l'argument intern):

- (124) a. Tothom va veure l'agressió d'aquell jove *a un passatger del metro*.
b. El seu seguiment *del pacient* durant unes quantes setmanes li va permetre determinar què tenia.
c. La por del meu pare *de patir un accident de trànsit* fa que extremi les mesures de seguretat a la carretera.
d. Vaig presenciar l'intent del president *de convèncer-nos del fet que ja no hi ha crisi*.

Amb tot, com assenyalen Levin & Rappaport Hovav per als verbs, els arguments interns directes poden ser de diversos tipus. En anglès, per exemple, els complements directes verbals poden saturar des del rol semàntic de pacient —que és el més prototípic com a argument intern directe— fins a l'estímul, passant pel tema, per la meta, el camí o l'origen:

All languages realize patients —and themes, if these are distinguished from patients— as objects, but some languages allow various types of nonpatients as objects as well. English is particularly liberal in this regard, as the following examples strikingly illustrate:

- (41) The engineer cracked the bridge. (patient)
The engineer destroyed the bridge. (patient/consumed object)
The engineer painted the bridge. (incremental theme; Dowty 1991)
The engineer moved the bridge. (theme)
The engineer built the bridge. (affected object/factitive; Fillmore, 1968)
The engineer washed the bridge. (location/surface)
The engineer hit the bridge. (location, Fillmore, 1970)
The engineer crossed the bridge. (path)
The engineer reached the bridge. (goal)
The engineer left the bridge. (source)
The engineer saw the bridge. (stimulus/object of perception)
The engineer hated the bridge (stimulus/target or object of emotion)
(Levin & Rappaport Hovav, 2005: 27)

Sembla que en català les nominalitzacions admeten la majoria d'aquests arguments interns (molts dels quals, en realitat, es podrien incloure sota l'etiqueta *tema*). A continuació presentem alguns exemples que intenten reproduir alguns dels rols temàtics que proposaven Levin & Rappaport Hovav (2005) (entre parèntesis i en cursiva indiquem cadascun dels rols):

- (125) a. la construcció municipal d'una nova línia de metro (*tema*)
 b. la colonització anglesa de l'Índia (*pacient*)
 c. ? l'assoliment de la Rosa de tot el que es proposa (*meta*)
 d. ?la neteja familiar de la llar (*locatiu*)
 e. la seva travessa/travessada del Montseny en una hora (*trajectòria*)
 f. la percepció dels insectes de les fuites de gas (*estímul/ objecte de percepció*)
 g. la por del Jaume de la foscor (*estímul/target o objecte d'emoció*)

D'altra banda, també inclourem, dins dels arguments interns directes, els complements argumentals assimilables als arguments dels adjectius, que segurament reben un rol semàntic semblant al de tema (atès que els noms que s'hi relacionen podrien admetre, fins i tot, la realització passiva):

- (126) a. la capacitat del Joan *de concentrar-se durant les proves* (cf. *El Joan és capaç de concentrar-se durant les proves*)
 b. la consciència dels ciutadans *de la magnitud de la crisi* (cf. *Els ciutadans són conscients de la magnitud de la crisi*)
 c. la seguretat de l'alumne *que l'examen seria molt fàcil* (cf. *L'alumne estava segur que l'examen seria molt fàcil.*)
 d. ?la seguretat, per part de l'alumne, que l'examen seria molt fàcil

Aquests complements admeten diferents realitzacions, tot i que la més prototípica és la d'*SP_{de}*, és a dir, la de genitiu objectiu. Ara bé, hi ha arguments interns directes que es manifesten com a sintagmes preposicionals encapçalats per altres preposicions o com a adjectius relacionals.¹³⁰

També cal tenir en compte que els complements argumentals poden presentar caràcter oracional i, en conseqüència, es pot produir el fenomen conegut tradicionalment com a *canvi i caiguda de preposició*. Ho mostrem en els casos que presentem a continuació:¹³¹

130 Cal dir que, com hem vist, hi ha autors (com Ginebra 2001 o Bonet & Solà 1986, per exemple) que consideren que els arguments interns també es poden manifestar com a possessius. Això és perquè pertaxen de la idea que el tema/pacient dels noms transitius sempre funciona com a argument intern. En aquesta tesi, però, defensem que en la configuració passiva el tema/pacient s'externalitza i és només en aquesta *promoció* que adquireix la possibilitat de realitzar-se com a possessiu. Considerem, doncs, que només els arguments externs o externalitzats poden expressar-se com a possessius.

131 Fem referència al fenomen amb l'expressió *canvi i caiguda de preposició*, establerta per Solà (1972), entre altres raons, per una qüestió de claredat expositiva. D'acord amb la descripció habitual, en aquest tipus de subordinades, davant d'un infinitiu només hi podem trobar les preposicions *a* i *de* (de manera que *en* i *amb* canvien, amb una certa vacil·lació segons el verb precedent —o, en aquest cas, el nom), i davant d'una oració finita la preposició *cau*. D'altra banda, si ens fixem en el castellà, veurem que les construccions a què fem referència són assimilables a sintagmes preposicionals (p. ex., *la decisió de que vendria*), cosa que afavoreix la interpretació d'aquestes estructures a partir del fenomen del canvi i caiguda de preposició.

(127) a. la decisió {de venir/que vindria}

b. el meu interès {en aquesta qüestió/ a participar-hi/ que participis en el debat}

Com hem vist, en aquest treball partim de la base que els possessius i els clítics sempre corresponen a arguments externs o *promoguts*. Per tant, només prendrem en consideració, com a realitzacions dels arguments interns directes, els sintagmes preposicionals i els adjectius relacionals. A la taula següent, a més, es pot comprovar que és molt més habitual que aquests arguments es realitzin com a sintagmes preposicionals que no pas com a adjectius relacionals. Incloem, dins dels sintagmes preposicionals, els anomenats genitius objectius, tot i que, si no es realitza cap argument extern pròpiament dit, el genitiu s'interpreta com a argument *promogut* d'una configuració passiva.

Taula 32. Realització dels arguments interns directes

Nom	Ocurrences amb arguments interns directes	Sintagmes preposicionals	Adjectiu relacional
<i>abaixament</i>	40	40 (100%)	-
<i>absorció</i>	234	232 (99,1%)	2 (0,9%)
<i>aclariment</i>	57	57 (100%)	-
<i>acompanyament</i>	32	32 (100%)	-
<i>aconseguint</i>	8	8 (100%)	-
<i>acusació</i>	99	99 (100%)	-
<i>adjunció</i>	21	21 (100%)	-
<i>admiració</i>	155	155 (100%)	-
<i>admissió</i>	159	159 (100%)	-
<i>adopció</i>	432	432 (100%)	-
<i>afavoriment</i>	12	12 (100%)	-
<i>agraïment</i>	72	72 (100%)	-
<i>agressió</i>	102	94 (92,2%)	8 (7,8%)
<i>al·lusió</i>	474	474 (100%)	-
<i>alegrança</i>	1	1 (100%)	-
<i>alleugeriment</i>	10	10 (100%)	-
<i>alleujament</i>	31	31 (100%)	-
<i>alliberament</i>	375	340 (90,7%)	35 (9,3%)
<i>amor</i>	383	374 (97,7%)	9 (2,3%)
<i>anàlisi</i>	177	166 (93,8%)	11 (6,2%)
<i>annexió</i>	20	20 (100%)	-
<i>aprofundiment</i>	65	65 (100%)	-
<i>arbitratge</i>	3	3 (100%)	-
<i>arreplegadissa</i>	3	3 (100%)	-
<i>ascensió</i>	9	9 (100%)	-
<i>atac</i>	104	104 (100%)	-
<i>atracció</i>	109	109 (100%)	-
<i>avergonyiment</i>	2	2 (100%)	-

6.4 Els arguments nominals (II): els arguments interns

Nom	Ocurrències amb arguments interns directes	Sintagmes preposicionals	Adjectiu relacional
<i>avorrició</i>	4	4 (100%)	-
<i>avorriment</i>	38	38 (100%)	-
<i>beurim</i>	1	1 (100%)	-
<i>cansament</i>	88	88 (100%)	-
<i>clam</i>	79	79 (100%)	-
<i>clamor</i>	8	8 (100%)	-
<i>clausura</i>	88	87 (98,9%)	1 (1,1%)
<i>cobriment</i>	4	4 (100%)	-
<i>commoció</i>	14	14 (100%)	-
<i>complaença</i>	6	6 (100%)	-
<i>comunicació</i>	7	7 (100%)	-
<i>concessió</i>	192	192 (100%)	-
<i>condemna</i>	67	67 (100%)	-
<i>condemnació</i>	65	64 (98,5%)	1 (1,5%)
<i>conducció</i>	122	118 (96,7%)	4 (3,3%)
<i>coneixement</i>	252	251 (99,6%)	1 (0,4%)
<i>confusió</i>	137	137 (100%)	-
<i>consolació</i>	12	11 (91,7%)	1 (8,3%)
<i>construcció</i>	238	237 (99,6%)	1 (0,4%)
<i>conversió</i>	19	19 (100%)	-
<i>cremadissa</i>	3	3 (100%)	-
<i>defensió</i>	3	3 (100%)	-
<i>definició</i>	50	50 (100%)	-
<i>demanadissa</i>	16	16 (100%)	-
<i>demanda</i>	175	170 (100%)	5 (2,9%)
<i>denúncia</i>	82	82 (100%)	-
<i>denunciació</i>	1	1 (100%)	-
<i>desanimació</i>	1	1 (100%)	-
<i>destrucció</i>	547	516 (94,3%)	31 (5,7%)
<i>dimissió</i>	9	9 (100%)	-
<i>discussió</i>	102	101 (99%)	1 (1%)
<i>dissuasió</i>	2	2 (100%)	-
<i>divertiment</i>	6	6 (100%)	-
<i>dret</i>	569	567 (99,6%)	2 (0,4%)
<i>elecció</i>	332	328 (98,8%)	4 (1,2%)
<i>embarcament</i>	14	14 (100%)	-
<i>enaltiment</i>	62	61 (98,4%)	1 (1,6%)
<i>enamorament</i>	26	26 (100%)	-
<i>enveja</i>	47	45 (95,7%)	2 (4,3%)
<i>escampament</i>	17	17 (100%)	-
<i>estima</i>	76	75 (98,7%)	1 (1,3%)
<i>evasió</i>	8	8 (100%)	-
<i>exclusió</i>	114	112 (98,2%)	2 (1,8%)
<i>fascinació</i>	51	49 (96,1%)	2 (3,9%)
<i>guiatge</i>	20	19 (95%)	1 (5%)

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

Nom	Ocurrències amb arguments interns directes	Sintagmes preposicionals	Adjectiu relacional
<i>il·lusió</i>	2	2 (100%)	-
<i>immersió</i>	2	2 (100%)	-
<i>impressió</i>	23	23 (100%)	-
<i>inclusió</i>	96	96 (100%)	-
<i>injúria</i>	97	97 (100%)	-
<i>interès</i>	112	110 (98,2%)	2 (1,8%)
<i>intromissió</i>	5	5 (100%)	-
<i>invasió</i>	79	71 (89,9%)	8 (10,1%)
<i>inversió</i>	102	102 (100%)	-
<i>marcatge</i>	13	11 (84,6%)	2 (15,4%)
<i>menyspreu</i>	189	189 (100%)	-
<i>negativa</i>	21	21 (100%)	-
<i>objecció</i>	20	20 (100%)	-
<i>odi</i>	234	233 (99,6%)	1 (0,4%)
<i>partició</i>	68	68 (100%)	-
<i>passió</i>	35	35 (100%)	-
<i>patiment</i>	2	2 (100%)	-
<i>pesquera</i>	3	3 (100%)	-
<i>por</i>	378	375 (99,2%)	3 (0,8%)
<i>privació</i>	97	97 (100%)	-
<i>reciclatge</i>	20	20 (100%)	-
<i>reclusió</i>	10	10 (100%)	-
<i>rodatge</i>	19	19 (100%)	-
<i>satisfacció</i>	163	163 (100%)	-
<i>temor</i>	373	373 (100%)	-
<i>traició</i>	72	72 (100%)	-
<i>transmissió</i>	349	334 (95,7%)	15 (4,3%)
<i>trencadissa</i>	49	49 (100%)	-
<i>utilització</i>	540	540 (100%)	-
<i>venda</i>	78	78 (100%)	-
<i>victòria</i>	12	12 (100%)	-
<i>visita</i>	96	95 (99%)	1 (1%)
Total	10.343	10.185 (98,5%)	158 (1,5%)

Als apartats següents presentarem totes aquestes possibilitats.

6.4.3.1 Sintagma preposicional

La realització més habitual dels arguments interns directes dels noms és, sense cap mena de dubte, la de complement preposicional, que habitualment és un genitiu objectiu. Hem vist que, a diferència del que succeeix en l'àmbit verbal, els noms no poden assignar cas directament –nominatiu/acusatiu– als seus arguments i, per tant, ho fan mitjançant una preposició. En els arguments que no reben cas lèxic –com són, en principi, els arguments externs o els arguments

interns directes, aquesta preposició és *de* (que s'assigna estructuralment a SGen o bé a SN) (veg. capítol 5).

No tots els arguments interns directes, però, es realitzen com a genitius. Fixem-nos en els exemples següents (indiquem l'argument intern directe amb la cursiva):

- (128) a. Alguns veïns van filmar l'agressió dels membres de la banda *a aquell pobre noi*.
 b. Després de la derrota *contra Xile*, la selecció espanyola va haver d'abandonar el mundial.
 c. Aquella noia feia les classes per amor *a l'art*.
 d. El meu interès *per la música d'Édouard Lalo* ve de quan vaig tocar la *Simfonia espanyola*.

En aquest sentit, hem localitzat arguments interns directes realitzats com a sintagmes preposicionals introduïts per *de, a, entre, en, per, vers, envers, contra, sobre, cap a, davant i damunt*. Tot i que es tracta, encara, d'una qüestió oberta, sobre la qual caldrien estudis més aprofundits, una primera hipòtesi sobre les raons que explicarien aquesta variació és la possibilitat que els arguments interns directes expressats mitjançant preposicions que no corresponen al cas genitiu siguin mostres de cas lèxic, en arguments que poden rebre dues interpretacions semàntiques (veg. capítol 5): com que en l'àmbit verbal la possibilitat de marcar cas directament preval sobre l'assignació composicional, aquestes preposicions no es manifesten. Ara bé, en l'àmbit nominal, la preposició més marcada semànticament predomina sobre *de*, que no té contingut semàntic.¹³²

A continuació presentarem les taules corresponents als resultats obtinguts al CTILC pel que fa als arguments interns directes realitzats com a sintagmes preposicionals. Dividirem els substantius, com hem dit, segons les classes aspectuals que hem establert al principi del capítol, tot i que, un cop vistos els resultats, analitzarem, preposició per preposició, quin tipus d'argument intern directe admeten.

D'entrada mostrem els noms dinàmics. Així, a la taula 33 presentem els noms d'activitat; a la 34, les accions; a la taula 35 mostrem els noms d'actes i a la 36 hi ha els noms de processos. Com podem comprovar, no hi ha cap taula dedicada als noms d'esdeveniments perquè tots els substantius que hem inclòs aquesta classe aspectual es relacionen morfològicament amb verbs inacusatius i ergatius, que no tenen arguments interns directes.

132 Més endavant ampliarem aquesta qüestió.

Taula 33. Arguments interns directes realitzats com a SP: activitats

Nom	Arguments interns directes realitzats com a SP	SP _{de}	SP _a	SP _{contra}
<i>acompanyament</i>	32	27 (84,4%)	5 (15,6%)	-
<i>arbitratge</i>	3	3 (100%)	-	-
<i>clam</i>	79	79 (100%)	-	-
<i>clamor</i>	8	1 (12,5%)	4 (50%)	3 (37,5%)
<i>comunicació</i>	7	7 (100%)	-	-
<i>conducció</i>	118	118 (100%)	-	-
<i>discussió</i>	101	101 (100%)	-	-
<i>divertiment</i>	6	6 (100%)	-	-
<i>guiatge</i>	19	19 (100%)	-	-
<i>immersió</i>	2	2 (100%)	-	-
<i>marcatge</i>	11	11 (100%)	-	-
<i>rodatge</i>	19	19 (100%)	-	-
<i>utilització</i>	550	550 (100%)	-	-
Total	955	943 (98,7%)	9 (0,9%)	3 (0,3%)

A la taula 33 hi ha els noms d'activitat, és a dir, els noms dinàmics, volutius, duratius i no culminatius. Aquests substantius tendeixen a comportar-se com a noms transitius «canònics» (amb un argument extern agent i un argument intern pacient) i per això la majoria de realitzacions de l'argument intern directe corresponen a un genitiu objectiu (és a dir, a un SP_{de}), tot i que hi ha dos casos en què el nom es pot construir amb altres preposicions –casos en què, a més, el nom no és una activitat, sinó una acció.

En la majoria de les ocurrencies d'aquests substantius el tema apareix com a únic complement argumental del nom en qüestió. Això implica una ambigüitat entre la lectura activa i passiva (i, per tant, entre la consideració del substantiu com a argument intern directe o com a argument *promogut*), que només es podria resoldre si es manifestés un argument extern explícit: és el cas de *rodatge*, *marcatge*, *guiatge*, *arbitratge*, *comunicació* o *immersió*, per exemple, dels quals no hem localitzat cap ocurrencia en què es realitzessin els dos arguments i que il·lustrem a (129):

- (129) a. A les entitats excursionistes s'ha confiat la missió del marcatge *dels camins*.
 b. El rodatge *d'una pel·lícula*, i especialment si és sonora, ofereix un aspecte que mai en el passat no hauria estat imaginable.
 c. Aquestes basses, mentre durava la immersió *dels tanys*, desprenien olors desagradables i perjudicials a la humana respiració.
 d. El guiatge espiritual *de les alumnes catòliques*, està a càrrec d'un Reverend Sacerdot.
 e. [D]euen considerarse inclosos dos grups principals d'extrems: un de relacions del metge ab els que cuiden el malalt [...] y l'altre, el més difícil, comunicació *del pronóstico* a n'el malalt o bé a n'els seus allegats.¹³³

f. L'arbitratge *del Concurs* anirà a càrrec del senyor Alexandre Pons, la competència del qual és prou ben reconeguda per tothom.

En altres casos, en canvi, la passiva –i, en conseqüència, la *promoció* de l'argument intern directe– és força evident:

(130) La cova de l'home de Pequín ofereix una prova molt antiga de la utilització *del foc* per part dels homínids.

En qualsevol cas, com ja hem dit, creiem que presentar les dades relatives a la realització del tema –tot i que no sigui ja pròpiament un argument intern directe– pot resultar útil a l'hora de tractar la varietat preposicional d'aquest tipus de noms. Com podem comprovar, en les activitats la variació és molt escassa i es limita a uns casos molt concrets que explicarem a l'apartat dedicat al datiu objectiu i a l'SP_{contra}. A més, hi ha ocurrencies en què sí que cal interpretar el tema expressat com a genitiu com a argument intern directe: és el que veiem en els genitius objectius que apareixen acompanyats d'arguments externs explícits (materialitzats com a possessius, com a adjectius relacionals o com a genitius subjectius), en els datius objectius o en els arguments interns directes introduïts per altres preposicions més explícites.

I és que si la preposició que introdueix l'argument no és la de genitiu –que en principi és l'única que permet interpretar l'argument com a *promogut*– no podem considerar que hi hagi *promoció* i haurem d'entendre que el complement extern és buit.¹³⁴

Als exemples de (131) el tema o el pacient es realitzen com a genitius, mentre que a (132) són datius objectius i SP_{contra}.

- (131) a. La nostra tasca és tan sols respondre aquelles qüestions que naixen de la nostra discussió *de la possibilitat de coneixement religiós*.
 b. Fóra absurd pensar que els homes d'Estat [...], que sovint es fan il·lusions sobre les realitats de llur conducció *de pobles*, poden arribar a unitats que siguin qualsevol més que unitats de paper.
 c. Ah, quin crit llançaria! Baldament l'haguessin de matar no s'estaria pas de cridar fins que ella o la seva filla, segurament desvetllades, sentissin el seu clam *d'alerta*.

133 En aquest cas podem aduir que *comunicació* no és una activitat, sinó una acció (*comunicar [alguna cosa] [a algú]* és una eventualitat culminativa). Amb tot, incloem l'exemple aquí perquè hem situat el nom *comunicació* a la taula de les activitats, tot tenint en compte la lectura primària d'aquest substantiu.

134 Més avall tractarem els casos dels «desajustaments» i per això no els expliquem aquí.

d. Si el marxisme no existís, amb la seva utilització política *de la noció de classe* [...], mai la noció de classe no hauria representat en la sociologia teòrica o empírica el paper que ara representa.

- (132) a. Quan tenia un bon tema dels seus preferits, tan bon punt desmuntat del corser, caminava de pressa dret al portalet i una estrepitosa rialla, podríem dir histèrica, feia acompanyament *al tic-tac de les botes* tal com anava avençant cap al cosidor.
- b. Quelcom perillós, quelcom mal sa i dissolvent deu haver-hi en el Cine, quan és tan universal el clamor que *contra d'ell* s'alça.
- c. L'alliberament cristià comença per les reivindicacions més immediates dels homes —pren molt seriosament el seu clam *contra les opressions econòmiques*, polítiques i culturals—, però no s'hi exhaureix.

Fixem-nos, ara, en els noms d'acció, que mostrem a la taula 34.

Taula 34. Arguments interns directes realitzats com a SP: accions

Nom	Ocurrences amb argument intern realitzat com a SP	SP _{de}	SP _a	SP _{vers/ envers}	SP _{contra}	SP _{sobre}
<i>afavoriment</i>	12	12 (100%)	-	-	-	-
<i>agressió</i>	95	4 (4,2%)	64 (67,4%)	1 (1,05%)	25 (26,3%)	1 (1,05%)
<i>anàlisi</i>	166	166 (100%)	-	-	-	-
<i>ascensió</i>	9	9 (100%)	-	-	-	-
<i>atac</i>	103	10 (9,6%)	67 (64,4%)	-	26 (25%)	-
<i>consolació</i>	11	11 (100%)	-	-	-	-
<i>construcció</i>	237	237 (100%)	-	-	-	-
<i>conversió</i>	19	19 (100%)	-	-	-	-
<i>cremadissa</i>	3	3 (100%)	-	-	-	-
<i>defensió</i>	3	3 (100%)	-	-	-	-
<i>destrucció</i>	516	516 (100%)	-	-	-	-
<i>enaltiment</i>	61	61 (100%)	-	-	-	-
<i>evasió</i>	8	8 (100%)	-	-	-	-
<i>impressió</i>	23	23 (100%)	-	-	-	-
<i>invasió</i>	71	71 (100%)	-	-	-	-
<i>inversió</i>	102	102 (100%)	-	-	-	-
<i>menyspreu</i>	118	94 (56%)	8 (4,8%)	15 (8,9%)	1 (0,6%)	-
<i>pesquera</i>	3	3 (100%)	-	-	-	-
<i>traïció</i>	72	12 (16,7%)	55 (76,4%)	1 (1,4%)	4 (5,5%)	-
<i>transmissió</i>	334	334 (100%)	-	-	-	-
<i>trencadissa</i>	49	49 (100%)	-	-	-	-
<i>visita</i>	96	4 (4,2%)	92 (95,8%)	-	-	-
Total	2.111	1.751 (82,95%)	286 (13,55%)	17 (0,8%)	56 (2,65%)	1 (0,05%)

La taula il·lustra que les possibilitats de realització són molt semblants a les que mostràvem en relació amb les activitats: com que inclouen els noms típicament transitius, la majoria d'arguments interns es realitzen com a genitius objectius —a més, són noms que admeten la passiva, de manera que en molts casos la interpretació entre la configuració activa i passiva és ambigua. Només se separen del patró noms com *agressió*, *atac* o *traïció* —que, com veurem, es relacionen amb el que Ginebra & Llagostera (en premsa) anomenen *verbs d'hostilitat*, dels quals parlarem més avall.

A continuació mostrem alguns exemples de noms d'acció amb genitius amb el rol semàntic de tema que presenten una interpretació ambigua o bé que s'han de considerar arguments *promoguts* (com a *f*):

- (133) a. es va a la destrucció *d'un món ignominiós* [...].
 b. [...] facilitar la visita, en un dia, *de la riquesa monumental i arqueològica de Tarragona* als barcelonins i als forasters que arriben a la capital de Catalunya.¹³⁵
 c. Per altra banda, aquest genocidi nacional i cultural ha comportat la persecució i la destrucció *d'aquestes cultures nacionals que existeixen a l'Estat espanyol, la basca, la gallega i la catalana*.
 d. Tot i la manca d'interès de Martí d'Eixalà per Jouffroy el paper d'aquest en la transmissió *del pensament escocès* a França, a Itàlia, i a Espanya, segons el citat testimoniatge de Sanromà, és de primera categoria.
 e. [...] es despregueren varis sacs [...], ocasionant-li la trencadissa *d'un vidre* i l'aixafada *d'un palafanc*.
 f. L'atac *de les matèries sòlides* per part dels pèls radiculars deguts a la reacció àcida ja esmentada, és afavorit també per les diastases que conté, que el fan semblant al suc gàstric dels animals.¹³⁶
 g. Tot el dimarts és destinat a l'ascensió *del pic més alt del massís sinàitic*.

Amb tot, també hem localitzat ocurrencies d'aquests noms amb un argument intern directe realitzat com a genitiu, com mostrem a continuació:

- (134) a. Un altre risc de Piccoli és [...] rodar films com el de l'egipci Yussef Chahine, *Adiú Bonaparte*, sobre la invasió napoleònica *d'Alexandria* [...].
 b. [...] l'home autònom pot caure en una contrició envers la seva traïció *d'una tasca social* [...].
 c. [...] l'oculta complexitat lògica de tals enunciats que la nostra anàlisi *de la noció d'una cosa material* ha tret justament a la llum.

135 Com veurem, és freqüent que els noms que també admeten l'expressió del tema com a SP_a l'expressin com a SP_a si s'externalitza i com a SP_a quan funciona com a argument intern directe.

136 Passa el mateix que en el cas de *visita*, que comentàvem en la nota anterior.

d. L'aristocràcia excitava constantment la còlera de la classe baixa [...] amb la seva insolència i el seu menyspreu *del pobre*.

I, a més, cal tenir en compte les altres possibilitats de realització, amb preposicions semànticament més explícites:

- (135) a. No es va fer esperar l'atac de l'exèrcit aragonès *contra el Rosselló*.
b. Sis anys després de la visita de Gautier *a València*, un escriptor anònim mamprén un viatge per Espanya.
c. [D]enuncià la tasca de Doriot com a servidor del feixisme internacional, la seva traïció *a la classe obrera i al poble de França*.
d. Ja hem tractat explícitament aquesta doctrina en el curs del nostre atac *a la metafísica*, i hem vist que no és falsa sinó mancada de sentit.
e. De la nostra informació deduïm que l'atac del "cadell" *sobre blats i ordis* és poc o gens conegut a la Segarra.
f. L'agressió de la dictadura de Primo de Rivera *a Catalunya* serví només per a acréixer el sentiment de catalanitat.
g. L'agressió militar espanyola *contra la Catalunya autònoma*
h. [C]om que se sent inconscientment culpable per la seva agressió *envers la mare*, l'home espera que se li mostrarà severa (cosa que també espera en relació a la natura).
i. En el seu menyspreu *vers la social-democràcia alemanya*, [...] hi havia una justa correspondència amb els sentiments adversos dels alemanys respecte al sindicalisme català.
j. [V]olent-se assimilar als nobles, explotaven el menyspreu comú *cap als treballs manuals*, i per això les pagues del treball pirotècnic solen ésser modestes.

A la taula 35 hi ha els noms d'actes. A diferència del que constatarem en els altres noms dinàmics i volitius, en aquest cas hi ha més possibilitats de variació. Així, el percentatge d'arguments interns directes realitzats com a SP_a és molt més alt que el que trobàvem a les taules anteriors, fenomen que es podria deure, en part, al fet que no és gens estrany que els noms d'actes apareguin en construccions verbonominals —amb verbs lleugers— que influeixen en la realització de l'argument intern directe del nom —que sovint esdevé argument de tota la locució, per un procés de reanàlisi.

Taula 35. Arguments interns directes realitzats com a SP: actes

Nom	Ocurrències arguments interns SP	SP _{de}	SP _a	SP _{contra}	SP _{sobre/damunt}	SP _{davant}	SP _{entre}
absorció	232	232 (100%)	-	-	-	-	-
aconseguint	8	8 (100%)	-	-	-	-	-
acusació	95	2 (2,1%)	19 (20,0%)	74 (77,9%)	-	-	-
adjunció	21	21 (100%)	-	-	-	-	-
admissió	159	159 (100%)	-	-	-	-	-
adopció	432	432 (100%)	-	-	-	-	-
al·lusió	474	8 (1,7%)	465 (98,1%)	-	1 (0,2%)	-	-
alliberament	340	340 (100%)	-	-	-	-	-
clausura	87	87 (100%)	-	-	-	-	-
concessió	192	192 (100%)	-	-	-	-	-
condemna	67	66 (98,5%)	1 (1,5%)	-	-	-	-
condemnació	64	64 (100%)	-	-	-	-	-
confusió	128	91 (71,1%)	-	-	-	-	37 (28,9%)
definició	39	39 (100%)	-	-	-	-	-
demanda	170	169 (99,4%)	-	1 (0,6%)	-	-	-
denúncia	116	79 (68,1%)	3 (2,6%)	33 (28,4%)	1 (0,9%)	-	-
denunciació	1	1 (100%)	-	-	-	-	-
dimissió	9	9 (100%)	-	-	-	-	-
elecció	328	328 (100%)	-	-	-	-	-
embarcament	14	14 (100%)	-	-	-	-	-
exclusió	112	112 (100%)	-	-	-	-	-
inclusió	96	96 (100%)	-	-	-	-	-
injúria	97	5 (5,2%)	68 (70,1%)	24 (24,7%)	-	-	-
intromissió	5	5 (100%)	-	-	-	-	-
negativa	21	21 (100%)	-	-	-	-	-
objecció	20	20 (100%)	-	-	-	-	-
partició	55	55 (100%)	-	-	-	-	-
reclusió	10	10 (100%)	-	-	-	-	-
venda	78	78 (100%)	-	-	-	-	-
victòria	10	2 (16,7%)	-	2 (16,7%)	4 (33,3%)	2 (16,7%)	-
Total	3.480	2745 (78,9%)	556 (16%)	134 (3,9%)	6 (0,2%)	2 (0,1%)	37 (1,1%)

Als exemples següents mostrem totes les possibilitats. A (136) hi ha exemples de temes i pacients amb una interpretació ambigua entre la passiva i l'activa i que realitzen l'únic argument com a genitiu;

- (136) a. Després de registrar la mort del Conqueridor i el seu enterrament al monestir de Poblet, referint-se a la partició *dels regnes* entre els seus dos fills, l'anònim escriptor exclama [...].
- b. aquella aventura riscosa que comportava la negativa *de llum verda* a l'últim moment

- c. En presentar el seu llibre, Lluís Milà, per exemple, s'afanya a advertir i a justificar la intromissió del català [...].
- d. [...] sol·licitant la inclusió, al Padró d'habitants d'aquesta ciutat, de les persones que figuren al full [...].
- e. Però va venir aleshores l'exclusió *dels habitants de la corona catalano-aragonesa*, dels afers del Nou Món.
- f. Atesa la demanda *d'habitacions i pisos per llogar* per part d'estudiants universitaris, oferim a les persones interessades en allotjar nois i noies a casa seva, que es posin en contacte amb l'Oficina de Turisme [...].
- g. Car, després de la condemna d'*Esteve*, els cristians hel·lenistes foren dispersats amb violència [...].
- h. En canvi, les incorporacions posaren traves per a la concessió *de nous títols de mestre* o per a l'obertura d'establiments.
- i. El Tribunal de Dret així ho comprengué, i acceptant la retirada d'acusació del fiscal decretà l'alliberament immediat *del soldat italià* [...].
- j. És l'admissió —per força convencional— *d'aquelles actituds* pel lector, o per l'espectador, la que fa possible que hi sigui acceptada com si fos real la ficció que enclouen.
- k. L'adjunció *d'aquest prefix* a certs verbs intransitius en fa verbs transitius o pronominals.
- l. La higiene mental vol passar —en molts aspectes ha passat— de la simple prevenció de les malalties a l'aconseguint *de l'equilibri* [...].
- m. D'Itàlia vénen uns senyors amb l'encàrrec de realitzar a corre-cuita la venda *de l'edifici que ocupa l'Hotel Orient*.
- n. Com calia esperar, ocasionà la immediata suspensió *de les garanties constitucionals* i la consegüent clausura *de les Corts* pel govern liberal.

També hem localitzat casos en què el tema en genitiu correspon a un veritable argument intern, entre els quals hi ha els que presentem a (137):¹³⁷

- (137) a. Tot era en va; Laura li lliscava dels dits febrsos; els esforços de l'una es neutralitzaven en topar amb la negativa *d'esforç* de l'altra.
- b. La seva denunciació *de l'excèssiu poder de l'estat (i de tota mena de fe dogmàtica)* es basa en el seu plet a favor del fonamental dret humà a desenvolupar una individualitat personal [...].
- c. Cadascú hi oposarà la seva denúncia *de dèficits, d'oblits, d'imprecisions* [...].
- d. Pensava que aquestes idees o aquests sentiments [...] no podien haver estat reprimits, segons la seva definició *de la repressió* [...].

¹³⁷ En aquests apartats tornarem a reprendre alguns dels exemples que ja havíem presentat per il·lustrar els arguments externs, però ara ens fixem en els interns directes.

e. [...] a Sumatra els mestres de màgia sostenen que només per llur adopció de l'*Islam* han aconseguit l'eficàcia de llurs fórmules [...].

Finalment, mostrem exemples d'arguments que presenten les altres realitzacions:

- (138) a. [É]s potser l'única al·lusió del senyor *al fet escabrós*.
 b. La riada dels records provocada per l'al·lusió del cafeter a l'aniversari d'*Arquimedes Quintana*, no minvava.
 c. En aquestes condicions tingué lloc la campanya del Llenguadoc, amb el fracàs d'Espanya i la consegüent acusació *als catalans* d'aquest fracàs.
 d. [L]es constants acusacions *al grup indefinit de perseguïdors* [...] són fets ben evidents que desmenteixen els autors del dictamen.
 e. [H]a de dedicar tots els seus esforços a assegurar la victòria *contra el feixisme*.
 f. Després de breu deliberació fou acordat que la injúria i la calúnnia de dit setmanari *contra un membre de la Comissió de Govern* queda en peu.
 g. [A]ssegurà la victòria *damunt tots els enemics de l'interior i de l'exterior*.
 h. Una vegada aconseguida la victòria *sobre els "rebels"*, la conducta dels "venceadors", perillós eufemisme, fou sincerament digne de llàstima.

A la taula 36 hi podem observar les dades relatives als processos. Com en el cas dels noms dinàmics volutius i duratius —taules 33 i 34—, la major part d'ocurrències amb un argument tema es manifesten com a genitiu.

Taula 36. Arguments interns directes realitzats com a SP: processos

Nom	Ocurrències arguments interns SP	SP _{de}	SP _a	SP _{vers/ envers}
<i>abaixament</i>	40	40 (100%)	-	-
<i>aclariment</i>	57	57 (100%)	-	-
<i>alleugeriment</i>	10	10 (100%)	-	-
<i>alleujament</i>	31	27 (87,1%)	4 (12,9%)	-
<i>aprofundiment</i>	65	65 (100%)	-	-
<i>enamorament</i>	26	19 (73%)	-	4 (15,4%)
<i>escampament</i>	17	17 (100%)	-	-
Total	243	235 (96,7%)	4 (1,65%)	4 (1,65%)

Cal tenir en compte que tot i que hem classificat aquests substantius com a processos i que en principi són no volutius, en la majoria d'ocurrències es relacionen amb verbs que també admeten una lectura agentiva. Això és el que els permet rebre arguments interns i alhora el que fa que sovint s'hagin d'interpretar com a accions i no com a processos (els hem situat en aquesta categoria perquè

creiem que la lectura primària d'aquests noms és la de procés i ens ha semblat adequat mantenir la classificació que havíem proposat al principi del capítol). Com en els noms de les taules 33 i 34, la presència d'altres realitzacions es limita a uns noms molt concrets, que comentarem un cop hàgim vist tots els quadres.

A continuació reproduïm algunes de les ocurrences d'aquests noms amb arguments corresponents al tema realitzats com a genitius:

- (139) a. El dia abans, amb el tiràs, es procedia a l'escampament *de les garbes*.
- b. [L]o interessant es moure fressa, treure á la gent de casa, donar feyna als diaris y conseguir l'enamorament *dels hostes á qui se amanyaga*.
- c. En fer la conversió *d'un trencat* a decimal, pot ésser que el resultat tingui un nombre limitat de xifres decimals.
- d. Promoure la intensificació i l'aprofundiment *de les relacions mestres-pares*.
- e. La reestructuració de la indústria faria possible una millor comercialització dels productes i, en general, l'alleugeriment *del llast d'intermediaris que pesa sobre el sector secundari*.
- f. Si no ho faig així és perquè vull aportar el meu gra d'arena a l'aclariment *de com i on era la ciutat de Dianium*.

També cal mostrar, però, els casos en què els arguments nominals admeten altres realitzacions, totes amb el nom *enamorament*:

- (140) a. No mancava pas, però, algun episodi tan grotesc com l'explosió de l'enamorament del dentista *envers Erènia*.
- b. Els començaments del famós Tractat dels Pirineus es varen iniciar darrera dels bastidors del drama de l'enamorament del rei de França Lluís XIV *per la famosa neboda del cardenal Mazarino, anomenada Maria Mancini*.

Finalment, agruparem tots els noms estatus a la taula (37), ja que l'únic substantiu de la classe de les qualitats que presenta arguments interns directes és *dret*. Com podem comprovar, és en aquests noms —la majoria dels quals són psicològics— on hi ha més variabilitat en la realització dels arguments, fet que es deu, segurament, a les característiques semàntiques dels arguments.

Taula 37. Arguments interns directes realitzats com a SP: noms estatus

Nom	Arguments interns SP	SP _{de}	SP _o	SP _{en}	SP _{per}	SP _{vers/ envers/ cap a}	SP _{contra}
<i>admiració</i>	155	22 (14,2%)	7 (4,5%)	-	108 (69,7%)	18 (11,6%)	-
<i>alegrança</i>	1	1 (100%)	-	-	-	-	-
<i>amor</i>	369	96 (26%)	237 (64,2%)	-	23 (6,2%)	13 (3,5%)	-

6.4 Els arguments nominals (II): els arguments interns

Nom	Arguments interns SP	SP _{de}	SP _o	SP _{en}	SP _{per}	SP _{vers/envers/cap a}	SP _{contra}
<i>atracció</i>	109	72 (66,1%)	-	-	33 (30,3%)	4 (3,7%)	-
<i>avorriment</i>	38	30 (78,9%)	5 (13,2%)	-	2 (5,3%)	1 (2,6%)	-
<i>cansament</i>	88	88 (100%)	-	-	-	-	-
<i>commoció</i>	14	14 (100%)	-	-	-	-	-
<i>complaença</i>	6	5 (83,3%)	-	-	-	1 (16,7%)	-
<i>coneixement</i>	251	251 (100%)	-	-	-	-	-
<i>dret</i>	511	284 (55,6%)	227 (44,4%)	-	-	-	-
<i>enveja</i>	44	23 (52,3%)	15 (34,1%)	1 (2,3%)	2 (4,5%)	1 (2,3%)	2 (4,5%)
<i>estima</i>	75	33 (44%)	7 (9,3%)	-	30 (40%)	5 (6,7%)	-
<i>fascinació</i>	48	43 (89,6%)	-	-	4 (8,3%)	1 (2,1%)	-
<i>interès</i>	110	1 (0,9%)	18 (16,4%)	20 (18,2%)	68 (61,8%)	3 (2,7%)	-
<i>odi</i>	233	20 (8,6%)	127 (54,5%)	-	17 (7,3%)	17 (7,3%)	52 (22,3%)
<i>passió</i>	35	8 (22,9%)	-	-	26 (74,3%)	-	1 (2,9%)
<i>por</i>	374	339 (90,6%)	35 (9,4%)	-	-	-	-
<i>satisfacció</i>	163	163 (100%)	-	-	-	-	-
<i>temor</i>	372	296 (79,6%)	76 (20,4%)	-	1 (0,3%)	-	-
Total	2996	1789 (59,7%)	754 (25,2%)	21 (0,7%)	314 (10,5%)	64 (2,1%)	55 (1,8%)

Vegem, ara, exemples de totes les realitzacions. D'entrada, mostrem casos en què l'argument intern directe es realitza com a genitiu (genitiu objectiu). Al primer grup d'exemples el genitiu té una lectura ambigua entre argument intern directe o argument *promogut*, o bé és clarament un argument *promogut* de noms que admeten una lectura agentiva i, per tant, admeten la passiva (la cursiva és nostra):

- (141) a. No tingues, nina, temor *de que l'alba ab sa frescor mon cristall de amor enteli*, que l'amor es lo evangeli del cor.
 b. Va costar cara la satisfacció *d'aquest capritxo*.
 c. la por per part de Portugal *de veure-s mermada la seva autonomia*
 d. La lley no vol que sia regla general lo coneixement *de la llengua del pays* per part dels funcionaris encarregats de garantir los drets civils y polítichs.
 e. Atracció *de la curiositat i de l'interès dels estrangers* a fi de que coneguin a Catalunya mateix les manifestacions vitals del nostre poble.

També hem localitzat, però, molts casos en què el tema és un veritable argument intern:

- (142) a. En tant, Lleida “restava solitària y molt alterada pel temor de la gent *dels lladres que entren y roben los béns que troben en les cases*” [...].
 b. La teva por *de morir* no em fa la llàstima que em fa la dels altres.

- c. L'aristocràcia excitava constantment la còlera de la classe baixa [...] amb la seva insolència i el seu menyspreu *del pobre*.
- d. El vot culmina i corona el dret fonamental del Regidor *d'assistir a les sessions com element protagonista i responsable*.
- e. [É]s admirable el seu coneixement intuïtiu *de la circulació d'aigües subterrànies a la vall de Sóller*.
- f. [A]rribà per inquietar-lo en el seu amor novell *de la solitud i de la vida obscura*.

I, com podem constatar a la taula, hi ha una gran diversitat de realitzacions de l'argument intern directe amb altres preposicions. Així, el 25,2% de les ocurrencies corresponen a datius objectius, que exemplifiquem a continuació:

- (143) a. He assenyalat el temor de la burgesia *al pujolisme*.
- b. la fé del poble, son temor á Dèu, sa caritat mateixa pera convertirlo en una especie d'estátua sense cor ni sensibilitat
- c. [L]a seva por *a l'acció exterior* depèn en gran manera de què està mancat d'un previ i segur pla interior d'acció.
- d. És l'odi de la fosca *a la llum*; de l'aigua *al foc*; de la mort *a la vida*.
- e. És la verge pansida que, amb l'arma de la castedat testimonia el seu menyspreu *a la dona bella i triomfant*.
- f. ¿El dret de l'autoritat *a castigar*, d'on deriva?
- g. [D]éu tenir aborrimient *á tots los pecats venials*, y farà millor si los confessa ab un viu dolor.
- h. [P]ortats pel nostre odi *a la mentida* i el nostre amor *a la veritat*, demostrarem aquí mateix que de grega només en té les aparences,
- i. L'amor de Verdaguer *a Catalunya* [...] és més que un pur patriotisme: tenia quelcom de religió, de místic.

Hem localitzat, també, ocurrencies amb arguments interns materialitzats com a sintagmes preposicionals introduïts per *per* (144), *contra* (145) i *envers* o *vers* (146):

- (144) a. lo temor *per la vida de son amat* havia sigut la causa de son desmay.
- b. Devia llegir-la de tant en tant per conservar el seu odi *per aquella dona estúpida sense engruna d'imaginació*.
- c. Com s'esdevingué el seu interès *pels signes*?
- d. Però vet aquí que els grecs amb la seva fascinació *pel concepte* combinaren l'entusiasme dionisiac amb la serenor apol·línia.
- e. Qui va sentir [...] l'atracció *per aquella literatura* va ser Puig i Ferrer.
- f. ¿El meu amor *per tu* no arriba per ventura a les estrelles?

- (145) a. Aquest habent publicat varias obras en que manifestaba á las claras l' seu odi *contra la Religió*, volgué rébrer'ls últims Sagraments.
 b. [A]lguns biògrafs que atribueixen aquest acte a secreta enveja d'en Reutter *contra ell*, ja que ab el temps eclipsaria la seva gloria.
- (146) a. Enveja y malavolensa *envers la nostra producció*.
 b. [A]bocava tota la seva amarga decepció i el seu avorriment *envers el provincianisme*, com en el notable text titulat *De nit*, vigorós i decadent alhora.
 c. El jovent català no sent atracció *vers l'esport nàutic*.

De tota manera, la realització predominant dels arguments interns directes és la de sintagma preposicional encapçalat per *de*, cosa que demostra, d'una banda, que aquesta és la preposició menys marcada en català i, de l'altra, que és —com hem reiterat en aquest treball— l'estructura que s'ha d'assimilar al cas genitiu, el cas no marcat en l'àmbit de l'SD.¹³⁸

D'altra banda, hem pogut comprovar que la realització del tema o pacient com a SP_{de} alterna amb altres possibilitats de materialització d'aquests arguments, entre les quals destaquen les de datiu objectiu, SP_{contra} i SP_{vers/envers}.

L'explicació d'aquesta variabilitat la trobem en diversos factors vinculats en part a l'estructura aspectual dels noms: així com en els arguments externs les diferències no eren significatives, en aquest cas sembla que sí que hi ha una distinció clara entre les possibilitats de realització dels arguments interns dels noms dinàmics i les dels arguments dels noms estatus. Ara bé, també hi tenen a veure factors com la valència argumental de cada nom o els papers temàtics que admet cada argument.

Com hem comentat, Badia (1994, 2002) relaciona la possibilitat de variació en el règim preposicional dels complements objectius amb els noms psicològics, ja que considera que, com que en aquests casos l'experimentador no admet la passiva, hi ha més variació en la preposició que introdueix l'argument no experimentador, que pot ser *a* o una preposició semànticament més explícita, com *per* o *envers*. Ho il·lustrem a continuació:

- (147) a. L'amor de la mare {a/per/envers} el fill.
 b. ??l'amor del fill per part de la mare
 c. L'odi del dictador {a/per/envers} els qui pensen diferent
 d. *l'odi dels qui pensen diferent per part del dictador

138 Cal tenir en compte, però, que moltes de les ocurrences que hem inclòs sota aquesta etiqueta a les taules no ho són pròpiament (ho hem fet per qüestions pràctiques), ja que, com hem advertit, quan el nom té una estructura argumental amb un agent i un pacient —o fins i tot un tema—, la configuració més habitual del sintagma nominal és la de passiva —de manera que cal considerar el tema com a argument externalitzat i no com a argument intern.

Les taules demostren que les apreciacions de Badia són vàlides en part, ja que la major part de noms psicològics són estatus i sembla que són aquests precisament els que presenten un grau de variació més alt. Tanmateix, també hem pogut comprovar que hi ha noms d'altres classes aspectuals que admeten aquesta variació i que no necessàriament són psicològics. A continuació, doncs, examinarem cadascuna de les realitzacions que hem destacat.

6.4.3.1.1 *Genitiu objectiu (SP_{de})*

Com hem destacat reiteradament, la preposició *de* és la preposició que assigna cas no marcat en l'àmbit nominal i, per tant, és la que s'assigna als arguments que reben cas directament en l'àmbit verbal. Hi ha, com podem comprovar a les taules, un conjunt nombrós de substantius que seleccionen arguments interns directes encapçalats per *de* i que podem dividir en tres grups:

a) Noms que seleccionen un tema incremental

A les taules que hem presentat podem constatar que substantius com *construcció*, *destrucció*, *utilització* o *transmissió* exigeixen que el seu argument intern directe sempre estigui encapçalat per *de*. Si bé semànticament es tracta de substantius diferenciats, podem considerar que, en tots els casos, es tracta de substantius dels que Badia (1994, seguint Rigler 1989) classifica com a culminatius i acotats (veg. 6.5). L'argument intern directe de tots aquests substantius és sempre un tema incremental en el sentit proposat per Dowty (1991):

Examples of Incremental Themes are traditional 'effected' objects, 'destroyed' objects, and objects entailed to undergo a definite change of state:

- (20) build a house, write a letter, perform a sonata;
destroy a presidential finding, eat a sandwich;
paint a house, polish a shoe, proofread an article.

(Dowty, 1991: 568)

I és que són, en tots els casos, objectes efectuat, objectes —diguem-ne— *contraefectuats* (destruïts o consumits) o objectes que pateixen un canvi d'estat definit (ja sigui un canvi pròpiament dit, ja sigui un desplaçament físic o abstracte):

i. Objectes efectuat

Els noms com *fabricació*, *construcció*, *creació*, *generació* o *redacció* sempre seleccionen un objecte efectuat que només es pot materialitzar com a genitiu objectiu. Vegem-ho:

- (148) a. Vaig presenciar la fabricació {de/*a/*per} tota una sèrie de cotxes Ford.

- b. La construcció {de/*a/*per} la Sagrada Família fa un segle que dura.
- c. La creació {d'/*a/*per} aquella associació es va fer en només dos mesos.

ii. Objectes contraefectuats

Igual que els anteriors —els noms que tenen un objecte que resulta de l'eventualitat que designen—, els que tenen com a objecte un element que és destruït o consumit (és a dir, que denoten un significat oposat al de l'objecte efectuat) també solen seleccionar arguments interns directes encapçalats per la preposició *de*. Ginebra (comunicació personal) suggereix el terme *objecte contraefectuat* per referir-nos a aquesta classe d'argument intern directe. És el que trobaríem en substantius com *destrucció*, *assassinat*, *liquidació*, *matança*, *menjada*, *llegida*, *utilització*, *cremada*, *cremadissa* o *absorció*. A (149) ho il·lustrem amb els substantius *destrucció* i *matança*:

- (149) a. No conscient que allò provocaria la destrucció {de/*a/*per} la societat tal com l'havien conegut.
- b. La matança {d'/*a/*per} innocents que es va dur a terme en aquella guerra va fer esgarriar la comunitat internacional.

iii. Objectes que pateixen un canvi d'estat definit

Els noms que indiquen una modificació de l'objecte o un desplaçament (físic o abstracte) també solen exigir un complement materialitzat com a genitiu objectiu (si és sintagma preposicional). Podríem incloure en aquest grup noms que indiquen un canvi d'estat definit en el sentit de Dowty (1991), com *correcció*, *pintada*, *impressió* ('acció d'imprimir'), però també els que indiquen un desplaçament de l'objecte, com *trasllat*, *reforma*, *conducció*, *guiatge*, *rodatge*, *evasió*, *transmissió*, *comunicació*, *abaixament* o *clausura*:

- (150) a. La transmissió {d'/*a/*per} informació en dos minuts és possible gràcies a Internet.
- b. El trasllat {de/*a/*per} l'expedient l'has de fer del 15 al 30 d'octubre.

En el cas dels noms que indiquen desplaçament, a més, el fet que el tema estigui encapçalat per la preposició s'explica perquè també admeten arguments interns oblics que indiquen direccionalitat o extensió i que, per tant, han d'estar encapçalats per les preposicions *a* (o preposicions semànticament més explícites, com *cap a*, *envers*, *vers*) i *per* (o preposicions amb un contingut semàntic més explícit, com *a través de*).

En aquest sentit, podríem assimilar als d'aquest grup un nom com *comunicació* (*comunicació d'alguna cosa a algú*) o els substantius que indiquen possessió o canvi de propietat (*venda*, *adopció*, *admissió* i, fins i tot, *invasió*).

b) *Noms de percepció*

Els noms que indiquen percepció, ja sigui sensorial (*observació, tast, visió*), ja sigui intel·lectual (que correspondrien al que Badia anomena noms d'estat intel·lectual, dins dels quals hi podríem incloure, per exemple, *examen, estudi, coneixement o anàlisi*), seleccionen arguments interns directes que s'han de realitzar obligatòriament com a genitius:

- (151) a. Un cop al laboratori, l'investigador va dur a terme l'examen *de la mostra*.
b. L'anàlisi, en un any, *de tot aquest material* és gairebé una prosa.

c) *Noms amb objectes «predicatius»*

Més enllà dels noms amb tema incremental i dels substantius de percepció, podem incloure, dins del grup dels que sempre requereixen que els seus arguments interns directes s'expressin com a genitius (SP_{de}), els substantius que seleccionen objectes que designen eventualitats o que estableixen una relació predicativa amb el nom que complementen. Hi ha substantius que seleccionen objectes que no s'han d'entendre com a arguments interns directes pròpiament dits sinó com a arguments interns de subeventualitats que s'insereixen configuracionalment a l'estructura eventual del nom.

Aquests complements es poden concebre, d'alguna manera, com els *objects as events* que caracteritza Marantz (2005). Aquest autor proposa que, en anglès, els verbs de creació que admeten la prefixació amb *re-* (per exemple, *rebuild the house*, 'reconstruir la casa', al costat de **rejump*) o les construccions de doble objecte (per exemple, *build someone the house* 'construir la casa a algú') admeten un complement directe que no es genera en l'estructura argumental del verb pròpiament dita, sinó com a argument d'una eventualitat que s'insereix a *Sv* i que correspon habitualment a un canvi d'estat que té, com a resultat, l'*SD* que funciona com a objecte o bé l'estat designat per l'arrel. Les proves que proposa Marantz no són aplicables al català (no admetem construccions com les de doble objecte i els verbs que admeten el prefix *re-* no coincideixen en tots els casos) i el tipus de construccions a què es refereix no funcionen igual en anglès i en llengües romàniques, motiu pel qual hem inclòs els noms de creació dins del grup de noms que seleccionen un tema incremental sense distingir-los dels altres tipus de noms d'aquest tipus.¹³⁹

Tanmateix, podem defensar substantius com *ganes, desig* o *càstig* seleccionen eventualitats com a arguments. Així, en un cas com *ganes de festa, desig de veure't* o *càstig de quedar-te a casa*, el complement és sempre predicatiu. És cert que aquests substantius també poden admetre, com a complements, noms referen-

139 En aquest sentit, Real fa notar que «in [Romance] languages reaction objects (RO), effected objects (EO) and certain kinds of Incremental Themes [...] are not attested» (2009: 172).

cials: llavors haurem de considerar que són objectes designadors d'eventualitat. En aquest sentit, el sintagma *desig de riqueses* pot ser entès com a *desig de [tenir riqueses]*, el sintagma *ganes de dijous* és en realitat *ganes [que sigui dijous]* i *càstig d'ordinador* podria ser interpretat com a *càstig [de (no) tenir ordinador]*. Com que sempre s'introdueixen configuracionalment a l'estructura argumental del nom, aquests arguments —o més aviat «pseudoarguments», com ens suggereix Ginebra (comunicació personal)— reben cas no marcat i, per tant, sempre es realitzen com a SP_{de} en l'àmbit de l'SD.

Segurament aquest fenomen es deu al fet que aquests noms presenten una lectura ambigua entre l'eventualitat i el resultat, que llavors estableixen una relació «pseudoargumental» (similar a la d'un adjunt especificatiu) amb el complement que, en l'àmbit verbal, cal considerar argument intern directe. És el cas de substantius com *amenança*, *recomanació*, *afirmació*, *suposició*, *pretensió*, *intent*, *obligació* o *deure*, els complements dels quals podem parafrasejar mitjançant construccions equatives amb el nom predicatiu. A (152) s'il·lustra amb sintagmes que tenen aquests noms com a nucli (152a, c, e) i les paràfrasis respectives (152b, d, f):¹⁴⁰

- (152) a. l'obligació d'acabar el treball
 b. Acabar el treball és l'obligació.
 c. La recomanació {de quedar-se a casa/que tanqueu les finestres}
 d. {Quedar-se a casa/ Que tanqueu les finestres} és la recomanació.
 e. La suposició que no està prou preparada.
 f. Que no està prou preparada és la suposició.

6.4.3.1.2 Datiu objectiu (SP_o)

Igual que es tendeix a identificar els sintagmes preposicionals introduïts per *de* amb el cas genitiu, podem assimilar la preposició *a* amb la marca de datiu, motiu pel qual alguns autors, com Ginebra (2003b), proposen designar els arguments interns directes introduïts per *a* com a *datius objectius*. Aquest terme ha estat utilitzat per alguns autors, com Jasmine Dum-Tragut (2009), que hi recorre en un estudi sobre l'armeni. En armeni, de fet, es parla tant de *datiu subjectiu*, pel sincretisme entre els casos genitiu i datiu (que fan que en l'àmbit nominal l'argument extern es manifesti com a datiu), com de *datiu objectiu*, ja que el complement directe de persona va en datiu:

140 Recordem que la paràfrasi amb una construcció equativa només és possible, segons Grimshaw (1990), en el cas dels noms resultatius. Alhora, però, substantius com *intent*, *recomanació* admeten modificadors propis dels noms eventuals com *constant* o *continuat* (*l'intent continuat de fer-se notar*; *la recomanació constant que tanquem les finestres en cas d'accident*) i poden funcionar com a argument intern del verb *presenciar* (*Vaig presenciar l'intent del Joan de colar-se al metro*) (veg. 5.6).

The object dative denotes an object-predicate relationship, i.e. the noun in the dative modifies the head noun from which one can infer an action worked on the dative. In other words, the objective dative stands for a person or object, which is the direct object of an action (Drum-Tragut, 2009: 84).

Així, en armeni trobem exemples que equivaldrien als que presentem a continuació:

- (153) a. la construcció [l'edifici dat] 'la construcció de l'edifici'
b. l'assassinat [aquest home dat] 'l'assassinat d'aquest home'

Un fenomen similar és el que trobem en el cas de l'espanyol, llengua en què el complement directe d'alguns verbs pot estar introduït per la preposició *a* si és afectat i [+humà], fenomen conegut com a *Differential Object Marking*, que trobem en diverses llengües i que és objecte de debat avui dia.

Tal com explica Torrego, «the dative preposition appears to mark all affected (animated) acusatives» (1998: 16): es considera, doncs, que aquestes construccions són mostres de cas acusatiu marcat amb la preposició de datiu, com veiem a (154):

- (154) a. Asesinaron a tres hombres ayer.
b. Vieron a la gente que iba a la manifestación.

A les taules 33–39 es constata que, dels substantius analitzats en aquest treball, els que admeten un argument intern directe realitzat com a SP_a són aquests: *acompanyament, agressió, atac, traïció, visita, acusació, condemna, denúncia, admiració, amor, enveja, estima, menyspreu, odi, temor, por, injúria, alleujament, clamor, dret, al·lusió, avorriment i interès*.

Tots aquests substantius es relacionen morfològicament amb verbs que regeixen acusatiu, cosa que constitueix un problema seriós per a la posició sintactista que adoptem i segons la qual el lexicó conté arrels inespecificades categorialment: si en aquestes circumstàncies considerem que el cas —acusatiu o datiu— és lèxic, també s'hauria d'assignar en la configuració verbal.

En general, el datiu objectiu apareix quan l'argument del nom és un pacient afectat (Torrego, 1998) i el nucli nominal és agentiu (o té argument extern amb components agentius, com l'*experimentador agent* dels noms psicològics relacionats amb els verbs psicològics de la classe A), especialment si entenem l'afectació en el sentit que proposa Naess (2004, *apud* Heusinger & Kaiser 2011), per a qui l'afectació està intrínsecament relacionada amb trets referencials com l'animacitat, la definitud i la prominència (*saliency*).

Tanmateix, pensem que el problema del contrast entre l'estructura verbal i la nominal també té a veure amb altres factors, que ens condueixen a dividir els substantius de la llista que hem presentat en dos tipus.

D'una banda, els divuit primers noms (*acompanyament, alleujament, agressió, atac, traïció, visita, acusació, condemna, denúncia, admiració, amor, enveja, injúria, estima, menyspreu, odi, temor i por*) constitueixen un grup de substantius en els quals el datiu objectiu es pot justificar per raons semàntiques. Aquests substantius presenten certes similituds amb el Differential Object Marking en espanyol: molts dels verbs que admeten complements directes marcats amb la preposició *a* en espanyol es poden relacionar amb els noms que admeten el datiu objectiu en català. Ho podem constatar si comparem els noms de la llista anterior amb l'explicació de Leonetti:¹⁴¹

Thus, verbs like *saludar* ('greet'), *odiar* ('hate'), *insultar* ('insult'), *castigar* ('punish'), *sobornar* ('bribe') or *atacar* ('attack') impose *a* on their animate objects, but verbs like *encontrar* ('find'), *buscar* ('look for'), *esconder* ('hide') or *ver* ('see') admit non-overtly case-marked objects (Leonetti, 2004: 84).

Així, si tradicionalment s'ha considerat que els factors principals que afavoreixen el DOM en les diferents llengües són tant les propietats del complement directe —sobretot la referencialitat (definitud i especificitat) i l'animació— com les propietats semàntiques del verb (Heusinger & Kaiser, 2011: 605), podem adduir que, en el cas de les nominalitzacions, també seran factors semàntics relacionats tant amb l'argument intern com amb l'arrel inespecificada categorialment els que ens permetran donar compte de l'aparició del datiu objectiu.

D'altra banda, hi hauria noms com *alleujament, clamor, dret, al·lusió, avorriment* i *interès*, en els quals la tendència a l'expressió de l'argument intern directe com a SP_a es deu probablement al fet que el nom se sol inserir en construccions verbominals: llavors el nom es realitza com a complement directe verbal, i l'argument intern del nom es reanalitza com a argument indirecte del verb de suport. Tot seguit exposarem cadascuna d'aquestes possibilitats.

1. Datiu objectiu com a resultat d'un component direccional abstracte

El que uneix els noms del primer grup és que tots requereixen un argument extern amb característiques agentives (habitualment +animat i +humà) i un pacient (que sol ser +afectat) que, a més de les característiques del pacient, podria rebre un paper temàtic de *target* o meta. Si ens basem en la proposta d'anàlisi

141 De fet, cal recordar que, si bé no és admès normativament, també en català hi ha parlants que accepten alguns complements directes verbals encapçalats per la preposició *a*, sobretot si són animats i referencials (de fet, el marcatge és obligatori en el cas dels elements màximament referencials, els pronoms personals).

dels verbs psicològics que ofereix Bogard (1995: 445), podem dir que en casos com els d'*amor* o *odi*, per exemple, l'argument intern es pot concebre com un punt d'arribada de l'emoció o de l'acció: «se puede reconocer que el argumento no experimentante de los verbos psicológicos de base {sentir} contiene uno de los rasgos que caracterizan el papel temático de Meta: el de ser un punto de llegada». Aquest component de direccionalitat ja el feia notar Roegiest (1978, *apud* Gràcia 1989) per a l'espanyol, quan distingia els noms del tipus *atac* precisament perquè «el complement directe és el terme del moviment directiu» (Gràcia, 1989: 312). Malgrat que Roegiest (1978, *apud* Gràcia 1989) dividia els noms que admeten un argument intern directe encapçalat per *a* entre els que indiquen direccionalitat i els que expressen estats psicològics (que ell anomena *noms «de sentiment»*), podem considerar que, en la mesura que els noms psicològics (com *odi* o *amor*) manifesten un sentiment que «neix» en l'experimentador i es dirigeix cap a l'argument no experimentador, hi ha una direccionalitat que permet agrupar-los amb els noms del tipus *atac* o *agressió*. Basant-nos en aquesta idea, podríem considerar, seguint la terminologia de Pesetsky (1987, 1995 *apud* Levin & Rappaport 2005), que el paper temàtic de l'argument intern de tots aquests noms (o de les arrels inespecificades lèxicament) és el de *target*, terme que podria servir per indicar la duplicitat semàntica –tema/pacient i meta– d'aquests arguments. Així, per una banda hi ha noms, com *acompanyament*, *agressió*, *atac*, *visita* o *condemna*, que tenen un component semàntic direccional que fa que pugui emergir la preposició *a* com a rectora de l'argument intern, i per l'altra hi ha noms psicològics que requereixen un experimentador agent com a argument extern i «imposen» una certa direccionalitat al pacient (és la «meta» del sentiment o de l'emoció) i fan que es pugui interpretar com a *target* (cosa que concorda amb el fet que hàgim localitzat ocurrències d'*odi* i *amor* amb arguments interns directes encapçalats per les preposicions clarament direccionals *cap a*, *envers* o *vers*, a més de *a*).

El *target*, doncs, pot ser entès com una funció semàntica «composicional» en què conflueixen dos «subpapers» temàtics mitjançant un procés similar al de confluència (*conflation*): d'una banda, hi hauria el paper temàtic de pacient (que, en principi, hauria de rebre cas acusatiu en l'entorn verbal i cas genitiu en el nominal) i, de l'altra, el de meta (que en principi hauria de rebre cas datiu).

Tot i que el concepte de *confluència* (que, seguint Hale & Keyser 2002, podem definir com a 'fusió de nuclis sintàctics') s'ha aplicat normalment a l'àmbit verbal per explicar, per exemple, com es formen les construccions resultatives com *He wiped the table clean* en anglès (Mateu, 2012) o *middle constructions* com *The room sleeps 6 people* (Mc Intyre, 2004), autors com Morimoto (2001) n'amplien l'aplicació i consideren que també permet donar compte de l'estructura conceptual complexa de verbs com *caminar* o *córrer*, que indiquen, alhora, un desplaçament de trajectòria indeterminada i una manera de moure's (Morimoto, 2001: 50).

Aquesta darrera perspectiva permetria proposar que alguns noms presenten una estructura conceptual amb un component de tema o pacient i un component de meta. En l'estructura sintàctica, llavors, podríem considerar que l'assignació directa de cas sempre preval, de manera que el nucli verbal sempre pot assignar cas acusatiu al complement; en canvi, en l'assignació composicional que es produeix al nus SN, la preposició semànticament més marcada (*a*) predomina sobre la que és semànticament buida (*de*) i, per tant, l'argument es materialitza com a SP_a .¹⁴²

Per explicar-ho, podríem reprendre la idea que suggereix Gràcia (1989) —tot i les diferències en el marc teòric de partida— en relació amb les condicions d'aplicació de la regla d'inserció de genitiu:

Observem que en els casos en què apareix la preposició *de* el complement es troba immediatament adjacent al nucli. Si la regla que insereix aquesta preposició actua en un context com el de (83), s'explica per què només apareix en aquestes circumstàncies i per què és l'única que hi pot aparèixer:

(83) $\emptyset \rightarrow de/ N_SN$

Les altres preposicions, *a* per als objectes actius i *per* per als subjectes passius, encapçalen complements no adjacents al nucli, per tant, incapaços de motivar l'aplicació de la regla (83). La preposició, aquí, no serà inserida sinó que ja serà present a l'estructura-P: els objectes Pacients dels nominals actius es realitzaran com a $SPs = a+SN$. Així s'explica també per què aquesta preposició apareix fins i tot quan l'objecte apareix immediatament al costat del N, quan no s'ha expressat el subjecte.

(Gràcia, 1989: 317)

Tanmateix, es pot fer difícil concebre que el *target*, amb trets semàntics direccionals o corresponents a la meta, i que sol estar vinculat a la inserció d'un cas datiu, neixi com a argument intern directe d'una arrel inespecificada categorialment, ja que, en principi, en aquesta posició només es poden generar arguments defectius pel que fa al cas i que per això reben cas no marcat. És per aquest motiu que ens hem plantejat la possibilitat que, més que un procés de conflació, el que es produeixi sigui la inserció del que Pylkkänen (2002) anomena *Low Recipient Applicative* a l'estructura nominal.¹⁴³

142 Creiem, a més, que aquesta hipòtesi no entra en contradicció amb les idees més generalment admeses que sostenen que el cas inherent (o el lèxic de Marantz) preval sobre l'estructural (el no marcat), ja que en la qüestió que ens ocupa el cas lèxic està vinculat, només, amb una de les subeventualitats codificades per l'arrel.

143 Pylkkänen (2002) estableix set mecanismes pels quals les arrels inespecificades poden introduir arguments en l'estructura sintàctica: els designa com a *High Applicative*, *Low Recipient Applicative*, *Low*

Així, podem concebre que, sobre l'arrel inespecificada categorialment —que conté un argument intern directe amb el paper temàtic de pacient— s'insereix, mitjançant el *Low Recipient Applicative*, un argument abstracte amb el valor de meta/recepció l'única marca del qual seria una preposició *a* que només es manifesta si el nus categorial (N/V) admet assignació composicional de cas. De tota manera, no podem obviar que la realització d'aquests arguments interns com a SP_a no és sistemàtica, si més no en els noms psicològics. I és que, com feia notar Badia (2002), mentre que en alguns dels noms que hem inclòs a la llista —com en noms psicològics del tipus *amor* o *odi*— és majoritària (veg. taula 37), en altres ho és —com *por* o *temor*— el genitiu. Segurament aquest fenomen s'explica per les característiques del *target* i de l'experimentador. L'argument extern experimentador d'*amor* o d'*odi* té una càrrega agentiva forta i, a més, aquests substantius solen exigir un argument intern directe amb el paper de *target* [+humà] que segurament admet, sistemàticament, la conflació o la inserció del *Low Recipient Applicative*. En canvi, *temor* o *por* solen aparèixer amb arguments interns no humans, sovint realitzats com a oracions d'infinitiu, cosa que impedeix que es produeixi algun d'aquests fenòmens. De tota manera, hem trobat ocurrencies de totes dues realitzacions amb els quatre noms, cosa que indica que la doble possibilitat de lectura la trobem en tots els casos i que, per tant, no es pot descartar la concepció de l'argument no experimentador com a *target* en cap dels noms.

Tot i que caldria fer un estudi més aprofundit sobre aquesta qüestió, sembla que podem afirmar que l'argument intern d'aquests noms es caracteritza perquè sol ser un pacient (sovint referencial i definit), presenta característiques que l'acosten a la meta (satisfà els requeriments del component abstracte de direccionalitat del nom predicatiu) i permet l'emergència de la preposició *a* com a introductora del sintagma preposicional en què s'insereix.

2. Datiu objectiu influït per les construccions verbonominals

Hem volgut distingir, en l'explicació del datiu objectiu, els substantius *clamor*, *dret*, *al·lusió*, *avorriment* i *interès*. A més, hem d'incloure en aquesta llista el nom *injúria*, que també havíem integrat en el grup anterior perquè es tracta d'un cas en què l'argument intern directe realitzat com a datiu objectiu es pot justificar per la confluència dels dos factors: d'una banda, com a verb *dicendi*, l'argument intern admet un component direccional abstracte pel qual es podria adduir que es produeix un procés de conflació o d'inserció d'un *Low Recipient Applicative*; de l'altra, el fet que sovint aparegui en construccions verbonominals pot haver

Source Applicative, *Root-selecting Cause*, *Verb-selecting Cause*, *Phase-selecting cause* i *Voice*. Els *High Applicatives* permeten establir una relació entre una eventualitat i un individu o entitat, que llavors s'insereix en l'estructura argumental del nucli predicatiu (es tractaria d'un procés semblant al del nus *Veu* —*Voice*—, que introdueix l'argument extern).

afavorit la tendència a l'ús de la preposició *a* com a introductora de l'argument intern directe.

Com hem dit, després d'haver observat les ocurrències en què aquests substantius apareixien amb l'argument intern realitzat com a SP_a , creiem que alguns d'aquests substantius tendeixen a realitzar l'argument així quan s'insereixen en construccions amb verbs de suport, que forcen una reanàlisi i una interpretació de l'argument intern del nom com a argument intern d'un predicat complex: si bé no podem lligar-ho exactament al marcatge excepcional de cas perquè no és un fenomen sistemàtic —si més no segons les dades observades—, podem considerar que, quan el nom predicatiu s'adjunta al verb de suport, ocupa la posició de complement directe d'aquest verb, i l'argument del nom llavors ha d'ocupar una plaça preposicional més alta (que serà la d'argument intern indirecte, és a dir, la posició immediatament superior a la de l'argument intern directe).

Això no vol dir, però, que l'ús de la preposició no s'hagi pogut estendre, posteriorment, a altres contextos, ja sigui per la necessitat d'emprar preposicions semànticament explícites, ja sigui per evitar la concurrència de dos sintagmes preposicionals introduïts per *de*. De fet, un cas paradigmàtic en aquest sentit és el de *dret*, que, actualment —segurament per l'extensió de sintagmes com *dret a decidir*—, gairebé s'ha lexicalitzat com a *dret a*, de manera que, si fem una cerca per Internet, podem localitzar gairebé el doble d'ocurrències de *dret a* que no pas de *dret de* —i la diferència és encara més gran si tenim en compte que aquesta darrera construcció també pot correspondre a la de l'argument extern (p. e. *dret de la Maria a...*).

En qualsevol cas, sembla que és la construcció verbonominal la que ha afavorit l'aparició del datiu objectiu com a complement dels noms que hem enumerat: (*tenir*) *dret* (*a*), (*fer*) *injúria* (*a*), (*tenir/agafar*) *avorriment* (*a*) i (*tenir/haver-hi*) *interès* (*en/a+infinitiu*). A continuació presentem exemples significatius de cadascun d'aquests noms amb les seves realitzacions (la cursiva és nostra):¹⁴⁴

- (155) a. N'hi ha també que, sigui pel zel de conservar llurs béns, sigui per una certa misantropia, diuen que ells menen llurs afers i ningú no pot dir que facin injúria a ningú.
- b. No temem, que faríem injúria *al nostre Déu*.
- c. Tercerament, per rebre sos abundants fruits; déu tenir avorriment *á tots los pecats venials*, y farà millor si los confessa ab un viu dolor.
- d. Yo per evitar la sort del seu primer marit y veient que no podíam entendrens ni sufrirnos, vaig agafar avorriment *al treball y á la vida de familia* [...].

144 En el cas d'*interès*, cal fer notar que només apareix la preposició *a* davant d'infinitiu, fenomen que podem relacionar clarament amb el canvi de preposicions.

e. Si hi ha interès *a salvaguardar ensem la llibertat catalana, d'un costat, i la unitat de l'Estat espanyol, de l'altre*, cal que el desequilibri intern desaparegui.

f. Si per aquest costat la penetració d'En Carbonell resulta inferior a la del seu temps, en canvi tenia no sols traça, sinó interès *a caracteritzar el seu propi temperament*.

g. Els pobles civilitzats o en camí d'arribar pel seu propi esforç a plenitud de civilització, tenen dret *a desenrotllarse de conformitat a les propies tendències, això és, ab autonomia*.

h. L'alcalde va felicitar-se ell mateix de que jo fos fill de la seva població, que modestament regentava, demanant de pas, que Barcelona no m'absorvís ni m'acaparés, ja que els pobles petits tenen dret *a disfrutar dels seus grans homes*.

A més, hi ha construccions que, si bé no poden ser considerades construccions verbonominals pròpiament dites, s'hi poden assimilar, de manera que el nom predicatiu es pot reanalitzar com a complement del verb i adquirir cas com a tal. És el que trobaríem, per exemple, en un nom com *solució*. Tot i que hi ha vacil·lació en l'ús real (*a/de*), estructures com *donar la solució (a)*, en què podríem considerar que l'argument del nom es reinterpreta com a meta del verb *donar*, podrien haver influït en l'ús d' SP_a com a forma de l'argument intern directe del nom en altres contextos.¹⁴⁵

Finalment, cal dir que per raons de claredat expositiva hem inclòs, dins del grup d'arguments interns directes, casos en què l'arrel inespecificada categorialment admet un doble règim, ja que en alguns contextos una realització transitiva (amb un argument intern directe) i en d'altres, una realització intransitiva (amb un complement preposicional regit, que habitualment és SP_a). És probablement aquesta segona realització la que predomina en l'àmbit nominal, fenomen afavorit perquè, com hem vist, en l'SD l'assignació de cas sempre es produeix composicionalment. És el que podem observar a *al·lusió* o *clamor*. Vegem-ne alguns exemples:

(156) a. els altres dies, llur clamor als vents donaven les campanes, quan el sol era moridor...

145 Ginebra, a més, ens suggereix (comunicació personal) que en el cas de *solució*, igual que en el de *rebuig* o en el d'*entrevista*, la realització amb *de* força —fins a cert punt— una lectura de resultat (*L'entrevista del president de la Generalitat ve a l'última pàgina; Teniu la solució del problema penjada al Moodle*), mentre que *a* suggereix una lectura eventual (*L'entrevista al president de la Generalitat va tenir lloc dissabte a la nit*, per exemple). No es tracta, però, de fenòmens excloents: d'una banda, podríem suposar —tot i que caldria fer-ne un estudi més aprofundit— que la construcció verbal ha afavorit l'aparició d' SP_a com a realització de l'argument nominal. Aquesta realització, que en un principi es vinculava a la construcció verbonominal, s'ha estès a altres contextos, i actualment podríem dir que, en alguns casos, fins i tot que després s'ha estès a altres contextos, sobretot vinculats a la lectura eventual del nom —ja que, en la construcció amb verb de suport, el nom té una lectura eventual. Això és el que podria haver afavorit, posteriorment, que cadascuna de les lectures del nom —eventual i resultativa— es relacioni amb un complement específic (SP_a en el cas de la lectura eventual i SP_{de} en el de la resultativa).

b. l'al·lusió de la butlla als tumults i aldarulls polítics i socials tan greus...

6.4.3.1.3 *SP*_{contra}

Com podem comprovar a les taules, l'argument intern corresponent al tema, pacient o *target* pot estar introduït per la preposició *contra* quan acompanya els noms *acusació, agressió, atac, clamor, demanda, enveja, injúria, menyspreu, odi, passió, traïció, victòria*. Com afirmen Ginebra & Llagostera (en premsa) per als verbs en català antic, aquesta preposició —que aporta una idea de confrontació o oposició— pot aparèixer com a introductora de tres tipus de complements: pot ser l'argument intern d'un predicat inherentment recíproc —que llavors també pot introduir l'argument intern com a *SP*_{amb}, pot ser l'argument intern d'un predicat sense reciprocitat inherent però que apporti una idea d'hostilitat (sobretot relacionat amb els *verba dicendi* o amb verbs psicològics) o bé pot ser el segon argument intern d'un verb transitiu (cosa que trobem especialment en el llenguatge jurídic). Entre els verbs del primer grup hi hauria casos com els de *guerrejar, lluitar* o *barallar-se*; al segon grup, hi hauria verbs com *blasfemar, conjurar* o *indignar-se*; i, entre els del tercer grup, hi hauria *al·legar* o *apel·lar*. En els tres grups a què fan referència Ginebra & Llagostera (en premsa) la preposició introdueix complements preposicionals i per això no la podem aplicar als noms de la llista anterior —als apartats següents tractarem els complements interns oblics—, però la classificació ens ofereix una idea del tipus de complements que pot introduir la preposició, que sempre han d'aportar una càrrega semàntica d'hostilitat o oposició —de fet, els autors parlen de *verbs d'hostilitat* per referir-se a alguns dels verbs que admeten aquesta preposició com a introductora dels complements argumentals.¹⁴⁶

Si ens fixem en els substantius de la llista, veurem que tots els noms coincideixen amb la caracterització semàntica que proposen Ginebra & Llagostera (en premsa) per als verbs que admeten aquesta preposició: així, tots són noms psicològics o noms transitius agentius que exigeixen, com a argument intern, un *target* i que poden admetre —si bé alguns, com *passió* o *victòria*, no de manera exclusiva— una interpretació que impliqui hostilitat. Per tant, la preposició serveix, en tots aquests casos, per reforçar la càrrega semàntica del nom —de la mateixa manera que la locució *per part de*, per exemple, reforçava la idea d'agentivitat. D'aquesta manera, *agressió, atac* i *traïció* podrien ser considerats noms d'hostilitat; *clamor* i *injúria* estarien relacionats amb els *verba dicendi* amb una càrrega semàntica que designa confrontació; *enveja, menyspreu, odi* i *passió* són noms psicològics que també indiquen hostilitat; *victòria* pot aportar una idea de confrontació, i *acusació*

146 Hem de tenir en compte que els noms només admeten arguments interns directes realitzats com a sintagmes preposicionals o —en alguns casos— com a adjectius relacionals i que, per tant, la preposició pot introduir, a més dels complements oblics, els arguments interns directes.

i *demanda* són verbs relacionats amb el llenguatge jurídic i amb l'enfrontament als tribunals.

6.4.3.1.4 *SP*_{envers/vers}

Si en el cas anterior dèiem que la preposició era redundant amb la càrrega semàntica d'hostilitat o d'oposició dels arguments que introduïa i que, per tant, servia per reforçar-la, en aquest cas haurem de dir que les preposicions *vers*, *envers* (i també *cap a*) que són semànticament més explícites que el datiu objectiu, emfatitzen la percepció de l'argument intern directe com a *meta*, a més de tema o pacient —i alhora corroboren la hipòtesi que cal considerar que els arguments interns directes dels noms que acompanyen són *targets* més que no pas temes o pacients.

Si ens fixem en les taules on presentem les possibilitats de realització dels arguments interns, podem comprovar que la llista de substantius que admeten arguments introduïts per les preposicions *vers*, *envers* o *cap a* és molt similar a la dels substantius que admetien la preposició *a* per aquesta concepció de l'argument intern directe com a receptor de l'acció de l'agent (o de l'experimentador agent). Hi trobem, doncs, noms transitius agentius com *agressió* i *traïció*, i noms psicològics com *enamorament*, *admiració*, *amor*, *enveja*, *estima*, *fascinació*, *menyspreu* o *odi*.

6.4.3.1.5 *Altres realitzacions*

Per últim, les taules mostraven tot un reguitzell de preposicions semànticament més explícites que el genitiu que permeten introduir els arguments interns directes, com *damunt*, *sobre*, *entre*, *davant* o *per*: no hi dediquem apartats específics perquè quantitativament no són tan significatives com les altres preposicions, però, en general, com trobàvem en els casos de *contra*, *vers*, *envers* o *cap a*, totes aquestes realitzacions tenen la funció de reforçar la càrrega semàntica de l'argument nominal.¹⁴⁷

Aquest fenomen, que segurament està motivat per qüestions pragmàtiques o comunicatives, contribueix a confirmar, d'altra banda, que les nominalitzacions eventuais poden ser actives —és a dir, que la passivitat no és un factor decisiu en la consideració d'un nom com a eventual—, ja que, a diferència del genitiu, l'ar-

¹⁴⁷ Ens podríem preguntar si el que hem considerat argument intern continua sent un complement argumental si va introduït per una preposició semànticament més explícita que *a* o *de* o si la preposició força la lectura del complement com a adjectiu. D'una banda, en aquests casos la preposició assigna cas i marca temàticament el complement, de manera que el complement es legitima en el marc de l'SP i no de l'SV (o de l'SN) i això pot dificultar-ne la interpretació com a argument. Ara bé, d'altra banda, el complement satura una de les posicions temàtiques de l'arrel (no deixa de ser un complement vinculat a l'estructura lexicosemàntica de l'arrel), i, per tant, creiem que podem analitzar-lo —si més no en aquest treball ho fem així— com a complement argumental. De fet, la posició d'un autor com Gallego (2008: 25) sembla que va en aquesta línia, per bé que ell mateix no desenvolupa a fons la qüestió.

gument intern introduït per una preposició semànticament explícita no es pot interpretar mai com a argument *promogut*: no pot funcionar com a possessiu i sol admetre l'agent realitzat com a genitiu, fins al punt que sovint sol impossibilitar la passivització de l'estructura, com es pot comprovar a (157d):

- (157) a. Vaig presenciar l'agressió dels policies als manifestants
 b. Sóc testimoni de l'amor de la Carlota {per/a} la música.
 c. ??Vaig presenciar l'agressió als manifestants per part dels policies.
 d. *Sóc testimoni de l'amor per la música per part d'aquesta dona.

Hem vist, doncs, que els arguments interns directes dels noms es poden realitzar com a sintagmes preposicionals, que solen ser genitius —i que sovint s'externalitzen— però que també poden estar introduïts per preposicions semànticament explícites que tenen la funció de reforçar la càrrega semàntica de l'argument en qüestió. Aquesta no és, però, l'única possibilitat de materialització dels arguments interns directes: també poden ser adjectius relacionals. A continuació examinarem aquesta possibilitat.

6.4.3.2 Adjectiu relacional

Giorgi & Longobardi (1991), Picallo (1991, 1999) o Grimshaw (1990) afirmaven que els adjectius relacionals, referencials o argumentals sempre havien de correspondre a l'argument extern, però, com hem vist a 6.3, hi ha adjectius relacionals que poden funcionar com a arguments interns directes. És el que fan notar Bonet & Solà (1986) quan constaten que en un mateix sintagma nominal hi pot haver dos arguments realitzats com a adjectius relacionals, i Levi (1978) ho explica en termes semàntics:

Another puzzling feature of the adjectives [...] is the fact that their meaning appears to change, depending on the heads noun that they modify. In (1.3), for example, we understand *musical clock* to mean 'a clock that produces music'; yet we also know that *musical criticism* could hardly be construed as 'criticism that produces music', but must mean instead 'criticism of music', where music functions as the object of a nominalized verb (Levi, 1978: 3–4).

De fet, Levi (1978), en una proposta que després segueixen Bonet & Solà (1986), mostra com els adjectius relacionals poden expressar complements agentius, objectius, locatius, datius i instrumentals:

[...] we see in (2.12) examples of *nonpred adjs* expressing agentive, objective, locative, dative, and instrumental case relations within their respective CNs.

(2.12) Agentive:	Objective:
presidential refusal	constitutional amendment
[...]	[...]
Locative	Dative/possessive
marginal note	feminine intuition
[...]	[...]
Instrumental	
manual labor	
(Levi, 1978: 27–28)	

D'altra banda, Badia (1994) afirma que «bàsicament, un sintagma adjectiu pot realitzar una funció semblant a les corresponents a l'argument intern, a l'argument extern i a d'altres complements del nom derivat» (1994: 156), i ho exemplifica amb els sintagmes que presentem a continuació ((158) correspon als arguments interns directes, (159) als externs i (160) als altres complements):

- (158) a. elecció presidencial
 b. exploració espacial
 c. investigació nuclear
 d. anàlisi sanguínia

- (159) a. decisió presidencial
 b. agressió americana
 c. intervenció europea

- (160) a. discussió política
 b. comunicació marítima
 c. instal·lació espacial

Tanmateix, aquests exemples també mostren que no tots els adjectius relacionals són argumentals, i que, si bé no podem negar rotundament que els adjectius relacionals no realitzin mai complements interns, tampoc podem afirmar que els exemples que ofereixen els diversos autors en siguin una mostra.

D'una banda, doncs, els adjectius que Levi (1978) classifica com a locatius, instrumentals o datius i que tant Bonet & Solà (1986) com Badia (1994) agrupen sota l'etiqueta de complements oblics no sempre representen adjectius argumentals. Molts pertanyen a la classe dels adjectius de classificació. De fet, alguns dels exemples que proporcionen corresponen a complements de noms resultatius que, tot i que poden tenir arguments assimilables als arguments interns, no tenen estructura argumental pròpiament dita. Així, l'adjectiu *marítima* a *comunicació marítima* (que equivaldria a l'SP *per mar* de *comunicació per mar*) és un adjunt del nom

eventual *comunicació* (i no un argument, com podria ser-ho l'SP *dels resultats a Vaig presenciar la comunicació dels resultats als guanyadors*). I l'adjectiu *espacial a instal·lació espacial* complementa un nom resultatiu que designa una entitat concreta (un edifici) i no un procés; a més, en tot cas equivaldria a un locatiu que té la funció d'adjunt (i, per tant, tampoc pot ser considerat un complement argumental).

De l'altra, els exemples que corresponen al que els diversos autors assenyalen com a mostres de realització dels adjectius relacionals com a arguments interns directes no sempre són veritables complements interns, ja que corresponen a temes que només admetem com a adjectius relacionals en configuracions passives i que, per tant, cal considerar arguments *promoguts*. Els sintagmes següents, que reprenem de Badia (1994) i Bonet & Solà (1986), només són gramaticals si l'agent es realitza com a adjunt d'una construcció passiva:

- (161) a. l'elecció presidencial {??dels francesos/ per part dels francesos}
- b. l'exploració espacial {??dels astronautes / per part dels astronautes}
- d. la investigació nuclear {*dels científics/ per part dels científics}
- e. l'anàlisi sanguínia {?de l'hospital/ ?per part de l'hospital}
- f. l'anàlisi adverbial {*de l'alumne/ ?per part de l'alumne}

En els dos primers casos, els noms només admeten la construcció passiva i, per tant, no podem interpretar el complement expressat com un adjectiu relacional com a argument intern pròpiament dit: ha de ser un argument *promogut* (que és, llavors, un argument equiparable amb l'argument extern). Això coincidiria amb les propostes de Giorgi & Longobardi (1991), Picallo (1991, 1999) o Grimshaw (1999) pel que fa a les possibilitats de saturació de classes aspectuals dels adjectius relacionals, ja que afirmen que només els arguments externs es poden materialitzar com a adjectius.

De tota manera, també és cert que en alguns casos l'adjectiu es podria combinar amb un possessiu que funcionés com a argument extern o bé amb un altre adjectiu relacional i que llavors caldria interpretar-lo com a argument intern. És el que es pot constatar a (162):

- (162) a. Els EUA comencen avui la seva elecció presidencial.
- b. L'elecció presidencial francesa va sorprendre els mitjans estrangers.
- c. La seva exploració espacial va durar més de 20 anys. (*seva*= de la NASA)¹⁴⁸

148 Algú podria adduir que, igual com és possible *elecció presidencial francesa*, podem trobar sintagmes com *elecció presidencial de França* o *elecció presidencial dels EUA*. En aquest cas, però, el sintagma preposicional deu ser possible per l'ambigüïtat que genera entre la interpretació locativa (és a dir, com a adjunt) i la interpretació agentiva (com a equivalent a l'SP *dels francesos*). Com vèiem a l'exemple de (159a), però, sembla que un sintagma com ?*l'elecció presidencial dels francesos* és més estrany en català.

Per tant, veiem que els adjectius relacionals poden funcionar com a arguments interns, per bé que, com es comprova a la taula 32, és una solució molt poc productiva (només representa, en el corpus estudiat, un 1,5% de les ocurrències de realització dels arguments interns directes). Malgrat que Peris & Taulé (2009) afirmaven que el corpus AnCoraNom_Es no conté exemples d'adjectius relacionals que es puguin assimilar a l'argument intern de cap verb, el corpus que hem analitzat nosaltres ens ha permès localitzar adjectius relacionals interpretables com a arguments interns en els noms següents: *absorció, agressió, alliberament, amor, anàlisi, clausura, condemnaió, conducció, coneixement, consolació, construcció, demanda, destrucció, discussió, dret, elecció, enaltiment, enveja, estima, exclusió, fascinació, guiatge, interès, invasió, marcatge, odi, por, transmissió, visita*. A continuació mostrem exemples d'alguns d'aquests substantius (la cursiva és nostra):

- (163) a. En l'avitaminosi experimental per l'arròs i en el beriberi es *dona* el cas que, tot i no estar prou pertorbades la digestió ni l'absorció *alimentària* [...], es produeix una pèrdua de pes progressiva.
- b. Amor *patri* pot ésser sols el sentiment natural per la terra de naixença.
- c. L'anàlisi *històric* més implacable no podrà esvair mai la poderosa alenada de poesia i de vida que es despren d'aquest llibre singular que perdurarà mentre hi hagi al mon un poble que senti i parli en català.
- d. Els primers són els que piquen la fusta en el bosc, y els segons tenen al llur càrrec la conducció *fluvial*.
- e. La nostra tasca és tan sols respondre aquelles qüestions que naixen de la nostra discussió de la possibilitat de coneixement *religiós*.
- f. És la nostra construcció *estatal*, una operació molt delicada que anem a fer damunt del cos renascut i delicat de Catalunya.
- g. Les dues línies de treball que vertebraren d'una manera quasi generalitzada les diverses estratègies energètiques dels governs en matèria de demanda *energètica* són l'estalvi i la diversificació de fonts d'energia.
- h. lo dret *emfiteotich* que en ell li competex
- i. [S]embla que les raons que pesaren més en l'elecció *monacal* que el portà a l'abadiat foren les seves excel·lents qualitats personals.
- j. El nom de soldà [...] sembla haver estat adoptat en el segle IV de l'Islam per aquells caps militars [...], tot i reconeixent el guiatge *espiritual* de l'hereu del Profeta.
- k. [S]egurament es tracten de manifestacions postnupcials amb caire de marcatge *territorial*, com diuen alguns autors.
- l. Aquí deu estar, potser, aquell "quelcom" que veia Nietzsche, més enllà del seu odi *antijudaic*, a l'hora de fer el panegíric de la Roma del Renaixement.
- m. [S]'ha pogut operar la transmissió *rondallesca*, proclaman que aquest origen comú no ha tingut lloch fins despres d'establerts los áryes á l'Índia.

n. El facultatiu que presta servei en la Casa de Caritat serà substituït en malalties i ausències justificades, pel metge numerari nombre 2 de la visita *domiciliaria*.

En resum, els arguments interns directes es manifesten habitualment com a sintagmes preposicionals (que habitualment són genitius però que també poden estar introduïts per altres preposicions) i que només poden ser adjectius relacionals en alguns contextos molt concrets. En canvi, mai no poden ser possessius ni clítics —realitzacions reservades als arguments externs i *promoguts*. A continuació caracteritzarem com es manifesten els arguments interns indirectes i oblics.

6.4.4 Els arguments interns indirectes i oblics

Com ja hem comentat a l'apartat anterior, en aquest treball distingim, per raons pràctiques, entre els arguments interns directes —que equivalen habitualment als complements directes— i els arguments interns indirectes i oblics dels noms que tenen estructura argumental. En l'àmbit verbal, els arguments interns indirectes o oblics són els que es realitzen, en català o espanyol, encapçalats per una preposició i, per tant, no es generen com a germans immediats de V (Bosque & Gutiérrez-Rexach, 2009: 258). Malgrat que habitualment s'agrupen en una mateixa categoria, analitzarem per separat els arguments indirectes i els oblics, atès que les possibilitats de realització difereixen lleugerament en cada cas.

6.4.4.1 Els arguments interns indirectes

D'entrada, ens fixarem en els arguments interns indirectes, que corresponen al complement indirecte oracional i que realitzen els papers temàtics de beneficiari i de destinatari (o meta). Si en el cas dels complements interns directes la realització més habitual era la de genitiu, en aquest cas ho és la de datiu, és a dir, la d'*SP_a*. Paral·lelament al que hem etiquetat com a datiu objectiu, designarem aquest tipus de complement com a *datiu indirecte*. Per tant, direm que els arguments nominals que reben els papers temàtics de beneficiari o destinatari es realitzen sempre com a datius indirectes. En aquest sentit, podem assimilar els arguments interns indirectes dels noms als complements indirectes verbals:

- (164) a. Després de la telefonada al seu germà, va sortir. (cf. *Després de telefonar al seu germà, va sortir*)
 b. Vaig presenciar la donació del fons a la biblioteca municipal. (cf. *Vaig presenciar com es donava el fons a la biblioteca municipal.*)

A diferència del que trobàvem en el cas dels arguments amb el paper temàtic de pacient o tema, que tendeixen a ser obligatoris i que sovint s'externalitzen per la inserció del nom en configuracions passives, els arguments interns indirectes no són mai (o gairebé mai) obligatoris. Així, podríem extreure els arguments dels noms de (164) sense alterar gaire la gramaticalitat de les oracions:

- (165) a. Després de la telefonada, va sortir.
 b. Vaig presenciar la donació del fons.

Aquesta observació reforça la idea ja presentada que els arguments nominals que són obligatoris —i que alguns autors, com Grimshaw, consideren fonamentals per poder parlar d'arguments nominals pròpiament dits— no són els arguments interns de manera genèrica, sinó només els temes *promoguts* (és a dir, els arguments corresponents al tema/pacient de configuracions passives que han adquirit propietats d'argument extern).

En el cas dels noms transitius, la inserció d'un argument datiu força, si en el mateix sintagma s'expressa el tema/pacient, la configuració passiva de la nominalització. Com observa Resnik (2010: 95) per a l'espanyol, sembla que el datiu només és compatible amb un agent expressat com a SP_{per part de} i no com a genitiu. Als exemples que presentem a continuació es pot comprovar aquest contrast:

- (166) a. ? la donació de 100.000 € d'aquell futbolista
 b. la donació de 100.000 € a aquella entitat per part del futbolista
 c. *la donació del futbolista de 100.000 € a aquella entitat
 c. *la donació de 100.000 € del futbolista a aquella entitat

D'altra banda, cal dir que, tot i que la realització que predomina és la del datiu indirecte, al corpus consultat hem localitzat mostres d'arguments indirectes —o equivalents als indirectes— introduïts per preposicions semànticament més explícites, com *vers* o *per a*. A la taula 38 mostrem els casos d'arguments interns indirectes que hem localitzat al corpus consultat.

Taula 38. *Arguments interns indirectes*

Nom	Ocurrences amb arguments interns indirectes	Datiu indirecte	SP _{per (a)}	SP _{envers/vers}
<i>agraïment</i>	141	115 (81,6%)	8 (5,7%)	18 (12,8%)
<i>concessió</i>	51	51 (100%)	-	-
<i>objecció</i>	92	92 (100%)	-	-
<i>transmissió</i>	33	33 (100%)	-	-
<i>venda</i>	5	5 (100%)	-	-
Total	322	296 (91,9%)	8 (3,5%)	18 (7,8%)

Vegem-ne alguns exemples:

- (167) a. És deguda a la transmissió *al món modern* d'una cultura antiga.
 b. És la transmissió dels béns d'un difunt *a una altra persona que es diu l'hereu*.
 c. La crisi d'aquesta empresa i la venda *a Rumasa* van fer que el terreny restés tots aquests anys amb la fàbrica del Vapor Vell enrunada.
 d. Per bé que l'agraïment del senyor baró de Tarn *envers els seus salvadors* era sincer i pregon, aviat els esdeveniments li portaren noves impressions.
 e. Resta, tanmateix, el meu agraïment *a Marta* per la seva espontaneïtat, per l'acceptació de la vida [...].
 f. [E]n manera especial donés públich l'agrahiment *pel senyor Palomba*.
 g. Aquells que fan del Present una eterna objecció *a l'Esdevenir*, preguntaran ab un somris irónich.

Cal comentar, a banda, el cas de *por*, que sol aparèixer en predicats complexos amb el verb de suport *fer*, i llavors exigeix un complement en datiu que es pot realitzar com a SP_a o com a clític. Al corpus consultat hem localitzat 56 ocurrences en què el nom apareixia en aquesta construcció (*fer por*). No les hem inclòs en el grup d'arguments indirectes dels noms, però, perquè en aquests casos no hem d'entendre el complement com un argument intern indirecte del nom sinó com un argument «extern» (experimentador) que rep cas datiu pel marcatge excepcional de cas. Així, tenim una construcció causativa (X *fer* Y (*tenir*) *por*) amb la posició d'acusatiu ocupada pel nom *por*, que obliga que l'argument extern del nom es realitzi com a datiu. En aquest cas, caldrà considerar que, com expliquen Ginebra & Navarro (en premsa), es produeix una alternança diatètica: el verb de suport *fer* incorpora un argument causa que ocupa la posició de subjecte i mou l'experimentador a la posició de complement indirecte. Ho il·lustrem amb exemples extrets del CTILC (la cursiva és nostra):

- (168) a. [...] per fer por *a l'enemic*, res no val més que el cant de la metralla [...].
 b. Y m'hi enfado per vosaltres, qu'us fa por aquest ximble.
 c. [...] fins fa poc havia servit de papu per a fer por *a les criatures quan no volien creure*.
 d. —També jo *li* faig por —digué Toomai Petit [...].

En resum, entenem que els arguments interns indirectes són arguments equivalents als arguments indirectes verbals. No són mai obligatoris i habitualment es realitzen com a datius indirectes, si bé en alguns casos admeten —com els altres arguments nominals— preposicions semànticament més explícites, segurament per raons pragmàtiques.

A continuació presentarem les possibilitats de realització dels últims arguments dels noms eventuals que prendrem en consideració en aquest treball, que són els arguments interns oblics.

6.4.4.2 Els arguments interns oblics

En aquest apartat mostrarem com es realitzen els arguments interns oblics, grup en el qual situarem els complements equivalents als complements preposicionals dels verbs (o complements de règim preposicional).

Aquests complements argumentals poden saturar els papers temàtics de tema, origen, causa, instrument, meta, locatiu, i, quan són arguments nominals, solen realitzar-se com a sintagmes preposicionals introduïts per una preposició que habitualment coincideix amb la preposició que introduiria el complement preposicional del verb amb què es relacionen morfològicament. Als exemples que presentem marquem en cursiva l'argument intern oblic:

- (169) a. Vaig presenciar la seva entrada *a la ciutat*. (cf. *entrar a la ciutat*)
 b. L'arribada de l'home *a la lluna* va ser retransmesa per televisió. (cf. *arribar a la lluna*)
 c. Agraïm la seva contribució *en aquesta investigació*. (cf. *contribuir en aquesta investigació*)
 d. Em carrega la insistència del Rafel *en aquesta qüestió*. (cf. *insistir en aquesta qüestió*)

A les taules següents mostrem totes les possibilitats de realització dels arguments interns oblics que hem observat al corpus examinat. Com que estan molt relacionats amb els complements preposicionals dels verbs, hem dividit els noms que admetien aquest tipus d'arguments segons la preposició exigida pel verb, cosa que permet observar les coincidències i els possibles «desajustaments».

La taula 39 conté els substantius relacionats amb verbs que exigeixen CP_{de}.

Taula 39. Arguments interns oblics: noms relacionats amb verbs que exigeixen SP_{de}

Nom	Ocurrences amb arguments interns oblics	de	cap (a)	per	vers	de... a
acusació	107	105 (98,1%)	-	2 (1,9%)	-	-
alliberament	31	31 (100%)	-	-	-	-
allunyament	121	119 (98,3%)	-	-	2 (1,7%)	-
distracció	7	7 (100%)	-	-	-	-
evasió	36	30 (83,3%)	1 (2,8%)	-	-	5 (13,9%)
exclusió	14	14 (100%)	-	-	-	-
sortida	38	37 (97,4%)	1 (2,6%)	-	-	-
Total	354	343 (96,89%)	2 (0,56%)	2 (0,56%)	2 (0,56%)	5 (1,41%)

Com podem comprovar, la majoria d'aquests noms exigeixen un complement introduït per la mateixa preposició que el verb amb què es relacionen morfològicament, i fins i tot presenten les mateixes possibilitats de variació. Així, de la mateixa manera que *acusar* admet, en alguns contextos, un complement introduït per la preposició *per* (per exemple, en un mitjà de comunicació hi trobem *A aquest noi el van acusar per l'enviament de correus electrònics a diverses empreses del nostre país*), el nom *acusació* també ho permet. O, igual que *sortir* i *evadir*, els substantius *sortida* i *evasió* admeten, de vegades, un complement amb el paper temàtic de meta.

Vegem, doncs, alguns exemples de tots aquests noms amb els arguments interns oblics (marquem l'argument oblic amb la cursiva):

- (170) a. Es la sortida *de l'organisme* [...] de les energies imponderables.
 b. La influència d'Eugeni d'Ors amb la seva sortida *de Catalunya* no es va interrompre.
 c. La Companyia Transatlàntica ens comunica les següents sortides de vaixells *cap Amèrica*.
 d. [É]s absurd el plany [...] respecte a l'exclusió deliberada dels catalans *del comerç amb Amèrica*.
 e. [L]'evasió dels pescadors *cap a l'agricultura* no afecta la seva manera d'ésser [...].
 f. *evasió de la realitat a la fantasia* per expressar les idees que no es poden designar pel seu nom a seques
 g. [D]urant anys, totes les obres que rumiava o escrivia tenien per solució la fugida del protagonista, l'*evasió del medi on aquest es sentia oprimat i on havia esclatat el drama*.
 h. Els grans ens veurèm privats del plaer malaltic d'acaronarlos y convertirlos en distracció *de nostres cabories* y blanch innocent de nostres rampells.
 i. L'absentisme, o sigui l'allunyament absolut o perllongat del propietari *de la localitat on tenia els seus béns*, va crear el costum [...].
 j. La nostra època ha culminat un procés d'allunyament de l'home *de la seva condició d'ésser transcendent*.
 k. Bé és veritat que escrivia les susdites obres vers la fi de sa vida, en un estat d'ànim sovint testimoniat d'allunyament *envers les controvèrsies purament filosòfiques*.
 l. Lluc ens està descrivint l'alliberament definitiu de Pere *de tota l'expectació messiànica del Poble dels jueus*.
 m. [L]'acusació *de nepotisme* adreçada contra el magistrat en cap era feble.

La taula 41 mostra els noms relacionats amb verbs que solen exigir un complement preposicional introduït per *a*.

Taula 41. Arguments interns oblics: noms relacionats amb verbs que regeixen SP_a

Nom	Ocurrencies amb argument intern oblic	de	a	cap (a)/ vers	fins (a)	contra	en
<i>adaptabilitat</i>	10	-	8 (80,0%)	1 (10%)	-	-	1 (10%)
<i>adhesió</i>	200	-	196 (98%)	3 (1,5%)	-	-	-
<i>adjunció</i>	9	-	8 (88,9%)	-	-	-	1 (11,1%)
<i>admissió</i>	46	-	26 (56,5%)	-	-	-	20 (43,5%)
<i>annexió</i>	57	-	57 (100%)	-	-	-	-
<i>apropament</i>	36	-	34 (94,4%)	2 (5,6%)	-	-	-
<i>arribada</i>	98	-	97 (99%)	-	-	-	1 (1%)
<i>ascensió</i>	107	-	89 (83,2%)	16 (14,9%)	1 (0,9%)	-	1 (9,9%)
<i>clam</i>	12	-	4 (33,3%)	-	-	8 (66,7%)	-
<i>condemna</i>	33	3 (9,1%)	30 (90,9%)	-	-	-	-
<i>condemnació</i>	7	2 (28,6%)	5 (71,4%)	-	-	-	-
<i>negativa</i>	66	5 (7,6%)	61 (92,4%)	-	-	-	-
<i>pelegrinatge</i>	29	-	26 (89,7%)	1 (3,4%)	2 (6,9%)	-	-
Total	710	10 (1,41%)	642 (90,42%)	23 (3,24%)	3 (0,42%)	8 (1,13%)	24 (3,38%)

Com passava amb els substantius de la taula 39, els arguments interns oblics dels noms relacionats amb verbs que regeixen complements preposicionals realitzats com a SP_a solen coincidir amb els arguments verbals. La variació que localitzem en relació amb les nominalitzacions és, en la majoria de casos, paral·lela a la que trobem en l'àmbit de la complementació verbal: els arguments amb el paper temàtic de destinació o meta, per exemple, que solen manifestar-se com a SP_a, també es poden expressar, en alguns casos, amb preposicions semànticament més explícites —com *vers* o *cap a*— i, segons el nucli de l'SD que introdueixen, poden ser SP_{en}. De la mateixa manera, un nom com *clam*, relacionat amb un verb *dicendi* dels que admeten complements que denotin hostilitat i que, per tant, poden estar encapçalats per *contra*, també admet aquesta preposició com a introductora dels arguments interns oblics. A continuació mostrem un exemple de cadascuna de les possibilitats de realització de tots aquests noms (la cursiva és nostra):

- (171) a. La negativa de Ballesteros *a declarar davant els jutges francesos* ocasionà el tancament del “Cas Hendayais”.
- b. Mateu accentua la culpabilitat dels prohoms del poble jueu en la condemna *a mort* del Salvador [...].
- c. Los dias eran contats, tres anys escasos de vida li faltavan pera que's dictés sa condemna *de mort*.
- d. Em quedaven trenta línies per explicar, a un públic àvid de morbositat, la condemna *a set anys de presó* d'un violador.

- e. condemna penal *d'inhabilitació*; pèrdua de la nacionalitat espanyola; jubilació voluntària o per incapacitat permanent...
- f. L'ascensió *al seient reial* d'Isabel II va ésser el cop fatal.
- g. Així doncs, després d'haver contemplat a plaer la seva primera elevació i la seva ascensió *en el cel*, vam baixar a les velles cabanes.
- h. La vellesa posa la seva grandesa en el fet que és la darrera etapa de l'ascensió *vers el Reialme*.
- i. ascensió per totes les criatures *fins al Criador*
- j. Per això, quan el nord de l'activitat és l'ascensió *envers la contemplació de Déu*, alta i interna alhora, la llei de la vida és la puresa moral.
- k. Li havia escrit l'endemà de la meva arribada *al mas*.
- l. L'arribada *en aquests paratges* coincideix amb l'inici del refredament de la declinació de l'any, i això que fa que la sardina retrocedeixi.
- m. el seu progressiu apropament *als problemes catalans i a la qüestió del proteccionisme*
- n. [I]mposaran l'anexió de Constantinoble [...] *al reialme de Grècia*.
- o. L'adjunció d'aquest prefix *a certs verbs intransitius* en fa verbs transitius o pronominals.
- p. Excedir-se en l'adhesió *envers Aquell*.
- q. [H]a intervingut un element nou i molt important amb l'adjunció *en el formulisme* d'un terme d'informació.
- r. Hem de destacar que és en aquest terreny on la crítica periodística ha fet sentir més la veu a favor de l'admissió del català *en un mitjà de massa*.
- s. El Cap de l'Estat ha recordat a aquest propòsit que ha sol·licitat l'admissió d'Espanya *a l'Europa comunitària*.
- t. Pren molt seriosament el seu clam *contra les opressions econòmiques, polítiques i culturals*.
- u. si blasonan de sa ferma y constant adhesió *als usos, consuetúts y lleys de nostres pares*.
- v. la constant adaptabilitat del Dret *a les circumstàncies de cada cas*.
- w. El pelegrinatge dels xiïtes *als santuaris àrabs* esdevé difícil i àdhuc perillós, i això fa que en lloc d'ells visitin les capelles dels màrtirs Alids.
- x. [H]a fet el pelegrinatge a peu *fins al santuari que s'albira a l'altra banda del Ter*, cantant i resant i en la més agradable companyonia.
- y. [Q]uan la Liturgia recorda el pelegrinatge que fa l'humanitat redimida *vers la Jerusalem del cel...*

Al costat dels substantius relacionats amb verbs que exigeixen SP_{de} o SP_a com a complements preposicionals, hem de destacar els noms relacionats amb verbs que seleccionen un complement realitzat com a SP_{de} i un com a SP_a (habitualment origen i destinació), a més d'un complement que denoti la trajectòria (en alguns casos). Com que els complements no són obligatoris, podem veure que els noms

—en aquest cas, igual que els verbs— poden anar acompanyats d'un sol complement o de tots dos:

Taula 41. Arguments interns oblics: noms que regeixen $SP_{de} \dots SP_a$

Nom	Arg. intern oblic	de	a	cap a/ vers	per	en	(des) de... (fins) a	fins a	a través de
<i>anada</i>	236	105 (44,5%)	124 (52,5%)	1 (0,4%)	-	1 (0,4%)	4 (1,7%)	1 (0,4%)	-
<i>descensió</i> ¹⁴⁹	3	-	2 (66,7%)	-	-	-	1 (33,3%)	-	-
<i>transmissió</i>	4	-	-	1 (25%)	-	-	2 (50%)	1 (25%)	-
<i>viatge</i>	127	-	94 (74%)	7 (5,5%)	¹⁸ (14,2%)	-	7 (5,5%)	-	1 (0,8%)
Total	370	105 (28,4%)	220 (59,4%)	9 (2,4%)	18 (4,9%)	1 (0,3%)	14 (3,8%)	2 (0,5%)	1 (0,3%)

A (172) il·lustrem les dades amb exemples del CTILC (la cursiva és nostra):

- (172) a. El canal escurça considerablement el viatge [*d'Europa*] [*a la Índia*].
 b. el viatge del senyor Daladier *per la Mediterrània*
 c. Ja havia tret qui-sap-les bocades de sang en el transcurs del seu forçat viatge *a través de les carreteres*.
 d. Finalment, en el seu viatge *a Bagnères*, cau malalt i mor.
 e. Després prossegueix el viatge *cap a Sant Joan* en un vagó en el qual hi ha un grup de viatgers que promouen un gran xivarri.
 f. Tota comunicació implica la transmissió d'un missatge [*des d'un emissor*] [*fins a un receptor*] *a través d'un canal i mitjançant un codi*.
 g. [S]ostenir la hipòtesi anterior d'un origen cristià del llibret suposa ignorància de les afinitats filològiques d'una peça, així com les circumstàncies de la seva transmissió *fins a nosaltres* en els manuscrits i versions antigues..
 h. Faria molt bé la jerarquia de l'Església, cap a finals del present segle, de declarar el dogma de la descensió de Maria [*del cel*] [*a la terra*].
 i. En Quim i jo vam observar l'anada de la comitiva *cap a l'església*.
 j. Llenegadissa és l'anada *per les crestes*; tot són precipicis.
 k. [L]os tres tornàrem á la montanya, després de l'anada *á Barcelona*.

D'altra banda, ens hem fixat en els noms relacionats amb verbs que exigeixen un complement preposicional introduït per *en*. La taula 42 conté els resultats obtinguts pel que fa a la realització dels arguments d'aquests substantius.

149 Situem *descensió* aquí i *ascensió* a la taula anterior perquè no hem localitzat cap ocurrència d'aquest últim nom amb els dos arguments.

Taula 42. Arguments interns oblics: noms relacionats amb verbs que regeixen SP_{en}

Nom	Ocurrences amb arg. interns oblics	a	cap (a)	per (a)	en	dins	sobre/damunt
<i>aprofundiment</i>	8	-	-	-	8 (100%)	-	-
<i>conversió</i>	79	31 (39,2%)	-	47 (59,5%)	1 (1,3%)	-	-
<i>embarcament</i>	10	7 (70%)	2 (20%)	1 (10%)	-	-	-
<i>enriquiment</i>	2	-	-	-	2 (100%)	-	-
<i>immersió</i>	60	4 (6,7%)	-	-	56 (93,3%)	-	-
<i>inclusió</i>	64	26 (40%)	-	-	35 (54%)	3 (4,7%)	-
<i>intromissió</i>	47	9 (19,1%)	-	-	38 (80,9%)	-	-
<i>inversió</i>	45	18 (40%)	-	-	27 (60%)	-	-
<i>reclusió</i>	23	10 (43%)	-	-	11 (47,8%)	1 (4,3%)	1 (4,3%)
<i>repercussió</i>	179	7 (3,9%)	-	2 (1,1%)	126 (70,4%)	3 (1,7%)	41 (22,9%)
Total	518	112 (21,6%)	2 (0,4%)	50 (9,7%)	304 (58,7%)	7 (1,4%)	42 (8,1%)

Com podem observar a la taula, la majoria de complements també es corresponen amb la realització dels arguments verbals, que poden ser SP_{en} o bé SP_a , que apareixen sobretot si el complement denota una localització (tot i que, en el cas de *conversió*, la preposició s'explica perquè el nom admet indistintament les dues possibilitats de realització de l'argument [cf. *convertir* o *convertir-se en una cosa/ a una creença o religió*]). A més, es confirma la tendència a l'ús de preposicions semànticament més explícites, com *cap a*, *fins a*, *dins*, etc. Vegem-ne alguns exemples:

- (173) a. Exalçava els avantatges de la pobresa i la seva repercussió *en la producció artística*.
 b. Ens resta a examinar la repercussió del problema nacional *dins el moviment obrer rus*.
 c. [T]enim el deure d'entreveure la repercussió dels impostos *sobre el preu de cost*.
 d. Per altra part, aquest fenomen de reclusió dels artistes *en les seves pròpies torres de vori* ha donat curs a una literatura especial.
 e. ell escapat de la seua reclusió *a València* i ella de la vetla de difunts
 f. Els parlamentaris van criticar [...] la inversió de 150 milions *al Canal 10*.
 g. Si no es porta a cap un ordenament funcional de la comarca que estimuli la inversió financera *en activitats econòmiques de producció i serveis*, dintre de pocs anys la majoria dels pisos altitudinals de la comarca del Berguedà restaran despoplats.
 h. El viatge tenia dos objectius primordials; els diners i la intromissió de nou *en la política de la República*.
 i. la intromissió indeguda de l'Estat *a determinar quines coses i drets de l'actual patrimoni eclesiàstic hagin d'ésser considerades béns de propietat privada de l'Església*
 j. Amb els noms d'aquests dos poetes restaria justificada la inclusió de les nostres lletres *en un estudi sobre el neoclassicisme*.
 k. La reducció, relativa, del nou diccionari respecte al Fabra s'ha aconseguit amb [...] la inclusió *dintre un mateix terme* de certs derivats.

- l. Vista la instància presentada pel senyor Josep Coromines i Puig, sol·licitant la inclusió, *al Padró d'habitants d'aquesta ciutat*, de les persones que figuren al full declaratori.
- m. S'efectua, en efecte [...], per immersió del fidel *dins l'aigua*.
- n. En fer la inclusió en el bloc definitiu, cal tenir present que la immersió a *l'aigua* no s'ha de fer massa sobtadament, per evitar que la parafina encara líquida pugui vessar.
- o. Un altre canvi important, encara, és fàcil d'apreciar: l'enriquiment de l'alzinar *en espècies de la muntanya mitjana*.
- p. [L]'embarcament de ballesters *als vaixells* era obligatori a Barcelona.
- q. [M]olt aviat trobem Cadis com la destinació preferida dels mocadors, en perspectiva d'embarcament *cap a Amèrica*.
- r. A la seva intervenció es pot deure en bona part la conversió del Camp, fins aleshores essencialment vinícola, *en zona productora de fruits secs*.
- s. Com és de suposar, la conversió de Stravinski a *la fe dodecafònica* és lluny de ser absoluta i en pàgines més recents experimenta sensibles oscil·lacions.
- t. Però l'aprofundiment *en una política industrial democràtica* palesarà també —quan arribi el moment—, que per a la planificació s'ha de disposar d'instruments institucionals que les diverses nacionalitats de l'estat espanyol es donin.

També es comporten de manera molt semblant als verbs els noms que admeten una lectura recíproca i que, per tant, es poden construir amb un complement introduït per la preposició *amb*. Alguns, a més, com que es relacionen amb verbs d'hostilitat (Ginebra & Llagostera, en premsa), també presenten ocurrencies en què la preposició que encapçala el complement és *contra*.

Hi ha noms, com *blasfèmia* i *objecció*, que hem situat en aquest quadre i que sempre regeixen *contra*, i d'altres, com *complicitat*, que, encara que no es relacionin morfològicament amb cap verb, exigeixen un SP_{amb} .

D'altra banda, cal comentar el cas de *guerra*: tot i que principalment exigeix les preposicions *amb* i *contra*, hem localitzat força ocurrencies en què el complement oblic és introduït per *a* (*guerra a*), cosa que s'explica, sobretot, per la inserció del nom en un predicat complet amb el verb lleuger *fer* (*fer (la) guerra a*), que força una reanàlisi de la construcció.

Taula 43. Arguments interns oblics: noms relacionats que regeixen SP_{amb} o SP_{contra}

Nom	Arguments interns oblics	<i>a</i>	<i>amb</i>	<i>contra</i>	<i>per (a)</i>	<i>en</i>	<i>envers</i>
<i>agermanament</i>	6	-	6 (100%)	-	-	-	-
<i>blasfèmia</i>	21	-	-	21 (100%)	-	-	-
<i>casament</i>	53	-	53 (100%)	-	-	-	-
<i>col·lisió</i>	8	-	8 (100%)	-	-	-	-

Nom	Arguments interns oblics	a	amb	contra	per (a)	en	envers
complicitat	34	3 (8,8%)	27 (79,4%)	-	1 (2,9%)	3 (8,8%)	-
comunicació	40	-	40 (100%)	-	-	-	-
confusió	27	-	26 (96,3%)	-	-	1 (3,7%)	-
enuig	2	-	1 (50%)	1 (50%)	-	-	-
guerra	49	18 (36,7%)	7 (14,3%)	24 (49%)	-	-	-
objecció	32	-	-	32 (100%)	-	-	-
ruptura	100	-	99 (99%)	-	-	-	1 (1%)
Total	372	21 (5,6%)	267 (71,8%)	78 (21%)	1 (0,3%)	4 (1,1%)	1 (0,3%)

A continuació presentem algunes d'aquestes realitzacions:

- (174) a. [...] quan sobrevé la ruptura *amb aquest món de fetixes i emblemes baixament divinissats*, no sol venir serenament, am la fredor dels diàlegs d'Academos.
- b. Sota els primers comtes “independents” de la segona meitat del segle X el moviment secessionista no fou més que l'expressió d'una ruptura feudal *envers França* [...].
- c. Es veritat que més o menys conscientment tots portem a dintre nostre l'objecció *contra un espiritualisme desencarnat que tot ho faria per Déu (en teoria), però que oblidés la realitat humana d'aquella persona que hem d'estimar i ajudar* [...].
- d. Aquestes no podrien defugir la necessitat [...] d'assegurar [...] la ràpida i garantitzada comunicació de França *amb el seu imperi africà* i d'Anglaterra *amb el seu imperi asiàtic*.
- e. Novament arribat a l'Alemanya de Kiesinger, començà la seva guerra *contra la “societat de consum” –el “Welfare State”–, contra la guerra del Vietnam, contra l'esperit conservador dels soviètics, contra la Universitat tal com funciona*.
- f. No n'hi havia pas prou: el pescador féu la guerra *al caçador*, el caçador *al cultivador*, el cultivador al pescador, i cadascun s'aproprià el producte de l'altre.
- g. De fet suposava la guerra oberta *amb Felípe V*.
- h. L'error prové, com ho ha vist clarament Max Scheler, de la confusió de l'amor *amb una certa vaga inclinació o simpatia sentimental vers el pròxim i especialment vers els desvalguts, desventurats o dèbils*.
- i. La meua complicitat *amb la Berta* em deixava a la mercè de la incertesa.
- j. Catalunya rebutjà la seva complicitat *en la perpetuació indefinida de la tradició castellana*, [...].
- k. Me fa l'ullet, com demanantme complicitat *a la seva broma*, y jo li responch ab una rialleta.
- l. [La] descompressió explosiva [...] la provoca una ruptura de la cabina hermètica, per fallada de l'estructura o col·lisió *amb un projectil o un meteorit*.
- m. En 1707, poch després de son casament *ab sa cosina Maria Bàrbara, filla de Joan Miquel Bach*, va ésser anomenat organista de l'església de Sant Blay de Mùhlhausen.

- n. Però la blasfèmia *contra un Deu paternal* [...], lluny d'indicar grandesa d'ànima, indica baixesa i embrutiment.
- o. [...] un record de l'agermanament de la sardana *amb els goigs* [...].
- p. La violència és trista, neix d'un enuig estúpid *contra la intel·ligència i allò que és bo*.
- q. Lo pare n'hagué gran alegria al mateix temps que fort enuig *envers son fill gran á qui maná condemnar á mort* [...].

Relacionats amb els noms que regeixen la preposició *amb*, hi ha els noms relacionats amb *verba dicendi* que poden admetre tant la preposició *amb* —si tenen una lectura recíproca— com *sobre* —si no la tenen. En aquest darrer cas també poden admetre preposicions semànticament més explícites. És el que presentem a la taula 44.

Taula 44. Arguments interns oblics: noms que admeten SP_{amb} i SP_{sobre}

Nom	Ocurrències amb arguments interns oblics	<i>amb</i>	<i>sobre</i>	(a l')entorn de
<i>discussió</i>	99	24 (24,2%)	65 (65,7%)	10 (10,1%)
<i>enraonament</i>	2	1 (50%)	1 (50%)	-
<i>parlament</i>	16	9 (56,3%)	7 (43,8%)	-
Total	117	34 (29,1%)	73 (62,4%)	10 (8,5%)

Il·lustrem els resultats amb els exemples que oferim a continuació (la cursiva és nostra):

- (175) a. parlament de Jaume Sobrequés *sobre el significat de la Diada*.
- b. Lo capdill d'aquells homens tingué llarch parlament *ab mossen Ramon*.
- c. Avesat á la soledat del mar, als llarchs enraonaments *ab ell mateix*...
- d. Tot enraonament mundà *sobre Déu* ha d'ésser enraonament religiós.
- e. Assisteixo a un espectacle insòlit: la discussió d'una senyora francesa [...] *amb el negre conductor-cobrador de l'autobús 31 interdepartamental*.
- f. [E]n la discussió entre els físics *sobre la primacia creadora d'un d'ells*, Empedocles se'ls queda tots quatre.

Finalment, en el repàs que fem de les possibilitats de realització dels arguments nominals assimilables als complements preposicionals dels verbs, observarem els noms que es relacionen amb verbs que exigeixen les preposicions *per* i *entre* (d'aquests només hi ha *elecció*), tot i que, com en tots els altres casos, també admeten preposicions semànticament més explícites, relacionades amb els papers temàtics dels arguments).

Taula 45. Arguments interns oblics: noms que exigeixen SP_{per} o SP_{entre}

Nom	Ocurrences amb arg. interns oblics	a	cap a	fins a	per	envers	sobre	entre
<i>aptitud</i>	124	6 (4,8%)	-	-	118 (95,2%)	-	-	-
<i>elecció</i>	18	-	-	-	-	-	-	18 (100%)
<i>guiatge</i>	11	-	1 (9,1%)	1 (9,1%)	6 (54,5%)	1 (9,1%)	2 (18,2%)	-
<i>progressió</i>	7	-	5 (71,4%)	1 (14,3%)	-	1 (14,3%)	-	-
<i>propulsió</i>	1	-	-	-	-	1 (100%)	-	-
Total	161	6 (3,7%)	6 (3,7%)	2 (1,2%)	124 (77%)	3 (1,9%)	2 (1,2%)	18 (11,2%)

Ho exemplifiquem a continuació:

- (176) a. Perquè aquest òrgan de propulsió *vers la recuperació de la síntesi nacional* [...] no pot actuar altrament.
- b. [B]en aviat la progressió portuguesa *cap a l'Índia* obligaria a buscar el camí directe, per l'Occident, vers els centres de producció.
- c. En llur progressió *devers la meridionalitat* troben un aturador.
- d. Guiatge de Joan *vers el Crist*
- e. Ara, quan veig aquest magnífic vaixell de feacis que torna del *guiatge per l'alta mar calitjosa*, vull esberlar-lo.
- f. Aquesta, amb tot, ocupa en el Pentateuc actual un ampli lloc entre la història de l'èxode i la donació de la terra, enmig de les narracions del *guiatge a través del desert*.
- g. Si han estat vàries les peticions preses en consideració, es procedirà a l'elecció *entre elles*.
- h. Si l'estat del malalt ho permet, cal observar [...] l'aptitud *per seguir els moviments que hom li mana*.
- i. I l'aptitud *al càlcul* com l'aptitud *al llenguatge* s'assoleix a base d'un exercici molt llarg i continuat.

Un cop observades les dades i les ocurrences, podem afirmar que el règim preposicional dels arguments interns oblics que es relacionen amb els complements preposicionals verbals sol coincidir, en el cas dels noms eventuals, amb el règim del verb amb què es relacionen morfològicament, que, en funció del paper temàtic de l'argument, pot realitzar-se amb una preposició «poc» marcada (amb la preposició pròpia d'aquell tipus de complement) o amb una preposició semànticament més explícita (sobretot si l'argument indica meta o destinació).

En definitiva, a més dels arguments externs i els arguments interns directes, els noms eventuals admeten arguments interns indirectes i oblics, que sempre es realitzen com a sintagmes preposicionals i que no acostumen a ser obligatoris (tot i que la presència o absència d'aquests arguments pot ser decisiva a l'hora

de determinar el significat —i, fins i tot, la classe aspectual— del nom que complementen).

A continuació farem un breu comentari sobre un altre tipus de complements exigits dels noms (i dels verbs amb què es relacionen): els complements equivalents als predicatius verbals.

6.4.5 Els complements predicatius

L'última classe de complements dels noms eventuals que analitzarem són els que equivaldrien al complement predicatiu dels verbs, que normalment expressen una predicació secundària i que hem inclòs en aquest grup perquè tradicionalment se solen tractar com a arguments verbals. Leonetti i Escandell (1991) consideren que precisament la possibilitat d'admissió de complements predicatius constitueix una prova que els noms són predicats i que, per tant, admeten arguments, ja que la presència d'una predicació secundària pressuposa l'existència d'una predicació primària (veg. 5.6). Tornem a reproduir, aquí, les paraules dels autors:

Nuestra propuesta es que esta propiedad [la que permet que els noms admetin complements predicatius] es la capacidad del núcleo nominal de seleccionar argumentos. La generalización resultante puede establecerse de manera informal como sigue:

(34) Un núcleo nominal N legitima CCPP dentro de su proyección sólo para sus argumentos.

Esta afirmación está basada en el supuesto de que los nombres poseen de alguna manera estructura argumental (Leonetti i Escandell, 1991: 440).

Els complements predicatius normalment apareixen introduïts per *com a*. En alguns casos, a més, ens hem plantejat la possibilitat que puguin estar encapçalats per *de*, encara que no ho hem pogut confirmar amb dades empíriques. Vegem-ne alguns exemples:

(177) a. El seu nomenament *{??de/com a} director* es va fer efectiu l'endemà de les eleccions.

b. Tot el poble esperava la consideració de la cova *com a zona protegida*.

c. L'AEQT reclama la consideració *de Gran Indústria* del sector químic.

Com que en aquest cas no hem localitzat possibilitats de variació, no hem considerat necessari mostrar dades del corpus per il·lustrar aquest fenomen.

6.4.6 Resum: els arguments interns dels noms eventuals

A l'apartat 6.4 hem analitzat com es manifesten els arguments interns dels noms eventuals. Els arguments interns directes es poden materialitzar de dues maneres:

- a) **Sintagmes preposicionals:** habitualment estan introduïts per la preposició *de*, és a dir, com a genitius objectius. Amb tot, també poden estar encapçalats per les preposicions *contra* (quan l'argument intern reforça un valor d'oposició o hostilitat) i *a* (si l'argument intern és *target* —és a dir, si té el doble valor de tema/pacient i meta— o si el nom que complementa s'inserix en un predicat complex amb un verb lleuger) o bé per preposicions semànticament més explícites que *a*, com *vers*, *envers*, *cap a*, etc.
- b) **Adjectius relacionals:** han de ser adjectius relacionals temàtics que no siguin ètnics o referencials.

També hem observat els arguments interns indirectes i oblics. Aquests complements argumentals solen coincidir en la realització amb els verbs amb què es relacionen morfològicament els noms eventuals: es realitzen sempre com a sintagmes preposicionals. Així, els arguments interns indirectes tendeixen a ser datius indirectes (és a dir, SP_a , tot i que també poden realitzar-se com a sintagmes preposicionals introduïts per preposicions que reforcin el contingut semàntic de *a*, com *envers* o *cap a*), i els arguments interns oblics solen estar introduïts per la preposició que encapçala l'argument verbal, ja que el paper temàtic (i, per tant, la relació que manté amb el predicat) és el mateix en tots dos casos. Finalment, els complements predicatius solen estar introduïts per les preposicions *com a* o *de*.

A més de tots aquests tipus d'arguments propis dels noms eventuals, però, cal tenir en compte que els noms resultatius i els noms d'objecte també admeten alguns complements seleccionats (o lligats als verbs). A continuació analitzarem com es manifesten en català.

6.5 Els arguments dels noms no eventuals

Com acabem de comentar, alguns noms no eventuals (els resultatius i els d'entitats individuals, concretes o abstractes) també admeten complements assimilables als complements argumentals, que, com explica Badia, «contribueixen decisivament a determinar la denotació del sintagma en què ocorren» (2002: 1615). A l'hora d'analitzar la manifestació material d'aquests complements, seguirem la classificació que en fa Badia (2002). Aquest autor (2002: 1615) distingeix tres tipus de noms

«no predicatius» (és a dir, de noms que en principi no tenen estructura argumental): (i) els noms relacionals; (ii) els noms agentius, instrumentals i resultatius, i (iii) altres tipus de noms, entre els quals destaquen els noms de representació, els noms semiòtics i els noms abstractes. A continuació observarem els complements propis de cadascun d'aquests tipus de substantius.

6.5.1 Els genitius de possessió inalienable i els noms relacionals

El primer grup de noms no predicatius amb complements argumentals que observarem són els noms relacionals, que són els que, tal com explica Badia (2002: 1616), «denoten directament una relació entre individus i [...], justament a través d'aquesta relació, poden acabar denotant individus concrets». És a dir, són aquells noms la denotació dels quals depèn estrictament de la relació que estableixen amb una entitat. Barker & Dowty n'aporten una definició molt completa:

In general, a relational noun is one such that an entity qualifies for membership in the extension of the noun only by virtue of there being a specific second entity which stands in a particular relation to the first, and where that relation is determined solely by the noun's lexical meaning (Barker & Dowty, 1993: 51).

Són noms relacionals els que denoten relacions familiars (*pare, mare, germà, fill, marit, muller, àvia*, etc.) o relacions entre individus (*amic, company, col·lega, convidat*), així com parts d'un tot (com les parts del cos o parts d'objectes) o qualsevol nom que designi una possessió inalienable (per exemple, *aniversari, principi, final, mesura* o *aspecte*).¹⁵⁰

Com que expressen una relació, aquests noms es materialitzen sempre amb un complement que denoti l'altre component de la relació. És per això que autors com Leonetti & Escandell consideren que alguns noms relacionals són «obligatòriament transitius» i que, a més, les construccions que expressen una possessió inalienable contenen una mena de predicat que lliga el posseïdor i el posseït:

En cierto modo, se puede afirmar que los nombres relacionales son “obligatoriamente transitivos”, ya que exigen un complemento que especifique la persona o la cosa a la que la propiedad denotada por el nombre debe ser atribuida.

150 Leonetti & Escandell ho expliquen així: «Intuitivamente, nombres como *medida* y *aspecto* son intrínsecamente “relacionales” (es decir, cuando hablamos de medidas, peso o aspecto, suponemos habitualmente que son las medidas, el peso o el aspecto de alguien o de algo). [...] El conjunto de los nombres relacionales incluye a aquellas unidades léxicas que señalan una relación de posesión inalienable, como las que designan partes del cuerpo o partes de objetos, o los términos de parentesco» (1991: 438-439).

[...]

Los nombres relacionales, por tanto, seleccionan un complemento de una manera parecida a la selección de complementos por parte de los verbos.

(Leonetti & Escandell, 1991: 438–439)

Aquest complement acostuma a ser un genitiu, que es pot materialitzar com a possessiu o bé com a SP_{de} (*la meua àvia, el teu aniversari, la mà de l'Arnau, els convidats de la núvia*), realització que Bonet i Solà (1986: 268) anomenen *genitiu de possessió inalienable* (o genitiu *possessiu* en sentit restringit). De fet, Barker & Dowty afirmen que, en anglès, només es pot considerar que el complement és relacional (o té un sentit relacional) si realment és genitiu, cosa que es pot comprovar perquè el complement admetrà tant la realització SP_{of} com la realització com a genitiu prenominal:

It is important to keep in mind that our criterion for the relational status of a noun is purely semantic. Fortunately, however, almost exactly his semantically-defined class of nouns can be picked out by a simple syntactically-based test: if the noun in question can take a so-called genitive *of*-phrase, and if the *of*-phrase can also be paraphrased by a prenominal possessive, then we can generally assume that noun has an appropriate relational sense. For instance, note that the most natural reading of *John's friend* has essentially the same descriptive content as *the friend of John* (Barker & Dowty, 1993: 51).

Encara que no presenten exactament les mateixes propietats que els arguments dels noms eventuals —per exemple, no es poden materialitzar ni com a adjectius relacionals ni com a clítics—, podem considerar que els genitius de possessió inalienable són complements argumentals. Així, tal com explica Badia (2002: 1617), a diferència del que passa en els complements adjunts especificatius de qualsevol nom, que el que fan és reduir la denotació inicial a un subconjunt d'aquesta denotació, el complement preposicional dels noms relacionals canvia la denotació inicial del nom, que passa de ser una relació a ser un conjunt. El genitiu de possessió inalienable contrasta amb els complements que indiquen un posseïdor en una relació de possessió alienable: mentre que en un cas el substantiu exigeix clarament el complement (178a), en l'altre no ho fa (178b).

(178) a. Coneixes l'amic *(del Cesc)?

b. Saps com funciona el web (de la universitat)?

Hi ha autors que inclouen, dins dels noms relacionals, substantius abstractes com *objectiu* o *finalitat*, atès que, com explica Badia (1994: 151), «la denotació del sintagma nominal no és aconseguida directament (és a dir, a partir de la deno-

tació del nom nucli), sinó indirectament, a través de la funció o relació que ell denota i el seu complement». És per això que també podem considerar que en aquests casos el complement és un genitiu de possessió inalienable.¹⁵¹

- (179) a. L'objectiu/la finalitat [?](d'aquest curs) és dotar el professorat de secundària de més recursos de sintaxi.¹⁵²
 b. El quid *(de la qüestió) és si faràs la teva sessió o no.
 c. Aquell futbolista va ser el centre *(de la polèmica) durant tot el mundial.

Els noms relacionals, per tant, admeten uns complements que estan lligats a la seva estructura lexicoconceptual (si bé no denoten eventualitats) i que, per tant, es poden entendre com a complements argumentals.¹⁵³

A continuació analitzarem els complements que poden tenir els noms agentius, instrumentals i resultatius.¹⁵⁴

6.5.2 Els complements dels noms agentius, instrumentals i resultatius

Un segon grup de noms que, tot i no ser eventuals pròpiament dits admeten alguns complements argumentals són els noms que expressen l'agent, l'instrument o el resultat d'una eventualitat. Tots tres tipus de substantius es relacionen morfològicament amb verbs, de la mateixa manera que ho feien bona part dels

151 De fet, Barker & Dowty (1993: 50) ni tan sols estableixen la distinció que proposa Badia entre els noms relacionals pròpiament dits —noms de parentiu, parts del cos, etc. i aquests noms abstractes. Així, situen tots els noms en una mateixa categoria (la dels *ultranominals*):

Some nouns that we consider to be relatively non-verbal appear as the heads of the noun phrases in (1):

(1)	an uncle of John	a chapter of that book	the heart of Texas
	the wife of the mayor	the foreleg of that horse	an edge of the table
	a guest of the state	the coastline of Panama	the point of my story
	the king of the country	the friend of a painter	a birthday of Mary
	an enemy of peace	the captain of the ship	the tip of the iceberg

(Barker & Dowty, 1993: 50)

152 En aquest cas, encara que sigui possible elidir el complement, en realitat hi és implícit, de manera que podríem pressuposar que hi ha un pronom buit amb aquesta funció.

153 En aquest sentit, cal afegir que, si defensem —com en part proposem en aquest treball— que una de les condicions fonamentals perquè els noms tinguin arguments és que designin eventualitats, haurem d'acceptar que aquests noms, en la mesura que denoten una relació, tenen característiques que els acosten a les eventualitats (és a dir, si bé hem de considerar que són bàsicament referencials, podem dir que d'alguna manera també són eventuals; en realitat, en el pla semàntic, denotar una relació estàtica es pot considerar equivalent a denotar un estat).

154 Tot i que diversos autors (com Badia 1994; Baker & Vinokurova 2009; Levin & Rappaport Hovav 1992) parlen, en aquests casos, de nominalitzacions d'agent, d'instrument i de resultat, nosaltres emprarem (com també fa Gràcia 1995) el terme *noms agentius*, ja que partim de la idea que la formació dels noms es produeix en la sintaxi.

noms eventuals; de fet, molts dels noms resultatius que prenem en consideració a l'anàlisi són en realitat la lectura resultativa de noms que admeten una interpretació eventual i una interpretació resultativa (en la tradició catalana, *noms d'acció i efecte*).

Com veurem tot seguit, els noms resultatius no admeten el mateix nombre de categories funcionals que els noms eventuals i, en conseqüència, tenen una estructura argumental més reduïda. Reprenem, per exemple, una de les proves que havíem presentat per distingir els noms eventuals dels resultatius, com pot ser la possibilitat de combinació amb modificadors temporals del tipus *en/durant X temps*. A (180) i (181) podem comprovar que mentre que els noms eventuals admeten el modificador (180a i 181a), ni els noms resultatius (180b, 181b), ni els agentius (180c) ni els instrumentals (181c) ho fan:

- (180) a. La construcció d'una escola en tan poc temps és gairebé impossible.
 b. Aquella construcció de fusta (*en tan poc temps) és impressionant.
 c. El constructor de la casa on vivim (*en tan poc temps) ens va voler estafar.
- (181) a. L'obertura de l'escola durant el mes d'agost és una novetat d'enguany.
 b. L'obertura de *Carmen* (*durant el mes d'agost) és inconfusible.
 c. L'obridor (*durant el mes d'agost) s'ha trencat.

Aquests substantius tampoc són compatibles amb adjectius com *freqüent* i *constant*, ni poden ser modificats per adverbis en *-ment*, ni admeten altres tipus d'adjunts propis dels verbs (veg. taula 2):

- (182) a. La construcció constant d'hotels a la costa destrossa el litoral.
 b. Una d'aquelles construccions (*constants) és força antiga.
 c. Aquell constructor (*constant) d'hotels es deu estar fent ric.

Tanmateix, sembla que aquests noms —sobretot els agentius, però també alguns noms instrumentals i alguns de resultatius— admeten complements que poden ser considerats argumentals. Com explica Badia per als noms agentius, «aquest tipus de noms pot tenir (i molt sovint té) un complement que té tota l'aparença d'argument». Ho podem comprovar a (183c):

- (183) a. Aquella empresa fabrica cotxes.
 b. la fabricació constant de cotxes per part d'aquella empresa
 c. fabricant de cotxes

De fet, com assenyalen Baker & Vinokurova (2009), en el cas dels noms agentius la diferència no està en l'acceptació dels arguments, sinó només en l'admissió

dels adjunts (els noms eventuals admeten els adjunts propis de les categories funcionals típicament verbals):

We know of no type of adverb that is permitted in agent-denoting noun phrases, despite the fact that many are allowed in event-denoting noun phrases. There is thus a rather sharp distinction between core arguments of the verb, which are allowed in agentive nominalizations, and optional adverbs, which are not [...] (Baker & Vinokurova, 2009: 523–524).

Tot plegat vindria a corroborar la idea que, mentre que els noms eventuals projecten categories funcionals relacionades amb l'aspecte, els noms d'agent, d'instrument i de resultat no ho fan, si bé el nombre de projeccions funcionals pot variar en funció del tipus de nom. Als apartats següents presentarem les característiques específiques de cadascun d'aquests tipus de nom.

6.5.2.1 Els noms agentius

Tal com indica Badia (1994) els noms agentius són els que «denoten específicament un dels participants de l'eventualitat» que expressa l'arrel lèxica, que sempre és un argument extern amb el paper temàtic d'agent. Levin & Rappaport (1992) consideren que l'etiqueta *nominal agentiu* és inadequada perquè entenen que els sufixos nominalitzadors d'aquests substantius (en anglès, *-er*) poden correspondre a qualsevol entitat entesa com a argument extern d'una eventualitat. Ara bé, Baker & Vinokurova (2009) demostren, per a l'anglès i el iacut, que hi ha uns noms que han de ser entesos sempre com a agentius (i que, per tant, sí que podem distingir una classe de substantius agentius), atès que els sufixos nominalitzadors, en els casos en què ens referim a un participant de l'eventualitat animat (habitualment en els noms agentius, a més, fan referència a entitats humanes) només es poden afegir a arrels que admetin una estructura argumental amb un argument extern amb valor agentiu:

[...] *-er* in English and *-AAccY* in Sakha are crucially agentive nominalizers, not merely entity-denoting nominalizers, or even subject-denoting nominalizers. This is shown by the fact that these nominalizers can combine productively with the same range of verbs that passive can combine with (Baker & Vinokurova, 2009: 530).

I, de fet, Levin & Rappaport Hovav (1992) també assenyalen aquesta característica, en el cas de l'anglès:

Event derived nominals have a more “verbal” character than *-er* nominals. They appear with the same range of adverbial modifiers as verbs. These include loca-

tive, temporal, and instrumental prepositional phrases (Levin & Rappaport Hovav, 1992: 141–142).

Aquesta observació també és vàlida per al català, llengua en què els sufixos més habituals en aquest tipus de nominalitzacions són *-nt* i *-dor*.¹⁵⁵

- (184) a. fabricant de cotxes
 b. director de lleure
 c. *apareixedor / *entrador (entès com a 'persona que entra')
 d. *apareixent ('persona que apareix')/*entrant ('persona que entra')

El valor agentiu de què parlàvem s'ha d'entendre en sentit ampli (en el sentit que proposen Gràcia *et al.* 2000), ja que el paper temàtic que pot saturar el sufix pot ser tant l'agent com un *experimentador agent*. A (185) la nominalització és possible amb l'experimentador, però, com veiem a (186), cal que aquest experimentador tingui un valor agentiu.¹⁵⁶

- (185) a. l'admirador del cantant
 b. ?un amador de la veritat
 c. ??el temedor de Déu
 d. el coneixedor/sabedor de la veritat

- (186) a. *el fascinator per aquests fenòmens (si significa 'el que es fascina per aquests fenòmens')
 b. *un interessador per tu (si significa 'algú que s'interessa per tu')
 c. *el repugnador

Els noms agentius, doncs, són els que designen l'agent (o l'experimentador agent) d'una eventualitat i per tant es pot considerar, com explica Gràcia (1995), que en aquests casos el sufix absorbeix o rep el paper temàtic de l'argument ex-

155 Tot i que, com expliquen Gràcia *et al.* (2000), la majoria de gramàtiques i de tractats parlen del sufix *-dor*, és cert que quan el sufix s'adjunta a bases cultes la /d/ no es realitza (per exemple, *invasor*, *emissor*, *agressor*, *conductor*), motiu pel qual Mascaró (1986, *apud* Gràcia *et al.* 2000) considera que /d/ es pot entendre com una marca de participi. Amb tot, debatre aquesta qüestió va més enllà dels objectius d'aquest treball i per això no en parlarem. Acceptarem, doncs, que el sufix és *-dor*.

156 De fet, quan Gràcia *et al.* (2000) parlen del *valor agentiu en sentit ampli* fan referència al fet que el sufix pot atorgar al nom els papers d'agent, causa o instrument. En aquest cas, però, sembla que el sufix pot saturar l'agent, l'experimentador (que, com hem vist, té trets que permeten assimilar-lo a l'agent en alguns casos) i l'instrument. Els noms instrumentals, però, no els prenem en consideració en aquest apartat perquè, com hem comentat, una de les característiques dels noms agentius és el caràcter [+animat] i, normalment, [+humà].

tern de l'eventualitat en qüestió (que sempre haurà de ser una eventualitat amb un argument extern amb valor agentiu).

A més, les eventualitats que permeten formar noms agentius solen ser transitives i, per tant, tenen una estructura argumental amb un altre argument, que es pot materialitzar com a complement del nom agentiu. És, doncs, en aquest sentit que podem afirmar que els noms agentius tenen estructura argumental.

Levin & Rappaport Hovav (1992), que estableixen paral·lelismes entre alguns noms en *-er* (els que anomenen *event -er nominals*) i els noms eventuals, i precisament un d'aquests paral·lelismes és la capacitat de tenir estructura argumental (cosa que per a elles demostra la idea de Grimshaw que l'estructura argumental està estretament relacionada amb l'estructura eventual):

We have shown that both *-er* nominals and derived nominals receive an event interpretation when they appear with complement structure. This observation suggests that the two types of deverbal nominals share common elements in their lexical representation. We propose that the similarities between the *-er* and derived nominals are represented in terms of argument structure, the syntactically relevant lexical representation of the argument-taking properties for predicates which determine their complements (Levin & Rappaport Hovav, 1992: 140).¹⁵⁷

Així, doncs, tant Badia (1994, 2002), com Gràcia (1995), com Levin & Rappaport Hovav (1992) fan notar que els noms agentius admeten estructura argumental.¹⁵⁸

Ara bé: els noms agentius no admeten tots els arguments que tenen els verbs o les nominalitzacions eventuals amb què es relacionen morfològicament, sinó que només admeten l'argument extern (que es realitza com a sufix), i l'argument intern directe (tema/pacient):

(187) a. Admiro la compradora del teu quadre (cf. *Admiro qui va efectuar la compra del teu quadre / Admiro qui va comprar el teu quadre*)

157 De tota manera, Alexiadou (2001) proposa que aquests noms no tenen SAsp, ja que no permeten ser modificats amb adverbis de manera: «Only when AspectP is present is adverbial manner modification licit. Hence in both types of nominals a root $\sqrt{\text{beautiful}}$ can be included in the structure. In the environment of the functional layers that include Aspect, such as *dancing*, it will be spelled out as an adverb. In the case of *dancer*, where AspectP is not included, it will be spelled out as an adjective» (2001: 128).

158 De fet, Gràcia (1995), seguint Levin & Rappaport Hovav (1992) sosté que, en general, els noms agentius són considerats eventuals (i per això poden projectar arguments), mentre que els instrumentals no solen ser-ho i per això molt sovint no admeten arguments: «[...] el valor d'“acció habitual” que tenen els instruments corrobora el seu tractament com a no eventius: no expressen un esdeveniment real sinó la capacitat latent de l'objecte per a fer que l'esdeveniment tingui lloc». Amb tot, també admet que hi ha noms agentius que no són eventuals. Més avall reprendrem aquesta qüestió, i mostrarem que la interpretació de Gràcia no ens sembla que del tot adequada en alguns aspectes.

b. L'escriptora d'aquesta novel·la és Marta Rojals (cf. *l'escriptura d'aquesta novel·la per part de Marta Rojals/ Marta Rojals va escriure aquesta novel·la*)

De la mateixa manera que en l'àmbit de la complementació verbal, la definitud del sintagma nominal que realitza el rol semàntic de tema pot determinar el caràcter culminatiu (o no culminatiu) de l'eventualitat amb què es relaciona el nom agentiu en qüestió:

- (188) a. la venedora de roba
b. la venedora del vestit que portes

Així, mentre que en el primer cas el nom es relaciona amb un predicat que indica una activitat (un predicat dinàmic, volitiu, no puntual i no culminatiu), en el segon cas, tenim una acció (és a dir, un predicat dinàmic, volitiu, no puntual i culminatiu). Per a Gràcia (1995), la distinció entre els noms de (188a i b) va més enllà del simple caràcter culminatiu i té a veure amb l'eventualitat del nom (i, en conseqüència, amb la seva capacitat de projectar arguments):

[...] hi ha noms agentius no eventius. Són aquells que fan referència a una persona que «habitualment» fa el que indica l'arrel verbal. Són, doncs, noms que designen oficis: una venedora és una dona que habitualment ven, una cosidora és una dona que habitualment cus, etc. En aquests casos tampoc no és possible realitzar sintàcticament l'argument intern:

- (23) a. ! La venedora d'aquestes sabates que m'he comprat no ha venut mai res.
b. La venedora fa tres dies que treballa i no ha venut mai re.

(Gràcia, 1995: 46)

Per a Gràcia (1995), doncs, les expressions com *venedora de roba* són en realitat mots compostos, és a dir, «peces lèxiques paral·leles a *molí de vent* o a *tauleta de nit*». Amb tot, la possibilitat de modificar el complement (per exemple, *venedora de roba {blanca/de marca/barata}*) i el fet que el nom es relaciona amb un predicat transitiu debiliten aquesta perspectiva. A més, com acabem d'assenyalar, la doble interpretació també és possible en predicats clarament eventuals (com passa en el domini verbal):

- (189) a. Es dedica a vendre roba.
b. És qui et va vendre el vestit que portes.

De fet, per a Badia, «una explicació així no té present que aquesta interpretació també és possible amb els noms relacionals» (1994: 116). Podem dir, doncs, que en general els noms agentius admeten la realització del tema com a complement argumental, independentment de la definitud de l'SD en què s'insereixi.

Tanmateix, no és possible combinar noms agentius amb arguments interns oblics. Ho fa notar Badia (2002: 1618), que ho exemplifica amb sintagmes com els de (190), que completem amb els sintagmes de (191), on hi ha un contrast entre l'argument intern directe (191*b*) i l'argument intern oblic (191*a*):

- (190) a. *el {donador / donant} d'aquests quadres a la fundació
 b. *l'estibador de les caixes a la bodega

- (191) a. *el parlant de tu (cf. *parla de tu*)
 b. el parlant de català (cf. *parla català*)

L'explicació d'aquest fenomen pot estar relacionada amb la raó que addueixen Baker & Vinokurova (2009) per justificar la impossibilitat d'adjunció d'adverbis i altres adjunts verbals als noms agentius, i és el fet que pressuposen que el sufix nominalitzador s'adjunta, en aquests casos, a S*Ve*u i que llavors el nus S*Aspecte* queda bloquejat, de manera que els complements del nom només són admissibles si es generen en nusos funcionals inferiors a S*Ve*u (però no en els superiors, que és on, segons Cinque (1999), es realitzen els adjunts temporals i aspectuals). En paraules dels autors:

[...] agentive nominalizing morphemes have meaning similar to those of Voice heads. From this it follows that they are like Voice heads in needing to combine directly with a bare verb-phrase constituent. As a result, this type of nominalization must happen at the deepest level of phrase structure, and so does not permit most verbal/clausal heads or modifiers (Baker & Vinokurova, 2009: 549).

En definitiva: tot i que denoten entitats concretes i no eventualitats pròpiament dites, podem dir que els noms agentius admeten complements argumentals, en la mesura que estan relacionats amb eventualitats i que el sufix nominalitzador satura l'argument extern de l'eventualitat. Aquest argument extern ha de ser sempre de valor agentiu (+animat i habitualment +humà), és a dir, només pot tenir els papers temàtics d'agent o d'experimentador agent. A més, sembla que el sufix nominalitzador s'insereix a S*Ve*u, en una posició molt baixa de la projecció del nom, cosa que d'una banda permet que es realitzin els arguments interns directes però que de l'altra bloqueja les propietats «verbals» —aspectuals— d'aquests substantius (és a dir, la possibilitat de ser combinats amb modificadors típicament verbals). Això no vol dir, però, que no puguin expressar trets relacionats amb l'aspecte: ho fan mitjançant els arguments interns directes.

Aquests arguments es manifesten sempre com a SP_{de} si acompanyen noms agentius, però es poden distingir segons si l'*SD* que introdueixen és definit o no. I és que la definitud del sintagma nominal regit per la preposició pot condicionar

la interpretació semàntica del substantiu: si el complement està precedit d'un determinant, caldrà interpretar que el substantiu és l'agent d'una acció; en canvi, si el complement es realitza com a SN sense determinant, caldrà entendre que el nom agentiu és l'agent d'una activitat.

A continuació examinarem les propietats dels noms instrumentals, que comparteixen molts trets amb els noms agentius però que se'n distingeixen en alguns aspectes, fins al punt que caldrà considerar que no tenen estructura argumental.

6.5.2.2 Els noms instrumentals

Si en l'apartat anterior observàvem les propietats dels noms agentius i dels seus complements argumentals, en aquest tindrem en compte els noms d'instrument, que en principi poden tenir una forma idèntica a la dels noms agentius però, en lloc de denotar l'agent d'una eventualitat, en denoten l'instrument. Tal com apunta Badia, són noms «usats per referir-se a objectes, que estan relacionats amb el verb de base en tant que solen ésser instruments en la realització de l'acció expressada pel verb» (1994: 117). Amb tot, diversos autors proposen que les nominalitzacions d'instrument no es poden relacionar amb cap eventualitat i que, per tant, en general no tenen estructura argumental. Badia ho descriu així:

[...] no sembla pas que puguem identificar els dos tipus de nominalitzacions [...]. En primer lloc, el paper dels instruments en posició de subjecte és subsidiari, no és el natural [...]; una oració amb instrument com a subjecte no sembla que pugui tenir les mateixes possibilitats expressives; per exemple, sembla que no pot tenir predicats que denotin esdeveniments, sinó només processos i estats. Per altra banda, les nominalitzacions d'instrument no poden tenir com a complement cap sintagma nominal definit, de manera que també sembla que no poden procedir d'un esdeveniment (Badia, 1994: 118).

De la mateixa manera, Gràcia (1995) assenyala que els noms instrumentals no són mai eventuals (cosa que, per a ella, implica que no admeten estructura argumental), i en aquest sentit segueix Levin & Rappaport Hovav, que sostenen que «[t]hose nominals that inherit complement structure frequently receive an agentive interpretation», mentre que «the largest subclass of the nominals that do not inherit complement structure receive an instrumental interpretation» (1992: 132).

De fet, la denotació mateixa d'aquests noms indica que el sufix no sempre satura l'argument extern pròpiament dit (en la projecció S_{Ve}u que proposen Baker & Vinokurova 2009), sinó que són, simplement, un adjunt instrumental. Fixem-nos, per exemple, en les diferències en la definició de *batedor* com a agent i en la definició d'aquest mateix nom com a instrument que trobem al DIEC, que permeten

il·lustrar, encara que sigui des d'un punt de vista estrictament semàntic o lexicogràfic, el participant amb què se sol relacionar cada tipus de nom:

(192) Algunes de les accepcions referides a l'agent:

batedor batedora

1 1 *m. i f.* [LC] [AGA] [PR] Obrer que bat la segada, les nous, les ametlles, etc., la llana, els metalls.

1 2 *m. i f.* [LC] [SP] [PR] [AGF] Persona que bat el bosc, el bardissar i altres llocs de vegetació espessa per aixecar la caça.

(193) Algunes de les accepcions referides a l'instrument:

batedor batedora

3 1 *m.* [LC] [AGA] Corró de pedra per a batre la segada.

3 3 *m.* [LC] [ED] Estri de cuina que serveix per a batre els ous i altres aliments.

5 3 *f.* [LC] [ED] Màquina, aparell o instal·lació per a batre, triturar i mesclar els aliments, emprada en la indústria alimentària o en usos culinàris.

Per tant, haurem de considerar que els noms instrumentals, tot i que poden presentar sufixos idèntics als dels noms agentius, no tenen estructura argumental.

6.5.2.3 Els noms resultatius

Com hem constatat al llarg del treball, cal distingir entre els noms que expressen eventualitat (i que, per tant, es poden classificar des d'un punt de vista aspectual) i noms que expressen resultats d'aquestes eventualitats (o bé entre la interpretació eventual i la interpretació resultativa de determinats noms). I també hem exposat que, en la mesura que sovint els resultats són objectes físics, no admeten arguments:

(194) a. Una de les publicacions (*d'un llibre) que hi ha damunt la taula és meva.

b. Aquella construcció (*de cases) tan estranya que es veu al fons és la més alta de la ciutat.

c. Es tracta d'una venda (*d'aquesta roba), no d'un lloguer.

Badia fa notar, però, que noms de resultat com *producció*, *traducció*, *anàlisi*, *disseny*, *deixalles* o *còpia* sí que admeten arguments (Badia, 1994, 2002). Fixem-nos en els exemples que presentem a continuació:

(195) a. Una de les anàlisis de sang que hi ha damunt de la taula és meva.

- b. Aquella còpia de la *Pietat* de Michelangelo que teniu a casa és molt estranya.
- c. La seva traducció dels sonets de Shakespeare és realment bona.
- d. Una de les modificacions del treball no m'acaba de convèncer.

Tot i que denoten resultat, aquests substantius poden presentar complements assimilables als complements argumentals. Badia (1994) apunta que aquests noms «es comporten (fins i tot amb arguments) com a noms concrets i comptables, admeten modificacions pròpies de noms concrets i, habitualment, poden ser posats en plural» (1994: 120), però alhora admeten arguments. Segurament aquesta admissibilitat està relacionada amb el fet que, mentre que alguns noms resultatius denoten el tema del verb amb què es relacionen morfològicament (per exemple, *producte, creació, publicació*, etc.), en altres casos (*anàlisi, disseny, traducció*) el resultat no coincideix amb el tema, que llavors es pot realitzar com a argument del nom resultatiu (Badia, 1994: 121).

L'autor es planteja fins a quin punt les possibilitats d'expressió de l'argument intern (o més aviat del tema) dels noms resultatius depenen de les classes aspectuals a què pertanyen els predicats amb què es relacionen morfològicament. Observa, en primer lloc, que els noms relacionats amb predicats estàtics, «en no expressar accions, sinó només relacions estàtiques entre entitats, no hi pot haver cap resultat» (1994: 123) i és per això que considera que només trobarem nominalitzacions de resultat en el cas dels noms que es relacionen amb predicats dinàmics. Dins dels predicats dinàmics, però, els predicats no culminatius (activitats) es comporten com els estatus i no es poden relacionar amb resultats: com explica Badia, «les nominalitzacions de resultat són naturals en aquells predicats de base que expressen modificacions d'algun objecte [...] i, per tant, tenen algun punt de culminació» (1994: 123), de manera que només podem relacionar els noms resultatius i la possibilitat que presentin arguments amb els substantius relacionats morfològicament amb predicats (verbs o noms eventuals) dinàmics i culminatius. Amb tot, reconeix que, dins d'aquests tipus de predicats, la «possibilitat de tenir arguments o no es veu limitada segons si l'objecte resultat és igual a la denotació d'algun dels arguments del verb» i que, per tant, el criteri que explica millor la capacitat d'alguns noms resultatius d'admetre arguments és si el tema o el pacient coincideix amb el resultat o no ho fa.¹⁵⁹

159 Badia classifica aspectualment els verbs segons els paràmetres de Rigler (1989, *apud* Badia 1994), i estableix que els verbs dinàmics només permeten formar noms de resultat si són no duratius però de tres arguments (*donar – donació*) o bé duratius. Els duratius es poden distingir en quatre categories segons els paràmetres de culminació (que ell designa com a *telicitat*) i acotació (que pot donar lloc a verbs acotats, 0 acotats o no acotats):

1. Verbs culminatius acotats, que alhora es poden dividir en (a) creadors d'objectes (*produir, crear*); (b) destructors d'objectes (*destruir, menjar*); (c) modificadors d'objectes (*corregir, automatitzar*), i (d) transportadors d'objectes (*transmetre, transportar*).

Les oracions de (196) mostren que els noms resultatius coincideixen amb els predicats dinàmics i culminatius. Així, (196a) conté un nom resultatiu que es pot relacionar amb un acte (dinàmic i no duratiu) amb tres arguments; a (196b) el nom resultatiu es relaciona amb un acte amb dos arguments i a (196c) el substantiu es relaciona amb una acció (tot i que podria entendre's que *escriure* és una activitat, quan el nom és transitiu cal considerar-lo una acció):

- (196) a. Hem aprofitat bé totes les *donacions* que ens han fet.
b. Aquella *troballa* arqueològica es mostrarà al Museu d'Història a partir del gener.
c. He deixat les *escriptures* a la taula del despatx per si hi vols donar un cop d'ull.
(cf. **He deixat l'escriptura a mà al despatx.*)

No tots els noms resultatius admeten arguments interns com podem comprovar a (197):

- (197) a. Hem aprofitat bé aquelles donacions (*de quadres).
b. Les troballes (*de joies) de les tombes del faraons són precioses
c. Segons aquesta anàlisi de sang tens el colesterol alt.

Per tant, com afirma Badia (1994, 2002), tot i que la classe aspectual del nom pot determinar si admet o no una lectura resultativa, la possibilitat que els noms resultatius tinguin arguments interns està més relacionada amb el fet que la designació coincideixi o no amb el tema verbal que no pas amb la classe aspectual: així, si el nom resultatiu denota el resultat de l'eventualitat (coincideix amb el tema verbal), no admetrà arguments interns; en canvi, si designa una altra realitat, podrà admetre l'objecte o tema de l'eventualitat (és el que podem veure a 194c).

A banda dels noms relacionals, els noms agentius i els resultatius, hi ha altres noms no eventuals que també admeten complements assimilables als arguments dels noms eventuals (especialment a l'argument extern). És el cas dels noms que expressen algun tipus de creació (sobretot els noms de representació i els noms

2. Verbs culminatius i 0 acotats (*verbs de redescrípció*), expressen processos el resultat dels quals no coincideix amb el tema del verb (*analitzar, traduir, revisar, avaluar...*).

3. Verbs no culminatius i 0 acotats, que poden arribar a tenir culminació però sense esgotar el procés que s'aplica sobre el tema/pacient (*desenvolupar, millorar...*).

4. Verbs no culminatius i no acotats, que són els que no tenen mai punt de culminació (*promoure, governar*).

Tot i que sembla que els que admeten més fàcilment formar noms de resultat són els dels grups 1a, 2 i 3, i que en principi només els del grup 2 haurien d'admetre arguments, ell mateix constata que també en poden admetre noms relacionats amb predicats d'altres tipus i és per això que hem de considerar que l'aspecte no determina (o no és l'únic factor que determina), en el cas dels noms de resultat, la possibilitat de tenir arguments.

semiòtics), que poden rebre arguments assimilables a l'agent o al tema dels noms transitius. A continuació tractarem més detalladament aquest tipus de noms i els complements que es poden entendre com a complements argumentals.

6.5.3 Els complements dels noms de representació (icònics o depictius) i dels noms semiòtics

Els noms icònics tenen la propietat que tant poden designar objectes físics com imatges fruit d'un procés de creació (per exemple, en el resultat del procés de fotografiar, o d'esculpir, o de pintar). Com explica Badia, aquests noms «tant poden ser considerats com denotant directament entitats, com fent-ho de manera indirecta» (1994: 149). Així, a (198a) el nom *quadre* indica un objecte físic (és a dir, té un sentit de nom concret), mentre que a (198b) fa referència al resultat del procés de creació:

- (198) a. Demà el fotògraf em portarà les *fotografies* que va revelar.
 b. Voldria veure la *fotografia* de l'excursió que vam fer diumenge.

Segons Badia, aquests substantius «es comport[en] com els noms relacionals [...] i, de fet, com les nominalitzacions de resultat [...]: el seu complement n'és un argument». Observem l'exemple de (199):

- (199) un dibuix de l'Arnau

En aquest SD, l'SP *de l'Arnau* es pot entendre com a autor del dibuix (*un dibuix que va fer l'Arnau*), com a tema (*un dibuix en què surt l'Arnau*) o com a posseïdor (*un dibuix que és propietat de l'Arnau, que té l'Arnau*).

Com que el nom no és relacional (i, per tant, el significat del que es denota no depèn de la relació de possessió o de pertinença que s'estableixi amb cap element), el possessiu és clarament alienable i, per tant, no pot ser considerat argumental. Ara bé, els complements que designen l'autoria —que, d'alguna manera, és com un agent— i el tema poden ser entesos com a complements argumentals, en la mesura que estableixen una relació més interna —més relacionada amb l'estructura lexicoconceptual del nom— que no pas la que manifesta el posseïdor. De fet, les possibilitats de possessivització que assenyalaven Giorgi & Longobardi (1991) i que ja hem presentat als apartats anteriors (veg. 6.3.3.3) estableixen que un complement genitiu pot ser expressat com a possessiu sempre que no n'hi hagi un d'un nivell superior en la jerarquia *posseïdor > agent > tema*. Com hem vist, aquesta jerarquia té a veure amb el grau d'externalitat que tenen els noms, cosa que estableix un "ordre" en l'externalitat dels complements: si hi ha posse-

ïdor, l'únic element que podrà expressar-se com a possessiu serà aquest; si no hi ha posseïdor i només hi ha agent i tema, el possessiu serà l'agent; de fet, el tema només podrà realitzar-se com a possessiu si no hi ha cap altre argument (i, per tant, si es pot entendre com a argument *promogut* d'una construcció passiva). Sembla, doncs, que podem afirmar que s'estableix una relació entre l'externalitat del complement (el posseïdor sempre ha de ser més extern en aquests casos: és alienable i, per tant, no pot ser argument) i les possibilitats de realització dels complements com a possessius. Si tenim en compte que el paral·lelisme és exacte amb el que trobàvem en el cas dels arguments externs i interns, haurem de suposar que tant l'autor (en termes de Badia (1994, 2002), el *complement d'autoria*) com el tema dels noms icònics (*complement icònic* segons Badia) han de ser entesos com a més interns que el posseïdor —és a dir, com a complements argumentals.

Leonetti & Escandell (1991) fan notar que els noms de representació (icònics o depictius) es poden assimilar als noms eventuais pel que fa a les possibilitats d'acceptació de complements predicatius (sobretot el complement del nom icònic és un tema), la qual cosa contribueix a justificar que també puguem parlar d'estructura argumental en aquests casos:

Los nombres de representación muestran propiedades muy similares a las de los nombres deverbales en su aceptación de CCP. [...]

En los SSNN cuyo núcleo es un nombre de representación, entonces, la aparición de CCP orientados al agente está mucho más restringida que la aparición de agentes orientados al tema (Leonetti & Escandell, 1991: 437–438).

I, de la mateixa manera Sleeman & Brito (2010: 203) opinen que els noms de representació no són ben bé resultatius, sinó que se situen en una posició intermèdia entre els noms eventuais i els noms resultatius pel que fa a la capacitat de seleccionar arguments.

En aquest sentit, el complement d'autoria es pot interpretar d'una manera semblant a la de l'argument extern dels noms deverbals; i, com que generalment es realitza com a SPde (o bé com a possessiu), es pot parlar de *genitiu agentiu*, *d'autor* o *d'autoria* (Bonet & Solà, 1986: 268). Ara bé, aquests complements no presenten totes les propietats dels arguments externs (agents o experimentadors) de les nominalitzacions eventuais, ja que el nom que complementen no té estructura argumental pròpiament dita. Així, si bé es pot expressar com a possessiu (de fet, també ho poden fer els adjunts pròpiament dits, com els posseïdors), no poden controlar clàusules d'infinitiu (Resnik, 2010: 113):

(200) a. el dibuix de l'Arnau, (*per PRO_i guanyar el concurs) (cf. *El dibuix que va fer l'Arnau, per PRO_i guanyar el concurs*)

- b. el seu_i quadre (*en PRO_i veure la Cerdanya) (cf. *El quadre que va fer t_i en PRO_i veure la Cerdanya*)
- c. la fotografia del Jordi_i (*per PRO_i immortalitzar aquell instant) (cf. *La fotografia que va fer el Jordi_i per PRO_i immortalitzar aquell instant*)

Això no impedeix, però, que puguem parlar de genitiu agentiu o d'autoria (sempre tenint en compte aquestes característiques). Aquest complement el trobem tant en els noms de representació com en els noms semiòtics:

- (201) a. el quadre de Miró (cf. *el quadre pintat per Miró*)
- b. el poema de Verdaguer (cf. *el poema escrit per Verdaguer*)

Alguns autors s'han qüestionat si en aquest darrer cas caldria considerar el complement com a argument. Badia (1994: 149–151), per exemple, distingeix els noms de representació dels noms semiòtics perquè els primers tant poden denotar directament entitats com fer-ho de manera indirecta, mentre que els segons sempre denoten entitats. Amb tot, el mateix Badia (2002: 1622) reconeix que el complement d'autoria dels noms semiòtics és molt semblant al dels noms de representació, i per això considera que podem parlar de complements argumentals en tots dos casos.

Hi ha autors (Markantonenou 1992, *apud* Alexiadou 2001) que defensen que aquest genitiu que equivaldria al tema no és ben bé un argument —o no s'hi pot considerar— perquè en realitat el nucli nominal i el tema formen un sol nucli (Alexiadou, 2001: 145), i per això no podem moure lliurement els constituents del sintagma nominal.

Ara bé, encara que aquesta afirmació és certa en relació amb noms semiòtics com *llibre* (202), no ho és en els noms de representació (203):

- (202) a. el llibre de pintura del meu cosí
- b. *el llibre del meu cosí de pintura
- (203) a. el quadre de Van Gogh d'un presseguer amb flors
- b. la descripció de la Maria de casa seva

En aquest sentit, doncs, el que sembla convenient és distingir l'*SP_{de}* que regeix un nom sense determinant i que modifica noms semiòtics com *llibre* dels complements que podem considerar que constitueixen el tema dels noms de representació. En aquest darrer cas, com explica Badia (1994: 150), el complement «representa una relació interna», i sense el complement la denotació del sintagma canviaria (ja no podria ser una funció o relació). I com que també es realitza habitualment com a *SP_{de}*, podem parlar de *genitiu icònic* (Bonet & Solà, 1986).

6.6 Síntesi: la realització material dels arguments nominals en català

En aquest capítol hem analitzat com es manifesten els arguments nominals en català a partir de dades empíriques de 200 noms, obtingudes mitjançant el CTILC. Hem tingut en compte tant els arguments dels noms eventuals —que distingim segons si són arguments externs o interns— i els complements argumentals dels noms relacionals, agentius, resultatius i icònics.

Hem vist que podíem distingir els arguments externs segons si eren externs pròpiament dits (agent o experimentador) o bé *promoguts* (tema o de pacient en una passiva), i que, en general, admeten quatre realitzacions:

- a) Sintagma preposicional: habitualment és SP_{de} (genitiu subjectiu), però també pot ser SP_{entre} si el nom és inherentment recíproc o admet una lectura recíproca.
- b) Possessiu: en català és més «natural» quan desenvolupa els papers temàtics d'agent o d'experimentador —quan equival a un argument extern pròpiament dit (ja que se sol relacionar amb els trets [+animat] i [+humà])—, si bé també pot realitzar les funcions semàntiques de tema (només si és *promogut* i, especialment si és humà) o, en menor mesura, de pacient.
- c) Adjectiu relacional temàtic o argumental: en principi, els adjectius relacionals temàtics —i, sobretot, els ètnics o referencials— poden equivaldre a qualsevol tipus d'argument extern. Amb tot, se solen associar a l'agent, per tal com sovint es vinculen als trets [+animat] i [+humà] i apareixen, sobretot, com a arguments externs de noms agentius en la realització activa.
- d) Pronom clític: l'argument extern d'un nom eventual es pot extreure del marc de l'SN —o de l'SD en què s'insereix— com a clític *en* només si equival a un tema o pacient *promoguts*, però no si és un argument extern pròpiament dit.

D'altra banda, hem observat que els noms admeten l'alternança passiva/activa, però no l'ergativa/causativa.

Així, d'una banda, els noms agentius transitius —a més d'alguns substantius intransitius i alguns noms psicològics amb un experimentador agent— poden alternar, en la realització dels sintagmes nominals, entre una configuració activa i una configuració passiva. En la configuració activa, l'agent es pot realitzar com a possessiu, com a genitiu subjectiu o com a adjectiu relacional, mentre que el pacient es realitza com a sintagma preposicional introduït per *de*, *a* o altres preposicions

semànticament més explícites. En canvi, en la configuració passiva es promou el pacient, que es materialitza com a genitiu, com a possessiu o com a adjectiu relacional, mentre que l'agent es recupera com a adjunt —en termes de Grimshaw (1990), adjunt argumental— i es realitza com a SP_{per} o $SP_{per\ part\ de}$.

De l'altra, hem constatat que els noms que es relacionen amb verbs que admeten l'alternança causativa/ergativa sempre es vinculen a l'alternant ergatiu, de manera que no admeten mai l'expressió de la causa com a argument nominal. Per tant, aquests noms sempre es realitzen amb el tema *promogut* i la causa recuperada com a adjunt (SP_{per} en alguns casos o $SP_{a\ causa\ de}$).

Finalment, pel que fa a l'argument extern, hem comprovat que, quan es realitza com a sintagma preposicional o possessiu, presenta dues propietats característiques de qualsevol subjecte oracional: la possibilitat de controlar clàusules d'infinitiu i la creació de dominis de lligam. Aquestes propietats, però, són exclusives de l'argument extern pròpiament dit: els arguments *promoguts* no poden exercir control sobre el subjecte PRO de les clàusules d'infinitiu.

D'altra banda, en aquest capítol també hem analitzat com es manifesten els arguments interns dels noms eventuals, que es poden materialitzar de les maneres següents:

- a) Sintagmes preposicionals: normalment són genitius objectius —que seria la realització no marcada dels arguments que en el marc oracional són SD—, tot i que també admeten preposicions semànticament més explícites. Per exemple, si el nom i l'argument denoten confrontació o hostilitat, l'argument intern pot estar introduït per la preposició *contra*. De la mateixa manera, si l'argument es comporta com a *target*, pot realitzar-se com a datiu objectiu (SP_a) o introduït per preposicions semànticament més explícites, *vers*, *envers*, *cap a*, etc., possibilitat que també apareix quan el nom s'insereix en una construcció verbonominal.
- b) Adjectius relacionals: han de ser adjectius relacionals temàtics que no siguin ètnics o referencials (ja que aquests adjectius habitualment denoten un agent).

D'altra banda, hem constatat que els arguments interns indirectes i oblics se solen realitzar com a sintagmes preposicionals introduïts per les mateixes preposicions que els arguments indirectes i oblics dels verbs amb què es relacionen els noms eventuals (SP_a , SP_{per} , SP_{en} , SP_{contra} , SP_{amb} , SP_{de} , etc., en funció del paper temàtic de l'argument).

Finalment, hem vist que els complements predicatius es poden realitzar, en l'àmbit nominal, com a SP_{de} o $SP_{com\ a}$.

A més de tots aquests tipus d'arguments propis dels noms eventuals, hem pres en consideració alguns complements de noms que no són pròpiament eventuals però que s'hi poden assimilar en alguns aspectes. Són aquests:

- a) Noms relacionals: solen indicar possessió inalienable i, per tant, exigeixen l'altre element de la relació (que pot ser possessiu o SP_{de}).
- b) Noms agentius: tenen l'argument extern (que sempre serà agent o experimentador agent) com a sufix i admeten un argument intern manifestat com a genitiu.
- c) Noms resultatius: si no coincideixen amb el tema verbal poden tenir un complement argumental (o assimilable a un complement argument) que denoti el tema de l'eventualitat.
- d) Noms icònics: poden admetre un complement d'autoria assimilable a un argument extern i un complement icònic assimilable a un tema.

En definitiva, en aquest capítol hem intentat configurar una panoràmica del funcionament dels arguments nominals en català, tot partint de la idea que alguns noms presenten propietats paral·leles a la dels verbs i que, per tant, tenen estructura argumental, temàtica i aspectual. Tot plegat ens ha servit per respondre a la major part de preguntes que formulàvem a l'inici del treball, llevat de l'última, que és la que presentem a l'apartat següent: l'ordre dels complements.

6.7 L'ordre bàsic dels arguments nominals en català: NOS o NSO?

En aquest apartat analitzarem si podem establir un patró d'ordenació dels arguments nominals en català quan concorren, partint dels noms estudiats i de les constatacions de Giorgi & Longobardi (1991). Prendrem en consideració els arguments realitzats com a sintagmes preposicionals, i deixarem de banda els possessius —que solen ser prenominals en català— i els adjectius relacionals —que solen ocupar la posició immediatament postnuclear.

Giorgi & Longobardi (1991), en el seu estudi sobre l'estructura del sintagma nominal, fan notar que els paràmetres de nucli-complement i nucli-subjecte semblen divergir entre les llengües romàniques i les germàniques. Així, malgrat que tots dos grups lingüístics segueixen l'ordre oracional SVO (amb el nucli verbal entre el subjecte i l'objecte), Giorgi & Longobardi afirmen que les llengües romàniques opten per l'ordre NOS (amb el nucli nominal en primera posició), mentre que les germàniques mantenen l'estructura SNO (1991: 114).

6.7 L'ordre bàsic dels arguments nominals en català: NOS o NSO?

Tanmateix, les dades del CTILC mostren que, en el cas del català, l'argument extern sol precedir l'intern —habitualment, doncs, l'argument extern apareix en una posició immediatament postnominal. La taula que presentem a continuació mostra que quan concorren dos arguments, l'argument extern (o *promogut*) precedeix els altres.

Taula 46. Ordre dels arguments nominals en concurrència

Nom	Ocurrences amb dos arguments	Extern + intern	Intern + extern	Extern + complement agent	Complement agent + extern	Arg. interns oblics (origen + destinació)
absorció	65	5 (7,7%)	-	58 (89,2%)	2 (3,1%)	-
acompanyament	1	-	-	1 (100%)	-	-
acusació	7	6 (85,7%)	-	1 (14,3%)	-	-
adaptabilitat	6	6 (100%)	-	-	-	-
adhesió	33	33 (100%)	-	-	-	-
adjunció	7	5 (71,4%)	2 (28,6%)	-	-	-
admissió	19	12 (63,2%)	5 (26,3%)	2 (10,5%)	-	-
adopció	17	3 (17,6%)	-	6 (35,3%)	8 (47,1%)	-
afavoriment	1	-	-	1 (100%)	-	-
agermanament	3	3 (100%)	-	-	-	-
agraïment	6	6 (100%)	-	-	-	-
agressió	7	4 (57,1%)	-	-	3 (42,9%)	-
al·lusió	7	7 (100%)	-	-	-	-
alliberament	4	3 (75%)	-	1 (25%)	-	-
allunyament	6	6 (100%)	-	-	-	-
amor	20	20 (100%)	-	-	-	-
anada	60	52 (86,7%)	2 (3,3%)	-	-	6 (10%)
anàlisi	2	2 (100%)	-	-	-	-
annexió	39	33 (84,6%)	2 (5,1%)	4 (10,3%)	-	-
apropament	8	8 (100%)	-	-	-	-
aptitud	16	16 (100%)	-	-	-	-
arbitratge	1	-	-	1 (100%)	-	-
arribada	27	14 (51,9%)	13 (48,1%)	-	-	-
ascensió	15	11 (73,3%)	4 (26,7%)	-	-	-
atac	14	9 (64,3%)	-	4 (28,6%)	1 (7,1%)	-
atracció	13	12 (92,3%)	-	-	1 (7,7%)	-
cansament	1	1 (100%)	-	-	-	-
casament	17	17 (100%)	-	-	-	-
clam	7	5 (71,4%)	2 (28,6%)	-	-	-
clausura	1	-	-	1 (100%)	-	-
complicitat	1	1 (100%)	-	-	-	-
comportament	1	1 (100%)	-	-	-	-
comunicació	7	7 (100%)	-	-	-	-
concessió	42	34 (81%)	-	8 (19%)	-	-

6 Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (II)

Nom	Ocurrences amb dos arguments	Extern + intern	Intern + extern	Extern + complement agent	Complement agent + extern	Arg. interns oblics (origen + destinació)
condemnació	4	-	3 (75%)	1 (25%)	-	-
conducció	9	9 (100%)	-	-	-	-
coneixement	1	-	-	1 (100%)	-	-
confusió	7	7 (100%)	-	-	-	-
conversió	57	55 (96,5%)	2 (3,5%)	-	-	-
definició	7	7 (100%)	-	-	-	-
demanda	2	-	-	2 (100%)	-	-
denúncia	2	1 (50%)	-	1 (50%)	-	-
descensió	1	1 (100%)	-	-	-	-
destrucció	7	-	-	6 (85,7%)	1 (14,3%)	-
dimissió	1	1 (100%)	-	-	-	-
discussió	4	2 (50%)	-	1 (25%)	1 (25%)	-
dret	38	37 (97,4%)	1 (2,6%)	-	-	-
elecció	13	9 (69,2%)	-	4 (30,8%)	-	-
embadaliment	4	4 (100%)	-	-	-	-
embarcament	2	2 (100%)	-	-	-	-
enamorament	5	5 (100%)	-	-	-	-
enriquiment	2	1 (50%)	-	1 (50%)	-	-
enuig	1	1 (100%)	-	-	-	-
enveja	1	1 (100%)	-	-	-	-
evasió	7	4 (57,1%)	-	-	1 (14,3%)	2 (28,6%)
exclusió	9	9 (100%)	-	-	-	-
guerra	3	3 (100%)	-	-	-	-
guiatge	1	1 (100%)	-	-	-	-
immersió	8	7 (87,5%)	1 (12,5%)	-	-	-
inclusió	48	42 (87,5%)	6 (12,5%)	-	-	-
indignació	4	4 (100%)	-	-	-	-
injúria	1	1 (100%)	-	-	-	-
interès	8	8 (100%)	-	-	-	-
intromissió	21	21 (100%)	-	-	-	-
invasió	16	4 (25%)	1 (6,25%)	9 (56,25%)	2 (12,5%)	-
inversió	6	5 (83,3%)	1 (16,7%)	-	-	-
irritació	1	1 (100%)	-	-	-	-
menyspreu	3	3 (100%)	-	-	-	-
negativa	23	21 (91,3%)	1 (4,35%)	-	1 (4,35%)	-
objecció	4	4 (100%)	-	-	-	-
odi	12	12 (100%)	-	-	-	-
parlament	2	2 (100%)	-	-	-	-
partició	13	12 (92,3%)	1 (7,7%)	-	-	-
pelegrinatge	2	2 (100%)	-	-	-	-
por	1	-	-	-	1 (100%)	-
privació	2	2 (100%)	-	-	-	-
progressió	3	3 (100%)	-	-	-	-
reclusió	2	2 (100%)	-	-	-	-

6.7 L'ordre bàsic dels arguments nominals en català: NOS o NSO?

Nom	Ocurrences amb dos arguments	Extern + intern	Intern + extern	Extern + complement agent	Complement agent + extern	Arg. interns oblics (origen + destinació)
<i>repercussió</i>	45	42 (93,3%)	3 (6,7%)	-	-	-
<i>ruptura</i>	1	-	-	1 (100%)	-	-
<i>sortida</i>	9	6 (66,7%)	3 (33,3%)	-	-	-
<i>temor</i>	3	3 (100%)	-	-	-	-
<i>transmissió</i>	34	15 (44,1%)	6 (17,7%)	5 (14,7%)	-	8 (23,5%)
<i>utilització</i>	46	35 (76,1%)	-	11 (23,9%)	-	-
<i>venda</i>	2	2 (100%)	-	-	-	-
<i>viatge</i>	15	7 (46,67%)	1 (6,67%)	-	-	7 (46,67%)
<i>victòria</i>	4	4 (100%)	-	-	-	-
<i>visita</i>	11	11 (100%)	-	-	-	-
Total	1019	783 (76,8%)	60 (5,8%)	131 (12,9%)	22 (2,2%)	23 (2,3%)

Fent abstracció de l'argument extern preposicional (que sempre apareix en posició postnominal), podem confirmar que l'ordre bàsic de l'oració en català també és aplicable als sintagmes nominals. Així, els arguments interns directes tendeixen a precedir els indirectes i oblics (i els arguments externs solen precedir els arguments interns). D'altra banda, quan l'agent d'un nom «transitiu» (o l'experimentador agent d'un nom psicològic) es realitza com a SP_{per (part de)}, aquest sintagma apareix darrere de l'argument *promogut* —que llavors ocupa la posició immediatament postnominal, és a dir, com a argument extern. Això permet confirmar, d'altra banda, la hipòtesi que quan l'agent es realitza com a SP_{per part de} es produeix una passivització, que implica que l'argument intern de la configuració activa s'externalitzi i que l'agent —l'argument extern en la configuració activa— s'hagi de recuperar com a adjunt.

A continuació mostrem exemples que il·lustren que l'argument extern sol precedir l'intern i que l'intern directe tendeix a precedir l'intern oblic:

(204) a. [A]nar seguint pas a pas l'apropament [d'Aribau] [a Catalunya]

b. La lliure introducció del cotó, la supressió de les aduanes provincials i l'admissió [dels catalans] [en el comerç i explotació de les colònies], fins allavors reservats a Castella, varen dotar en poc temps a Catalunya d'un comerç exterior important.

c. El gran èxit de la Lliga fou l'ensorrada de la UFNR, combinada amb l'atac [de la CNT] [al lerrouxisme] per portar-lo fora del moviment obrer.

d. [E]ls traficants del Sudan, del Níger i del Txad tenien coneixença immediata de l'arribada [dels ramats] [a Bahr-el-Kobà].

e. El descobriment [...] ha dut els prehistoriadors a dubtar de l'aptitud [dels australopitecs] [per produir útils].

f. monument aixecat per la devoció i l'agraïment [del poble] [a la glòria de la Mare de Déu del Remei]

- g. Després, amor [*de Déu*] [*vers l'home*], novetat més meravellosa encara, concepció d'origen manifestament diví.
- h. La nostra època ha culminat un procés d'allunyament [*de l'home*] [*de la seva condició d'ésser transcendent*].
- i. [N]o van amb mitges tintes, sinó que proclamen el dret [*de Catalunya*] [*a la seva independència nacional*].
- j. L'exacerbat temor [*d'Isabel II*] [*de perdre parcel·les de poder*] féu que cada vegada reduïra més el número dels seus suports.
- k. [E]l cardenal Gerlier [...] afirma en el pelegrinatge [*dels parlamentaris francesos*] [*a Lourdes*].
- l. El menyspreu [*dels floralistes*] [*pels conreadors de la llengua despersonalitzada del carrer*], era evident.

D'altra banda, a la taula podem comprovar que, malgrat que habitualment l'argument extern precedeix l'intern, l'argument extern pot aparèixer posposat a l'intern (o que l'intern directe segueix l'intern oblic). Amb tot, les causes de la inversió de l'ordre —que només es produeix si els dos arguments són introduïts per preposicions diferents— són similars a les que podríem aduir per a la inversió d'un subjecte oracional: o bé es deu a qüestions de jerarquia informativa o bé s'explica per la pesantor dels arguments. En alguns casos fins i tot es pot marcar entonativament —o ortotipogràficament— que hi ha hagut una inversió (205f). Vegem-ne alguns exemples:

- (205) a. A l'octubre de 1315, des de Barcelona, li escrivia l'arribada [*a Messina*] [*de Maria de Xipre*], el dia 26 d'agost, i com fou visitada pel rei Frederic.
- b. la transmissió [*als fills*] [*dels caràcters i propietats dels pares*], per mitjà del plasma germinal.
- c. L'admissió [*a la comunió de l'església*] [*dels divorciats que s'han tornat a casar i dels seus cònjuges*] ja és cada dia més corrent, sobretot a les ciutats.
- d. A les entitats excursionistes s'ha confiat la missió del marcatge dels camins que facilitaràn l'ascensió a peu [*a la Muntanya*] [*dels milers i milers de peregrins sense distincions que es preveu que s'hi concentraran*].
- e. Demana primerament l'anexió [*a Grècia*] [*de l'Epir septentrional apel·lat així mateix Albània del Sur*].
- f. El disc es completa amb la inclusió, [*a la cara B*], [*de quatre peces de Pep Torres, interessants des del punt de vista musical, però no gaire aconseguïdes pel que fa a la interpretació vocal*].

Vegem, ara, que en el cas de les passives es produeix una «extracció» de l'argument extern de l'estructura argumental del nom pròpiament dita, i llavors es

realitza com a adjunt (i en la posició d'adjunt, és a dir, posposat als complements argumentals):

- (206) a. [L]a invasió francesa modificá algunas cosas, las quals no reaparegueren pas al any catorce, tals foren lo rosari pels carrers, la marca al foch, lo acompanyament *[dels estrangers] [per los ministres del Sant Ofici]*.
- b. [L']èxit inicial de les creuades va deure's a l'afavoriment *[dels invasors cristians de la Palestina] [pels musulmans de l'Egipte]*.
- c. l'anexió *[de l'Alsàcia-Lorena] [per part de França]*
- d. La pressió estrangera [...] condiona la immediata adopció *[de mesures impermeabilitzadores] [per part del monarca]*.
- e. Com és el cas de la destrucció *[de la cultura romana] [pels vàndals]* en l'àmbit de l'actual Tunísia.
- f. La lley no vol que sia regla general lo coneixement *[de la llengua del país] [per part dels funcionaris encarregats de garantir los drets civils y polítichs dels ciutadans]*.
- g. Com calia esperar, ocasionà la immediata suspensió *[de les garanties constitucionals]* i la consegüent clausura *[de les Corts] [pel govern liberal Romanones-Alba]*.
- h. La ruptura *[dels vots monàstics] [per Luter]* va tenir com a conseqüència, en el protestantisme, no solament l'abolició de la vida de comunitat, sinó també la desaparició quasi total de la vocació i el compromís de la castedat.

La inversió, però, també és possible, i també per les mateixes raons que en els casos anteriors. En aquests, a més, se sol marcar que el complement agent (sobretot si és SP_{per part de}) està desplaçat, ja sigui entre comes, ja sigui entre parèntesis (tot i que no sempre és així). Exemplifiquem totes aquestes possibilitats:

- (207) a. El meu amic m'assegura que aquell canvi de règim es deu, en bella part, a l'adopció, *[per part de les dames turques], [de les modes de París]*.
- b. El resultat d'aquest [...] desequilibri ha donat lloc a l'atracció *[per part dels grans centres poblats] [dels habitants dels altres àmbits]*.
- c. Aquesta mesura senyalava la definitiva annexió, *[per part d'Assíria], [de les terres mesopotàmiques que havien romàs sota un govern arameu durant almenys una centúria i mitja]*.
- d. Els aristòcrates elaboren les primeres doctrines defensives sobre la revolució i la invasió, *[per part de les masses], [del poder públic]*.
- e. la por *[per part de Portugal] [de veure's mermada la seva autonomia]*

En definitiva, sembla que podem afirmar que el català, a diferència del que postulen Giorgi & Longobardi per a l'italià, és una llengua d'ordre NSO en l'àmbit nominal.